

ПАМ'ЯТНА КНИГА
ВІДЗНАЧЕННЯ
ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

988-1988

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

ПАМ'ЯТНА КНИГА
ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ
ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

ЛОНДОН

2001

АНГЛІЯ

THE UKRAINIAN MILLENNIUM COMMITTEE

MILLENNIUM OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

988 – 1988

JUBILEE CELEBRATIONS IN GREAT BRITAIN

MEMORIAL BOOK

ISBN 0 901211 230

Редакційна колегія:

інж. Василь Олеськів, п-ні Іванна Машак,
п-ні Марія Капустинська, ред. Ілля Дмитрів, маестро Володимир Луців.
Головний редактор – д-р Святомир М. Фостун

Обкладинка – графік Ростислав Глукко

Накладом Крайового комітету Тисячоліття у Великій Британії
Published by the Ukrainian Millennium Committee

Видано за допомогою
Фундації «Другий Етап» у Лондоні

Друкарня Української Інформаційної Служби в Лондоні
Printed by the Ukrainian Information Service, 200 Liverpool Road, London N1 1LF

КАНТАТА НА ЧЕСТЬ
СВ. РІВНОАПОСТОЛЬНОГО ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО
КНЯЗЯ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКОЇ

*Розгойдались пінні хвилі,
Розійшлися рядами лав...
І, новій піддавшись силі,
Бог – Перун до них упав.*

*А святі слова Христові
Рознеслися навкруги;
Відгукнулися їм Дніпрові
Пишноквітні береги.*

*Так своїй країні великій
Світло віри склав у дар
Володимир – князь великий,
України володар.*

*Розійшилась про нього слава –
Покотилась по світах;
Розцвіла його держава
Ворогам усім на страх.*

*З тих часів наш Київ вільний
Скарб твій, княже, стереже;
Твою думку – славний, сильний,
Мов ту святість, береже.*

*Всі діла твої великі
І ясне твоє ім'я
Буде славити вівіки
Українська земля.*

Передмова

«Про народ можна судити по тому, як він пам'ятає своє минуле»

Євген Свєрстюк

В 1988 році український люд у розсіянні по всіх континентах відзначив ювілей Тисячоліття акту Володимира Великого – встановлення Христової Церкви в Україні.

Всенародне бажання відзначити цей великий Ювілей Тисячоліття християнства в Україні та вшанувати християнську спадщину духовного, культурного і національного розвитку українського народу виявилось у численних величавих релігійних торжествах, масових національних святкуваннях, мистецьких імпрезах, наукових конференціях і публікаціях у всіх країнах, українського поселення. Всі ці ювілейні святкування в діаспорі – чи це були численні величаві торжества, чи скромні сходи і в найменших громадах, проходили в почутті духовного єднання з народом в Україні, який не міг свободно відзначати це свято так як він цього бажав би.

Широко і гідно був відзначений цей ювілейний рік у Великій Британії. Відбулись центральні крайові торжества Помісної Української Католицької Церкви та Української Автокефальної Православної Церкви численні церковні та громадські святкування в містах і осередках українського поселення; різні конференції з участю українських та іноземних інституцій; виставки, лекції та ряд публікацій. Всі громадські установи, товариства, організації, мистецькі ансамблі та громадянство зробили свій внесок у ювілейні святкування.

Крайовий Комітет Тисячоліття вже від 1984 року провів широку акцію підготовки відзначення, зокрема подбав про основні, загальнонаціональної ваги відзначення і задання, які дали особливий вияв спільним почуванням усіх українців, як ось спорудження пам'ятника св. Володимирові на британській землі, влаштування історичної величавої мистецької імпрези, видання престижної наукової книги про Тисячоліття християнської культури в Україні, проведення широкої інформативної праці та інші акції.

Завершенням ювілейних відзначень було величне крайове свято під патронатом Первоієрархів Помісної Української Католицької і Української Автокефальної Православної Церков 29 травня 1988 року в Лондоні. В цей день відправились ювілейні торжественні архиєрейські Богослужби в катедральних храмах ПУКЦеркви і УАПЦеркви; був освячений Первоієрархами обох Українських Церков пам'ятник св. Володимирові Великому при участі представників української діаспори, визначних іноземних представників та гостей; відбувся величавий святочний концерт української церковної музики у виконанні збірних хорів з Голляндії, Канади, США і Великої Британії; вийшла у світ видана Крайовим Комітетом тисячоліття книга «Тисячоліття християнської культури в Україні» а Глави обох Українських Церков видали спільну заяву з нагоди Тисячоліття, з закликом до українського народу до духовної обнови, єдності і любови, а християнські народи світу і всіх людей доброї волі вони закликали виявити християнську солідарність Українським Церквам і українському народові.

Як вклад в історію ювілейних святкувань, а з тим і в історію українського поселення Великої Британії, Крайовий Комітет Тисячоліття випускає друком цю збірку документальних матеріалів. Хоч не було можливо охопити повністю інформації про всі так чисельні та різнорідні відзначення, ця книга, можна сподіватись, залишиться вартісною пам'яткою ювілейного року та буде гарним свідченням про те, що українці Великої Британії живуть в почутті єдності з народом в Україні, шанують тисячолітню християнську спадщину та зберігають пам'ять славного минулого українського народу.

*Інж. Ярослав Р. Гаврих
голова Крайового Комітету Тисячоліття
у Великій Британії*

Інж. Ярослав ГАВРИХ

ГОТУЙМОСЬ ДО ГІДНОГО ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ

Завдання і огляд праці Крайового Комітету

Чим ближче до ювілейного 1988 року, тим жвавіше велися розмови, дискусії, публікації, конференції і різні святкування стосовно тієї знаменної події в історії українського народу – прийняття християнства св. Володимиром Великим. Зацікавлення зростало не тільки серед українського громадянства, але також серед іноземного світу. А що вже говорити про горячкову, ворожу Україні, діяльність наших північних сусідів по всіх закутинах землі.

Тисячоліття християнства в Україні, його важливість в історії українського народу, а тепер гідне відзначення цього ювілею – це справа, яка займала увагу провідних людей в церковному, політичному, мистецькому, громадському житті і мала відношення до кожної української людини.

Українська діаспора готується до тисячоліття

Готується до цього ювілею українська людина в усіх країнах поселення в різних ділянках суспільного життя і по різному: діють церковні організації, світські установи, різні комітети, наукові інституції. Це й добре, бо такий великий ювілей вимагає багатогранних зусиль. Але дуже важливе, щоб усі ці дії доповнювали себе, гармонізували зі собою; щоб вони зміцнювали, а не послаблювали остаточний спільний ефект. Це має бути симфонія всенародного українського почування, спільного всім членам великої української родини.

У відзначенні цього ювілею передусім мають місце церковно-релігійні торжества і духовна обнова народу. Цим керують церковні Проводи. Окремо, але узгіднено проводиться історично-наукова діяльність науковими установами чи відповідними комітетами. Також постає ініціатива та формуються комітети для особливих проєктів відзначення, як запис та популяризація української церковної музичної творчості, студії українського церковного мистецтва тощо.

Разом і в доповненні церковно-релігійних святкувань та відзначення ювілею окремими організаціями чи виконання загальних проєктів існує очевидна потреба в кожній країні поселення сповнити особливі, відповідні для даної країни поселення завдання, які мають загально національне значення для України, і мають бути вкладом у цілість зусиль української спільноти, а при тому бути спільним виявом спільного почування всіх українських жителів даної країни, тих, що поселилися і тих, що родилися поза межами України.

Це завдання стоїть тепер перед українською громадою у Великій Британії. Українське поселення в цій країні є важливою ланкою української діаспори, і має можливість тепер і в майбутньому сповняти значну роль у здобутті свободи українського народу. Питання тепер перед нами: чи зуміємо виконати це завдання, чи зуміємо здати цей черговий іспит національної зрілості?

Гене́за Крайового Громадського Комітету

Ювілей тисячоліття – це час, коли не лише зов наших предків, але зовсім раціональний, холодний розгляд теперішніх інтересів українського народу вказує на потребу здійснювати в цій країні хоч деякі спільні діла, себто такі діла, в яких участь і праця зовсім незалежна від віроісповідання, ідеологічно-політичних і будь-яких інших різниць, переконань і поглядів необхідна. Єдиним критерієм, єдиною умовою і спонукою до такої праці повинно бути почуття приналежності до українського народу.

На сьогодні практично одинокою загально-спільною платформою громадської співпраці цілості поселень українців поза межами України є Світовий Конгрес Вільних Українців. І саме за напрямними СКВУ був заініційований у Великій Британії більш трьох років тому наш Крайовий Громадський Комітет для відзначення тисячоліття хрещення України. На ініціативну нараду були запрошені громадські установи й організації. Цей Комітет створився і постійно діє в дусі загальнонаціонального єднання для виконання особливих спільних завдань української громади в цій країні.

Минулий рік праці характеризувався передусім скристалізуванням точно окреслених завдань, пляну їх виконання та сформулювання засад і метод діяльності. Рівночасно, для організаційно-адміністративної справності був прийнятий Правильник Комітету. Діяльність Комітету поширено на всю країну через місцеві комітети та остаточно оформлено і почато інтенсивну працю окремих комісій для поодиноких завдань.

У серпні 1985 року опубліковано основний комунікат, у якому з'ясовано принципи діяльності Комітету, прихильне наголошення до церковно-релігійних святкувань, співпрацю з іншими організаціями чи комітетами та загально визначено місце Крайового Громадського Комітету в цілості загальної підготовки для відзначення Ювілею Тисячоліття в діаспорі і подано конкретні завдання, які Комітет піднявся виконати і для яких були покликані окремі комісії.

Також узгіднено Правильник Комітету для окреслення організаційної структури Крайового і Місцевих Комітетів у Великій Британії і форми їхньої діяльності. В основному Крайовий Комітет діє через:

- Пленум Комітету, до якого запрошені представники всіх громадських організацій і установ і який відбуває збори кожного року;
- Раду, до якої входять представники й індивідуальні особи і яка відбуває засідання поміж річними зборами Пленуму;
- Екзекутива, що її творить голова Комітету, заступники, секретарі, скарбник і голови комісій; – Комісії для окремих завдань.

Працею Комітету постійно керує Екзекутива, яка відбуває регулярно свої щомісячні спільні засідання. Основна праця, крім щоденної адміністрації, проходить у таких Комісіях:

1. Комісія Пам'ятника.

Намічено і зроблено вже далекосяжні заходи для спорудження пам'ятника українського Тисячоліття – статуї володаря і хрестителя України св. Володимира Великого в Лондоні. В загальній схемі відзначення ювілею Тисячоліття українською громадою у Великій Британії, цей пам'ятник є одним із найважливіших проєктів Комітету як з огляду на його політичне і культурне значення, так і на його величину, кошти та пов'язані з цим різні труднощі. Маємо вже прелімінарні проєкти наших мистців – Григорія Крука і Леоніда Молодожанина. Очікуємо ще на проєкт Черешньовського. Можливо, що будуть розглянені ще один або два проєкти відомих скульпторів.

Підшукування відповідного місця та заходи на дозвіл забрали чимало часу і труду. На сьогодні, після розгляду цілого ряду місць і після ширших дискусій з британськими

чинниками, ідуть тепер заходи про дозвіл на спорудження пам'ятника в гарному місці в центральному Лондоні. Для виготовлення плянів і полагоджування вимаганих формальностей затrudнено відомого архітектора, спеціаліста в спорудженні подібних пам'ятників і архітектора декількох пам'ятників у Лондоні. Головою Комісії Пам'ятника є інж. Василь Олеськів.

2. Видавнича Комісія.

Ця комісія займається виданням пам'ятної книги на тему «Тисячоліття християнської культури в Україні» в англійській мові. Зосереджено увагу на те, щоб ця книга не була повторенням інших: праць чи існуючих видань на подібну тему, але щоб вона була вартісним доповненням англomовної літератури про Україну, а особливо, щоб була хоч скромним середником правдивої інформації на полицях загальних і наукових бібліотек саме в час Ювілею, коли появляться численні публікації з неповно історичними перекрученнями, ба що більше – з ворожими тенденціями для українського народу. Опрацюванням книги займається Андрій Сороковський, науковий працівник Гарвардського університету, який працює у Кестон Колледжі в Англії. Запрошено до співпраці професорів; Т. Геврика й С. Гординського з Америки, Ю. Т-ка з Франції, В. Янева з Німеччини, М. Цішкевича з Канади та інших. Деякі рукописи вже готові і можна очікувати, що всі матеріали, включно з ілюстраціями, будуть готові вже в близькому часі. Передбачається видання книги в 1987 році.

Розглядається тепер можливість перекладу і видання в англійській мові книжки І. Назарка «Св. Володимир Великий – Володар і Хреститель Руси-України». Це по-важна наукова монографія на 228 сторінок, мабуть, одинока того роду книга в світі, яку видало Василіянське видавництво в Римі 1954 року.

3. Імпрезово-мистецька Комісія.

Ця Комісія подбала вже про замовлення найбільш репрезентативної залі – Роял Алберт Гол у Лондоні на день 29 травня 1988 року. Підготовкою програми керує маестро Володимир Луців у тісній співпраці з проф. Володимиром Антоновичем і маестром Ярославом Бабуняком. Нав'язано контакти з хорами, ансамблями та індивідуальними мистцями в Америці, Канаді, Голляндії і Німеччині. Відбулася спільна нарада організаторів в Англії. Маестро В. Луців відбув розмови з визначними працівниками мистецтва в Америці й Канаді. Особливо передбачається як головну частину програми – унікальну презентацію української церковної музичної творчості з відповідним релігійним впровадженням. Хочемо, щоб це був час спільного духовного піднесення для української громади, щоб це була історична мистецька подія в столиці Великої Британії і, щоб це була національного значення маніфестація живучості української традиції на чужині.

4. Інформаційна Комісія.

Її очолює мгр Роман Кравець. Запланована праця розділена по референтурах: преса, радіо, телебачення, академічні наукові інституції, архів, документація і редакційна колегія. Опрацьовано і вже вийшла з друку перша листівка в англійській мові для преси, політичних кіл та для поширення під час різних нагод, коли є доцільно таку інформацію подавати. Редагується тепер друга листівка для окремих потреб. Підготовляється комп'ютеризований адресар для розсилки інформаційних матеріалів та бібліографічний довідник пов'язаної з тисячоліттям хрещення літератури. Є у пляні підготовка відповідних виставок в Лондоні і в інших громадах.

Придбано збірку важніших публікацій, книжок та брошур для щоденних потреб Комітету, а декілька з них, виданих в Америці й Європі, замовлено в більшій кількості для поширення Місцевими Комітетами. Організується моніторування вісток в англomовній пресі про справи зв'язані з Тисячоліттям, щоб можна було, коли потрібно, відповідно реагувати. Тут треба згадати про дію наших сусідів з півночі, які, на диво, всі однозгідно, не дивлячись на те, віруючі вони чи атеїсти, червоні чи білі – використовують нагоду Тисячоліття прийняття християнства володарем України в столиці України, Києві, щоб ще сильніше продовжувати поширювання на всіх мовах та на всі псевдонаукові лади плутанину між словами «Русь» і «Росія», «руський» і «російський» і так затемнювати історичну правду і людську пам'ять про те, що Русь-Україна це одне історичне поняття.

В ділянці інформації існують величезні потреби і є нагода до вияву ініціативи широкого кола наших людей, а особливо молодих сил. Закликаємо не чекати на особисті запрошення, а оголошуватись до Крайового Комітету, хто тільки вважає, що має корисні контакти з британським світом науки, шкільництва, мистецтва, театру, музики, преси, телебачення, політики.

5. Фінансова Комісія.

Ця Комісія діє під керівництвом дир. Івана Равлюка. Вона опрацювала вступний бюджет, опублікувала заклик до громадянства і саме тепер, восени 1986 року проходить перша збіркова акція. Приємно ствердити, що ще до проголошення збірки і зразу після опублікування першого комунікату почали впливати поважні грошові пожертви. Бюджет (понад двісті тисяч фунтів) є прелімінарний, бо на деякі завдання ще не може бути встановлений остаточний кошторис, а знову засяг праці такої ділянки, як інформація, може бути поширений чи обмежений залежно від фондів Комітету. Який буде пам'ятник чи скільки проведеться інформаційної роботи – залежатиме від коштів.

Джерела прибутків це в основному пожертви – індивідуальні, збірні, від товариств та установ. Ведеться розпродаж пам'ятних поштових марок виданих Центральним Європейським Комітетом, і розглядаються інші можливі джерела прибутків.

Кошти святочної імпрези можливо будуть оплачені, якщо не зовсім, то в більшій мірі з продажу квитків вступу. Всі жертводавці й кожна жертва, переслана особисто до Комітету, чи зложена на збіркову листу, опубліковані в пресі, а крім того підготовляється окрема пам'ятна книга всіх жертводавців як документ на закінчення ювілею, про спільний вклад української громади у Великій Британії.

Співпраця з Церквами

Комітет визнає надзвичайно важливою справу церковно-релігійних святкувань і готовий допомагати, в міру обставин, коли потрібно і побажано, Церковним Проводам. Комітет інформував і інформує про свою діяльність в першу чергу голів – Української Автокефальної Православної Церкви і Української Католицької Церкви, і з великою вдячністю прийняв благословення на свою працю від Блаженнішого Владики Мiroслава Любачівського і Блаженнішого Владики Мстислава Скрипника. Крім загальних повідомлень, вислано також листи до всіх владик і священослужителів у Великій Британії з інформаційними матеріалами та проханням про обмін інформацій. У програмах інформаційних зустрічей з громадянством включається, коли можливо, також інформацію про плани та святкові відзначення нашими Церквами.

Торік на форумі Комітету виринула думка поробити заходи, щоб, як символічний вислів одності почувань і соборницьких прагнень всіх українців, на відзначення ювілею тисячоліття в усіх церквах обидвох віросповідань у цій країні були закріплені пам'ятні

таблиці з ідентичним текстом дедикації, крім очевидно напису, хто дану таблицю уфундував. Розпочато в тій справі розмови та переписку. Узгодження у переведенні цього діла належить церковним чинникам. Якщо ця пропозиція буде вирішена позитивно, тоді Комітет зможе, коли буде до нього звернення, допомогти в практичному здійснюванні цього діла.

Інші Комітети та загальна інформація

Крайовий Комітет Тисячоліття вітає та прихильний кожній позитивній ініціативі звеличення цього ювілею та використання тієї унікальної нагоди для поширення правди про Україну, для збереження і передання великих традицій українського народу, а при тому старається підтримати обмін інформаціями та взаємодопомогу різних організованих заходів.

Вдержуємо зв'язок з секретаріатом СКВУ, з Гарвардським Комітетом, Громадським Комітетом Америки, її Науковою Конференцією при Українському Вільному Університеті в Мюнхені. Крайовий Комітет є членом Центрального Європейського Комітету, з яким уже відбулися декілька спільних нарад.

Хочемо також, щоб громадянство було якнайширше інформоване про дію Комітету. В тій цілі ми звернулись листовно до репрезентативних газет та журналів, які мають ширше коло читачів у Великій Британії, і які заступають практично весь форум політичної і громадської думки («Українська Думка», «Українські Вісті», «Християнський Голос», «Шлях Перемоги», «Визвольний Шлях», «Українське Слово», «Сучасність»), із запрошенням присилати їхніх представників чи дописувачів на нараду Комітету.

Включення всього громадянства у відзначення ювілею

Багато старань зроблено в тому напрямку. Передусім було важливо подбати про створення загальної приємливої бази для співпраці всіх угруповань, установ та організацій. У тому відношенні добрі передумови були створені тим, що Комітет був заініційований і заснований в дусі напрямних СКВУ, практично єдиної тепер спільної платформи зустрічей і співпраці українців у діаспорі. Далі, Комітет прийняв точно окреслені завдання, сприємливі для кожного українця, незалежно від віровизнання, політичних переконань чи інших різниць. При тому участь у Комітеті відкрита для вступу всіх установ і організацій у цій країні, а організаційна структура дозволяє усім учасникам співдіяти в праці Комітету.

В такому відкритому і щирому наставленні ми зверталися і звертаємося до поодиноких осіб і тих організацій, які ще не приступили до участі в Комітеті і ми завжди раді мати зустрічі та розмови, дискусії, узгодження чи вияснення будь-яких сумнівних питань. Були, і є ще різні труднощі, як це часто буває в кожному суспільстві, але треба мати добру надію, що все наладнається, бо для спільної праці є добрі передумови, а що важніше, є велика потреба.

По позитивній стороні належить сказати, що є велике розуміння, прихильність і загальне бажання допомогти в цьому шляхетному ділі відзначення великого Ювілею, що відчувається в ширших зустрічах з громадянством, і доказом чого є велика жертвенність громадянства на здійснення ювілейних завдань.

Жовтень 1986.

І. ДМИТРІВ

ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Вступ

Ідея відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України була піднята Блаженнішим Патріархом Йосифом Сліпим у спеціальному Посланні в 1978 році, яке викликало глибоке зацікавлення в українських і іноземних церковних, а відтак і світських колах у країнах дії української діаспори. Зокрема позитивно відізвався до справи Тисячоліття Хрещення Руси-України Папа Іван Павло II у своєму листі до кардинала Йосифа Сліпого, від 19 березня 1979 року. В короткому часі таке саме важливе становище щодо відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України зайняв Блаженніший Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви Мстислав Скрипник. Цю спільну ідею Глав Помісної Української Католицької Церкви (ПУКЦ) й Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) піддержали солідарно Секретаріат і Президія Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців з осідком у Торонто, Канада, а вкортці й IV СКВУ, на форумі якого відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України було узгоджене між представниками Українських Церков, охопивши українські православні Митрополії в Канаді і США, які діють в молитовному поєднанні з Митрополією УАПЦ – Українська Греко-Православна Митрополія і Українська Соборноправна Митрополія у США.

У Великій Британії першим заходом у напрямі підготовки місцевих українських церковних і світських з'єднань для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України було створення о. митр. Іваном Музичкою і о. митр. Миколою Матичаком Ініціативного Комітету, який мав підготувати ґрунт під вже дійсні церковно-світські форми підготовки відзначення цього Тисячоліття. З тією ініціативою були поєднані на переломі 70-80 років Українське Релігійне Товариство св. Софії і Філія Українського Католицького Університету в Лондоні. В підготовці місцевих церковних і громадських кіл до відзначення Тисячоліття найбільше уваги та зусиль віддали в початкових підготовчих роках о. митр. Микола Матичак і о. Йосафат Лешишин, об'їжджаючи парафії та громади з відповідними проповідями та молитовними зібраннями. Перебуваючи весь час у Римі, о. митр. Іван Музичка, основоположник Ініціативного Комітету, не мав фізичних спроможностей глибше заангажуватися в підготовчі праці відзначення Тисячоліття у Великій Британії.

Під кінець 1983 і на самому початку 1984 року питання всенародного відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України вже настільки сконкретизувалося в українських церковних, політичних, наукових і громадських колах діаспори, що з потребою практичних заходів треба було поступати до переду. Тому, що в українських церковних і громадських колах не було до початку 1984 року практичних ініціатив, за винятком створення згаданого попередньо Ініціативного Комітету, керівні органи СУБ, порозумівшись з основоположниками Ініціативного Комітету, представниками Єпархіального Управління УАПЦ у Великій Британії та представниками головніших українських

громадських установ, скликали в суботу 24 березня 1984 року нараду представників церковних і громадських установ, організацій і товариств для обговорення справи Тисячоліття та узгоднення платформ, форм і програми його відзначення у Великій Британії. На цю нараду запрошено 48 осіб, які репрезентували 28 крайових громадських організацій і організації громадсько-політичні, лондонське Сестрицтво УАПЦ, 4 пресові органи і 6 лондонських Відділів та Осередків головніших громадських організацій, а окремо запрошено представників місцевого Екзархату Помісної УКЦ і Єпархіяльного Управління УАПЦ та душпастирів лондонських парафій УКЦ і УАПЦ, а також і тих отців духовних, які були членами Ініціативного Комітету.

Постання Крайового Громадського Комітету

В нараді у справі відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України, що відбулася в суботу 24 березня 1984 року в залі СУБ на 154 Голянд Парк Авеню, Лондон W2, взяли участь такі церковні і світські установи й організації, що їх репрезентували делеговані представники: УАПЦ – о. протопресв. Сильвестер Богатерець і о. протопресв. Михайло Галиця, УКЦ – о. митр. Микола Матичак, а посередньо, молитовно, о. митр. Іван Музичка з Риму й о. Йосафат Лещишин, СУБ – ред. Ілля Дмитрів, радн. Ярослав Деремєнда, дир. Іван Равлюк, Українське Товариство і середовище УНР – п. Микола Сидоренко, УКПО й УКРада – інж. Теодор І. Кудлик, ОБВУ – майор д-р Святомир М. Фостун, співрепрезентуючи рівночасно тижневик «Українська Думка» і ТУЛ, ОУЖ – п-ні Богданна Крушельницька і п-ні Дорота Шкроміда (лондонський Гурток ОУЖ), СУМ – п. Володимир Гуменюк, п-на Ірина Зорик і п. Богдан Терлецький (лондонський Осередок СУМ), Український Пласт – інж. Ярослав Гаврих; КоДУС – мгр Дмитро Бартків; Філія УКУ і Кооп. Спілка «Нова Фортуна» – проф. Петро Цимбалістий, УІС – інж. Василь Олесків і п. Юрій Чубатий; УВС – дир. Юліян Заблоцький; Легіон Симона Петлюри – п. Андрій Легіт, який виступав також як член делегації ТУЛ, ТУЛ – п. Ярослав Василюк; ЛСП – п. Василь Гончарук, УХР – п. Михайло Захарчук; Бібліотека і Музей ім. Т. Шевченка – п. Максим Бахмат, журнал «Визвольний Шлях» – ред. Михайло В. Поврозник, Українське Релігійне Товариство св. Софії – мгр Юрій Єнкала, УСГ – д-р Арсен Поврозник, лондонські Відділи СУБ і УКПО – п. Маркіян Шептицький і п. Іван Стасік; на індивідуальній базі – д-р Любов Поврозник, член Ради СУБ і УКПО, і маєстро Ростислав Глукко, графік і мистецтвознавець.

Обговоривши обширно і вичерпно питання відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України, як і відомі на той час напрямні та конкретні заходи в інших країнах української діаспори, тогочасний стан на церковно-релігійному полі в радянській Україні, а рівночасно завдання і спроможності української громади у Великій Британії, учасники тієї наради постановили уконститууватись у Крайовий Громадський Комітет відзначення Тисячоліття Хрещення України на базі корпоративного членства із тих установ та організацій, що були заступлені на цій нараді.

Узгіднено також, що обрані Керівні власті Комітету складатимуться з Президії і Ділової Управи під одним обраним головою і секретарем.

У виборній частині наради устійнено, що Почесну Президію становитимуть священники Українських Церков, а першу Ділову Управу Комітету обрано одноголосним узгідненим рішенням у такому складі: ред. Ілля Дмитрів – голова, п. Микола Сидоренко і інж. Ярослав Гаврих – заступники голови, ред. Михайло Поврозник – секретар, п. Михайло Захарчук – скарбник, майор д-р Святомир М. Фостун, п. Андрій Легіт, пані Богданна Крушельницька і п. Володимир Гуменюк – члени Ділової Управи.

У першому році діяльності Крайового Громадського Комітету для відзначення Тисячоліття Хрещення України, та його Почесної Президії і Ділової Управи було осягнено благословлення Комітету, його праці та завдань Головами Помісної УКЦ і

УАПЦ, визнання і співпрацю з тодішнім єпархіальним Владикою УАПЦ Володимиром і Єпархіальним Управлінням УАПЦ, але не було спроможности досягнути подібне визнання та моральну підтримку Екзархату Помісної УКЦ у Великій Британії, внаслідок чого ОУУВБ не ввійшло в цей Комітет помимо кількарічних заходів. Під час нарад і засідань Почесної Президії і Ділової Управи в першому році устійнено такий загальний нарисний плян відзначення Тисячоліття Хрещення України організованою українською громадою у Великій Британії: 1) спорудження пам'ятника володареві і хрестителєві України св. Володимирові Великому та в'єднання для тієї цілі відповідне місце у метропольному Лондоні, 2) видання ювілейної англословної книги, присвяченої українській церковній архітектурі; 3) проведення широкої інформативно-пропагандивної акції серед британців про Тисячолітній ювілей Хрещення України; 4) співпраця з українськими Церквами у Великій Британії і в діаспорі; 5) сприяння національно-духовному і церковно-релігійному оновленню української громадськості, присвячуючи справі Тисячоліття Хрещення України всі численніші зібрання, з'їзди, наради, конференції до кінця 1988 року, і 6) розбудувати мережу Місцевих комітетів Тисячоліття Хрещення України в усіх українських громадах у Великій Британії за принципом, як побудований Крайовий Громадський Комітет, і видати для цього Правильник, який пов'язав би Крайовий Громадський і Місцеві Громадські Комітети в одну цілісну організацію.

В міжчасі Єпархіальне Управління УАПЦ і Екзархат Помісної УКЦ покликали до дії свої Церковні Комітети Тисячоліття, а ОУУВБ і організації, ідейно з ним пов'язані, виступили як окремий громадський комітет для відзначення Тисячоліття Хрещення у своєму засягу дії.

Під час першого року покликано до дії в рамках Президії і Ділової Управи Комітету декілька підкомісій, яких завданням було підготувати окремі проекти плянів до усіх цих основних плянів, що їх намітила нарада або які виринули на засіданнях Президії, а саме: Видавничу Комісію під головством майора д-ра Святомира М. Фостуна; Комісію мистецьку під керівництвом маестро Ростислава Глукка; Комісію імпрезову під керівництвом п-ні Богданни Крушельницької. Уточнено також назву Комітету – Український Громадський Комітет Відзначення Тисячоліття Хрещення України.

п. М. Сидоренко

проф. д-р П. Цимбалістий

Другий Пленум Крайового Громадського Комітету Тисячоліття відбувся в Лондоні 29 червня 1985 року при співучасті 24 представників, які репрезентували 16 заступлених корпоративних членів Крайового Комітету. Цей пленум, одобривши діяльність Почесної Президії і Ділової Управи Крайового Комітету, обрав одногосним рішенням Раду Крайового Комітету на місце дотеперішньої Почесної Президії і Ділової Управи в такому особовому складі: інж. Ярослав Гаврих – голова Ради і її Екзекутиви, п. Микола Сидоренко і проф. д-р Петро Цимбалістий – заступники голови, ред. Ілля Дмитрів і ред. Михайло Поврозник – секретарі Ради й Екзекутиви, п. Михайло Захарчук – скарбник, майор д-р Святомир М. Фостун, п. Андрій Бондаренко, проф. А. Бондарівський, мгр Юрій Єнкала, мгр Роман Кравець, п-ні Богданна Крушельницька,

мгр. А. Сороківський

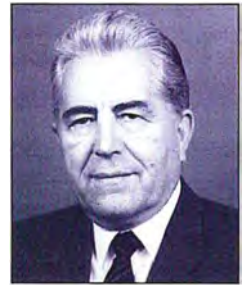

п-ні М. Капустинська

п-ні І. Машак

п. Андрій Легіт, маестро Володимир Луців, дир. Іван Равлюк, п. Осип Музичка, інж. Василь Олеськів, п. Л. Рись, п. Володимир Шляхетко і мгр А. Сороковський – члени Ради. Згідно з ухваленим Правильником, голова Крайового Комітету, обидва заступники голови, обидва секретарі, скарбник і голови Ділових Комісій – інж. Василь Олеськів – голова остаточно узгодженої Комісії Пам'ятника, маестро Володимир Луців – голова Комісії імпре-

інж. В. Олеськів

зової, мгр А. Сороківський – голова Комісії видавничої, мгр Роман Кравець – голова Комісії інформаційної, і дир. Іван Равлюк – голова Комісії фінансово-бюджетової були обрані до Екзекутиви Крайового Громадського Комітету.

Рада й Екзекутива цього Комітету, обрана другим Пленумом, зазнала в наступних роках таких змін: п-ні Іванну Машак було обрано керівником канцелярії Крайового Громадського Комітету і його секретарем, ред. Ілля Дмитрів, залишаючись надалі членом триособового секретаріату, перейшов як член Ради й Екзекутиви в керівництво багаточленної Комісії організаційної, діловим головою якої обрано радн. Володимира Лесюка, яку покликано до дії в березні 1988 року, а п. Микола Матвійвський перебрав обов'язки скарбника.

Частина членів Ради Крайового Громадського Комітету. Сидять зліва направо: п. Микола Сидоренко, п-ні Іванна Машак, інж. Ярослав Гаврих, проф. д-р Петро Цимбалістий. Стоять зліва направо: маестро Володимир Луців, п. Михайло Захарчук, інж. Василь Олеськів, дир. Іван Равлюк, п. Микола Матвійвський.

Чергові пленарні наради Крайового Громадського Комітету відбулися в 1986, 1987 і в 1988 роках. Під час 1986-1987 років у Великій Британії утворилися 65 Місцевих комітетів, якими охоплено майже всіх українців, заінтересованих у святковому відзначенні Тисячоліття Хрещення України. Діловий зв'язок з Місцевими комітетами вдержувано при допомозі листів, обіжників, звернень, закликів тощо, а із загалом громадськості порядком публічних доповідей голови і членів Екзекутиви Крайового Комітету, комунікатами і статтями в тижневику «Українська Думка». Екзекутива Комітету відбувала свої засідання у перших трьох роках щомісячно а вже в 1987, а головню в перших п'ятих місяцях 1988 року так часто, як була потреба. Від початку канцелярія Крайового Комітету приміщувалася в центральному домі СУБ у Лондоні на 49 Лінден Гарденс, користуючись технічними засобами Головної Управи СУБ, його телефонічною мережею, що в значній мірі зменшувало видатки Екзекутиви Комітету на адміністративні потреби. Подібно розвивалися ці справи в усіх Місцевих комітетах, які користувалися канцелярійним приладдям Відділів СУБ, кімнатами для засідань і зборів громадянства, телефонами та ін. Ділові Комісії охоплювали нерівномірну кількість своїх членів з рядів Ради й Екзекутиви Крайового Громадського Комітету або з-поза його постійних членів. До найчисленніших належали – Комісія інформативна, Комісія видавнича, а вкінці Комісія організаційна, яка нараховувала біля 50 членів і відбувала свої наради кожного тижня.

Програма відзначення Тисячоліття

Під кінець 1985 і на початку 1986 року Крайовий Громадський Комітет відзначення Тисячоліття Хрещення України сфіналізував свої основні програмові завдання до таких кількох найважливіших справ: 1) спорудження в центрі метропольного Лондону пам'ятника св. Володимира Великого; 2) видання широкоїлюстрованого монументального твору-книги, присвяченої тисячоліттю української християнської культури; 3) відбуття в Роял Алберт Гол величного Ювілейного концерту у виконанні місцевими мистецькими хоровими і танцювальними ансамблями, об'єднаними для тієї виняткової потреби в Хорі Тисячоліття під керівництвом маестро Ярослава Бабуняка, довголітнього диригента репрезентативного чоловічого хору «Гомін», і такого ж з'єданого танцювального ансамблю під керівництвом хореографів Марії Бабич і Дмитра Парадюка, довголітніх керівників репрезентативного ансамблю «Орлик», і запрошеними хоровими ансамблями з Голляндії, Західної Німеччини, Торонто в Канаді і Філядельфії у США; 4) випуск англомовних інформативних брошурованих видань про наше Тисячоліття для британського церковного, наукового, політичного та громадського світу, і 5) належного відзначення ювілею Тисячоліття в усіх українських громадах відповідно до місцевих спроможностей, включно до побудови пам'ятників чи вмурування ювілейних таблиць в українських церквах, у церквах британських або в публічних місцях. У додатку до того Крайовий Громадський Комітет Тисячоліття запропонував кількаразово свої послуги обидвом українським Церквам у Великій Британії в їхній чисто церковній підготовці і відзначенні Тисячоліття Хрещення України. В цьому ж часі узгіднено, що з уваги на плутанину між українським терміном «Русь», передавану від століть англійським терміном «Russia», у своїх виданнях і написах наш Крайовий Комітет вживатиме тільки термін Тисячоліття Хрещення України. За своє лого керівні органи Комітету обрали проєкт графіка Володимира Волощак у формі стилізованого хреста-тризуба в кольорах українського національного синьо-жовтого прапора, що віддзеркалено на бланку Крайового Громадського Комітету і на всіх його виданнях. Вже на початку 1988 року прийнято настанову видати платівку і касетку з програмою ювілейного концерту в Роял Алберт Гол.

Для фінансування усіх запланованих імпрез та видань Фінансово-бюджетна комісія підготувала проект бюджету, який передбачував бюджетових видатків самого Крайового Громадського Комітету на суму 250 тисяч фунтів, а всіх теренових видатків на майже півтора мільйона фунтів, що в основному справдилося. Весь цей бюджет спирався на пожертвах від корпоративних членів Крайового Комітету, жертвах громадянства, вступів на ювілейний концерт в Лондоні та продажу видань Крайового Комітету. Видавничу діяльність Комітету поширено в процесі його діяльності ще на пам'ятні карточки-поштівки зі статуєю св. Володимира Великого і на пам'ятні буклети з програмою і партитурою ювілейного концерту в Лондоні для хористів і танцюристів, як і для мінімального поширення у вокально-музичному світі – українському та іноземному.

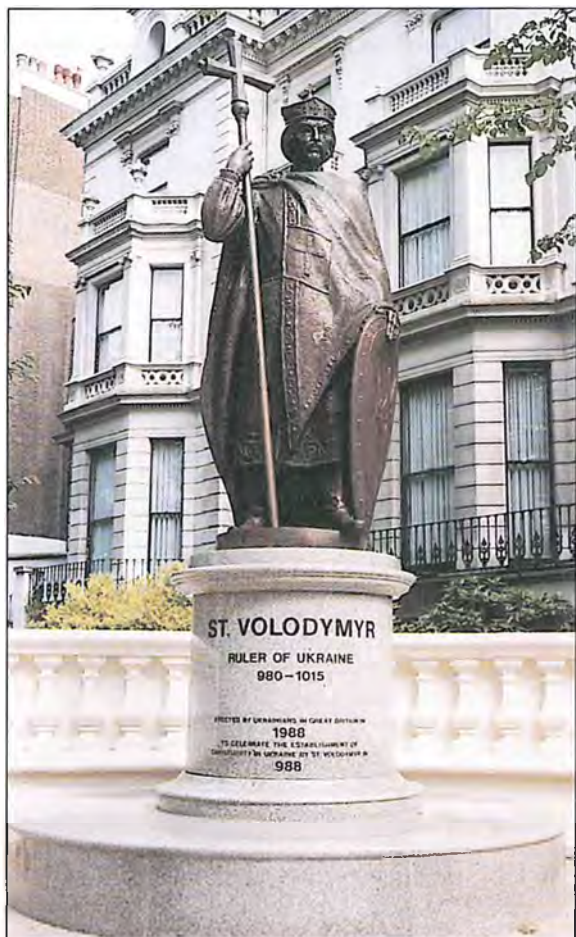
Будучи глибоко заінтересованим у тому, що по лінії Тисячоліття Хрещення України діється в Україні, і які пляни видвигают українські Церкви, наукові, молодечі і громадські установи в діаспорі, наш Крайовий Громадський Комітет вдержував постійний зв'язок з Головами Українських Церков, став членом Європейського Ювілейного Комітету для відзначення Тисячоліття Хрещення України, і співпрацював у подібний спосіб з іншими громадськими надбудовами, а головню з Європейською Науковою Конференцією Тисячоліття Хрещення України, яку очолював проф. д-р Володимир Янів, тогочасний Ректор УВУ, і яка з уваги на розвиток подій перемінилася у світову українську наукову конференцію, присвячену Тисячоліттю Хрещення України. В ході ділових розмов речників Європейської Наукової Конференції з Крайовим Комітетом Тисячоліття у Великій Британії і громадськими установами, СУБ погодився фінансувати велике ювілейне видання Європейської Конференції під назвою «Хрестоматія української релігійної поезії», і друге, менше, англійське в опрацюванні проф. д-ром Володимиром Косиком, видане в українській, німецькій, французькій мовах від Європейського Ювілейного Комітету, а в англійській як видання Союзу Українців у Великій Британії, серіалізоване також в англійському кварталнику СУБ «Юкрейнієн Ревю».

У видання «Хрестоматії української релігійної поезії» і в книжечку д-ра Володимира Косика СУБ вложив біля 28 тисяч фунтів. Крайовий Комітет, будучи глибоко фінансово заангажованим у реалізацію своїх широких та коштовних плянів, став посередником з продажу у Великій Британії поштових марок, присвячених Тисячоліттю Хрещення України, роботи маестро Ростислава Глукка і виданих Європейським Ювілейним Комітетом.

Побудова пам'ятника св. Володимира в Лондоні

Першим найважливішим завданням Ради й Екзекутиви Крайового Комітету Тисячоліття було підшукування відповідного місця під пам'ятник в одному із багатьох парків і скверів центрального Лондону та виведення дозволу від властей метропольного Лондону і державного Міністерства оточення.

В початкових стадіях цих заходів Екзекутива Крайового Комітету виступила з проектом побудови пам'ятника св. Володимира Великого, володаря і хрестителя України, в одному із таких парків: Вікторія парк, недалеко Чарінг Кросу, в парку напроти Міністерства оборони або у Вікторія городі, що біля Палати Лордів – усі три місця над рікою Темзою; у Гайд-парку напроти Гілтон готелю або на ґрунті Гілл гарденс, Бейсвотер, поблизу метро Квінсвей і Бейсвотер. Але під час вступних нарад з представниками Вестмінстерської дільниці Лондону а відтак під час конференційної наради в Міністерстві оточення можливості спорудження запроєктованого пам'ятника в одному із названих парків відпали з уваги на велику стриманість урядових кіл щодо пам'ятників у королівських парках.

Пам'ятник св. князю Володимирові Великому в Лондоні.

вер. Крайовий Комітет також постановив відкупити від Т-ва св. Софії цю частину ґрунту, на якій стоятиме пам'ятник, а коли всі роботи будуть закінчені – відписати це Управі королівської дільниці Кенсінгтон і Челсі, забезпечивши українській громадськості доступ до пам'ятника.

Будову пам'ятника розпочато в січні 1988 року і закінчено всі основні роботи в половині місяця травня. Під час проведеного в 1988 році конкурсу на найкращі споруди в тій дільниці метропольного Лондону, конкурсова комісія відзначила новозбудований пам'ятник св. Володимира Великого в Лондоні такими словами: «Дуже захоплюючою є побудова статуї-пам'ятника при вулиці Голлянд Парк. Статуя, деталі постаменту та високого рівня гармонійна конструкція балюстрадного муру поза статуєю – все це прикрашує просторе з'єднання вулиць. Ця будова заслуговує на високе признание». Ці слова-признання були виголошені в понеділок 30 липня 1988 року в прийомній залі садника Кенсінгтон і Челсі в присутності садника Ніколяса Фрідмана, сера Антона Ковтса, голови Плянувальної комісії та численних представників Управи дільниці і запрошених гостей. На фронтівій стороні пам'ятника вміщено напис: «Св. Володимир, володар і хреститель України, 979-1015», а в нижній частині: «Споруджений

Деякий час Екзекутива Крайового Комітету застановлялася над можливістю побудови пам'ятника в одному із закритих парків-скверів на Майфеір, але вкінці зупинилася над можливістю побудови пам'ятника на розі вулиць Голлянд Парк Авеню і Голлянд Парк, що був власністю Українського Релігійного Товариства св. Софії, придбаної св. п. Патріярхом Йосифом Сліпим і Українським Крайовим Об'єднанням Мирян Помісної УКЦеркви (УКПО). Внесений Крайовим Комітетом проєкт Управа Королівської дільниці Кензінгтону і Челсі прийняла. На розписаний Крайовим Комітетом конкурс пам'ятника з проєктами та міні-ятурними статуями відізналися широківідомі скульптори Григорій Крук з Мюнхену і Леонід Молодожанин із Вінніпегу. Рада й Екзекутива Крайового Комітету обрали проєкт статуї св. Володимира Великого з хрестом і щитом скульптора Леоніда Молодожанина, і цей проєкт Королівська Комісія мистецтва прийняла з незначними заувагами та порадами. За архітекта взято славну в Лондоні фірму Дейвід ЛеЛей, а за будівничих фірму Р. Дж. Олівер.

1988 року Українською Громадою у Великій Британії для відзначення Тисячоліття християнства в Україні». Голови й Ієрархії Помісної УКЦеркви й УАПЦ благословили і морально піддержували Крайовий Комітет у реалізації проєкту спорудження пам'ятника, як і інших найважливіших проєктів. Єпархіальне Управління УАПЦ співпрацювало і морально піддержувало Крайовий Комітет у цьому та в інших ділах, але Апостольська Екзархія під проводом єп. А. Е. Горняка була в пасивній поставі до пам'ятника та інших плянів Комітету. Це змінилося на краще з хвилиною призначення Апостольською Столицею Владики Михаїла Гринчишина з Франції Апостольським Адміністратором Помісної УКЦ у Великій Британії.

Зовнішня інформативна діяльність

Інформаційна комісія під головуванням мґра Романа Кравця розгорнула в підготовчому періоді широку діяльність, що охоплювала британські церковні кола, урядові інстанції і членів Палати Громад і Палати Лордів, наукові інституції в Лондоні, а почасти в Оксфорді та Кембріджі, столичну пресу, радіо і телевізійні станції, як і певну кількість індивідуальностей, що вже від багатьох років заглиблювалися в українські національно-державницькі, релігійні та культурні питання. В такій площині розгорталася діяльність таких установ та організацій, які займаються науковими, видавничими та інформативними питаннями: СУБ – почерез «Українську Думку» та «Юкрейнієн Ревю» і випуском книжечки проф. д-ра Володимира Косика в англійській мові про Тисячоліття хрещення України; УВС – почерез журнал-місячник «Визвольний Шлях», УІС і УЦІС – почерез свої англомовні пресово-інформативні випуски про події та процеси в Україні та про тогочасні відзначення Тисячоліття Хрещення в Україні; ОУЖ, СУМ, а відтак і Філія Українського Католицького Університету в Лондоні. Все це спричинилося до того, що пропагована російською православною Церквою ідея Тисячоліття хрещення Росії в британських церковних, наукових і політичних колах не прийнялася, хоча й дуже виразно не оспорювалася з тих, припускаємо, мотивів, щоб не перешкоджати ходові «гласности» і «перестройки» в СРСР. Доволі велику поміч у відзначенні Тисячоліття хрещення України подали обидва Пастирські листи Папи Івана Павла II, присвячених Тисячоліттю хрещення Київської Руси та звернені до всього християнського світу і до української католицької громадськості. На особливе відмічення в цьому розділі заслуговує наукова довідка Патріярха Мирослава кардинала Івана Любачівського в українській і англійській мовах під заголовком «Чи Росія була охрещена 988 року?». І хоча британська Протестантська і Католицька Церкви були зарепрезентовані на Тисячоліттю хрещення Росії в Загорську й Москві, у Великій Британії Російська Православна Церква ані світські політичні кола не досягнули такої уваги та п'ятформи, як це вони мали головно в Західній Німеччині.

З британських установ дуже корисну інформативну працю в ділянці українського Тисячоліття хрещення провели Кестон Коледж, Славистичний відділ Лондонського університету і ряд визначніших англійських науковців, які самі діяли по лінії Тисячоліття Хрещення України чи давали можливість дії українським науковцям, або співдіяли в організованих українцями наукових семінарах, конференціях.

Крім чотирьох інформативних брошурованих видань Комітету, опрацьованих головою і членами Інформаційної комісії та виданих масовим тиражем, поширюваних з канцелярії Крайового Комітету і почерез Управи Місцевих комітетів у громадах великі осяги для українського Тисячоліття здобуто через офіційні контакти з політичними та муніципальними колами у зв'язку з пам'ятником, ювілейним концертом у Роял Алберт Гол, появою англомовної книги «Тисячоліття християнської культури в Україні», спорудженням пам'ятників та пам'ятних таблиць у громадах, як також самим

відзначенням Тисячоліття Хрещення України в Лондоні, в парафіях і громадах заходами світських, громадських, і церковних кіл, а понад усім тим – хвилею церковно-релігійного відродження в Україні, що в пов'язанні з Тисячоліттям прокотилося в Україні та в цілому західному світі.

Попри численні докази позитивно-прихильної постави британських церковних і світських кіл до Тисячоліття Хрещення України, унааявлені ще перед святковими українськими публічними світськими і церковними зібраннями, а головню під час цих святкувань у 1988 році, британський політичний світ, почасти світ церковний, столична преса, радіо і телевізія застосували у відношенні до Тисячоліття Хрещення України у Великій Британії своєрідну стриманість, подиктовану, мабуть, інтересами британської державної політики щодо СРСР і процесів занепаду комуністичної системи. Поза тим всюди видніла увага, респект, а почасти і тиха підтримка потребам нашого Тисячоліття і ширших національних проблем України.

Ювілейний Концерт у Роял Алберт Гол

Підготовка великого Ювілейного Концерту в Роял Алберт Гол, Лондон, розпочалася після відбуття другого Пленуму Крайового Комітету під осінь 1985 року. За ініціативою маестро Володимира Луціва та при співпраці маестро Ярослава Бабуняка, диригента репрезентативного хору «Гомін» опрацьовано нарисну програму ювілейного концерту, базовану на українській церковній музиці у виконанні найкращих мистецьких вокальних сил у Великій Британії та хорових ансамблів із Західної Європи, Канади і США. Коли ця програма була одобрена, Мистецька комісія під головуванням маестро Володимира Луціва запросила до співпраці в підготовці ювілейного концерту маестро Мирослава Антоновича і його «Візантійський хор» з Утрехту, Голляндія, пані Квітку Кондратську і її дівочий хор «Веснівка» з Торонто, Канада, маестро Симона Комірного і його мішаний хор «Думка» з Нью-Йорку, США, і хор «Тисячоліття» з Великої Британії (мішаний, складений) під загальним керівництвом маестро Ярослава Бабуняка і диригентів Павлом Гунькою, Степаном Гунькою і Мирославом Бучком. До танцювальної частини програми запрошено ансамбль «Орлик» під керівництвом хореографів Марії Бабич і Дмитра Парадюка, зорганізований для потреб ювілейного концерту з найкращих танцюристів із кількох теренових танцювальних ансамблів.

Перед зорганізованим ювілейним хором зарисувалася в початках складна проблема у підготовці до концерту в такій великій віддалі між собою, як Лондон, Утрехт, Торонто і Нью-Йорк. Цю проблему подолано в той спосіб, що розписану партитуру ювілейного концерту записувано під час проб у місцях побуту хорових ансамблів на стрічки і цими стрічками обмінювалися ансамблі під час майже двох років, доки не осягнено необхідну єдність голосових партій та цілості. Це, що осталося до зігнання, як і композиція мішаного хору в 450 голосів на сцені з усіми нюансами та співом частинами і цілістю хористів вирівняно в Лондоні під час фінальних проб у великій залі Гаммерсміт, а вкінці в Роял Алберт Гол перед виступом. Це треба зарахувати до радше небувалого подвигу, доконаного керівниками великого мішаного хорового ансамблю і самими хористами та солістами в підготовчому процесі.

Законтрактування Роял Алберт Гол вимагало завдатку в поважнішій сумі грошей, до якої дійшли ще завдаткові суми винайму залі Гаммерсміту і приміщень для приблизно 500 хористів і танцюристів у метропольному Лондоні. Вкінці виринуло питання заповнення залі в 5500 місць учасниками ювілейного концерту, що подолано без особливіших труднощів чи перешкод. Для історичної пам'яті необхідно зазначити, що під час самого ювілейного концерту як величезний мішаний хор, що виконував складні релігійні мелодії під керівництвом чотирьох диригентів, так і 5500 публіка ви-

казались небуденною культурою та самодисциплінованістю в усіх відношеннях, так, ніби подібні концерти були щоденним явищем в українському житті, а не такою рідкісною подією, як Тисячоліття Хрещення України.

Ювілейна книга

Монументальне видання під заголовком «Тисячоліття християнської культури в Україні» вийшло друком під редакцією Андрія Сороковського – головний редактор, Ростислава Глуква і Дарії Даревич, але у підготовчому процесі, крім авторів наукових праць, причасним до її появи було значно більше осіб, а можна й сказати, що вся Екзекутива Крайового Комітету, яка плянувала це видання і ним живо цікавилася під час кожного засідання аж до дня її виходу в світ. З-поміж не названих для історичної повноти треба згадати інж. Ярослава Гавриха, голову Крайового Комітету, та інж. Василя Олесківца, голову Комітету пам'ятника, які присвятили появі цієї книги дуже багато уваги й часу.

У книзі зібрано, крім вступних статей проф. Дж. Дінглея з Лондонської Славистичної школи східноєвропейських студій, головного редактора Андрія Сороковського і самого Комітету Тисячоліття, наукові праці таких важливих авторів: Тітус Геврик – «Історія української церковної архітектури»; Мирослав Мудрак – «Рефлексії про ікони»; Софія Сеник – «Релігійна література Руси-України»; Юрій Турченко – «Українська культура крізь віки». До кожного із цих розділів додано кольорові та чорно-білі ілюстрації в гарному виконанні. До першої праці – 41 ілюстрація, до другої – 37 ілюстрацій, до третьої – 24 ілюстрації, і до четвертої праці – 34 ілюстрації – усі рідкісного характеру, мистецькі та історично дуже важливі, якими гарно та вичерпно охоплено тисячолітній період української культури під церковно-архітектурним, образотворчим, живописним і малярським мистецтвом, включно із зразками новітнього модернізму.

Ілюстраційний матеріал до текстів подали автори праць, а також був підібраний маестром Ростиславом Глуквом, який оформив це важливе ювілейне видання графічно та розміщенням ілюстрацій, опрацювавши обкладинку й обгортку. В усіх цих роботах допомагали також члени Видавничого підкомітету: Андрій Бондаренко, майор д-р Святомир М. Фостун, Андрій Легіт, Степан Олексів та Іван Волошак.

Ця книга появилася з друку під сам кінець травня 1988 року в англійській мові з такими необхідними додатками, як список ілюстрацій та поіменним індексом, що також важливе та інформативне в ділянці історії української культури й церковної історії. Формат видання – А4, сторінок 198, тверда оправа, в обгортці. Тираж – 250 примірників.

Святочне Ювілейне Відзначення Тисячоліття

Найважливіше крайове ювілейне відзначення Тисячоліття Хрещення України в Лондоні, в центрі українського церковно-релігійного, науково-культурного, політичного і громадського життя заплановано в неділю 29 травня 1988 року з такою загальною програмою: 1) Архиєрейські Служби Божі в катедральних храмах Помісної УКЦ і УАПЦ в Лондоні; 2) відкриття ювілейного пам'ятника св. Володимира Великого й освячення його Ієрархами Українських Церков; 3) Ювілейний концерт української церковної музики в Роял Алберт Гол; 4) вечірня товариська зустріч церковних достойників і світських представників з виконавцями Ювілейного концерту та запрошеними гістьми.

Розраховуючи на тисячні маси учасників цих ювілейних святкувань у Лондоні, Екзекутива Крайового Комітету ввійшла в контакт з відповідними чинниками метропольної поліції, щоб запевнити для освячення пам'ятника відповідні місця для збору

учасників і стоянок автомашин та автобусів на Голлянд Парк і біля Роял Алберт Гол, як також допомогу в переході кількох тисяч людей між двома катедральними храмами, місцем освячення ювілейного пам'ятника та залем ювілейного концерту. Тому, що ці ювілейні імпрези відбувалися на терені п'ятох поліційних дистриктів, Скотлянд Ярл покликав для керівництва вуличним рухом окрему команду в складі п'ятох інспекторів, її командира, асистента і секретарки, що була рівночасно зв'язковою між тією командою та Організаційним підкомітетом Крайового Комітету Тисячоліття. На час акту освячення пам'ятника Скотлянд Ярл звільнив частину Голлянд Парк Авеню від дорожнього руху, а всю горішню частину Голлянд Парк від стоянок автомашин. Подібні заходи були узгіднені в околицях обидвох катедральних храмів і в околицях Роял Алберт Гол. Загальний же порядок у всіх цих місцях був удержаний 60 впорядниками, що працювали під наглядом секретаря Крайового Комітету і голови його Організаційної комісії.

Передполудневі Архиерейські Богослуження в наміренні українського народу та його Тисячоліття Хрещення відбулися у заповнених катедральних храмах у сослуженні Владик (Владика Михайл Гринчишин, Апостольський Адміністратор помісної УКЦ у Великій Британії) і духовенства. По закінченні Богослужень Голови Церков, Владика Михайл і священики УАПЦ і Помісної УКЦ переїхали до дому Товариства св. Софії, де їх зустріли голова і члени Екзекутиви Крайового Комітету і численно зібрана громада з церковними хоругвами, національними та організаційними прапорами, що оточували пам'ятник, заслонений синім і жовтим полотнищем.

О першій годині пополудні, коли на площі довкола пам'ятника і в її околицях зібралось біля 6 тисяч людей – українців і британців, та коли представники українського і британського муніципального, політичного, наукового й громадського світу були вже на своїх місцях. Посадник королівської дільниці Кенсінгтону й Челсі, Блаженніший Митрополит Мстислав, Блаженніший Патріарх Мирослав Іван, Владика Михайл, священики і представники Крайового Комітету вийшли перед пам'ятник. Посадник Кенсінгтону й Челсі відслонив церемоніально пам'ятник. На тлі відкритого пам'ятника їх і всіх учасників цього небувалого в столичному Лондоні українського великого святкового дня привітав голова Крайового Комітету. Під могутній спів Боже Великий, Творче всесильний Первоіерархи освятили пам'ятник. Описля Первоіерархи, духовенство і хор дяків відслужили соборний Молебень, на якому зворушливу молитву за Україну проказав Блаженніший Митрополит Мстислав, закінчуючи її привітальним словом. З відповідними до okazji проповідями-словами виступили Блаженніший Патріарх Мирослав Іван і Владика Михайл Гринчишин. Біля пам'ятника промовляли: Посадник Кенсінгтону й Челсі, адв. Петро Саварин – президент СКВУ, та інж. Василь Олеськів – голова Підкомітету побудови пам'ятника. Під кінець церемоніялу дві дівчинки з Лондонської Школи українознавства поклали до пам'ятника китицю живих квітів.

Під час акту відслонення і освячення пам'ятника св. Володимира Великого, Володаря і Хрестителя України, український і британський світ був зарепрезентований такими особистостями, делегованими представниками: український церковно-релігійний світ – Патріарх Мирослав Іван Любачівський, Блаженніший Митрополит Мстислав, Владика Михайл Гринчишин, о. протопресвітер Сильвестер Богатирець, о. протопресвітер Михайло Галиця, о. протопресвітер Іван Володазький, о. Марко Суйковський – від УАПЦ, о. митрат Микола Матичак, о. д-р Степан Орач, о. д-р Богдан Лисиканич, о. д-р Роман Чолій і о. Павло Лунів – від Помісної УКЦ; український політичний сектор: від Президента УНР і Державного екзильного Центру – п. Микола Сидоренко, від Українського Державного Правління – мгр Омелян Коваль, від революційної ОУН – інж. Василь Олеськів з почтом, від ОУНм – інж. Микола Плав'юк з почтом, від Союзу Гетьманців-Державників – підп. Іван Воробець; від українського наукового світу:

проф. д-р Теодор Цюцюра – ректор Українського Вільного Університету, проф. д-р Володимир і п-ні д-р Янів, проф. Петро Цимбалістий (Філія УКУ в Лондоні). Мгр Слава Стецько репрезентувала Центральний Комітет АБН, а інж. Юрій Ковальчук – Європейський Ювілейний Комітет Тисячоліття; український громадський світ: д-р Петро Саварин – СКВУ, мгр Володимир Ленник з поштом – КОУГЦУ та голови або делеговані представники українських громадських установ та організацій, які були членами Крайового Громадського Комітету Тисячоліття у Великій Британії, і голови або представники усіх місцевих громад у Великій Британії та Місцевих комітетів Тисячоліття. Почесні стійки біля пам'ятника тримали: члени ОБВУ, члени ОУЖ, дружинники СУМ і Пласту в своїх одностроях, а жінки в народному одязі.

В першому ряді зліва: скульптор пам'ятника Леонід Молодожанин із Вінніпегу, дружина і посадник Кенсінгтону Ніколас Фрідман. За ними, зліва: будівельник Р. Дж. Олівер, інж. В. Олеськів, архітект Дейвід ЛеЛей.

Сидять: відомий англійський журналіст Малколм Мугерідж із дружиною на посвяченню пам'ятника.

*Список організацій, установ та товариств запрошених
на нараду для створення Крайового комітету відзначення
Тисячоліття Хрещення Русі-України
у суботу, 24 березня 1984 року*

1. СОЮЗ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
2. ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
3. ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
4. ПРЕДСТАВНИЦТВО ВИКОННОГО ОРГАНУ УНРАДИ
5. УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО
6. СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
7. ПЛАСТ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
8. УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ГРОМАДА У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
9. УКРАЇНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
10. УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА
11. УКРАЇНСЬКЕ КРАЙОВЕ ПАТРІАРХАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ
12. «СВЯТА СОФІЯ» – УКРАЇНСЬКЕ РЕЛІГІЙНЕ ТОВАРИСТВО
13. ФІЛІЯ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ЛОНДОНІ
14. ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТОРІВ
15. УКРАЇНСЬКА ГЕТЬМАНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ (СГД)
16. ЛЕГІОН СИМОНА ПЕТЛЮРИ
17. УКРАЇНСЬКА КОМБАТАНТСЬКА РАДА
18. УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ РУХ
19. ТОВАРИСТВО «ГУЦУЛЬЩИНА»,
20. СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ І ВИХОВНИКІВ
21. БІБЛІОТЕКА Й МУЗЕЙ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
22. МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ІМЕНІ СТЕПАНА БАНДЕРИ
23. КОМІСІЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ
24. КООПЕРАТИВНА СПІЛКА «НОВА ФОРТУНА»
25. «УКРАЇНСЬКА ДУМКА» – ТИЖНЕВИК
26. «ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ» – МІСЯЧНИК
27. «СУРМАЧ»
28. «ЮКРЕЙНІЄН РЕВЮ» – КВАРТАЛЬНИК
29. «ВІДОМОСТІ УАПЦ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ»
30. ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
31. ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК ІМЕНІ ОЛЕНИ ТЕЛІГИ
32. ЛІГА УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛОДІ
33. СЕСТРИЦТВО ПРИ УАПЦ
34. АКАДЕМІЧНЕ ТОВАРИСТВО «ОБНОВА»

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

ПАТРОНИ ЮВІЛЕЙНОГО СВЯТА

Блаженніший Владика Мстислав СКРИПНИК,
Митрополит Української Автокефальної Православної Церкви

Блаженніший Владика Мирослав Іван ЛЮБАЧІВСЬКИЙ,
Кардинал і Верховний Архієпископ Української Католицької Церкви

ДУХОВНІ ДОРАДНИКИ

УАПЦ: Владика Єпископ Володимир Дідович
о. Протопресвітер Сильвестер Богатирець
о. Протопресвітер Михайло Галиця

УКЦ: Владика Єпископ Михайл Гринчишин
о. Митрат Микола Матичак, о. д-р. Степан Орач

РАДА КОМІТЕТУ

голова Комітету – Ярослав Гаврих
заступники – Микола Сидоренко, Петро Цимбалістий

ЧЛЕНИ

Любомир Мазур, Ілля Дмитрів, Михайло Поврозник, Василь Олеськів,
Михайло Захарчук, Микола Матвіївський, Святомир М. Фостун, Роман Кравець,
Богданна Крушельницька, Андрій Легіт, Володимир Луців, Іван Равлюк,
Осип Музичка, Лев Рись, Володимир Шляхетко, Андрій Сороковський.

ЕКЗЕКУТИВА

голова – Ярослав Гаврих
заступники – Микола Сидоренко, Петро Цимбалістий

члени:

Ілля Дмитрів	перший секретар
Михайло Поврозник	секретар Ради
Іванна Машак	секретар Екзекутиви
Михайло Захарчук	скарбник (до 1988)
Микола Матвіївський	скарбник (від 1988)
Василь Олеськів	комісія пам'ятника
Андрій Сороковський	комісія публікацій
Роман Кравець	комісія інформації
Володимир Луців	комісія концерту
Іван Равлюк	комісія фінансів

Д-р Святослав М. ФОСТУН
Лондон

ВЕЛИЧНЕ УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО В ЛОНДОНІ В 1000-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

ТОРЖЕСТВЕННІ АРХИЄРЕЙСЬКІ СЛУЖБИ БОЖІ

*УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
РІВНОАПОСТОЛЬНОМУ КНЯЗЕВІ ВОЛОДИМИРОВІ ВЕЛИКОМУ*

ВЕЛИЧНИЙ КОНЦЕРТ У РОЯЛ АЛБЕРТ ГОЛ

Неділя 29 травня 1988 року була днем великої маніфестації української духовності, що відбулась у Лондоні, у відзначення тисячоріччя хрещення Руси-України. Було це вже друге таке величаве святкове відзначення цього історичного ювілею в Західній Європі в рамках координованого плану Європейського Ювілейного Комітету. Перше свято відбулось у Брюсселі, Бельгія.

Всю тривалу, наполегливу і нелегку підготовку великого святкування в Лондоні проводив Крайовий Громадський Комітет Тисячоліття, головно його Екзекутива, а в рамках цього Комітету працювали кілька комісій, діючи в площині здійснення найважливіших завдань: спорудження пам'ятника рівноапостольному князеві Володимирові Великому в Лондоні, видання друком пам'ятної книги про українську культуру в аспекті тисячоріччя християнства в Україні та влаштування величавого концерту української церковної музики в Роял Алберт Гол у Лондоні.

Ці проекти вимагали максимум зусиль, праці й насаги цілого Комітету, його Екзекутиви та комісій, а водночас і великої праці диригентів і хористів – членів усіх тих хорів, що мали брати участь у величавому концерті в Лондоні. Здійснення цих проектів вимагало теж великих фінансових засобів, що їх щедро жертвувало українське організоване громадянство. Таким чином, завдяки спільним великим і жертвенним зусиллям української організованої громади у Великій Британії вдалося здійснити згадані важливі проекти: спорудити пам'ятник, видати пам'ятну книгу і влаштувати чудовий концерт. Про всю ту вагому працю, напевно, будуть писати ще багато, а в цьому репортажі обмежуємося лише до повідомлення про саме величаве свято відзначення тисячоліття хрещення України, що відбулось у неділю 29 травня за благословенням, під патронатом і з участю Первоієрархів українських Церков – Блаженнішого Мстислава і Блаженнішого Мирослава.

О год. 9.00 того дня Блаженніший митрополит Мстислав відслужив Архиєрейську Службу Божу в катедральному храмі УАПЦ у Лондоні, на 1-а Нютон Авеню у сслуженні отців: протопресвітера Сильвестра Богатирця, протопресвітера Михайла Галиці, прот. Івана Водолазького і Марка Суйковського. Іподияконували інж. Петро Яким'юк і Антін Матвійчук. Співав парафіяльний місцевий хор. В кінці Архиєрейської Служби Божої Блаженніший Владика митрополит сказав проповідне, глибоке за своїм змістом слово. На Архиєрейську Службу Божу численно прийшли українці-гості з різних країн Західної Європи, Канади і США, що приїхали до Лондону на свято Тисячоліття.

О год. 10.30 дня в катедральному храмі ПУКЦ на Дюк Стріт відслужив Архиєрейську Службу Божу Блаженніший Патріярх Мирослав Любачівський у сслуженні

Преосв. Владики Михайла Гринчишина й отців: д-ра Степана Орача, митрата Миколи Матичака, д-ра Богдана Лисиканича, Романа Чолія і Павла Луніва. Дияконував о. д-р Богдан Лисиканич. Після св. Євангелія проповідне слово сказав Блаженніший Патріярх, наголосивши в ньому значення нашого великого релігійного та історичного ювілею – тисячоліття християнства в Україні.

А тим часом у передполудневих годинах на розі вулиць Голлянд Парк Авеню і Голлянд Парк тривали приготування до відкриття й освячення пам'ятника рівноапостольному князеві Володимирові Великому. Українське громадянство прибуло численно автобусами з різних місцевостей Великої Британії і скоро заповнило всю вулицю. Довкола пам'ятника стали прапороносці з прапорами – національними, ОБВУ, СУМ, Пласту, ОУЖ, а також з корогвами. Дівчата і жінки були в більшості у вишиваних блюзках. Численно представлено членство ОБВУ в одностроях. Багато членів ОБВУ були впорядниками. Перед годиною першою пополудні з будинку Філії УКУ вийшли почесні гості й стали перед пам'ятником. Серед почесних гостей, а їх було багато з Західної Європи, Канади, США, Австралії, годиться відмітити: президента СКВУ адв. Петра Саварина з дружиною, президента АБН мгра Славу Стецько, проф. д-ра Теодора Цюцюру – ректора Українського Вільного Університету, проф. д-ра Володимира Яніва з дружиною, п. Миколу Плав'юка – голову ПУН, інж. Юрія Ковальчука – голову Європейського Ювілейного Комітету, мгра Омеляна Ковалю з дружиною, проф. Володимира Кальваровського, багатьох інших почесних гостей, між ними англійців і чужинців, а також голів і представники українських суспільно-громадських установ, організацій і товариств у Великій Британії. За почесними гостями вийшло духовенство Української Автокефальної Православної Церкви й Помісної Української Католицької Церкви, Преосв. Владика Михайл Гринчишин і обидва Первоієрархи – Блаженніший

Ієрархи і духовенство – учасники врочистості.

Духовенство, прапороносні почти й масове українське громадянство – учасники врочистого відкриття і освячення пам'ятника.

Мстислав і Блаженніший Мирослав. Перед початком урочистого ювілейного Молебня вступне привітальне слово (двомовне) сказав голова Крайового Громадського Комітету інж. Ярослав Р. Гаврих. Опісля, посадник Кензінгтону і Челсі відкрив пам'ятник під могутній спів «Боже великий», а обидва Первоієрархи освятили пам'ятник – імпозантну статую князя Володимира в бронзі на п'єдесталі, який з хрестом у руці глядів своїм володарським зором на велику масу пранащадків-русичів його доби, з якими він вершив великий історичний чин – християнізацію Руси-України й уведення її в сім'ю європейських християнських народів.

Врочистий Молебен служило все духовенство. Співали дяки. Св. Євангелію читав Преосв. Владика Михайл, а проповідне слово сказав Блаженніший Патріярх. Зворушливу молитву за Україну проказав Блаженніший Владика митрополит Мстислав, який також сказав після того проповідне слово. Після Молебня промовляв коротко посадник Кензінгтону і Челсі, а потім промовляли: президент СКВУ адв. Петро Саварин та інж. Василь Олеськів – голова комісії побудови пам'ятника. В закінчення врочистої церемонії відкриття і освячення пам'ятника, що тривала одну годину (незважаючи, що деякий час рясно дощило), діти Лариса Гуменюк і Анна Ємець поклали китицю розкішних квітів у стіп пам'ятника, а всі присутні проспівали національний гімн «Ще не вмерла Україна».

О год. 4.00 пополудні в Роял Алберт Гол почався святковий концерт. Крім гостей – українців, англійців та чужинців, величезну залу, яка вміщає коло 6000 осіб, заповнила таки українська публіка. В програмі святкового концерту виступали об'єднано одним величним хором біля 450 хористів і хористок – членів таких хорів: Хор «Ювілейний» з Великої Британії, створений з хорів «Гомін», під диригуванням маестро Ярослава Бабуняка, «Русалка Дністрова» з Манчестеру (дир. мгр Павло Гунька), «Боян» і «Заграва» з Ноттінгхаму (дир. п. Мирослав Бучок), «Верховина» з Ковентрі (дир. мгр Степан Гунька), «Трембіта» з Олдгаму (дир. маестро Ярослав Бабуняк), «Діброва» з

Посадник ділянки міста Лондону – Кензінгтон і Челсі
п. Ернест П. Томлін відкриває пам'ятник.

стер, нагороджений орденом Британської Імперії за заслуги в ділянці музикології, привітав диригентів, хори і дав коротку інформацію про українського композитора XVII століття Миколу Дилецького, що його творами «Хваліте Господа з небес» та «Ектенією п'ятиголосовою: Киріє елейсон» під заспів соліста мґ-ра Павла Гуньки хор почав концертну програму під диригуванням маестро Ярослава Бабуняка. Далі хор співав «З нами Бог» і «Божественний ґрім» – обидві композиції з XVII століття. Диригував д-р Мирослав Антонович. Твори Максима Березовського й Артема Веделя «Святий Боже» і «Покаяніє» хор співав під диригуванням мґра Павла Гуньки. «Слава во вишніх Богу» Дмитра Бортнянського співав хор під диригуванням п. Семена Комірного, а твір того ж композитора в музичній обробці проф. Андрія Гнатишина (який особисто був на концерті) «Під Твою милість» хор співав під диригентурою д-ра М. Антоновича. Про кожного композитора та його творчість концертмайстер коротко інформував публіку.

Після перерви твори української церковної музики «Слава Отцю» Михайла Вербицького і «Хваліть Ім'я Господнє» Кирила Стеценка проспівав хор під диригуванням п. Семена Комірного. Традиційний гімн «О Тебі радується» в обробці д-ра Мирослава Антоновича хор проспівав під диригуванням самого композитора, а далі хористи

Брадфорду (дир. п. Степан Замулінський), співочий гурток з Лідсу (дир. п. Петро Ревчук). Далі – український мішаний хор «Думка» з Нью-Йорку (дир. п. Семен Комірний), «Візантійський хор» з Утрехту, Голляндія (дир. д-р Мирослав Антонович), хор «Веснівка» з Торонто, Канада (диригент п-ні Галина Квітка-Кондрацька).

Після проспівання цим могутнім об'єднаним хором британського й українського національних гімнів вітальне двомовне слово сказав голова Крайового Громадського Комітету Тисячоліття інж. Ярослав Р. Гаврих, а опісля керівник програми п. Річард Бейкер, британський видатний радіомовник, автор кількох праць з музикології, концертмай-

співали «Христос Воскрес» (дзвонарське) і «Христос Воскрес» Пилипа Козицького та «Гагілки». Водночас репрезентативний танцювальний ансамбль СУБ «Орлик» з Манчестеру, що його хореографами і мистецькими керівниками є п-ні Марійка Бабич і п. Дмитро Парадюк, вивів гагілки і веснянки, захопивши глядачів кольоритністю українського одягу з різних частин української землі.

Останній складний своєю композицією твір «Псалом: Воздайте славу Господеві» співав хор під диригуванням п. Мирослава Бучка. Після зворушливого «Боже Великий, Єдиний», що так гармонійно символізувало духовну єдність тисячної публіки, концертмайстер сердечно подякував хорам і диригентам за чудово виконану програму, а малі діти – Іванка Луців і Олександр Гринаш – піднесли квіти диригентці п-ні Галині Квітці-Кондрацькій і п-ні Марійці Бабич. Концертмайстер особливо подякував маестро Володимирові Луціву за його копітку і відповідальну працю координатора програми святкового концерту, в якому хори показали красу і велич української старовинної церковної музики і хорового мистецтва – справжні перлини української класичної хорової творчості таких славних наших композиторів, як Дмитро Бортнянський, Артем Ведель, Михайло Вербицький, Микола Дилецький, Максим Березовський, Кирило Стеценко, Пилип Козицький. Їхні твори рідко де співаються. Вони дуже складні, але водночас і величаві своєю музичною і хоровою композицією і саме тим високо цінуються.

Тому й належить велика подяка і признання диригентам, що вони вибрали саме ці твори, а хористам – також не менша подяка за те, що вони їх вивчили й ними звеличили програму цього святкового концерту у велике свято нашої нації – тисячоріччя хрещення Руси-України – чину релігійного, церковного, національного, історичного й державницького.

Ще довго учасники цих урочистостей у Лондоні житимуть під враженням цих святкувань. Справді, це був величний, неповторний день у бутті української спільноти у Великій Британії.

Українські діти – Лариса Гуменюк і Анна Ємеш
несуть квіти до пам'ятника.

МАТЕРІАЛИ З ВРОЧИСТОСТЕЙ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В ЛОНДОНІ

Неділя, 29 травня 1988 року залишиться історичним днем для українців у Великій Британії. Того дня українська громада в тій країні вітала Первоієрархів українських Церков – Блаженнішого Мстислава Скрипника, Главу Української Автокефальної Православної Церкви і Блаженнішого Мирослава Івана Любачівського, Главу Української Католицької Церкви, і в тому дні в Лондоні були:

- відслужені ювілейні торжественні Архиєрейські Служби Божі в катедральних храмах УАПЦ і УКЦ;

- був освячений Первоієрархами обох українських Церков у сослуженні духовенства пам'ятник св. Володимирові Великому, при участі представників української діаспори, іноземних представників, гостей, і понад 4 тисячі українського громадянства;

- відбувся величавий святковий концерт української церковної музики у виконанні збірних хорів з Голляндії, Канади, США і Великої Британії в залі Роял Алберт Гол;

- вийшла з друку репрезентативна, багато ілюстрована книга в англійській мові п. з. «Тисячоліття християнської культури в Україні», що її видав Крайовий Громадський Комітет відзначення Тисячоріччя хрещення Руси-України;

- Первоієрархи українських Церков видали спільну заяву з нагоди Тисячоліття, в якій закликають український народ до духовної обнови, єдності і любови, а християнські народи світу і всіх людей доброї волі до вияву християнської солідарності українським Церквам і українському народові. У доповненні до репортажу про ювілейне святкування, що був поміщений в «Українській Думці» ч. 23 (2142) від 2 червня 1988 року, друкуємо в цьому числі тексти святкових промов, що були виголошені в часі цього ювілейного святкування в Лондоні, а також англomовний текст спільної заяви обидвох Голів українських Церков.

* * *

ЗАЯВА ПЕРВОІЄРАРХІВ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

У світлий ювілейний рік тисячоріччя хрещення Руси-України, з нагоди посвячення пам'ятника св. Рівноапостольному Князеві Володимирові Великому в Лондоні, Велика Британія, зібрана тут українська християнська громада приносить Триєдиному Богові молитви за святий дар Христової віри, який приніс благодаті новонародження нашому народові.

Ми схилиємо наші голови перед сантими угодниками, мучениками та ісповідниками нашими і – як Первоієрархи Володимирової Спадщини – закликаємо весь український Божий народ до духовної обнови, до єдності та любови, в душі того благодатного хрещення, яке зійшло на нас тисяча років тому.

Дивимось на пройдений історичний шлях світлого тисячоліття, в якому разом із великим свідченням нашої віри сплелись часи лихоліть, руїн, поневолення, а в недавні часи – знищення ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви, жахливий голод 1932-1903 років, та заборона Української Католицької Церкви, і з тим модерні катакомби, в які увійшло наше Християнство в двадцятому столітті. Однак ніщо не убило живої віри в народі, про що свідчить стихійне відродження УАПЦ в 1941-1942 роках в Україні і сучасна посиленна активність катакомбної УКЦ.

Жива віра українського народу не пропала і ніхто не зумів її здолати. На руїнах безбожництва розквітає Христове слово в серцях народу. І хоч нам народ на рідних землях не має свободного права вшанувати лату свого хрещення, а це право приписує собі хтось інший свідчення віри нашими ісповідниками в Україні, а теж: наші торжества на чужині, є прославленням Христа, що «зобразився в нас» (Галати, глава 4, стих 19) тому тисяча років.

Українські Церкви і народ – переслідувані і позбавлені тепер волі – складають перед Богом подяку за благодать хрещення.

Тому закликаємо християнські народи світу і всіх людей доброї волі, щоб виявили нашим Церквам і народам докази християнської солідарності і тим допомогли, щоб на землях нашої батьківщини України у свободі знову світло засіяло слово Христової істини.

Благословення Господнє на Вас!

Віддані у Христі

† Мстислав Скрипник

Архієпископ – Митрополит

† Мирослав Іван Любачівський

Верховний Архієпископ і Кардинал

Дано в Лондоні, у Празник Зіслання Святого Духа, 29 травня, 1988 року Божого.

* * *

JOINT STATEMENT

of the Ukrainian Orthodox Church and the Ukrainian Catholic Church on the Occasion of the Millennium of Christianity in Ukraine

In this glorious jubilee year – the Millennium of Christianity in Rus'-Ukraine – the Ukrainian community assembled here in London, Great Britain on the occasion of the dedication of the monument to St. Volodymyr the Great, Equal to the Apostles, to offer prayers of thanks to the Holy Trinity for the sacred gift of the Christian faith which has blessed our nation with the grace of new life.

We pay homage to our Saints, Martyrs and Confessors of the Faith and – as Primates of the two Ukrainian Churches, Orthodox and Catholic, the inheritors of Volodymyr's legacy – call the Ukrainian people to spiritual renewal, to unity and love, in the grace of the holy baptism with which we were blessed one thousand years ago.

We reflect on the historic path of our nation through the glorious millennium – a path on which the great witnessing of the faith has been intertwined with suffering, ruin and oppression and, in recent times, the destruction of the Hierarchy of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, the terrible famine of 1932-1933, the banning of the Ukrainian Catholic Church, together with modern catacombs into which our Christianity entered in the 20th century but nothing could destroy the living faith of our people. The spontaneous revival of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in 1941-1942 in Ukraine and the present resurgence of the Ukrainian Catholic Church testify to this.

The living faith of the Ukrainian nation has not perished and no one has been able to suppress it. On the ruins of atheism blossoms the Word of God in the hearts of the people. And although our nation is deprived of the right to celebrate the anniversary of her baptism freely in our native land – whilst someone else is usurping this right – the witnessing of the faith by our confessors of the faith in Ukraine as well as our celebrations in the Free World testify to the glorification of Christ, who «has taken shape» (Galatians 4, 19) in us one thousand years ago.

The Ukrainian Churches and nation, persecuted and presently deprived of freedom, give thanks to God for the grace of the Holy Baptism.

Therefore we appeal to the Christian nations of the world and all people of good will to demonstrate their Christian solidarity with our Churches and our nation and thus help to ensure that the Word of Christ's truth may once again shine brightly in freedom in the land of our Ukraine.

May the blessing of Our Lord be upon you.

Devoted in Christ

† MSTYSLAV Skrypnyk

Archbishop-Metropolitan,

Head of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church

† MYROSLAV Ivan Lubachivsky

Archbishop Major and Cardinal,

Head of the Ukrainian Catholic Church

London, on the Feast of the Pentecost, May 29, 1988

ПРОПОВІДЬ БЛАЖЕННІШОГО МИРОСЛАВА-ІВАНА З НАГОДИ 1000-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

в українській катедрі в Лондоні

*Уподобився ти купцеві, що шукає цінної перли,
славновладний Володимире,
що сидиш на високому престолі городів
Богом береженого Києва...*
(Тропар Володимирові)

Ваше Блаженство, Всечесніші Отці, Преподобні Сестри,
Дорогі в Христі Брати і Сестри!

Деякі Христові притчі є дуже короткі, і ними наш Спаситель подає влучний образ, або якоїсь чесноти в Його Царстві, або повний опис якоїсь ситуації, яка стріне його учнів чи Його Церкву. До таких належить коротка притча в двох реченнях, про купця, що шукав добрих перлин. Коли найшов одну дуже рідкісну і дорожочіну, продав усе своє майно і купив її, щоб мати радше такий шляхетний жемчуг, чим ціле велике майно (Мат. 13, 45-46). Купець той – то образ тих осіб у майбутності, що ради Христа покинуть світ, добра, маєтки, славу, щоб здобути віру, а з нею життя в Бозі, як щось найдорожче в житті.

Дорогі Брати і Сестри! Христос у своїй притчі бачив у майбутності такі особи, що шукатимуть його перли – Його Царства. Якою радістю для нас повинно бути те, що наша Літургія уподібнює купця з Христової притчі до великого нашого князя Володимира, якого ім'я не сходить з наших уст у цьому святому для нас Ювілейному Році, коли згадуємо, власне, ту велику хвилину нашої історії, в якій найшов перлу-Христа, і вона стала не лише його власністю, але власністю цілого його народу і власністю нашою вже тисяча років. А перла ця – Христос, Христова віра, Христова Церква. Хвилина нашого Хрещення в Дніпрі за Володимира – то наш День П'ятидесятниці, в якому Дух Святий над Дніпровими водами зійшов на наш народ.

Сьогодні в цей величний Празник Зіслання Святого Духа, у надприроднім щастю і радості ми відзначаємо тут, у Великій Британії, ту велику подію, в якій ми найшли старанням князя Володимира за молитвами його бабуні Ольги, перлу Христа, в якій Володимир купив для нас Царство Боже. Сьогодні на його честь ми відкриваємо йому тут, у другому кінці Європи, пам'ятник, щоб він з нього дивився на розпорошених по світі своїх дітей і збирав їх своєю могутньою рукою святого Володаря, щоб повести їх до свого, Богом береженого городу, Києва, де його могутня статуя над Дніпром не порушно дивиться владичним зором на велику руїну свого діла, щоб відбудувати її, щоб присипаною катакомбною пилюгою перлу видобути знову на денне світло сонця!

Останньо наші історики твердять, що охрещення Руси в 988 році, майже певно, відбулося на весну на Великдень або на Зіслання Святого Духа. Нехай цей день Святого Духа буде прославою тієї хвилини нашого народження на цій території Вашого поселення. «Сей день, що його сотворив Господь, возрадуємося і возвеселімся в нім!» (Пс. 118, 24).

Дорогі Браття і Сестри! В різний спосіб приходив і приходить Христос до поодиноких душ і до народів. Найчастіше Він сам стукає своєю благодаттю і чекає, щоб Йому відчинили. Так відбувається навернення грішників, безбожників. Так відбулося навернення Савла – пізнішого апостола Павла. Христос посилав своїх післанців, які Його сповіщали і проповідують і так відбуваються навернення тих, що Христа не знали чи про Нього не чули. Але є випадки, також благодатної дії, що за Христом шукають і докладають великих зусиль, щоб Його найти. Чи не шукали Христа три мудреці зі Сходу по Його народженні і найшли Його у Вифлеємі? Чи не шукали Ісуса Іван і Андрей над Йорданом? І найшли, та й Іван навіть годину запам'ятав з тієї благословенної для нього зустрічі.

Володимир належить до тих, що шукав правдивої віри. Як мудрець зі Сходу, він був певний, що серед многих вір та релігій якась мусить бути єдино правдива, справжня, котра ісповідує правдивого Бога – Творця, Спасителя і Утішителя, Дорогу, Правду і Життя. Володимир шукав віри для свого народу і для себе, бо бачив, що життя без віри – то важка, небезпечна і непевна блуканина по життєвих дорогах. Володимир шукав правдивого Бога, бо знав і бачив, що його мудра бабуня Ольга того Бога пізнала. Його наукою жила і була щаслива. Володимир шукав правдивого Бога, бо бачив, що божки, яких почитав його народ і племена його держави, то тільки кумирі і звичайне дерево або камінь, які не дають ані духа, ані проводу в житті, ані добра для душ і держави, бо самі бездушні і мертві. Володимир шукав правдивого Бога, бо бачив, що його батько Святослав здобув дуже багато – і славу, і численні землі, і багатства і сильну дружину, і могутність, і силу, але все те було чомусь холодне, відчужене від решти, і певно, проминає.

Шукав Володимир віри, бо бачив, що у вірі, у знанні правдивого Бога криється великий скарб духовного життя, яким вже жила ціла Європа і творила нову могутню культуру. Шукав, бо бачив, що правдива віра дасть справжнє Боже життя, яким ми уподібнюємось до Бога, в якому вживемо, рухаємось й існуємо» (Діян. 17, 18). Справді був він євангельським купцем, що шукав перли, щоб збагатити себе і свій народ на віки. Літописець про те недвозначно пише: «Щасливі ми, що його шуканням збагатилися, Христа пізнали і Христа прийняли!»

Що дав Володимир за цю євангельську перлу? Христос у своїй притчі каже, що купець продав все, що мав, тобто усе своє майно. Так цинив ту перлу! Не інакше поступив Володимир. Він, ведений Святим Духом, віддав свою славу здобичника і завойовника, щоб дістати Христовий мир, роздавав свої багатства, щоб бідні його держави жили без голоду і холоду. Міста свої збагатив святинями на славу Бога живого своїм майном. Віддав і закинув свої вигоди, грішні приємності, щоб над його домом і державою засяяв Христовий хрест, який проголошував: «Коли хто хоче йти за мною, нехай зречеться себе самого, візьме хрест свій і йде за мною. Хто хоче спасти своє життя, той його погубить, а хто своє життя погубить мене ради, той його знайде (Мат. 16, 24-25). І врешті, як володар тодішніх часів, якого народ був його власністю, віддав найбільший маєток володаря Богові – свій народ, бо охрестив його, віддав його Христові, як з підкресленням каже літописець: «Хрестився сам і людей своїх охрестив».

Те, що Володимир продав, як мудрий купець, що шукав дорогоцінної перли, він віддав Христові і сповнились у ньому Христові слова: «Усе що ви зробили одному з моїх найменших братів, ви мені зробили» (Мат. 25, 40). У висліді охрещення Володимир стає зовсім іншою людиною, справжнім новим сотворінням, як каже св. Павло: «Скинув стару людину з її ділами й одягнувся в нову, що йдучи до досконалого пізнання, відновляється за подобою свого Творця» (Кол. 3, 9-10). Тому митрополит Іларіон, що пам'ятав часи Володимира казав: «Ти був одежею нагим, кормителем голодних, прохолодою для спрагнених, був помічником вдовам, ти успокоював подорожніх, ти був захистом для безбожних, ти заступався за скривджених, ти збагачував убогих!»

Дорогі мої Брати і Сестри! Нехай цей великий Ювілей і ця свята хвилина пригадає нам, якого великого Хрестителя ми мали і як у ньому прославився Бог, що його цілковито перемінив. Нехай цей Ювілей вложить у нас вдячність до цього великого князя, щоб ми побачили, який могутній Бог у Святих своїх, і подивлялися силу Святого Духа, що так перемінює людей, народи і світ. Маємо нагоду спитати себе, що одержав наш князь за те, що шукав Христа і дав таку ціну за скарб віри?

Гарну на це відповідь дає у своїм листі до нас Святіший Отець Папа Іван-Павло II: «Великий Дар Хрещення, прийнятий у Києві тисяча років тому». То був великий дар, яким ми стали новим народом у Христі, то була подія, «яка приєднала нас до Христа розп'ятого і прославленого, даючи нам відродження до самого Божого життя», – як каже Папа. Ми увійшли в сім'ю християнських народів Європи, ми включилися в нову християнську культуру, ми в цю культуру вложили і наш вклад. А князь Володимир – отримав від своєї Церкви високий титул рівноапостольного, бо справді став апостолом Руси. Ставши апостолом, він став другом Христовим, бо Спаситель наш казав до апостолів:

«Ви – мої друзі, коли робите все, що я заповідав вам. Я вас більше не називатиму слугами... я вас зву друзями, бо я об'явив вам усе, що чув від Отця мого» (Ів. 15, 14-15).

Коли наш народ і наша Літургія назвала Володимира рівноапостольним, тим самим назвала його другом Христовим, бо він справжній Христовий Апостол, що привів Русь до Христа. «Господь предивне своєму святому робить» (Пс. 4, 4). Нехай радіє наша Україна, що Бог послав їй апостола, нехай кріпляться переслідувані в Україні, бо могутнього заступника дав нам Всемогутній, нехай радісно плешуть хвилі Дніпра, бо велика обнова сталась у них тисяча років тому, і ця обнова принесе, як і приносила в історії знову перемогу Христа над неволею, неправдою, несправедливістю і злобою, що тимчасово западували над Володимировими степами.

Благослови, Господи Боже, наш народ, і прийми цей Ювілей, і цей день, як вислів подяки нашої за благодать Хрещення. Прийми цей дар молінь наших як прославу Твого Імени, щоб славилось воно на вільній землі нашій. Нехай пам'ятник, який спорудили ми служі Твоєму і апостолові Володимирові нашому буде висловом тієї прослави імені Твоєму, Господи!

«Твоя, о Господи, велич, сила, слава, вічність і краса, бо все, що на небі й на землі, Твоє! Тобі, о Господи, належить царство! Ти вищий над усе Владика! Багатство і слава – від Тебе. Ти усім володієш; у Твоїй руці сила й могутність, у Твоїй руці – зробити кожного великим, сильним. Тому, о Боже наш, тепер ми Тебе прославляємо і хвалимо Твоє преславне ім'я» (II Хр. 29, 10-13) – нехай славиться воно між нами на віки. Амінь.

СЛОВО БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

на соборнім посвяченні пам'ятника
св. Володимирові Великому в Лондоні

Блаженніший Митрополит Мстислав, Глава УАПЦ і містоблюститель Київського митрополичого престолу розпочав своє слово зворушливою молитвою:

«Боже всесильний, ми грішні діти Твої, у покорі сердець наших приходимо до Тебе і схиляємо голови наші. Отче, прости провини наші, і провини наших батьків та дідів і прадідів наших. Прийми нині, благаємо Тебе, ширю молитву нашу і подяку за безмежне милосердя Твоє до нас. Вислухай наші молитви і прийми благання змучених сердець народу нашого, благослови батьківщину нашу Україну, волю та щастя їй дай. Отче милосердний, ласку Твою подай тим, що перебувають на засланні, у в'язницях, на тяжких роботах, караються і мучаться, за правду Христову страждають; за вдовиць, за сиріт, за калік і немічних, і за тих, що Твого милосердя і ласки та допомоги потребують. З'єднай нас усіх у єдину велику Христову сім'ю, щоб усі люди на землі і ми разом з ними славили величне ім'я Твоє завжди і повсякчас і нині, і на віки вічні. Амінь».

З черги Блаженніший Митрополит звернувся до ювілейної громади:

«Мені здається, що я не маю вже нічого додати до цієї молитви, мої дорогі, нічого! Саме в цей дійсно ювілейний рік потребуємо перейти нову купіль, нове охрещення – ми надто забруднені. Як громада, що знайшлася з ласки Божої поза батьківщиною, поза многострадальною Україною, ми перебуваємо у дурмані, який скеровує нашу увагу, наші зусилля на дуже дрібні справи... Ми бачимо сьогодні, як світ котиться в якусь прірву, а з ним котиться і наша люба і розтерзана Україна. Але, мої дорогі, мені здається – переживши вже 90 літ, перебувши визвольну боротьбу як той звичайний свідок бойових подій, і всі інші проби, які Бог нам посилав, де було дуже небагато радості, а більше великих смутків – мені здається, що отой поклик, який міститься в цій молитві за нашу найдорожчу батьківщину – це найбільше наше завдання у цю річницю тисячоліття. Бути воедино, прислухатися до того, як в тебе живчик б'є, щоб і твій живчик бив у такт, в одно разом, щоб ми не переганяли один одного, щоб ми не хизувались. Я маю на увазі не тільки церковне життя, але й громадський відтинок. Так я розумію цю прекрасну хвилину, на яку здобулася наша громада у, сказав би, найбільш сьогодні соціально благодатній і влаштованій країні, якою є Англія.

Отже, мої дорогі, я розумію Тисячоліття Хрещення як дар очищення. Вода – це символ; символічний елемент у тому, що це хрещення і оця

велика подія поставлення пам'ятника великому нашому державному мужеві, рівноапостольному князеві Володимирові дали поштовх, щоб кожний з нас очистився, щоб дивились один одному у вічі відкритими очима.

Бог все ж таки дає нам знати, що Він покликав нас, наш народ і наше покоління до того, щоб ми Церкву Христову, якою обдарувало Боже Провидіння український народ, розуміли як ту криницю, оздоровлюючу нас, щоб ми коло неї об'єдналися, щоб ми коло неї були чесні, нелукаві. Щастя ж нам у цьому, Боже!

А вам, мої дорогі, які такою великою громадою зібралися, щастя вам, Боже, у всьому – і у вашому особистому і, коли і в громадському житті берете участь, то будьте там трудящі, чесні і порядні і не втікайте від громадських обов'язків».

Блаженніший Митрополит Мстислав, Первоієрарх і Глава УАПЦ звернувся тоді до Блаженнішого Мирослава Івана, Первоієрарха і Глави Української Католицької Церкви зі словами:

«А Вам, Блаженніший Отче Владико, я дуже дякую за одну справу. Я сподівався, що Ви тут будете, Дорогий Владико. Для мене було великою несподіванкою Ваше слово в тому меморандумі у Білому Домі, в палаті президента Сполучених Штатів Америки, коли Ви згадали про оборону і нашої Української Автокефальної Православної Церкви та назвали мене братом у Христі. Я Вам сердечно за це дякую і прилюдно кланяюся, Дай Боже, щоб це був початок творчої дії, творчої співпраці».

ПРОМОВА БЛАЖЕННІШОГО МИРОСЛАВА-ІВАНА

в часі Молебня і посвячення пам'ятника
св. Володимирові в Лондоні

Дорогі Брати і Сестри!

Ми поставили і поблагословили в цьому світовому центрі пам'ятник нашому Хрестителеві Великому князеві нашому Володимирові. Це пам'ятник нашого 1000-ліття приналежності до Христа бажанням і чином св. Володимира. Це теж вислів вдячності для нього від нас – дітей його в Христі Ісусі. В Києві він дивиться на Дніпро і свою багату землю, що сьогодні не є такою імперією як за його володіння, але в неволі вона, і модерне поганство вдерлось туди знову. Тут вія дивиться на нас – дітей своїх – розсипаних по світі... І в Україні, і тут він до всієї своєї української Родини, держачи хрест, який поставив він в Україні тому 1000 років, говорить ті самі слова: «Тим знаком переможете!»

Нехай ці слова, цей пам'ятник і наше тисячоліття скріпить наші сили і наші надії, яких хрест є символом. Хоч у неволі і в розсіянні суші, можемо йому – Володимирові нашому – сказати словами його Митрополита Іларіона:

«Дивись на нас, хоч не тілом, але духом. Показує тобі Господь все те, чим радуєся і веселися, бо твій вірний посів не висох від спеки невірства, але дощем Божої помочі приготований, щоб бути многоплідним... Тобою ми віджили і пізнали життя Христа... Радуйся, Учителю наш, і наставниче благовір'я».

Молись за дітей Твоїх в неволі і вимолі для нас день, в якому вольними устами прославимо Тебе біля Твого пам'ятника над Дніпром у граді Твоїм Києві, славлячи Отця, і Сина, і Святого Духа – Триєдине Боже-ство на віки віків. Амінь.

ВСТУПНЕ ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ГОЛОВИ КРАЙОВОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ ІНЖ. ЯРОСЛАВА Р. ГАВРИХА

біля пам'ятника св. Володимирові Великому

Торжество відкриття і освячення пам'ятника рівноапостольному князеві Володимирові Великому в Лондоні започаткував вітальним словом в українській і англійській мовах інж. Ярослав Гаврих, голова Крайового Комітету Тисячоліття у Великій Британії.

* * *

Ваші Блаженства, Преосвященний Владико, Всечесні Отці,
Достойні Гості, Пані і Панове!

Сьогодні великий день для української громади в цій країні. Для відзначення тисячоліття встановлення Христової Церкви в Україні українці у Великій Британії воздвигнули в столичному місті Лондоні пам'ятник Володареві і Хрестителеві України – Володимирові Великому.

Воздвигнув його український люд далеко від української землі, але в близькому духовному єднанні з українським народом у поневоленій Україні.

Сьогодні буде відкритий цей пам'ятник у королівській дільниці Кенсінгтон і Челсі міста Лондону, а Первоієрархи наших Церков, Блаженніший Мстислав Скрипник, голова Української Автокефальної Православної Церкви і Блаженніший Мирослав Іван Любачівський, голова Української Католицької Церкви, будуть благословити його у пам'ять світлого минулого нашого народу і на славу його майбутнього.

Від імені Крайового Комітету і від імені всіх українців у Великій Британії, які святкують сьогодні цей великий ювілей Тисячоліття, вітаю сердечно Ваші Блаженства, наших Владик Первоієрархів. Дякуємо широко, що Ви прибули з далеких сторін, щоб бути з нами сьогодні в цей святковий день.

Вітаю Преосвященного Владику Михаїла Гринчишина, Всечесних священників обох Церков, наших достойних гостей, а зокрема посадника королівської дільниці Кенсінгтон і Челсі міста Лондону Ернеста Томліна, який відкриє цей пам'ятник у супроводі почесного почту визначних осіб української діаспори.

Після торжества відкриття та освячення і слова наших Голів Церков будуть мати слово Президент Світового Конгресу Вільних Українців п. Петро Саварин, від імені українців у вільному світі, та голова Комісії побудови пам'ятника інж. Василь Олесків, від Крайового Комітету Тисячоліття та від усіх, хто причинився до спорудження цього пам'ятника.

Від імені Крайового Комітету Тисячоліття у Великій Британії я маю честь і приємність просити достойного посадника відкрити пам'ятник.

* * *

Your Beatitudes, My Lord Bishop, Reverend Fathers,
Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen,

On behalf of the Ukrainian Millennium Committee in Great Britain and indeed on behalf of all Ukrainians in this country who celebrate here today the Millennium of Christianity in Ukraine, I have a great pleasure to welcome whole-heartedly His Beatitude Metropolitan Mstyslav Skrypnyk, the Head of the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, and His Beatitude Myroslav Ivan Cardinal Lubachivsky, the Head of the Ukrainian Catholic Church.

I extend our warmest welcome to our Bishop Mychall Hrynchyshyn, to our Reverend Fathers, to our Distinguished Guests and to all of you who came here to participate in this great occasion – the unveiling and dedication of the monument to St. Volodymyr.

This is a joyous day for Ukrainians in Great Britain. To celebrate the Millennium of Christianity in Ukraine the Ukrainian community in this country erected in London, in the Royal Borough of Kensington and Chelsea, this monument to St. Volodymyr the Great who established Christianity as the religion of the land in Kiev, the capital of Ukraine, a thousand years ago.

It was possible to erect this monument thanks to the generous and wide support by the Ukrainian community. We wish also to express our appreciation to the creator of the statue sculptor Leo Mol – Leonid Molodozhanyan, and to the architect David LeLay.

Today this statue will be unveiled by the Mayor of the Royal Borough of Kensington and Chelsea, Councillor Ernest P. Tomlin and will be blessed by the Heads of the two Ukrainian Churches, the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church and the Ukrainian Catholic Church.

After the dedication ceremony we will be addressed by the President of the World Congress of Free Ukrainians Mr. Petro Savaryn, Q. C., Chancellor of the University of Alberta, and by Mr. Wasyl Oleskiw, Chairman of the Commission for the erection of this monument.

And now I have the honour to invite the Mayor of the Royal Borough of Kensington and Chelsea to unveil the statue of St. Volodymyr.

СВЯТКОВЕ СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА СКВУ ПЕТРА САВАРИНА

Блаженніші Владики, Преосвященний Владико, Всечесніші Отці,
Голови й Представники Громадських Установ і Організацій,
Святочна Громадо!

Рік тому, я разом з моєю дружиною Олею мав щастя бути учасником відкриття і освячення пам'ятника св. княгині Ользі в Бавнд Бруку. Сьогодні ми маємо ще більше щастя бути учасниками відкриття і освячення пам'ятника рівноапостольному князеві Володимирові Великому, тут у Лондоні. Кажу, ще більше щастя, бо ж цього року українці в цілому світі відзначають найбільшу подію в історії України Тисячоліття її хрещення, а теж і 70-ліття з часу відновлення своєї державности та 50-ліття смерти сл. пам. полк. Євгена Коновальця.

Св. княгиню Ольгу назвав наш літописець «наймудрішою з усіх жінок», а київський митрополит Іларіон – «світанком перед сонцем». Її внука – князя Володимира, наш народ називав іще за його життя «ясним сонечком». Історія дала йому назву Великого, а наші Церкви визнали його святим. Про нього написано безліч книг, про його часи і діла відбувалися і будуть відбуватися наукові конференції, ось хоч би такі, як оце були Равненська, Мюнхенська та інші. Все, що я хочу зробити сьогодні від імені Президії і Секретаріату СКВУ, це висловити кілька моїх думок на тему історичної спадщини, історичної пам'яті та наших історичних обов'язків, як нащадків наших прапредків доби князя Володимира у вільному світі.

Насамперед – про історичну спадщину. Немає найменшого сумніву, що коли б ми не думали про нашу віру і про нашу національність, то мусимо згадати рівноапос-

тольного князя Володимира, бо це за його часів, 1000 років тому на «київських горах засяяла благодать Божа і нас просвітила». Це він дав нам наш державний символ-герб і поклав тривкі основи державного життя нашого народу. Князь Володимир Великий був першим з українських монархів, що почав чеканити гроші – срібні й золоті монети зі своєю постаттю на троні з одної сторони, а з другої – образом хреста або тризуба.

З його часів наш народ почав широко розвивати свою культуру. Став справжнім народом – нацією. Отець Іриней Назарко твердить, що св. Володимир Великий – найбільша постать, яку видало життя в нашій історії. Я думаю, що його вага та спадщина для нашого народу така ж велика, як і Шевченкова.

Коли Шевченко писав своє послання «до живих, мертвих і ненароджених», то він мав на думці саме історичну пам'ять, тобто зберігання і розвиток історичної спадщини нашого народу: віри, мови, культури, науки, мистецтва та всього того, що визначає нас, як окремий народ. Народ, який тратить свою історичну пам'ять – пропадає. Народ, який забуває свою спадщину чи перестає її зберігати і розвивати – гине. Тому добре робимо, коли споруджуємо отакі пам'ятники, як оцей пам'ятник, пишемо й видаємо книги, влаштовуємо конференції, komponуємо музику і пісні, бо таким чином зберігаємо нашу історичну спадщину.

На нас, уже п'ятдесятому поколінню нащадків наших предків з часів князя Володимира, лежать не лише обов'язки зберігати біологічну фізичну, релігійну і національну субстанцію українців у світі, але й передати її нашим дітям і внукам. Не лише зберегти її, але й розвинути та усучаснити її. Мало того, – нашим обов'язком є повернути Україну на карту світу, карту – політичну, релігійну, національну, наукову, економічну, мистецьку. Бо ж Шевченко писав, що «нема на світі України, немає другого Дніпра».

Я переконаний, що це Боже Провидіння тому й розсіяло нас так багато по світі, щоб ми це зробили, щоб ми допомогли нашим братам і сестрам в Україні здобути релігійну, національну і політичну свободу, здобути свою вільну державу, відновити її, тому 1000 років основу й розвинену рівноапостольним князем Володимиром Великим.

Білі плями в історії нашого народу – це червоні, криваві плями. В часи «перебудови» і «гласности» питаймося через делегації, що їдуть на святкування 1000-річчя в Москву, скільки перебудовано в Україні церков і монастирів? А їх знищили окупанти – тисячі. Питаймося, скільки побудовано нових? Скільки побудовано пам'ятників св. Ользі й Володимирові? Питаймося, чому святкування Тисячоліття Хрещення Руси-України проводиться в Москві, а не в Києві? Добре зробив Папа, що не поїхав на святкування, коли більшовицький режим відмовляється легалізувати українські Церкви – Українську Автокефальну Православну Церкву і Українську Католицьку Церкву. Добре вчинив і Вселенський Патріярх Димитрій I, що відмовився поїхати до Москви, бо немає в СРСР свободи віри, сумління, свободи людині й народам.

Сьогодні – День Української Єдності, що його проголосили з СКВУ під кличем «З хрестом і тризубом крізь Тисячоліття!» Пам'ятаймо про єдність і єднаймося не лише на словах, але так, як це тут – на ділах. Оновімося у Христі, у нашій прадідівській Володимировій вірі, в нашій національній і церковній спадщині. Шукаймо союзників у нашій боротьбі, апелюймо до сумління вільного світу, щоб у світі якнайскоріше запанувала повна свобода для людей і народів, і, щоб, як писав Шевченко: «На оновленій землі не було ворога, не було супостата, а були син і була мати, і були люди на землі».

Від імені СКВУ висловлюю признання мистцеві – скульпторові д-рові Л. Молодожанинові за такий величавий пам'ятник, всім організаторам, всім жертводавцям і всім учасникам цього величавого свята.

СВЯТКОВЕ СЛОВО ІНЖ. ВАСИЛЯ ОЛЕСЬКІВА, ГОЛОВИ КОМІСІЇ ПОБУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА

Блаженніші Первоієрархи Українських Церков, Преосвященніший Владико,
Всечесніші Отці, Достойні Гості, Святочна Українська Громадо!

Найбільшою подією у житті українського народу на його довгому історичному шляху було прийняття ним християнської віри, що його довершив тисячу років тому рівноапостольний князь святий Володимир, володар і Хреститель України. Цим актом започатковано нову еру в історії України, християнську еру, яка позначилася великим ростом релігійного, духовного, культурного і державного життя і яка триває й сьогодні.

Для відзначення цього великого і неповторного Ювілею, українська громада у Вел. Британії, як невід'ємна органічна частина українського народу, спільними зусиллями і за благословенням Первоієрархів Українських Церков воздвигнула оцей величавий пам'ятник св. Володимирові у столичному місті Лондоні, який символізуватиме і свідчитиме тепер і в майбутньому про історичну велич минулого християнської України і її прагнення до кращого майбутнього.

І ось ми, нащадки і спадкоємці великого діла св. Володимира, у стіп щойно відкритого і поблагословленого пам'ятника, що його довершили Первоієрархи наших українських Церков, Блаженніший Патріарх УКЦ і Кардинал Іван Мирослав і Блаженніший Митрополит УАПЦ Мстислав, засвідчуємо нашу релігійну і національну єдність і нашу вірність великим християнським і національним ідеалам. Одночасно засилаємо наш глибокий поклін і привітання нашому нескореному українському народові в Україні і нашим катакомбним Церквам, які в умовах тяжкого поневолення відзначають цей Великий Ювілей.

У цю урочисту й історичну хвилину молимо Всевишнього, щоб оновив і скріпив нашу віру у непроминаючі Божі правди і справедливості, щоб у нове тисячоліття український народ і його Христова Церква вступили з чистим серцем і з оновленими силами та щоб у недалекому майбутньому відродилися на українській землі українська Христова Церква і українська держава у всій своїй колишній красі, славі і могутності!

Так нам, Боже, допоможи!

ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО ІНЖ. ЯРОСЛАВА ГАВРИХА, ГОЛОВИ КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ

на святковому концерті української церковної музики
в Роял Алберт Гол у Лондоні

Ваші Блаженства, Преосвященні Владики, Всечесні Отці,
Достойні Гості, Пані і Панове!

Святкуємо цього року тисячоліття найбільшої події в історії українського народу: це християнізація Київської Руси. Так тоді називалась наша батьківщина Україна.

І радість, і смуток у цей ювілейний час. Святкуємо тут радісно і на свободі; але і сумно, бо наш народ в Україні не може відзначити цього свята на волі, так як би він цього прагнув.

Чим важливий дев'ятсот вісімдесят восьмий рік? Того року володар київський Володимир Великий встановив християнську Церкву в Україні.

Акт Володимира впровадив український народ, а рівночасно білоруський, в сім'ю християнських народів Європи. Християнська релігія стимулювала творчі сили народу в усіх ділянках цивілізації: в мистецтві, науці та в суспільному і національному розвитку.

Русь-Україна була суспільством відкритим, суспільством великої культури, зорієнтованим на західну цивілізацію. Цьому свідчать величаві архітектурні пам'ятки, література, мистецтво, суспільний і державний лад.

Багата християнська спадщина виявляється в культурі українського народу і його традиціях. На нашому святі сьогодні показаний один аспект цієї культури: спів і музика як вираз української душі.

За минулі століття приходилось українському народові зазнавати важких ударів від жорстоких наїзників. Але народ перемагав. Зберігала його християнська віра. І сьогодні підтверджується це в найбільш драматичний спосіб: це змагання за Українську Автокефальну Православну Церкву, це відродження Української Католицької Церкви, живучість Христової віри в Україні і безупинна боротьба різними шляхами за збереження нації, за здобуття свободи і державної незалежності.

У час святкування тисячоліття християнства в нашій батьківщині Україні будемо молитись за волю українського народу та за всіх переслідуваних і терплячих під безбожним режимом і скажемо словами поета:

Над ними, Господи, в небесній тверді
Прости Твої долоні милосердні.

* * *

Your Beatitudes, Your Grace, My Lord Bishop, Reverend Fathers,
Distinguished Guests, Ladies and Gentlemen,

It is a great pleasure to welcome you here on this historic anniversary: the Millennium of Christianity in Ukraine.

There is joy and there is sadness on this occasion. Ukrainians in this country celebrate it with joy and in freedom. But there is, alas, a cloud of sadness because Ukraine, a nation of forty five million inside the Soviet Union is not free; the Ukrainian Orthodox Church and the Ukrainian Catholic Church are banned, Ukrainian people in their own country cannot celebrate this Christian anniversary as freely as they would wish.

In the year nine hundred and eighty eight in Kyiv, the capital of Ukraine, the ruler of Rus', Volodymyr the Great, established Christianity as the religion of the land. Rus' was the name of the land that is now Ukraine.

It was a momentous historic event for the Ukrainian people.

Volodymyr brought Kyiv into Europe. Christianity brought to Ukraine the benefit of centuries of learning. It released and stimulated the creative forces of the nation in arts, sciences, and social and national development. It sustained the nation in her defence of freedom against predatory invaders.

The rich legacy of Christianity is evident in the culture and customs of the Ukrainian people. This afternoon we have come to enjoy one aspect of this heritage: a presentation of Ukrainian songs and music.

The religious and national consciousness of the Ukrainian people survives even under today's oppressive foreign regime. The most dramatic evidence of this has been the recent resurgence of the suppressed Ukrainian Catholic Church, the longing for the revival of the Ukrainian Orthodox Church, the incessant endeavours, in the face of persecution, to preserve the national identity and to regain freedom and national independence.

On this Christian anniversary let us remember all those who are bereaved of human rights and suffer under oppression.

Ukrainians in Great Britain, grateful for the freedom they found in this country, dedicate these millennium celebrations to the memory of their Christian forefathers, to their heritage and their love of freedom.

We wish to share our joy and our hopes with all people of good will.

Володимир ЛУЦІВ
Лондон

НЕЗАБУТНІЙ КОНЦЕРТ

Коли в 1992 році в Нью-Йорку я принагідно запитав мого приятеля Ігоря Раковського, що був 18 років головою хору «Думка», який концерт цього хору з усіх виступів залишився йому найбільше у пам'яті то він без вагання заявив: виступ хору «Думка» у спільному концерті у королівській залі «Роял Алберт Гол» 29 травня 1988 р. з нагоди 1000-річчя Хрещення Руси-України. Це для усіх нас додав Ігор Раковський був незабутній концерт. Виконавцями концертної програми були хорові і танцювальні ансамблі: Хор «Тисячоліття», мішаний з Англії понад 200 голосів під головним керівництвом маестро Ярослава Бабуняка. Це – збірний хор сформований із хору «Гомін» та «Русалка Дністрова» з Манчестеру, хору «Діброва» з Бадфорд, «Боян» і «Заграва» з Ноттінггему, «Верховина» з Ковентрі, «Трембіта» з Олдгему та малий хор із Лідс. Манчестер репрезентував танцювальний ансамбль «Орлик» під керівництвом хореографів Дмитра Парадюка та Марії Бабич. З інших країн такі ансамблі були виконавцями програми: «Візантійський хор», чоловічий з Голландії, місто Утрехт під диригуванням д-ра Мирослава Антоновича (40 співаків), хор «Веснівка» з Торонто, Канада під керівництвом маестро п-ні Галини Квітки-Кондрацької (46 хористок) та згаданий мішаний хор «Думка» з Нью-Йорку, США під диригентурою маестро Семена Комірного (понад 60 осіб – співаків і співачок). Ще задовго до 1988 року автор цих рядків тісно співпрацював із згаданими хорами з Голландії, Канади і США знав їхні вокальні спроможності та художній рівень. І так коли у 1985-86 роках актуальною стала можливість організування великого концерту у Лондоні у 1988 році то цей досвід вельми пригодився.

Ярослав Бабуняк зі свого боку мав певну візію відносно організації великого хорового ансамблю зібраного з різних хорів, які у тому часі існували на терені Англії. Він також чув згадані хори, знав про їхній вокальний потенціал. Ми обидва співпрацювали декілька десятків років у діяльності хорової і музичної діяльності. Тому концепція такого великого концерту була обговорювана при різних зустрічах під час нашої довгої співпраці. Наступні рядки цього репортажу чи розповіді висвітлюють, як від початкової ідеї такого великого задуму дійшло до остаточного проведення концерту у найбільшій амфітеатральній залі Великої Британії у королівському Алберт Голі у Лондоні.

Програма концерту яскраво проілюструвала перед своїми і чужими великий вклад, що його зробив український народ у загально-християнську скарбницю вартостей взагалі, а передусім у скарбницю церковно-музичної культури східно-європейських Церков. Цей великий задум був зреалізований завдяки спільним серйозним зусиллям багатьох людей, передусім української громади Великої Британії, але також завдяки поважним зусиллям наших братів і сестер з-за океану і приятелів голландців.

Без великої посвяти, глибокого розуміння справи заледве чи можна б було виконати заплановане нами діло.

У 1984 році у Лондоні створено Крайовий Комітет Тисячоліття. Рівночасно покликано до дії три комісії: комісію побудови пам'ятника св. Володимира, імпрезову комісію, яка відповідала за влаштування концерту та комісію для видання в англійській мові пам'ятної книги про українську християнську культуру. Як голова імпрезової комісії я відповідав за підготовку і проведення концерту. На одному із засідань Комітету, воєни 1985 року ми представили загально нарис нашого задуму і одержали від комітету принципову згоду починати працю. У тому часі задум не був точно сформований, бо спершу були різні ідеї програми. Хори, симфонічна оркестра, солісти, тощо. Але передумуючи усі варіанти такого концерту ми прийшли висновку, що українська поліфонічна музика, чи радше хоровий спів та старовинні гагілки-веснянки будуть фундаментом на якому будемо будувати нашу програму.

Історично Україна продовж своєї складної історії добилась на полі церковної музики (церковного співу) значних успіхів, і мала помітні впливи на сусідні країни та народи Східної Європи. В Україні вперше у візантійському обряді було впроваджене нотне письмо на 5-лінійній системі. Далі в Україні вперше впроваджене у Богослужіннях візантійського обряду поліфонічну музику західно-європейського типу. Праджерела української церковної музики треба шукати в музичній культурі християнського Сходу, в музичній культурі Заходу та українсько-слов'янській музичній культурі. Україна видала багато композиторів, співаків, духовних осіб, що працювали поза її межами й поширювали там українські впливи на дальший розвиток і збагачення церковного співу» (Цитата із «Збірник праць Ювілейного Конгресу», Мюнхен 1988-1989, д-р. Мирослав Антонович.)

Це й були критерії, нашого підходу до такої програми. Вона була так продумана, щоб проілюструвати літургичні співи та традиції древніх часів українського християнства і так хронологічно, аж до сучасного періоду показати, велике багатство українського церковного співу.

Організація

Моєю першою справою було повідомити керівників хорових і танцювальних ансамблів та людей, які були пов'язані з музикою у Великій Британії. 21 жовтня 1985 року, як голова комісії я вислав листи з інформаціями про наміри Комітету влаштувати у найбільшій залі Великої Британії концерт з нагоди 1000-ліття хрещення Руси-України та з проханням співпраці. Листи одержали: Ярослав Бабуняк, диригент хору «Гомін», Дмитро Парадюк і Марія Бабич, хореографи танцювального ансамблю «Орлик», Павло Гунька – диригент хору «Русалка Дністрова» (всі з осідком у Манчестері). Остап Буряк, керівник танцювального ансамблю «Крилаті» та Степан Замулінський, диригент хору «Діброва» з Брадфорду. Афаназій Корольчук диригент хору «Дніпро», Степан Мороз, адміністратор цього хору з осідком в Олдгамі. Любомир Мазур – керівник «Кобзарського Братства» з осідком в Олдгамі, Степан Гунька диригент хору «Трембіта» з Ковентрі, Мирослав Бучок диригент. хорів «Боян» і «Заграва» з Ноттінггему, Петро Ревчук, керівник співочого гуртка в Лідс, Степан Чупляк, керівник народного танцювального ансамблю «Чурляк» з Ноттінггему. Йосиф Купрянець керівник танцювального ансамблю «Говерля» у Дарбі, Мирон та Михайло Постоляни бандуристи в Дарбі, Богдан Парашак, піяніст з Лондону. Остап Піцко та Мирослав Скаліш, диригенти в Ноттінггему. Одним словом ми просили до співпраці у нашому великому проєкті всіх тих осіб, які мали відношення до хорового, танцювального чи будь якого сценічного мистецтва.

Перше скликано у Манчестері зустріч диригентів, керівників танцювальних ансамблів, щоб обмінятися думками про наш великий задум. Треба признати, що всі вони виказали максимум зацікавлення і були готові працювати. Всі усвідомлювали собі які

Диригенти хорів: зліва направо – Степан Гунька, Мирослав Бучок, Семен Коміриний, Галина Квітка, Ярослав Бабуняк, Мирослав Антонович, Володимир Луців (координатор програми), і Павло Гунька.

великі зусилля треба буде докласти, щоб виконати нелегке завдання. Але ентузіазму не бракувало і він існував від початку, аж до закінчення концерту. Після спільного засідання і певної більш прецизної кристалізації думок Ярослав Бабуняк і я запросили до Манчестеру д-ра Мирослава Антоновича і в домі Ярослава Бабуняка ми два дні обмірковували програму такого концерту – питанню участі біля сотні хористів, проблеми вивчення партитур, спільні проби, доїзди тощо. Нарада була дуже успішною. Д-р Антонович не тільки погодився на те, що його хор візьме участь у такому величавому концерті, але як спеціаліст церковного співу, допоміг нам не лише порадами, але і партитурами творів.

Після цих нарад ми вже мали план на 60-70%, і що будемо виконувати у такій програмі. Ми були однієї думки, що треба показати велич і багатство української духовної культури і радше вивчати те, що дійсно вартісне і надзвичайне. Ми також радилися і дискутували про наших майбутніх партнерів у цьому великому концерті, а саме хори «Думка», «Веснівка» та «Візантійський хор». Ми знали їхні вокальні спроможності, але ми не знали чи остаточний вокальний балянс голосів буде добрий. На щастя ми не потребували журитися, бо в кінцевому балянсі рівновага була добра.

У принципі ми рішили показати у програмі чотири століття українського поліфонічного співу, а саме від композицій Миколи Ділецького 1660 р., одноголосної стихири чи п'ятиголосну екстенію творів XVII століття, через українську бароккову музику до композицій проф. Андрія Гнатишина Псалом: Воздайте славу Господові муз. XX ст. Після цих нарад я написав до управ хорів: мішаного хору «Думка» в Нью-Йорк, США, дівочого хору «Веснівка» в Торонто, Канада і «Візантійського хору» в Утрехті, Гол-

ляндія, пропонуючи їм співпрацю і участь у великому концерті у Лондоні. Дуже скоро ми одержали від них позитивну відповідь. Почалася серйозна підготовна праця. Вислано згодом партитури. З подібною пропозицією я також звернувся до диригента хору «Україна» у Німеччині п. Євгена Задарка, але наші умови їм не підходили, так що той хор не взяв участі в концерті. На засіданні у Манчестері роздано партитури і рішено зустрінутися через три місяці, які дуже скоро минули і знову відбулася зустріч у Манчестері, який обрано місцем спільних проб, бо тут мали осідок хор «Гомін», «Русалка Дністрова» і танцювальний ансамбль «Орлик». Годиться відмітити, що дуже прихильно ставився до цієї великої праці голова відділу СУБ у Манчестері п. Григорій Бойко. Він і багато інших громадян у Манчестері дбайливо нам в усьому помагали щонайменше через два роки, якщо не більше.

Друге засідання диригентів і хореографів відбулося з початком 1986 року. У ході розмов перед нами постала картина не тільки вокальних і танцювальних проблем, але перед усім проблем технічних. Відтепер треба було почати думати і діяти великими масштабами. Спільні проби, доїзди, харчування, кошти, мова. Сам хор «Тисячоліття», тобто збірний хор з різних хорів, що діяли у Великій Британії нараховував легко понад 200 чоловік. Більшість з них це молоді хористки і хористи. Вони були захоплені можливістю виступити у такому концерті у найбільшій концертній залі Великої Британії «Роял Алберт Гол», яка має понад 5600 місць.

Під час другої проби Ярослав Бабуняк розробив проєкт порядку проб на найближчий рік. На перших пробах виринули різні проблеми. Дикція, інтерпретація, фразування, тощо, абстрагуючи від того, що репертуар був серйозний і нелегкий. Більшість хорів, як було сказано, перший раз вивчали такі твори. При хорі «Гомін» створено адміністративну групу, щоб допомогти Ярославові Бабяку у різних справах. Одним із таких головних помічників і координаторів цього об'єданого хору був п. Степан Лучків, але треба сказати, що багато громадян помагали в різний спосіб.

Коли тепер із десятилітньої ретроспективи розглядати ці картини плідної помочі і співпраці великої кількості людей, які трудилися для спільної цілі, то треба беззастережно сердечно подякувати усім, хто чим небудь причинився до остаточного успіху. Усі вони – керівники чи голови громад, які оплачували усякі видатки, збірщики, кухарі, які приготувляли їжу, родини, які нічлігували у себе не раз виконавців, водії, які возили людей, що упорядкували музичний репертуар, переписували, друкували, розсилали, адміністратори, секретарі, хористи, які були в діловій групі і крім співацьких обов'язків помагали у різних справах, як упорядкування книжок із репертуаром для кожного члена. Однакові обгортки прикрашували ці альбоми. Це було зроблено не тільки для хору «Тисячоліття», але для членів усіх хорів. Зроблено біля 400 таких комплектів, що виглядало професійно на сцені Алберт Голу, було також зроблено схему розміщення хору і багато іншого.

Всі виконавці заслуговують на признання не менше, як диригенти, хоч ті несли на собі велику відповідальність і найнапружену працю. Це стосується однаково хореографів і танцюристів. Подяка також таким особам, як Остап Пицко з Ноттінггему, який сам диригент співав у хорі, бо вважав, що його обов'язком є допомогти у цьому великому задумі. Ще раз підкреслюю, що подяка належить усім від Голови Крайового Комітету Тисячоліття, від голів комісій та усіх членів комітету до людини, яка жертвувала один фунт на цю справу, бо всі ми працювали на громадських засадах і всі рівномірно бажали, щоб наша праця увінчалася успіхом, бо крім особистої і спільної відповідальності ми ще мали відповідальність перед Україною, яка не мала можливості вільно відзначити цей великий християнський ювілей.

Так багато громадян були заангажовані у підготовці концерту, що було б прямо неможливо усіх їх згадати, але декого обов'язково треба згадати, як бл. пам'яті худож-

ника-графіка Ростислава Глуква. Він зробив декорації на сцену Роял Алберт Гол, оформив обгортку платівки і касети із записами з концерту, оформив програмку, афішу, його роботу використано для оформлення обгортки партитур для хористів і т. д. Деякими графічними роботами допоміг також бл. п. графік Іван Волошак. Роман Кравець надзвичайно багато поміг у перекладах на англійську мову про українську релігійну музику та взагалі англомовний зміст програми, провадив кореспонденцію із різними англійськими установами редагував прес-релізи і багато іншого.

Власне кажучи, кожна одна людина, що була членом виконавчої групи Комітету Тисячоліття заслуговує на подяку і признання, бо це була трирічна праця великого масштабу, і коли зважити, що у порівнянні із діаспорою Канади, США, чи Південної Америки те українське, приблизно 30-тисячне поселення у Великій Британії поставило собі дуже серйозні завдання – здвигнути у центрі Лондону імпозантний пам'ятник св. Володимирові, зорганізувати справді міжнародний концерт та видати прекрасну книжку в англійській мові про українську християнську культуру, книжку, яку до речі дуже елегантно оформив графічно Ростислав Глукво. Треба відмітити, ще одну цікаву деталь, а саме те, що у заповненому залі Алберт Гол, яка має 5643 місця, не було вільних крісел, то можна сказати, що біля 25% усіх українських громадян цього острова були присутні на концерті.

Дальша підготовка

Хори у Англії, Канаді, США та Голляндії вивчали репертуар. Дальші проби відбувалися і в Манчестері. Ярослав Бабуняк і я рішили, що на цій стадії праці треба поїхати на нараду до д-ра Мирослава Антоновича. Виміна думок, обговорення в деталях різних аспектів праці і організації зміцнили нас на дусі та переконали, що йдемо правильним шляхом і, що збільшення числа проб коли зближуємося до дати Ювілею, дасть нам позитивний результат. Що було найважливіше, те що ми остаточно устійнили програму і її пізніше представили Комітетові. Ми рішили, що буде включено у програму твір проф. Андрія Гнатишина. який він спеціально написав з цієї нагоди це псалом «Воздайте славу Господові» для мішаного хору.

Згодом Комітет запросив проф. Гнатишина бути нашим гостем, і він був на відзначеннях та концерті. Ведучий програмою Річард Бейкер (про якого буде мова згодом) представив його великій аудиторії чим віддано пошану цьому відомому і шанованому українському композиторові. Як вже було згадано, ми знали, який поступ робить наш хор «Тисячоліття» і хор «Візантійський» з Утрехту, але не знали, як ідуть приготування, а радше вивчення концертної програми хору «Думка» в Нью-Йорку та хору «Веснівка» в Торонто. Я знав, що це серйозні хори, з якими, а радше з їхніми диригентами і головами хорів я був у постійних листовних і телефонічних контактах, все ж таки дуже хотілося на «живо» послухати це було моїм великим бажанням, але поїздки в Північну Америку потягають за собою поважні кошти, а наш Комітет і без того мав, як на наші обставини і спроможності уже великі видатки.

На початку 1987 року на прохання Ієрархії УГКЦ і спеціально створеного Ювілейного Комітету у Римі мене запрошено бути координатором ювілейної програми, передусім пов'язаної із виступами хорів у соборі св. Петра, св. Софії та у спеціальних концертах, які відбулися у липні 1988 року, тобто приблизно шість тижнів після наших відзначень у Лондоні. Від Римського комітету я їздив до Канади і США восени 1987 року і на весні 1988 року. Моїм завданням було скоординувати багато хорів для співання св. Літургії у соборі св. Петра та св. Софії. Одноразово вирінула думка, щоб використати багату працю і репертуар нашого об'єднаного хору, тобто хору «Тисячоліття», «Думка», «Веснівка» та «Візантійського хору» із цим виступити на великому концерті у залі Павла у Ватикані у присутності біля 7000 тисяч паломників і гостей,

які з'їхалися з усіх поселень українців у світі, а також були гості з України. Усіх хорів з Північної Америки було одинадцять. Римський комітет прийняв нашу пропозицію і остаточно виконавцями концертної програми у Римі були: Хор «Тисячоліття», хор «Веснівка» та «Візантійський хор». Хор «Думка» з-за браку коштів не міг взяти участі у цих Ювілейних святкуваннях, хоч деякі хористи приїхали таки з Нью-Йорку з хору «Думка», щоб разом виступити. Збірний хор у базиліці св. Петра нараховував понад 600 голосів. У це число входили три наші згадані хори. А на закінчення програми у залі Павла, то до наших хорів прилучилися хори з Північної Америки і твір «Боже Великий Єдиний», муз. Миколи Лисенка, співали понад 600 співців. У цей спосіб українські поселенці Великої Британії ще й значно допомогли у звеличанні Великого Ювілею не тільки у Лондоні і різних містах Великої Британії, а також і у Римі і тим причинилися до значного успіху Великого Ювілею.

На окремій сторінці подається концертну програму виконану у Алберт Гол. Як бачимо тут представлено показ української хорової церковної культури чотирьох століть. Від композицій Миколи Ділецького 1660 роки, який до речі, перший у Східній Європі написав музичну граматику до музичного твору проф. Андрія Гнатишина, сучасного українського композитора. Український церковний спів перебрав і розвинув первні музичних культур Сходу, Заходу і втворює нові, суто українські музичні якості, що з одного боку мають, так би мовити, універсальні, а з другого національні українські риси.

У цих творах захована не тільки музична історія України, але також і історія українського народу, народу багато обдарованого і не тільки музично, який через дуже складну і жорстоку історію, географічні, політичні і релігійні обставини не був оцінений і належно визнаний світом.

Підготовка до концерту дала позитивні користі. Диригенти різних хорів вивчали серйозний класичний репертуар, а також хористи мали змогу запізнатися із великим багатством української пісні. Було рішення, що на концерті будуть диригувати 4 диригенти: Ярослав Бабуняк, д-р Мирослав Антонович, Галина Квітка-Кондрацька та Семен Комірний, однак дещо інакше вийшло на концерті про що буде мова згодом.

На одному із засідань Комітету у 1987 році інж. Василь Олеськів у розмові зі мною порушив справу концерту, а саме хто буде ведучим концерту, при чому згадав прізвище Річарда Бейкера, відомого радіо і телевізійного коментатора. Я знав також Бейкера з його музичної програми на третьому каналі ББС. Це відома людина у музичних колах Великої Британії і за кордоном. Автор праць з музики, як наприклад, книжка про Вольфганга Моцарта, Історії музики, тощо. Інж. Олеськів сказав, що було б добре мати таку особистість на нашому концерті, я зразу був тої самої думки. З цією думкою погоджувалися також у Комітеті, отже я почав діяти майже зразу, щоб розвідати про такі можливості заангажування Бейкера бути ведучим нашого концерту. Я написав до ББС Третій канал і одержав відповідь, що треба ввійти в контакт із театральним агентом, який завідує мистецькою діяльністю останнього. Цим агентом була п-ні Стефанія Вільямс, а назва агенства звучала «Стефані Вільямс Артїстс». 23 березня 1987 року я одержав від пані Вільямс листа у якому вона висловлювала згоду, щоб п. Бейкер був ведучим нашого концерту у Роял Алберт Гол 29 травня 1988 р.

Після того я відбув декілька зустрічей з п. Бейкером під час яких ми обговорювали, так би мовити, стратегію і порядок його виступу на концерті. Ішлося про те, щоб якнайкраще використати його ролі у цьому концерті, на якому ми знали, що будуть різні особистості англійського і міжнародного світу а саме: духовні достойники, депутати британського парламенту, культурні, наукові, політичні, художні діячі та інші. У деталях ми обговорили зміст його виступів у програмі. Інформацію про українську церковну музику, біографію українських композиторів та взагалі історію української музики та історію України я йому передав під час нашої другої зустрічі. Багато з того

було для нього певною ревелаяцією, зокрема коли йшлося про українську бароккову музику Дмитра Бортнянського, Максима Березовського та інших, про яких він знав, як російських композиторів. На мою думку, а також і багатьох інших людей, залучення Бейкера у нашу програму було корисне і доцільне. Своє завдання він виконав із питомою йому елегантністю та професіоналізмом і надав цій програмі вельми гідну, а при тому легку атмосферу.

Багато часу було затрачено, щоб спільно рішення справу одягу виконавців. По-перше йшлося про танцювальний ансамбль «Орлик». Дмитро Парадюк і Марія Бабич, так би мовити, вихованці бл. п. маестро Петра Дністровика, мали добру школу не тільки народного танку, але також і колекцію народних строїв. Вони висловились за теж, що було б гарно виступити у 4 регіональних народних строях України: полтавському, гучульському, київському і лемківському. Ця ідея нам усім подобалася, бо це творило веселку кольорів на сцені і одноразово показувало також багатство українського народного одягу. До виступу у «Роял Алберт Голі» утворилася велика група танцюристів із таких танцювальних ансамблів: «Орлик», «Говерля» із Дарбі під кер. Йосифа Купрянця, «Веселка» з Ковентрі під кер. Діяни Олійник і Миколи Джули. Одначе найбільше було таки «Орлика» і ціла хореографія призначена на виступ у Лондоні була у руках керівників «Орлика», хоча всі разом працювали і обмінювалися порадами і думками. Виступ танцювального ансамблю становив тільки одну частину програми, але цей виступ багато причинився до збагачення програми і до успіху у концерті. Танцюристи дуже серйозно підготовлялися до виступу.

На певному етапі підготовки Дмитро Парадюк піддав думку, щоб на сцену ще вийшли діти, які матимуть кошечки із писанками, а до того іще під час виведення гагілок-веснянок будуть прикрасою на сцені і так було. Як і хори, вони працювали спільно під час проб, дуже пильнували, щоб строї були правильні, а танці у формі гагілок виконані у стилі і традиційній чистоті, бо це старовинні обрядові звичаї і їх треба було виконати у чистому народному стилі. Під супровід понад 150 жіночих голосів їхнє елегантне виконання творило надзвичайно приємну картину, а вдячна аудиторія нагородила їх бурєю оплесків. Коли мова про одяг для хорів, багато допомогла пані Квітка-Кондрацька своїми порадами. Вона прислала зразки жіночого вбрання – довгі чорні сукні та білі блюзки, а також делікатне намисто, але остаточно рішення, щоб не мати ніякого намиста, хіба що всі будуть мати однакове, а у цьому була велика трудність. Чоловіки – чорні вечірні вбрання, білі сорочки та чорні метелики. Д-р Антонович, Ярослав Бабуняк і Павло Гунька мали фраки, Семен Комірний, Степан Гунька та Мирослав Бучок вечірні вбрання, а пані Квітка-Кондрацька елегантну чорну сукню. Усе гармонізувало із змістом програми, українською барокковою музикою, поважною історичною подією релігійного і національного значення.

Особливого значення цій події своєю присутністю на концерті надали визначні особистості українського і іноземного світу. По-перше не лише наші урочистості проходили під благословенням у той час блаженних Митрополитів Мстислава Скрипника, Глави УАПЦ, та Глави УГКЦ, Кардинала Мирослава Івана Любачівського, але вони обидва були присутні на концерті разом з Владиками та священиками обидвох Церков. Були також духовні особи із Римо-Католицької та Англіканської Церков, а також представники Євангелістської, Лютеранської та інших Церков. Серед почесних гостей з українського світу треба згадати Президента СКВУ адв. Петра Саварина з дружиною, проф. д-ра Теодора Цюцюру – ректора Українського Вільного Університету, проф. д-ра Володимира Янева з дружиною, Славу Стецько – президента АБН, Миколу Плав'юка – голову ПУН та багато інших визначних українських особистостей з різних країн.

Неможливо у статті взгадати усіх присутніх, але я хотів би згадати одну людину, яка мала пряме відношення до українського «голокосту»-голодомору 1932-33 років,

відомого журналіста та відому особу англійського літературного світу, Малколма Магеріджа, який будучи в Україні у тому часі, як журналіст англійського часопису «Гардієн», написав про геноцид українського народу. Була б неповна ця згадка, якщо б не згадати про те, кого заангажовано до відео та монозапису концерту, а також випуску платівок і касет цих записів, виконання фотографій і т. п. Отже, як було сказано попередньо, я помагав у підготовці Римських торжеств і на одному із багатьох засідань о. д-р Іван Дацько запізнав мене із п. Флявіо Санті-Кольонна, італійським фільмовим продуцентом, який робив фільми для італійської телевізії RAI. З ним було зроблено умову для запису торжеств у Римі. У розмові він виявив велике зацікавлення Україною, українською музикою, історією. Коли я згадав, що ми підготовляємо у Лондоні концерт, і що присутній на ньому буде Блаженніший Кардинал Мирослав Іван Любачівський, Глава УГКЦ, то він відразу висловив велике зацікавлення у тому, щоб записати на відео цілий перебіг наших торжеств, включно із концертом. Це бажання я представив Комітетові. Комітет висловив свою згоду. Цей запис лишився, як історичний документ з цього незабутнього концерту.

Не обійшлося без деяких проблем, а саме, ми мали спеціальний дозвіл на такий запис і заплатили також певну суму грошей за два спеціальні прожекторні світла, але коли прийшло до проби, то дирекція залі вимагала поважну суму грошей за додаткові світла, на що не погоджувався п-н Кольонна. Він, як я собі пригадую, від нас не брав ніяких грошей за запис, а навпаки, заплатив усі видатки пов'язані з цим, і у додатку зробив ще рекламу нам тим, що попри висвітлення в італійському телебаченні концерту у Римі, показував також 60-хвилинну програму нашого концерту у Лондоні.

Другою проблемою у цьому записі було те, що три відеокмери, які записували концерт, мусіли стояти на одному місці, чим обмежено можливість під різними кутами записувати подію. Отже, частину нашого концерту побачила також ціла Італія з поясненнями про християнство Руси-України, українську церковну музику та історію України. Ці інформації Кольонна використав із Ювілейної програмки концерту в англійській мові.

Дальшою справою було записати так зв. монозапис, щоб з нього зробити платівки та звукові касети. У цій справі я багато розпитував людей про таку фірму, яка б зробила це для нас за помірковану плату. Таку фірму вдалося знайти в особі Марка Суттона, який мав свою студію у Лондоні під назвою «Суттон саунд». Він мав великий досвід у записуванні концертів і з великим зацікавленням погодився з нами співпрацювати. Проблеми запису були технічні, треба було рівномірно одержати звук хору, який був розміщений на різних висотах, а ширина сценічної плятформи була у півколі біля 40 метрів. Запис зроблено, а опісля випродуковано платівки із подвійною обгорткою елегантно графічно виконану маестром Ростиславом Глукком.

Ми рішили випустити дещо більшу кількість платівок, тому що на обгортці можна було подати багато інформації про українську церковну музику, українських композиторів, тощо. Обгортку подвійну прикрашували куполи відомих українських соборів і церков, як Київської св. Софії, св. Юра, Успенської Церкви тощо. Напис на платівці і касеті, яка мала таку саму обгортку, був «Українська хоральна церковна музика 17-20 століття». Точний опис виконавців та спонзорів: Український Комітет Тисячоліття у Великій Британії мистець Ростислав Глуко дуже вміло вплив хрест із тризубом на обгортках платівки і касети.

Все робилося, щоб якнайбільше продемонструвати свою українськість і цим способом звернути якнайбільшу увагу чужинців на це велике торжество. Треба було також зробити професійні фотографії, які до речі пізніше використано на платівці, а радше на обгортці. Ця справа, як і всі інші, вимагала певного дослідження. Таку людину знайдено, а ним був Хрістодуло, грецького походження фотограф, який мав досвід і

потрібну апаратуру, щоб на віддалі більше двадцяти метрів зробити фотографії доброї якості. Фотографії були чорно-білі і кольорові.

Годиться згадати, що приблизно місяць перед концертом я приніс до Централі СУБ, де приміщувався Комітет, приблизно 4 тисячі квитків, які фінансовий контролер «Роял Алберт Гол» передав мені за розпискою. Решту квитків ми залишили в касі залі для продажу. Люди з цілого терену телефонували, писали і приїжджали за квитками. Це була велика робота, яку у першій мірі виконувала п-ні Іванна Мащак і Микола Матвійський. Мабуть, тому що до того часу дуже багато було написано у пресі торжества, які відбудуться 29.5.88 р. то громадяни, а теж зорганізовані громади замовляли досить скоро ці квитки.

Приблизно в тому часі ми вже мали програмку концерту видану в двох мовах із знімками Блаженніших Митрополитів УАПЦ і УГКЦ і з кольоровими фотографіями усіх виконавців. Самий репертуар концерту був у двох мовах, а все інше в англійській мові, а саме: про українську релігійну музику, усіх композиторів твори яких були виконувані, про Тисячоліття християнської України, коротко про українців Великої Британії, історичний нарис обидвох Церков та в кінці список членів Комітету. Треба без перебільшення сказати, що цим зроблено дуже добре діло інформуючи в той спосіб визначних англійських і міжнародних гостей, які були присутні на концерті, з українською музикою, історією тощо.

Хор «Думка» з Нью-Йорку мав замовлений готель, те саме було і з хором «Веснівка» з Торонто, а «Візантійський хор» примістився частково у приміщенні Релігійного Товариства «Св. Софія», біля пам'ятника св. Володимира, а друга частина зразу у сусідстві у готелі «Равна Гора». Усі хори з-за кордону приїхали на 4 дні перед концертом, щоб зробити спільні проби репертуару, який вони так дбайливо вивчали. Для того було винаймлено велику залу «Гаммерсміт Тавн Гол», з якою українська громада не тільки Лондону, як і Великої Британії була довгими роками пов'язана усякими більшими концертами та відзначеннями.

З черги прийшла проблема для винаймання у Лондоні приміщення на ночівлю для хору «Тисячоліття» (біля 200 хористів). Треба було, щоб це було дешево і відносно близько до залі, де мали відбуватися спільні проби. Остаточо вдалося розмістити їх у 4 різних місцях. У цьому дуже багато допоміг Василь Тертюк. Писав до різних установ, і як і всі ми, бігав, телефонував, щоб ці справи поладити. Проби відбувалися у п'ятницю і суботу 27 і 28 травня. Найбільше із місцем, де б ставити 9 автобусів, які привезли понад 400 виконавців. Біля залі поліція не дозволяла. Можна було щоб автобуси стояли тільки 10 хвилин, коли привозили і коли забирали виконавців. Подібна ситуація була також у неділю біля залі Роял Алберт Гол. Але остаточно ці проблеми були розв'язані. Далі треба було прохарчувати таку велику кількість людей, бо не було багато часу, щоб вони розходилися по кав'ярнях чи ресторанах. Зроблено сотні канапок і куплено дуже багато лимонаду.

Сцена у Гаммерсміт Тавн Гол не могла помістити такого великого хорового колективу так, що проби відбувалися в залі. Два роки, а радше більше постійних засідань, нарад, величезної кореспонденції, нечислених телефонів, більших чи менших напружень, більших чи менших радостей і турбот – усе це у мить забулося. Перед нами стояв найбільший хор, який мені судилося бачити і чути у моєму житті. Цим надзвичайним українським звуком, який мов хвиля котився по залі, а англійці, які працювали, стояли мов заворожені. Тут співали сини і дочки українського народу, яких їхні батьки навчили змалку рідних пісень, а вони, оту батьківську, народну традицію продовжували, тут, на чужині. Робили вони це із великою щирістю та захопленням, бо що як що, але українці таки вміють дуже добре співати і якщо б все інше вміли так добре робити, то ми не мали б таких проблем у державобудівництві.

Майже кожний день у останніх двох тижнях перед концертом я був у залі, щоб переконатися, що усе ясно, що всі розуміють які ми маємо потреби. Усе там поділено на відділи, за які відповідає окрема особа чи гурт людей. І так влаштування декорації, прикрашення сцени квітами, освітлення залі і сцени, окремо прожектори, бар для виконавців і цілий ряд барів для публіки, мікрофони, продавці програмок, каса продажу квитків, афіші, авторські права виконуваних творів, декілька місць на приватні авта, тощо. З усіма цими відділами чи департаментами була, або письмова, або усна домовленість. Треба було багато разів перевірити написи на кімнатах де переодягалися виконавці. Вони примістилися на двох поверхах, а коридори Роял Алберт Гол великі і дуже довгі. Для розміщення хористів по голосових партіях зроблено спеціальну кольорову схему де були сопрано, тенори, баритони і баси. Вирахувано, щоб устатитися на сцені треба майже 10 хвилин. Усе це у деталях було вивчено.

Д-р Мирослав Антонович, проф. Андрій Гнатишин з Відня та Ярослав Бабуняк ночували в мене. Після проби у п'ятницю прийшли втомлені, а в суботу ввечері то таки порядно змучені після, майже, цілоденних проб. Пишу про це, бо як було сказано уже цій статті, що диригувати мали 4 диригенти: д-р Антонович диригент «Візантійського хору», Ярослав Бабуняк, головний диригент хору «Тисячоліття», Галина Квітка-Кондрацька, диригент хору «Веснівка» та Семен Комірний, диригент хору «Думка». Така настанова і домовленість була іще у суботу ввечері. Після вечери ми мали тільки одну тему, що треба зробити чи поправити на генеральній пробі у залі концерту яка була призначена на годину 9 рано.

Із трьох диригентів Ярослав Бабуняк, хоч був наймолодший, виглядав найбільше втомлений, так що перший вибачився і пішов на відпочинок, десь біля години 21.30. Годину пізніше зробив це також д-р Антонович. Проф. Гнатишин був найменше втомлений, бо не диригував і не переживав, що буде завтра, хіба, як хор виконає його твір-псалом «Воздайте славу Господові». Був у веселому настрою і не відмовлявся від вина. Десь біля години другої тридцять уночі до моєї кімнати постукав Ярослав Бабуняк і я зразу бачив, що він хворий. Мав велику гарячку. Рано біля шостої години не було поліпшення. Він рішив, що не зможе диригувати і просив мене, щоб про це повідомити хор та дозволити диригувати деякі твори диригентам: Степанові Гуньці, Павлові Гуньці і Миронові Бучку. Я прийшов о годині дев'ятій на сцену Роял Алберт Гол із сльозами в очах заявив, що Ярослав Бабуняк не буде диригувати. Для хористів це був грім з ясного неба. Для мене то був найгірший сценарій який можна було собі уявити. Я зразу розподілив їм і просив Бога, щоб усе було гаразд, а декілька годин одержав вістку, що пані Оксана Парашак є у мене дома, допомагає Ярославові і що він приїде пізніше і буде таки деякі твори диригувати. Очевидно велика аудиторія зовсім не знала, яка драма проходить, так би мовити, «за кулісами».

Уже у більш оптимістичному настрої, але все таки у напруженому стані, я приглядався, як наповнювалася величезна зала. На мою думку, українців було біля п'ять тисяч, а чужинців із запрошеними гостями біля 500 осіб.

Підходила година 16.00. Довгий досвід у театрах навчив мене, що за десять хвилин до початку усе має бути готове. Хористи стояли у такому порядку, як мали виходити на сцену і займати призначені їм місця. У Гаммерсміт залі зроблено проби, а також у концертній залі, щоб на команду всі сідали і разом вставали. Це вийшло добре, що можна було бачити з відеозапису. На жаль, я не бачив концерту, бо до кінця керував виходом на сцену диригентів, соліста, танцюристів. Слухаючи біля дверей, мене захопило і духовно піднесло, виконання «Ще не вмерла Україна». Забулися усі проби, засідання, безперервне писання листів нескінченні телефони, поїздки і т. д., а все у цей момент розвинулося, як велика квітка і наповнилося радістю, гордістю та задоволенням з виконаної праці. Я тільки чув оплески тих, які не тільки чули, але і бачили

Репрезентативний танцювальний ансамбль Союзу Українців у Великій Британії «Орлик» – хореографи Марія Бабич і Дмитро Парадок, виводить гагілки і веснянки.

цю знаменну подію. Програма ішла своїм порядком і здавалося, що усе іде дуже скоро і на черзі твір Миколи Лисенка, творця українського національного стилю у музиці, одного із найбільш улюбленого українського композитора, «Боже Великий Єдиний, нам Україну храни». Цей твір, що його українці у цілому світі співають і вважають своїм другим гимном має дійсно прекрасні слова і молитовну, могутню мелодію, яка збуджує у людей доброту, об'єднує їх та зміцнює.

Інакше не могло бути і у Алберт голі. Біля мене зібралися диригенти, соліст та дівчинка і юнак у народних строях Іванка Луців та Олександр Гринаш з китицями квітів, які вони мали піднести п-ні Квітці-Кондрацькій та п-ні Марії Бабич. Гарний голос Річарда Бейкера кликав на сцену по черзі диригентів, хореографів, соліста Павла Гуньку. Я останній вийшов на сцену, привітався з Бейкером і обняв Ярослава Бабуняка. Як тільки деякі люди почали виходити Блаженніший Кардинал Мирослав Іван Любачівський, Преосвященний Владика Михаїл Гринчишин і о. д-р Іван Дацько, а також п. Кольонна та інші, вийшли на сцену, щоб особисто подякувати виконавцям за їхній виступ. Були зроблені при цій нагоді спільні фотографії.

Не знаю, як іншим виконавцям, чи членам Комітету, але мені неначе великий тягар спав з плечей. Було зразу легко і весело на душі. Люди підходили і гратулювали, я дякував, але підкреслював, що цей успіх треба завдячувати спільним зусиллям.

Про концерт були прихильні замітки в українській і іноземній пресі, а також листовні похвали. З українських газет, які про це писали треба згадати: «Українську Думку», «Шлях Перемоги», «Українське Слово», «Християнський Голос», «Свободу», «Наша

Мета», «Гомін України», «Вільна Думка», «Церква і Життя» та інші. Лондонські англійські часописи теж помістили більші чи менші, але прихильні згадки: «Юніверс», «Вестмінстер енд Пімліко Ньюзс», «Падінгтон Меркурі», «Роман Кронікл». Більшість із тих заміток були пера журналістки Джоанни Богль.

Варто нанести деякі коментарі англійців, які були присутні на концерті. Роджер Ройль, який керував радіо програмою ББС у неділю, та у журналі «Де Роял Мейл», між іншим писав: «Я був запрошений на концерт української християнської музики до Роял Алберт Гол. Це був надзвичайний звук поліфонічного хору надзвичайної музики, яка є частиною християнської української традиції століттями». Або наприклад отець Роберт Бересфорд, представник Католицької Єпископської Конференції в Англії і Валії у листі до Голови Комітету п. Ярослава Гавриха від 3.6.88 між іншим писав: «Мені надзвичайно подобалася чудова музика під час відзначення Тисячоліття минулої неділі у Роял Алберт Гол: краса, зміст та участь великої аудиторії, робили вартісне враження українського народу і його великої історії, а також і сучасного моменту, в якому хоча є тінь, але також і ясне світло віри і автентична культура, яка висловлює цю віру. Дуже добре, що будуть ще відправи в яких кардинал Гюм візьме участь. Я маю надію, що відзначення Тисячоліття зробить певний вплив на британський народ, який від цього має так багато вчитися»...

Лондонський польський часопис «Дзеннік Польські» також помістив довшу прихильну замітку про концерт. Усе вище написане, це далеко не повна історія цієї події. З певною ностальгією, вдовolenням згадуємо той день, коли українці різних поколінь та з різних країн поселення з'їхалися до Лондону, щоб молитвою, піснями та гагілками разом зі своїми духовними провідниками, пов'язані думкою і серцем з Україною звеличити великий празник Тисячолітнього Християнства Української Землі. Із десятилітньої перспективи треба широко сказати, що це був справді незабутній історичний день нашої української спільноти у Великій Британії.

Закінчення Ювілейного концерту.
Диригент репрезентативного хору Союзу Українців у Великій Британії «Гомін»
маестро Ярослав Бабуняк.

Злучений величезний хор, що виступав у програмі святкового концерту в Роял Алберт Гол у Лондоні.

Цей об'єднаний хор творили:
Ювілейний хор з Великої
Британії – хор «Гомін»,
«Русалка Дністрова», «Боян»,
«Заграва», «Верховина»,
«Діброва», «Трембіта» і
співочий гурток з Ліде,

Візантійський хор із Голландії,
хор «Думка» з Нью-Йорку і
«Веспівка» з Канади. По середині
стоять диригенти, а перед ними
сидять танцюристи й танцюристки –
члени танцювального ансамблю
«Орлик».

ПРОГРАМА ЮВІЛЕЙНОГО КОНЦЕРТУ

Британський національний гімн / Ще не вмерла Україна

Свято Тисячоліття – Вітальне слово Ярослав ГАВРИХ

1. Хваліте Господа з Небес	Микола ДИЛЕЦЬКИЙ 1630 (?) 1690 (?)
2. Ектенія п'ятиголосна: Киріє елейсон	невід. 17 ст.
3. З нами Бог/ Свят, Свят, Свят	невід. 17 ст. (?)
4. Божественний грім	невід. 17 ст.
5. Святий Боже	Максим БЕРЕЗОВСЬКИЙ 1745-1777
6. Покаяніє	Артем ВЕДЕЛЬ 1767-1806
7. Слава во вишніх Богу	Дмитро БОРТНЯНСЬКИЙ 1751-1825
8. Избави од бід	Дмитро БОРТНЯНСЬКИЙ
	обр. Андрій ГНАТИШИН 1906-
9. Під Твою милість	Дмитро БОРТНЯНСЬКИЙ
	обр. Андрій ГНАТИШИН

ПЕРЕРВА

10. Слава Отцю / Єдинородний Сине	Михайло ВЕРБИЦЬКИЙ 1815-1870
11. Хваліть Ім'я Господнє	Кирило СТЕЦЕНКО 1882-1922
12. О Тебі радується	Традиційний гімн
	обр. Мирослав АНТОНОВИЧ 1917-
	невід.
13. Христос Воскрес (дзвонарське)	
14. Гагілки-Веснянки	
15. Христос Воскрес	Пилип КОЗИЦЬКИЙ 1893-1960
16. Псалом: Воздайте славу Господові	Андрій ГНАТИШИН
17. Боже Великий Єдиний	Микола ЛИСЕНКО 1842-1912

Хори:

«Тисячоліття» (Велика Британія), «Гомін» (Манчестер),
«Візантійський Хор» (Утрехт), «Веснівка» (Торонто), «Думка» (Нью-Йорк).

Диригенти:

Мирослав Антонович, Ярослав Бабуняк, Галина Квітка Кондрацька,
Семен Комірний, Павло Гунька, Мирослав Бучок, Степан Гунька.

Керівники танцювального ансамблю

Марія Бабич і Дмитро Парадюк.

Програмою провадить Річард Бейкер.

Координатор програми: Володимир Луців.

Точки 1, 2, 5, 7, 10, 11, 15, 17 виконують усі хори;
3, 4, 6, 8, 9, 12, 13, 16 – всі чоловічі голоси;
14 – всі жіночі голоси, танцювальний ансамбль.

ПИСЬМОВІ ПРИВІТАННЯ

Вінніпег, 16 травня 1988

Високоповажаний Пан Ярослав Гаврих,
Голова
Крайовий Комітет Тисячоліття,
Лондон, Англія.

Високоповажаний і Дорогий Пане Гаврих,

Дуже дякую за ласкаве запрошення до врочистого відзначення у Великій Британії Ювілею Тисячоліття Хрещення України, яке відбудеться 29 п. м. в Лондоні.

Дуже радо взяв би участь у цих Ваших торжествах, але в тому часі я мушу бути в Саскатуні на врочистому відзначенні Ювілею Тисячоліття Хрещення України нашою Саскатунською Єпархією в Канаді.

Тому щиро вітаю світлий провід цього Вашого Ювілейного святкування і всіх його учасників та прошу Всевишнього щедро благословити цей важливий Ваш чин, призначений для прослави Його Святого Імени та для загального добра цілого нашого українського народу.

Із запевненням моїх молитов у цьому наміренні, здоровлю Вас щиро і залишаюся все Вам відданий у Христі Господі,

† Максим,
Митрополит

* * *

CATHOLIC BISHOPS CONFERENCE OF ENGLAND AND WALES COMMITTEE
FOR INTERNATIONAL JUSTICE AND PEACE

39 Eccleston Square London SW1V 1PD

3 June 1988

Mr J R Hawrych
Ukrainian Millennium Committee
49 Linden Gardens
London
W2 4HG

Dear Mr Hawrych

I greatly appreciated the wonderful music at the Millennium celebration last Sunday in the Albert Hall. Its beauty, its content, the sense of participation by the great audience, all made it a worthy expression of the Ukrainian people and of a great history, also of a present in which, though there is shadow, there is the bright light of faith, and an authentic culture expressing that faith.

It is good that there will also be services in which Cardinal Hume participates. I do hope that the commemoration of the Millennium makes some impression on British people, whom it has so much to teach.

Enclosed is a copy of the Statement issued by the Bishops Conference of England and Wales after their meeting, on 13 April. If it has not already been printed in the Ukrainian Journal it may be of interest to the Editor.

With renewed thanks Yours sincerely

Rev R S Beresford

Enc.

* * *

Rt. Rev. JOHN JUKES, OFM Conv. – Bishop of Strathearn and Auxiliary in Southwark
The Hermitage More Park West Mailing Kent ME19 6HN

25th May, 1988

Mr. J. R. Hawrych, Chairman,
Ukrainian Millennium Committee,
49 Linden Gardens, London W2 4HG

Dear Mr. Hawrych,

I am extremely grateful for your circular letter of 2nd May, concerning the Ukrainian Millennium Christianity celebration. It is a great joy that this event is being celebrated when your own national identity is being acknowledged together, of course, with the acceptance of the principal part that Christianity has played in the life of your nation. I hope and pray that the celebrations go very well. I have already received an invitation to participate in the celebrations at Westminster Cathedral, although, unhappily I am not able to respond to this invitation since my duties take me elsewhere at this time. Nonetheless, I shall continue to pray for God's blessing on all efforts to mark this very great occasion.

I am, devotedly yours in Christ,

Bishop John Jukes OFM Conv Bishop of Strathearn

* * *

The Bishop of Kensington
19 CAMPDEN HILL SQUARE LONDON W8 7JY

1 June 1988

Dear Mr Hawrych,

My wife and I would like to take this opportunity of thanking you for making it possible for us to be with you at the wonderful concert on Sunday afternoon. It was a truly magnificent occasion and we felt deeply privileged to be allowed to share in your rich heritage.

We pray every blessing upon this year of your Millennium.

With every good wish, Yours sincerely,

* * *

20 червня 1938 р.

Вп. п. інж. Я. Гаврих, Голова
Крайовий Комітет Тисячоліття,
49 Лінден Гарденс, Лондон.

Вп. і Дорогий Пане Голово, і Дорогий Пластовий Друже!

Поїздка відшуміла, пам'ятник стоїть на славу гарний, тож хочу ще раз подякувати Вам і Комітетові за запрошення на його відкриття і на концерт. Дякую зокрема за Вашу до нас гостинну і приязну поставу підчас нашого перебування у Лондоні. Ми радіємо, що були не лише на відкритті пам'ятника св. Княгині Ользі, але й на відкритті пам'ятника її великому внукові, св. Володимирові Великому, репрезентуючи українську спільноту у вільному світі.

Прошу від нас подякувати всім які нами займалися, і нам в дорозі допомагали. Бажаємо Комітетові якнайскорішого вирівнювання всіх зобов'язань і грануємо за організування цього свята. Українська спільнота Англії гідно і величаво відзначила 1000-ліття Хрещення України. Дай Боже, щоб разом із пам'ятником вона тепер зуміла зберегти і спадщину св. Володимира, і передала її своїм нащадкам на англійській землі на друге 1000-ліття!

З правдивою пошаною,

Петро Саварин,
Голова

* * *

PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND IN EXILE

2 June, 1988

Mr. Jaroslaw R. Hawrych, Chairman,
The Ukrainian Millennium Committee
49 Linden Gardens, London W2 4HG

Dear Mr. Hawrych,

I wish to say how much myself and other representatives of the Polish Government in Exile enjoyed the celebration of the Millennium of Christianity in Ukraine. The concert of Ukrainian Church Songs in Albert Hall was splendid. We also admired the excellent organisation of the Concert. To gather in London the choirs from places in Britain and from overseas was an achievement calling for highest praise.

We thank you for inviting us to share the Millennium of Christianity in Kievan Rus with Ukrainian nation.

Yours very sincerely

Kazimierz Sabbat

* * *

AMERICAN EMBASSY

June 1, 1988

Dear Mr Hawrych,

On behalf of my husband and myself I wanted to say thank you for a very grand afternoon of quite magnificent choral church music. We feel very privileged to have been included in the company and to represent the United State Embassy.

Again, our thanks – it was truly wonderful!

Alice and Jim Hogan

* * *

SWEDISH EMBASSY

1 June 1988

Mr J R Hawrych, Chairman
Ukrainian Millennium Committee
49, Linden Gardens, LONDON W2 4HG

Dear Mr Hawrych,

Thank you very much for inviting us to your absolutely marvellous presentation of Ukrainian Church Choral Music. We both enjoyed it immensely.

Yours sincerely,

Alvar Alsterdal
Press Counsellor

* * *

22 травня 1988 р.

ВПоважаний Пан Інж. Ярослав Р. Гаврих
Голова Крайового Комітету Тисячоліття
Лондон

Високоповажаний Пане Голово!

Оцим маю честь висловити Вам якнайширішу подяку за те, що Ви запросили мене приїхати на відкриття і посвячення Пам'ятника св. Володимира Великого 29 травня 1988 р. Вам і Вашим співробітникам належні признання і подяка за це велике досягнення – не лише від нашої громади в Англії, але й всієї української громадськості поза межами України.

День 29 травня 1988 р. залишиться в моїй пам'яті виразно і назавжди, і напевно в усіх інших учасників цього всенародного свята! Ви спромоглися не лише на спорудження першого в Західній Європі пам'ятника Володимирові Великому для відзначення Тисячоліття Християнізації України, 988-1988, але й на те, що обидва наші Блаженніші, Голови Української Автокефальної Православної Церкви і Української Католицької Церкви, нарешті зійшлися і спільно посвятили пам'ятник.

Прошу прийняти щире запевнення нашої – моєї Дружини і моєї – для Вас і Вашої Дружини глибокої пошани!

Ваш

Д-р Теодор Богдан Цюцюра,
Проф. права і політології, Ректор

* * *

The Royal Borough of Kensington & Chelsea
Mayor's Parlour, The Town Hall,
Hornton Street, Kensington,
W8 7NX

8th June 1988

Dear Mr. Hawrych,

Do, please forgive me for having taken so long to write but, as you can imagine, the start of our Mayoralty has been somewhat hectic.

The Mayoress and I appreciated very much being asked to join you and members of the Ukrainian Millennium Committee last Sunday week for the dedication of the memorial to St. Volodymyr in Holland Park Avenue. It really was a most impressive occasion and we were so pleased to be numbered among your guests.

The Millennium has, quite rightly, attracted a good deal of attention throughout the Christian world and the celebration organised by you and your Committee have been very fitting to mark this extra special event.

Yours sincerely,

Councillor Ernest P. Tomlin Mayor

* * *

Townhall Rochdale LL16 1AB

26 May 1988

THE UKRAINIAN ASSOCIATION ROYAL ALBERT HALL LONDON
CONGRATULATIONS UPON YOUR CELEBRATION OF ONE THOUSAND YEARS OF
CHRISTIANITY PLEASE ACCEPT MY BEST WISHES FOR PEACE AND HAPPINESS IN
THE YEARS TO COME.

COUNCILLOR RONALD TAYLOR JP MAYOR OF ROCHDALE

* * *

51 STOUGHTON ROAD STONEYGATE
LEICESTER
LE2 2EF

30th May 1988

Mr J R Hawrych
Chairman, Ukrainian Millennium Committee
49, Linden Gardens London W2 4HG.

Dear Mr Hawrych,

We are very glad that we were able to go to the concert, for we enjoyed immensely the wonderful choral music and the dancing. If we had not been told how little time the choirs

had to rehearse together we would not have thought it possible for such a standard to be achieved in that time.

We offer you and all concerned with the organisation of the concert our congratulations on the great success which you achieved. I feel sure that all Ukrainians who attended will have been very proud indeed of all which they heard and saw.

I hope that your morning service and the ceremony of the unveiling of the monument to St. Volodymyr was as outstandingly successful as what took place at the Albert Hall.

Best wishes,

Yours sincerely

William Whitlock

* * *

9, Kent House, Holland Park Avenue, London W11 3RA

15-9-1988

Mr. J. R. Hawrych, Chairman
Ukrainian Millennium Committee
49, Linden Gardens, London W2 4HG

Dear Mr Hawrych,

Thank you for your circular letter of 25th May concerning the statue of St. Volodymyr – a project I greatly admire.

The unveiling ceremony on May 29th was an unprecedented event in this area and a most memorable experience.

The statue has indeed beautified our Avenue and especially the view from my window which I enjoy every day and I want to express my appreciation and thanks.

I have only one thing to suggest – that the statue be illuminated at night; this would be the icing on the cake or, perhaps I should say, the jewel in the crown.

Yours sincerely,

Michael B. Biddle

* * *

23 Westbourne St. London W2 2TZ

30 May 88

Mr. Jaroslaw R. Hawrych, Chairman
Ukrainian Millennium Committee
c/o Professor P. Cymbalisty
St. Clement Ukrainian Catholic University
London College
79 Holland Park
London W11 3SH

Dear Mr. Hawrych,

On May 29th we invited a British friend to the Millennium celebration at the Royal Albert Hall. She was very impressed with the professionalism and dedication displayed, and, in the process, learned a lot about the Ukrainian community here in London and Ukrainians in general. As friends of the Ukrainian community here, we were pleased with how well it went. When we first saw the program, we couldn't imagine how traditional Ukrainian dance could be worked into a program of religious music but it was integrated smoothly and appropriately. The music was a pleasure to listen to. Please pass along our congratulations to the members of the organising committee. The effort it took to put it all together and the problems faced must have been horrendous, but, for those of us in the audience, the results were well worth it.

Sincerely yours,

Daria and Dan King

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Вступ

Одним з найважливіших аспектів діяльності української громади у Великій Британії у зв'язку зі святкуванням Тисячоліття було поширення інформації серед британського суспільства. Ця діяльність мала дві головні цілі. По-перше, громада бажала довести до свідомості якнайбільшого числа британців, що Україна – яка тоді ще не була незалежною державою – існує, та що її культурні традиції мають тисячолітню історію. По-друге, громада старалася хоч би до якоїсь міри спростовувати поняття, яке поширювалося в світі, що це був радше ювілей російської Церкви.

При Крайовому Комітеті Тисячоліття була створена Інформаційна комісія, яка мала завдання планувати й реалізувати різні заходи, пов'язані з вищезгаданими цілями. Комісія також подавала вказівки щодо інформаційної роботи місцевим Комітетам Тисячоліття, які існували в різних містах Британії.

Листівки

У 1986-1988 роках Крайовий Комітет видав дві англomовні листівки для масового розповсюдження. У першій листівці, під заголовком *The Ukrainian Millennium* зосереджено увагу на історію Київської Русі, окреме походження російського народу на півночі і розвиток Московії, та пізніше присвоєння київської історичної спадщини російською історіографією – внаслідок чого Російська Православна Церква також виводить свій початок від Хрещення Русі Св. Володимиром. Наголошено також іро-нію святкування християнського ювілею Російською Церквою, коли взяти до уваги її причетність до переслідувань, яких зазнали Українська Православна та Українська Католицька Церкви впродовж віків.

Головною темою другої листівки – *The Millennium of Christianity in Ukraine* – було значення Церкви для України та її народу. У ній висвітлено історію українських Церков, значення Церкви в розвитку української культури, ролі Церкви в збереженні національної ідентичності українців в умовах бездержавності, та стан Церков в Україні при кінці 1980 років. В листівці подано також короткі інформації про українців у Великій Британії та загальні відомості про Україну та її історію.

Обидві листівки були видані багатотисячним тиражем і розповсюджені поміж британцями як Крайовим Комітетом так і Місцевими Комітетами. Розіслано їх, зокрема, членам британського Парляменту, британським членам Європейського Парляменту, єпископам та іншим чільним особам різних британських Церков та редакціям британської преси.

Нарада з приятелями української громади і пресова конференція

Для обговорення найкращих способів інформування британського суспільства про Тисячоліття, Комітет відбув нараду представників української громади з деякими впливовими неукраїнцями, які позитивно відносяться до українства. Нарада відбулася 14 січня 1988 р. у присутності 17 осіб. Були запропоновані різні можливі інформаційні заходи, з яких деякі були згодом зреалізовані.

Одним із цих заходів була пресова конференція, яка відбулася 26 травня 1988р., в якій взяли участь представники декількох британських часописів і журналів. Були виголошені короткі доповіді на чотири теми: «Відзначення Тисячоліття українською громадою у Великій Британії» (Ярослав Гаврих, Голова Крайового Комітету Тисячоліття), «Українці у Великій Британії» (Степан Олесків, редактор журналу «The

Ukrainian Review», «Християни в Україні» (о. Іван Дацько, канцлер Глави Української Католицької Церкви Патріярха Мирослава Івана Любачівського), та «Християнство в історії України» (Андрій Сороковський, науковий співробітник Інституту українських досліджень Гарвардського університету). Опісля доповідачі відповідали на запитання присутніх і відбулася дискусія.

Інші заходи

Крім діяльності Крайового Комітету Тисячоліття, були проведені деякі інші заходи, які причинилися до інформування британського суспільства про Тисячоліття українського християнства.

Центр дослідження релігії в Східній Європі «Кестон Коледж» zorganizував одноденну конференцію в Ноттінггамі, в якій засновник центру о. Майкл Бордо виголосив доповідь про «Релігію в Україні сьогодні» (січень 1988).

В серії українських семінарів у Школі славістичних наук Лондонського університету відбулися два семінари присвячені Тисячоліттю: на першому Андрій Сороковський виголосив доповідь на тему «Тисячоліття – з української перспективи», а на другому о. Іван Дацько виголосив доповідь про «Тисячоліття Християнства в Києві та Церкви в Україні сьогодні» (травень 1988).

Кестон Коледж і Школа славістичних наук Лондонського університету влаштували спільну п'ятиденну конференцію про «Християнство в Східнослов'янських країнах у 16-20 століттях», під час якої виголосили доповіді декілька відомих українських науковців з різних країн світу (липень 1988).

Філія Українського Католицького Університету в Лондоні влаштувала триденну наукову конференцію на тему «Тисячоліття Хрещення Руси-України», у якій взяли участь українські та неукраїнські науковці з різних європейських країн (грудень 1988). Лондонська Філія УКУ також видала коротку бібліографію англomовних видань про Україну для використання в контактах з британцями.

З ДІЯЛЬНОСТІ КРАЙОВОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Основні завдання

Крайовий Громадський Комітет тисячоліття продовжує свою працю над запланованими основними завданнями, а це – спорудження пам'ятника св. Володимирові в Лондоні, влаштування святкової імпрези в Роял Алберт Гол у Лондоні та видання книги про християнську культуру України. Вся праця Комітету проходить у погодженні з проводами Української Автокефальної Православної Церкви й Української Католицької Церкви у Великій Британії.

До тих важливих завдань належить також інформація британського громадянства про значення Тисячоліття для українського народу, інформація про правдиву історію України і про долю українських Церков. Особливо ця справа вимагає повної уваги саме в часі ювілейного року, бо тепер друкуються і виходять багато різних публікацій і Тисячоліття стає популярною темою не лише в академічних чи церковних колах, але є теж темою масових засобів інформації.

Інформаційні видання

Уже раніше Крайовий Громадський Комітет видав друком дві брошури накладом по 7000 примірників про тисячоліття хрещення Руси-України, а теж три листівки на теми, зв'язані з Тисячоліттям, що їх поширено серед впливових кіл британського громадянства. Тепер видрукувано друге поширене видання брошури «Тисячоліття християнства в Україні» (англійською мовою) накладом 10,000 примірників, що поширюватиметься далі серед церковних кіл у Великій Британії та під час головних святкувань наших Церков теж і поза Великою Британією.

Пресова конференція

Крім висилки інформаційних матеріалів журналістам і редакціям часописів намічено влаштувати ширшу пресову конференцію у Лондоні, напередодні головних крайових святкувань.

Виставка в Британському музеї

Крайовий Громадський Комітет утримує постійний зв'язок з Британською Бібліотекою яка влаштовує в кінці цього року виставку про Тисячоліття в приміщеннях Британського Музею в Лондоні.

Ювілейна імпреза в Роял Алберт Гол

Як ми вже інформували раніше, законтрактовано залю Роял Алберт Гол і всі необхідні приміщення для виконавців святкової програми. Квитки вже є в продажу. Програмки друкуються. Під теперішню пору триває висилання запрошень на святкову імпрезу, що їх розсилається Ієрархам українських і британських Церков, визначним особистостям наукового, культурного, політичного світу, представникам засобів масової інформації та ін.

Пам'ятна книга

Крайовий Громадський Комітет намітив видати пам'ятну книгу-альманах, у якому будуть поміщені документальні матеріали, звідомлення про підготовку і проведення

святкувань, і загально важливіша документація про відзначення тисячоліття українською спільнотою у Великій Британії, включно із списком усіх жертводавців. Щоб цей огляд був якнайповніший, прохаємо всі організації, окремі комітети, організаторів різних акцій та індивідуальні особи що мають цікаві інформації, вирізки з преси української і чужомовної, пересилати примірники публікацій та матеріали про пляновані та проведені акції, пов'язані з відзначенням Тисячоліття на адресу Крайового Громадського Комітету. Збірку матеріалів до пам'ятної книги проводить мгр Василь Варцаба.

Семінар у Лондонському університеті

З ініціативи та у співпраці з Комітетом підготовляється серія лекцій на тему «Україна і тисячоліття християнства в Києві» у Відділі Славістичних і Східно-європейських Студій Лондонського університету. Програма цих лекцій буде своєчасно оголошена.

Зустріч з британцями – приятелями української справи

14 січня відбулась у Лондоні спільна нарада проводу Крайового Громадського Комітету з участю британців – наших приятелів, для обговорення корисних метод інформування британського громадянства, особливо маючи на увазі широку пропагандивну дію радянського уряду і Російської Православної Церкви. Основною темою нарад було питання, як збільшити ефективність нашої інформації, а також як залучити прихильні українській справі британські кола в захист історичної правди, свободи віри, слова і людських та національних прав в Україні.

Зустріч відкрив і провадив нарадами інж. Ярослав Гаврих, голова Крайового Громадського Комітету Тисячоліття. Проблеми, з якими доводиться зустрічатися в інформаційній праці, реферував мгр Роман Кравець, голова інформаційної комісії Комітету. В дискусії виступали: Проф. Норман Дейвіс, Джеймс Дінглей, журналісти Джоанна і Джеймс Богл, Віра Річ, п. Степан Терлецький, інж. Василь Олесків, мгр Степан Олесків, д-р Степан Кривавич, маєстро Володимир Луців, проф. Петро Цимбалістий, мгр Марта Єнкала-Кравець та інші. Загально розглянено пророблену працю та були подані зауваги і поради, а теж нові пропозиції практичного характеру.

Пам'ятник св. Володимирові

Вибрано проект скульптора Леоніда Молодожанина. Постаць Володимира виготовлена в бронзі, постамент із граніту. Цілість заввишки чотири з половиною метрів на підвищеній площині з портляндського каменя.

Після довгих заходів вдалось остаточно виеднати всі потрібні дозволи на побудову пам'ятника на розі вулиць Голлянд Парк і Голлянд Парк Авеню. Вулиця Голлянд Парк – це широка дорога побіч Голлянд Парку, в якому відбуваються міжнародні виставки скульптури та приміщується Коммонвелт Інститут. Голлянд Парк Авеню – це частина головної магістралі схід-захід через Лондон. Зроблено заходи, щоб закріпити назавжди площу виключно під цей пам'ятник та запевнити його непорушність, а теж забезпечити на постійно утримання пам'ятника нарівні з іншими монументами Лондону.

Зроблені вже домовлення з архітектором, скульптором і будівельною фірмою для закінчення побудови перед 29 травня так, щоб на відкритті та освяченні могли бути всі учасники святочного концерту в цей самий день.

Це буде достойний пам'ятник у доброму місці і залишиться він тривалим внеском української громади у відзначення ювілею Тисячоліття.

Вся документація, інженерні й архітектурні пляни і рисунки та макет-модель статую доступні кожному жертводавцеві в приміщенні канцелярії Комітету.

СВЯТО ТИСЯЧОЛІТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Крайовий Комітет Тисячоліття у Великій Британії має шану повідомити і запросити все українське громадянство Великої Британії взяти участь

У КРАЙОВОМУ ВСЕНАЦІОНАЛЬНОМУ СВЯТІ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

яке відбудеться в неділю, 29 травня 1988 року в Лондоні

Програма дня:

- + 9.30 Богослужба в катедральному храмі УАПЦ
- + 10.30 Богослужба в катедральному храмі УКЦеркви
- + 13.00 Відкриття і посвячення пам'ятника Ювілею Тисячоліття – статуї св. Володимира Великого, хрестителя України. Торжество посвячення пам'ятника буде проведене спільно Ієрархами Української Автокефальної Православної і Української Католицької Церков;
- + 16.00 Святочна імпреза – концерт української церковної музики, Королівська концертна зала Роял Алберт Гол. Ювілейний хор «Тисячоліття» з Великої Британії, «Візантійський хор» з Голландії, хор «Веснівка» з Канади, хор «Думка» із США і хороводи, виконувани балетною групою з Великої Британії.

За Крайовий Комітет Тисячоліття:

Ярослав Гаврих
Голова

Микола Сидоренко
Заступник голови

Ілля Дмитрів
Секретар

Інформація

1. Ukrainian Autocephalous Orthodox Cathedral of the Holy Transfiguration, 1a, Newton Avenue, Acton, London W3. Tel. 01-992 4689 Underground: ACTON TOWN Station, Piccadilly Line.

Bus: 207, 266, E3, E4 (to Acton Town Hall).

2. Ukrainian Catholic Cathedral of the Holy Family in Exile, Duke Street off Oxford Street, London W1. Tel. 01-629 1073. Underground: BOND STREET or MARBLE ARCH, Central Line Bus: 6, 7, 8, 12, 15, 23, 30, 73, 88, 137.

3. St. Volodymyr Monument: Corner of Holland Park Avenue & Holland Park. Underground: HOLLAND PARK. Central Line Bus: A2, 12, 88

4. The Royal Albert Hall, Kensington Gore. London SW7. Tel. 589 3203

Underground: SOUTH KENSINGTON, Circle, District and Piccadilly Lines

HIGH STREET KENSINGTON, Circle Line Bus: 9, 52, 52A, 73

5. Квитки вступу на концерт у Роял Алберт Гол можна набути в канцелярії Комітету до 15 травня, а від 16 травня 1988 в касі Роял Алберт Гол.

6. Згідно правил Роял Алберт Гол:

- не дозволено вживати в концертній залі ні в будь-якій частині будинку фотографічних і звукозаписних апаратів;
- не дозволено приносити зі собою і їсти власні харчі чи перекуски;
- не дозволено курити в залі;
- не дозволено приводити дітей нижче п'ять років;
- вхід до концертної залі починається точно з початком концерту о год. 4.00.

Спізнені можуть ввійти тільки щойно під час перерви в половині концерту.

7. Інформації: Ukrainian Millennium Committee, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London W2 4HG Tel. 01-229 8392 and 01-229 0140 Underground: NOTTING HILL GATE, Central, Circle and District Lines.

ВІДБУТІ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОРІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

- 24-25.8.1985 Святковий З'їзд вірних УАПЦ у Ноттінггамі. Єпархія УАПЦ у Великій Британії.
- 13.9.1986 Другий Святковий З'їзд вірних УАПЦ у Брадфордї. Єпархія УАПЦ у Великій Британії.
- 13-16.8.1987 Святкування в Саскатуні. УПЦерква в Канаді.
- 7-8.11.1987 Святкування в Брюссель. Крайовий Ювілейний Комітет і Екзархат УКЦ.
- 2-3.4.1988 Архиерейська Служба Божа в м. Мурі, Швайцарія і святкування. Крайовий Ювілейний Комітет.
- 14-17.4.1988 Святкування в Парижі, Франція. Крайовий Комітет і Екзархат УКЦ.
- 28.4.-2.5.1988 Науковий Конгрес Тисячоліття в Мюнхені. Комітет Наукового Конгресу.
- 22.5.1988 Святкування в Люнді, Швеція. Скандинавський Ювілейний Комітет.
- 25-27.5.1988 Святкування в Бразилії. Бразилійський уряд, Папський університет і Українська Бразилійська Центральна Репрезентація.
- 29.5.1988 Святкування в Лондоні. Відкриття пам'ятника св. Володимирові, величавий концерт. Крайовий Громадський Комітет Тисячоліття.
- 4-5.6.1988 Святкування у Вінніпегу. Митрополія УКЦеркви в Канаді.
- 12.6.1988 Неофіційне відзначення Тисячоліття в Києві. Український Культурологічний Клуб.
- 12.6.1988 Святкування в Торонто. Єпархія УКЦеркви в Торонто, Канада.
- 14-16.6.1988 Офіційне святкування Тисячоліття в Києві. Український екзархат російської православної Церкви.
- 19.6.1988 Неофіційне відзначення Тисячоліття в Харкові. Клуб друзів української мови Слобожанщини.
- 26.6.1988 Святкування в Мадриді. Крайовий Комітет Тисячоліття в Іспанії.
- 8-12.7.1988 Святкування Тисячоліття в Римі. УКЦерква.
- 10.7.1988 Відзначення Тисячоліття в Грушеві з участю 6000 вірних УКЦ. Службу Богу служили чотири священики.
- 12.7.1988 Відзначення Тисячоліття в Гошеві. Служба Божа вночі з участю кількох тисяч людей. Служили священики УКЦ.
- 15-17.7.1988 Святкування Тисячоліття в Лондоні. Екзархат УКЦеркви.
- 17.7.1988 Відзначення Тисячоліття в Зарваниці, з участю коло 12-13 тисяч вірних УКЦ. Службу Богу служив єпископ Павло Василик у сослуженні чотирьох священиків. Він і сказав глибоке патріотичне проповідне слово.
- 20-24.7.1988 Святкування Тисячоліття в Мюнхені. Центральний Ювілейний Комітет.
- 31.7.1988 Посвячення церкви УКЦ у Волвергемптоні, присвяченій Тисячоліттю Хрещення України.
- 5-7.8.1988 Святкування Тисячоліття в Савт Бавнд Бруку. УПЦерква в США.

* * *

В цьому обліку проведених урочистих святкувань і відзначень нашого Великого Ювілею згадані тільки головніші та важливіші святкування не враховуючи багато численних місцевих святкувань і відзначень. Їх дуже багато. Крайові Ювілейні чи Громадські Комітети в Зах. Європі, що провели святкування належать до Європейського Ювілейного Комітету Тисячоріччя та діють у його складі.

СВЯТКУВАННЯ В ДІЯСПОРІ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

<i>Січень</i>	31 – Намур, Бельгія
<i>Лютий</i>	2 – Пфорцгайм, Зах. Німеччина 7-8 – Прудентополіс, Бразилія 14 – Нью-Йорк, США 28 – Дюссельдорф, Західня Німеччина
<i>Березень</i>	4-6 – Берлін зах. 6 – Шарлеруа, Бельгія 13 – Новий Ульм, Німеччина
<i>Квітень</i>	2-3 – Мурі, Швейцарія (УКЦ) 11-17 – Париж, Франція 16 – Торонто, Канада 17 – Боффало, США 18-15 – Раввена, Італія (Міжнародна наукова конференція)
<i>28 квітня - 1 травня</i>	– Науковий Конгрес. Мюнхен, Зах. Німеччина
<i>Травень</i>	8 – Дарбі, Вел. Британія (УАПЦ) 15 – Ліль, Франція 21-22 – Філядельфія, США 22 – Едмонтон, Канада (ПУКЦ) 22 – Нью-Йорк, США 22 – Люнд, Швеція (ЕЮК) 29 – Лондон, Бел. Британія
<i>Червень</i>	4-5 – Вінніпег, Канада (ПУКЦ) 5-6 – Страсбург, Франція 11-12 – Торонто, Канада (ПУКЦ) 18-19 – Нью-Вестмінстер, Канада 19 – Везін-Шалет, Франція 19 – Нюрнберг, Зах. Німеччина 26 – Мадрид, Еспанія
<i>Липень</i>	3-4 – Едмонтон, Канада 7-12 – Рим, Італія (ПУКЦ) 17 – Лондон, Вел. Британія (ПУКЦ) 23-24 – Мюнхен, Зах. Німеччина (ЦКГК) 31 – Волвергемптон, Велика Британія

- 29-31 – Чикаго, США
 30 – Ковентрі, Велика Британія
 31 – Мюнхен, Зах. Німеччина (УАПЦ)
- Серпень*
- 2-4 – Ванкувер, Канада
 12-14 – Торонто, Канада (УПЦ)
 13-16 – Саскатун, Канада (УПЦ)
 14 – Савт Бавнд Брук, США (УПЦ)
 14 – Билтон, Велика Британія
 14 – Генк, Бельгія (УАПЦ)
 14 – Словтсбург, США (ПУКЦ)
 20 – Олдгам, Велика Британія (ПУКЦ)
 28 – Гамбург, Зах. Німеччина
- Вересень*
- 3 – Загреб, Югославія
 4 – Крижевці, Югославія
 4 – Единбург, Шотляндія
 10 – Ганновер, Зах. Німеччина
 10-11 – Ченстохова, Польща (УКЦ)
 11 – Лондон, Велика Британія (УАПЦ)
 11 – Гільдесгайм, Західня Німеччина
 18 – Тіренбах, Франція
 18 – Ноттінггам, В. Британія
 17-18 – Штудгард, Зах. Німеччина
 25 – Л'єж, Бельгія
 25 – Падеборн, Зах. Німеччина
 29 – Ессен, Зах. Німеччина
- Жовтень*
- 1 – Нью Вестмінстер, Канада
 1 – Ноттінггам, Вел. Британія
 1-2 – Курітіба, Бразилія (УКЦ)
 7-9 – Вашингтон, США
 8 – Оттава, Канада
 8 – Брандфорд-Галіфакс, Велика Британія
 19 – Оттава, Канада
 22-23 – Буенос-Айрес, Аргентина
 29-30 – Уніон да Вікторія, Бразилія
- Листопад*
- 5 – Фрайбург, Зах. Німеччина
 13 – Вашингтон, США
 25-27 – Торонто, Канада (Ювілейний соборний Молебень у часі V Конгресу СКВУ)

THE MILLENIUM OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

Christianity came to Ukraine long before 988. St. Andrew is said to have preached along the northern shores of the Black Sea and, according to legend, visited the future site of Kyiv. St. Clement died in Khersones in southern Ukraine in the first century. The city of Dorus, on the Sea of Azov, became a Christian outpost as Christianity spread along the Black Sea coast. By the 9th century, Byzantine missionaries were preaching the faith in Rus', the Scandinavian-ruled principality which Ukrainians regard as their first state. In the following century, Olha became the first ruler to be converted to the Christian faith. Then, in 988, her grandson, Volodymyr, established Christianity as the religion of the land.

The Church, established under the patronage of Volodymyr, was headed by a Metropolitan who, though subject to the ecclesiastical authority of the Patriarch of Constantinople, retained considerable autonomy. Then, in 1054, the east-west division in the Christian Church left the Kyivan Metropolitanate in the Orthodox realm, though it long maintained friendly relations with the West. After the Mongol invasions of the 13th century the Kyivan metropolitans moved north to Muscovy, to what was to become Russia. However, a new metropolinate was created in the Polish-ruled Ukrainian province of Galicia in the 14th century, and in the following century the metropolinate of Kyiv was revived.

The Ukrainian Catholic Church (also known as the Uniate or Greek-Catholic Church) was founded in 1596 (the Union of Brest), in union with Rome but retained its Byzantine rite, laws and customs. At about this time, Protestantism first appeared in Ukraine. In 1620, those Ukrainians who chose to remain Orthodox re-established their hierarchy in Kyiv under the protection of the Ukrainian Cossacks. However, in the latter half of the 17th century Ukraine was partitioned between the Polish-Lithuanian Commonwealth and Muscovy. In 1686, the Patriarch of Constantinople, under pressure from Moscow, transferred his jurisdiction over the Kyivan Metropolitanate to the Patriarch of Moscow. As a result of this, the Kyivan Orthodox Church was gradually russified. Meanwhile, the Ukrainian Catholic Church had been building a strong base in the part of Ukraine within the Polish-Lithuanian Commonwealth. Unfortunately, following the partition of Poland, more lands fell to Russia and in those regions the Ukrainian Catholic Church was suppressed. Part of Ukraine was incorporated into the Austro-Hungarian Empire, where the Church thrived in the 19th century, but then came the annexation by the Soviet Union in 1945, whereupon it was liquidated and survived only as a persecuted catacomb Church.

There were various Protestant movements in Ukraine in the 16th and 17th centuries and Protestantism was revived in Ukraine in the 1850's. Despite their relatively small numbers and constant Soviet persecution, the Evangelical Christian-Baptists are the most active religious group in the country today.

The Ukrainian Orthodox Church was re-established in the 1920s but suppressed in the 1930's. It again experienced an intensive but short-lived revival during the Second World War. The idea of an independent Ukrainian Orthodox Church remains alive among the people to this day.

Thus, adherents of all three branches of Christianity will greet Ukraine's Christian millennium in 1988.

Ukraine's debt to Christianity

Ukraine is in many ways a unique phenomenon in the history of nations, a borderland between East and West, coveted and pillaged by both throughout the centuries. That it has survived as a nation must be attributed in very large measure to Christianity and to the Ukrainian Church.

Although Christianity came to Ukraine long before 988, it was not until its adoption as the official state religion by Volodymyr the Great that it became the most important unifying factor in the formation of the Ukrainian nation. Christianity became a cornerstone of the emerging nation of Rus'-Ukraine and its developing culture. Being at that time the sole initiating and motivating cultural force, the Church introduced the Church Slavonic literary language, which by itself elevated the country to a higher cultural plane. With this came monasteries, church schools, church architecture, icons and liturgical music. Social justice, the abolition of slavery, marital fidelity, the sanctity of the family, respect for elders, women's rights, charity towards outcasts, orphanages, asylums – all these became the hallmark of Ukrainian society. The middle of the 11th century saw the promulgation of the *Pravda Rus'kaya*, a legal code (the first of its kind in the Slavonic world) almost exclusively Christian in origin and dealing with practically every aspect of social life. Christianity's role, therefore, was decisive in transforming what were pagan communities into a socially integrated and well-organised state of a high cultural order.

In addition to being a social and divine institution, the Church became a Ukrainian national institution with distinct local characteristics. After the fall of Kievan Rus' (following invasions by the Mongols in the 13th century), the Church remained for centuries the strongest source of unity for Ukrainians. Whether under the Grand Duchy of Lithuania, into which Ukraine was incorporated in the 14th century, or when the country was divided between Poland and Russia in the 17th and 18th centuries, or, indeed, throughout the entire chequered history of the Ukrainian nation reaching into the 20th century, their ancestral faith was one of the most significant factors which enabled Ukrainians to withstand the physical and ideological onslaught of the occupants and to preserve their national identity.

During the greater part of the 17th century, the Ukrainian Orthodox Church enjoyed a great revitalisation during which it played an enormous role in education and learning. Kyiv became the seat of the influential Mohyla Academy, one of Eastern Europe's leading institutions of higher learning. The Academy was the centre of Ukrainian cultural and intellectual life and produced a whole line of distinguished scholars, many of whom migrated north and contributed substantially to the cultural development of Muscovy-Russia.

The Ukrainian Catholic Church, within the domain of the Polish-Lithuanian Commonwealth, was ostensibly guaranteed its status and form as an Eastern Catholic Church by the Union of Brest, but had to contend with erosion of its traditional rights and privileges which began to gather momentum in the 18th century. It survived, however, into the 19th century and became the vehicle for the Western Ukrainian national rebirth, which must be attributed chiefly to the clergy of the Ukrainian Catholic Church.

Ukrainians in Great Britain

World War II uprooted millions of Ukrainians from their ancestral lands. Some 35,000 were allowed to settle in the United Kingdom. They had few material possessions, but they brought with them what they treasured most: their Christian faith, traditions and culture. Within the first few years of their settlement here, Ukrainian parishes were established throughout the British Isles. Now, along with the second and third generations born in this country, they play their part in British cultural and political life, while preserving spiritual loyalty to their heritage, to their ancestors and to their brethren in Ukraine.

The Ukrainian people are about to enter their second Christian millennium with optimism and with the hope that their compatriots in Ukraine will some day be free to profess their faith openly and be their own masters in their land.

On the occasion of the millenium of Christianity in Ukraine, Ukrainians in Great Britain wish to share their joy and their hopes with all people of good will.

UKRAINIAN RELIGIOUS MUSIC

Original Ukrainian religious music emerged in the middle of the 11th century, and quickly spread from its first centre, the Kyiv Caves Monastery (Pechers'ka Lavra) to churches and monasteries throughout the Kyivan realm. Many collections of church music from the 11th-13th centuries have been preserved, written in two early variations of notation. These works are for voices only, since the Ukrainian and other Eastern-rite Churches do not use musical instruments in their services.

In the 16th century polyphonic music was introduced into the liturgy in Ukraine. The intensity of Ukrainian musical life in the late 16th century is reflected in religious music. During this period, the ancient notations were gradually replaced by more modern ones, including the «Kyivan notation», based on Western European principles but with its own individual variations. Church music itself also underwent a change. New types emerged, including modifications of melodies of Bulgarian and Serbian origin, and original melodies and styles of church singing developed in centres like Ostrih and Chernihiv.

In the 17th century powerful musical guilds existed in several major cities, including Kyiv, Lviv, Lutsk, Chernihiv and Hlukhiv. Choral polyphonic music flourished, and the development of polyphony was responsible for the appearance of the first Ukrainian theoretical handbook, *Hramatyka Muzykal'na* (Musical Grammar), by Mykola Dyletsky. This work proved to be of importance not only for Ukraine, but also for other East European countries. The treatise contains essentials of musical theory, questions concerning the aesthetics of music and principles of polyphonic composition.

During the first half of the 18th century musical life in Ukraine was limited almost exclusively to the domain of church music. An important event was the appearance of the first printed collection of Ukrainian church music, the *hmoloi*, originally edited in 1707 in Lviv. As in previous times, the most important centre for music in the country was the Kyiv Mohyla Academy. The influences of the Church and the Academy were evident in the emergence of popular-religious songs, cantos and psalms, which were disseminated among the population by the students of the Academy.

An outstanding centre which cultivated western European music was to be found on the estate of Count Kyrilo Rozumovsky in Hlukhiv. The choirmaster at the Hlukhiv estate from 1753 was the composer and conductor Andriy Rachynsky, a native of Western Ukraine. His activities had a direct influence on the Hlukhiv school which was to produce such composers as Maksym Berezovsky (1745-1777) and Dmytro Bortniansky (1751-1825). These two, together with their contemporary, Artem Vedel (1767-1806), are the most notable Ukrainian composers of religious music.

Although they followed Western, especially Italian, models, their compositions reflect popular Ukrainian motifs.

In the 19th century, the development of Ukrainian religious music was considerably slower than that of secular music, although several composers of church music emerged in Western Ukraine, within the Austro-Hungarian Empire. Prominent among these were Mykhailo Verbytsky (1815-1870) and Ivan Lavrivsky (1822-1873).

The 1917-1919 national revival was followed by a short-lived renaissance of original church music based entirely on popular motifs, as represented by the liturgies of Oleksander Koshyts (1875-1945), Mykola Leontovych (1877-1921) and Kyrilo Stetsenko (1882-1922). Since then, however, Ukrainian religious music has developed primarily outside Ukraine because of the restrictions on religion in the Soviet Union.

ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ

АШТОН

На засіданні Громадського Комітету для відзначення 1000-ліття Хрещення України, що відбулося 15 березня 1986 р. розподілено обов'язки Комітету: пп. Павло Борейко – голова, Микола Кудярьський – заступник голови, Ярослав Венгер – секретар, п-ні Соня Марусяк – скарбник, п-ні Дарія Савків – культурно-освітній і шість членів для іншого призначення.

На засіданні присутні обговорили ряд справ, пов'язаних із зовнішньою діяльністю і технічно-мистецькою, як також придбання фінансових засобів для початкової праці Комітету.

Урочисте відзначення тисячоліття відбулося в неділю 31 липня 1988 року з участю понад 200 осіб і визначних особистостей Аштону. Єкуменічний молебень відбувся в англійській церкві св. Петра на Честер сквер, де всі вірні молилися за великий дар, що ми удостоїлися діждатися святкувати 1000-ліття хрещення Руси-України. Молебень служили о. прот. Афанасій Максимук і о. диякон М. Якуб'як, які теж довершили освячення образу-зображення хрещення киян 988 року в Дніпрі.

Опісля сформувався процесійний похід з образом Володимира й Ольги, хрестом і прапорами. О год. 4.00 пополудні в залі міської Управи відбулась святково-мистецька частина з виступом хору «Гомін» з Манчестеру під диригуванням Ярослава Бабуняка і Степана Гуньки. В часі концерту о. диякон Михайло Якуб'як сказав святкове слово по-українському, а Анна Болтон-Ярега – по-англійському. З деклямаціями виступили пані Анна Ярега-Сплавник і п. Петро Ревко. Захоплювали публіку своїм виступом солісти Ігор Лучка і Павло Гунька, зокрема гарним виконанням частини з опери «Запорожець за Дунаєм».

Після подяки голови Громадського Комітету п. П. Борейка отцям, гостям і виконавцям програми та всім присутнім Надія Сплавник і Ніна Болтон піднесли китиці квітів диригентам і піяністові п. Джонсові, а Даньо Ярега – мерові п-ні Елсі Койлан. Для 91-літньої пані Катерини Жовтянської, панна Карел Мула піднесла червону рожу.

Всю врочистість зняв на звуковий фільм п. Богдан Лановий – член Українського відеоархівного товариства при Відділі СУБ у Брадфордї.

Короткі повідомлення про ці події подала місцева газета «Аштон Репортер» від 5 серпня, «Норт Чешір Геральд» від 5 серпня та газета «Адвертейзінг» від 4 серпня 1988 р.

БЕДФОРД

В неділю 12 квітня 1987 р. голова Відділу СУБ п. В. Крамар відкрив Збори о год. 5.30 пополудні в домі Відділу СУБ.

Пан В. Крамар сказав про ціль зібрання і попросив подавати кандидата на голову основуючого Комітету в Бедфордї для відзначення тисячоліття хрещення України.

У висліді голосування обрано п. В. Гуменюка на голову місцевого комітету. Він покликав до комітету таких осіб: п. М. Мадиліус – заступник голови, п. М. Слободян – секретар, п. о. Романишин – скарбник. Допомогі їм входять всі голови громадських організацій і їх секретарі. Новообраний голова Комітету прочитав обіжне письмо Крайового Комітету з Лондону. Наша громада вже переслала до Комітету пожертви від громадян у сумі ф.445.00. У скорому часі будемо ще раз звертатися до громадян за додатковими жертвами на таку поважну справу, як відзначення Ювілею Тисячоліття Хрещення України.

БЕРІ

19 липня ц.р. відбулося перше засідання місцевого громадського Комітету Тисячоліття, на якому обрано членів ділового Комітету: пп. Яків Дем'янчук – голова, Ілько Сухав – заступник голови, Петро Гусак – секретар, Григорій Ярош – скарбник, Володимир Фірман – організаційний, п-ні Оксана Стецик – пресовий референт і зовнішні зв'язки, п-ні Віра Загаєвич – голова Контрольної комісії, п. Василь Горкуляк, п. Василь Гаргай і п-ні Анна Скаска – члени.

На цьому засіданні обговорено питання придбання коштів для реалізації запланованої праці. В цій справі зроблено заклик до громадянства, роздано їх збірникам, які приступили до збирання пожертв від українських громадян.

БІРМІНГґАМ

Громада міста Бірмінгґаму маленька і не має своєї домівки. Але наші організації працюють по своїх спроможностях.

Вже на початку 1987 року наш Відділ СУБ скликав засідання, на котре запросив членів інших наших організацій, а саме: ОУЖ, УКПО і ОбВУ в Бірмінгґамі. На засіданні було рішено, щоб не вибирати Комітету, але робити так, як ми робили попередно, всі разом, і на це всі погодились. Наші Управи рішили, щоб співпрацювати з сусідніми громадами – Ковентрі й Волверґамптон, щоб громадянство Відділу якнайчисленніше взяло участь у відсвяткуванні роковин Хрещення України в цих громадах, і прийти їм з фінансовою допомогою.

З нашої громади було зібрано кошти на будову церкви-пам'ятника у Волверґамптоні. Також проведено збірку на кошти Крайовому Комітетові у Лондоні на що було зібрано понад £300.00. Наша громада брала участь у освяченні пам'ятника св. Володимирові Великому в Лондоні, а також у концерті в Роял Алберт Гол. З нашої громади були 35 осіб.

17.9.1988 року наша громада відсвяткувала роковини Тисячоліття Хрещення України в залі Фокстол Комюніті Центре. Ювілей відкрив голова Відділу УКПО п. Петро Рачкевич молитвою Отче-наш і попросив до слова голову нашого Відділу СУБ п. А. Матвієва. Голова привітав усіх присутніх по-українському і по-англійському, відтак прочитав уривки з промови святкування у Римі і промову Кардинала та про значення Ювілею.

На святкуванні 1000-ліття християнства України в Бірмінгґамі. Промовляє гість з Ковентрі хор. П. Дюк

Він висловив надію, що прийде той час, коли український народ зможе обходити свої річниці вільно на рідній землі – Україні.

На це наше святкування ми запросили гостя з Ковентрі хор. Петра Дюка, який сказав святкове слово в англійській мові для наших приятелів англійців. Він подав історію коли Україна прийняла християнство. Наші гості були дуже зацікавлені і ставили запитання на котрі хор. П. Дюк давав відповіді та пояснення.

Відтак наші пані під проводом голови пані І. Дмитрик пригостили присутніх смачним обідом. Голова Відділу СУБ п. Матвіїв подякував хор. П. Дюкові за доповідь та всім присутнім а також голові ОУЖ пані Дмитрик і усім тим, які доложили багато праці для проведення цього вечора. На кінець подякував господареві п. Т. Масурі котрий у великій мірі причинився до цього свята. Свято закінчено національним славнем.

БІСТЕР

Повідомляю, що я прийняв Ваше уповноваження мене на ведення праці пов'язаної з відзначенням тисячоліття. Однак заявляю, що наш Осередок є маленький, начисляє всього 9 членів, всі переважно на пенсії так, що немає з кого вибирати якогось окремого тіла. Всі вони готові допомогти фінансово Крайовому Комітетові, якщо зайде потреба, але одноразово, не місячно тому, що в нас немає збірщиків, а люди порозкидані й живуть далеко одні від других. Я сам зібрав і вислав до Вас £336.00. За моєю ініціативою і порадою, п. Іван Шеремета вислав £500.00. Отже з нашої громади вислано до Вас суму £836.00.

Г. Павлюк

БЛЯКБУРН

Діючи згідно настанов Крайового Громадського Комітету Тисячоліття ми в Блякбурні також вирішили відзначити наш великий ювілей. У тій справі відбулося координатійне засідання місцевих українських організацій. На цьому засіданні обрано місцевий Ювілейний Комітет, що його головою обрано п. М. Федака, заступником п. В. Гелемея, секретарем п. М. Крупку, скарбником п. В. Гриба, а членами – п. М. Гаєвського, В. Васюту, п-ні Т. Гриб. Комітет провів грошову збірку серед нашого громадянства на здійснення великих проєктів Крайового Громадського Комітету. Наше громадянство відгукнулося дуже жертвовно й щедро на заклик Комітету. Ми також поширювали одержану англомовну літературу серед англійського громадянства. Чимало користали з цієї літератури місцеві англійські священики.

У Блякбурні немає української церкви, і ми думали над тим, де закріпити якусь пам'ятку нашого Ювілею. Вирішили закріпити її в місцевій католицькій англійській церкві. З Ноттінгхаму ми одержали зразок образу св. Володимира й Ольги, і місцевий священик о. Гарісон, парох католицької церкви, радо погодився на наше прохання, щоб закріпити цей образ у формі пам'ятної таблиці в його церкві й навіть знайшов фірму, яка виготовила таку таблицю.

Треба нагадати, що з громади їздило громадянство автобусом на святкування Тисячоліття в Лондоні (коло 40 осіб). Також наше громадянство брало участь у святкуванні Тисячоліття, що відбулось у Манчестері.

Провівши всю потрібну підготовку, ми вирішили провести святкування в нашій громаді в неділю 25 вересня ц.р. Запросили англійських священиків. Не всі вони змогли прибути, але були оо. Гарісон і Джонсон. Отець Андрій Хома служив Службу

Божу разом з англійськими священиками, а після закінчення освятив пам'ятну таблицю, що зображувала свв. Володимира й Ольгу, та сказав змістовне проповідне слово про наш великий Ювілей і про свв. Ольгу і Володимира.

Після закінчення відправ усі перейшли до домівки місцевого Відділу СУБ, де відбулась скромна святкова частина, що її відкрито реcitaцією молитви до св. кн. Ольги. Всч. о. Хома провів молитву Отче наш. Святкове слово сказав п. Максим Бахмат з Брандфорду, а по-англійському говорила п-ні Г. Спетрук. Деклямували п-ні Л. Крупа, п. П. Могила, а теж п-ні Гриб. У закінчення скромної святкової частини голова Комітету подякував о. А. Хомі, англійському священикові, п. М. Бахмату і всім виконавцям святкової частини. Висловив теж подяку п-ву І. та М. Федечкам з Кіхлей, всім тим, що помагали в підготовці і проведенні ювілейного свята та всім учасникам. Опісля пані пригостили всіх присутніх багатою перекускою, за котру голова Комітету також їм подякував, зокрема п-ні Л. Крупі, яка найбільше працювала. По-англійському висловив подяку гостям п. Н. Крупа.

Так скромно ми відзначили великий Ювілей.

М. Федак

БОЛТОН

Із надходячим нашим великим історичним, релігійним і національним ювілеєм Тисячоліття Хрещення Руси-України, на заклик Крайового Громадського Комітету у Великій Британії, а також і Централі СУБ, за їхніми вказівками і порадами оформлено в Болтоні місцевий громадський Комітет для відзначення 1000-ліття.

27 лютого 1986 р. з ініціативи Управи Відділу СУБ відбулося перше координаційне пленарне засідання наших місцевих громадських організацій: СУБ, ОБВУ, СУМ, ОУЖ, УКПО, УТК. Також до участі запрошено Легіон ім. Симона Петлюри, ОУУВБ та отців душпастирів обидвох віросповідань. ОУУВБ відмовились взяти участь у Комітеті, о. Пишненко захворів і не міг прибути на засідання, але дав свою згоду увійти в склад Комітету і бути почесним головою від УАПЦ.

Нарадою провадив голова Відділу СУБ п. Григорій Болюбаш. Він зачитав обіжник і правильник Громадського Крайового Комітету додатковий лист Централі СУБ а відтак оформлено Громадський Діловий Комітет, що його очолив о. М. Ратушинський – почесний голова, Григорій Болюбаш – діючий голова, д-р Любомир Мазур – перший заступник голови і 23 члени.

Того самого дня розподілено обов'язки між членами Комітету. Годиться відмітити, що члени Ювілейного Комітету з самого початку до кінця наполегливо працювали аж до успішного здійснення цього почину, головню молоді люди, і належно підготували та провели ці величаві відзначення Ювілею.

Новообраний Комітет намітив плян праці, дату святкування (14 серпня 1988 р.) і вирішив запросити хор «Гомін».

Прийшов довгоочікуваний день неділя 14 серпня. Ще довго перед початком почали заповняти церкву Всіх Святих вірні обидвох віросповідань. Прибув о. Михайло Дяченко, гості з сусідніх громад, а о годині 10.30 дня прибув посадник міста зі своєю дружиною почтом, а також багато визначних англійських гостей. При вході до церкви, посадника міста та його дружину привітали о. А. Хома від ПУКЦ, та о. М. Дяченко від УАПЦ. Від громади вітали посадника голова Комітету п. Г. Болюбаш, а від православної громади і Легіону ім. Симона Петлюри – його голова п. П. Коломиєць. Діти зі Школи Українознавства Андрій Сарапук і Ліда Данилович піднесли дружині посадника міста букет живих квітів.

Службу Божу відслужено в наміренні українського народу. Після прочитання св. Євангелії о. А. Хома ще раз привітав посадника міста, його дружину, всіх англійських гостей і інших, які з нами разом молилися, виголосив проповідь в англійській мові.

Зворушливу патріотичну проповідь сказав українською мовою о. М. Дяченко, священник УАПЦ.

В часі Служби Божої з посадником міста і його дружиною були п. Петро Сарапук і пані Богданна Данилевич, які пояснювали гостям нашу Св. Літургію та наш обряд. Після Служби Божої обидва отці відслужили соборний Молебень до св. Рівноапостольного князя Володимира, а після Молебня освятили пам'ятну таблицю, виготовлену Святославом Гординським, яку офіційно відслонив посадник міста Болтону. Ювілейні моління в церкві Всіх Святих закінчили наші молоді дяки співом «Боже, вислухай благання» і «О спомагай нас Діво Маріє».

Друга частина святкувань – Ювілейний концерт церковно-релігійної музики у виконанні капелі округи Лянкашір під диригуванням Ярослава Бабуняка і Павла Гуньки. О годині 4.00 пополудні заля Відділу СУБ заповнилася нашими громадянами й гостями, що прибули із сусідніх громад.

Концерт відкрив двома мовами керівник програми д-р Любомир Мазур. Святковий концерт розпочато піснею до св. Володимира та інсценізацією в поклони свв. Володимиріві й Ользі у виконанні учнів Школи українознавства ім. княгині Ольги та молодшого юнацтва і суменят з Болтону. Вступне слово до інсценізації сказала управителька Школи українознавства пані Даня Данилевич, а д-р Любомир Мазур рецитував вірш «Хрещення України». В княжому одязі, що представляв князя Володимира, виступив учень Степан Андрусак, а княгиню Ольгу представляла Галина Доскоч.

В наступній точці програми виступив ювілейний мішаний хор, капеля округи Лянкашір під диригуванням Павла Гуньки, виконуючи український і англійський гимни, а відтак проспівав «Слава во вишніх Богу» Д. Бортнянського і «Хвалить ім'я Господнє» Кирила Стеценка. Святкову доповідь в українській мові сказав голова Крайового Громадського Комітету 1000-ліття інж. Ярослав Гаврих. З черги ювілейний хор проспівав «Ізбави од бід» Д. Бортнянського, із солістом п. Ігорем Лучкою, «Божественний гром» невідомого композитора 17 ст., «Покаяніє» Артема Веделя. Надзвичайне виконання, зіграність і гармонія хору захопили нашу публіку, зокрема англійців, які чули вперше нашу пісню.

Доповідь в англійській мові сказав колишній депутат англійського парламенту п. Степан Терлецький. Ювілейний хор піснями «Слава Єдинородний» А. Гнатишина і «Хваліте Господа з небес» М. Дилецького закінчив першу частину святкового концерту.

Другу частину почав чоловічий хор під диригуванням Ярослава Бабуняка піснею «О Тобі радується». Вірш о. В. Прийми на тлі хору рецитувала Ірина Павлюк. У дальшому чоловічий хор проспівав пісню «Під Твою милість» Д. Бортнянського з надзвичайним соло баритона Павла Гуньки. Деклямацію «Хрещення України» Я. Крименка рецитував Ігор Щур.

В дальшій програмі виступив жіночий хор під диригуванням маестро Я. Бабуняка і виконав веснянки. На закінчення програми мішана капеля проспівала «Киріє елейсон» із солоспівом Павла Гуньки, «Христос Воскрес» Козицького. Молитвою Андрія з опери «Запорожець за Дунаєм» Гулака-Артемівськсто – «Владико неба і землі» із прекрасним соло тенора Ігоря Лучки і молитвою «Боже Великий, Єдиний» закінчено цей концерт.

Голова місцевого громадського Комітету подякував Ярославу Бабунякові і Павлові Гуньці, Ювілейній капелі, доповідачам, декляматорам за участь у програмі, учням Школи Українознавства і суменятам та всім присутнім за участь у святкуванні. На кінець керівник програми д-р Любомир Мазур подякував усім по-англійському.

БРАДФОРД

29 травня 1986 р. в Брадфорді був створений Громадський Комітет для відзначення 1000-ліття Хрещення України.

На заклик Управи Відділу СУБ, свою участь оголосили: Відділ СУБ – ініціатор, Відділ УКПО, Відділ ОБВУ, Осередок СУМ, Станиця Пласту, Гурток ОУЖ, Відділ Легіону ім. Симона Петлюри, Відділ Українського Товариства, і Товариський Клуб «Лиман».

Головою Комітету обрано п. Михайла Ревіляка та трьох заступників: пп. Титаренко Дмитро – перший заступник, Максим Бахмат і Олександр Нестеренко – заступники.

До ексекютиви Комітету обрано: пп. Миколишин Михайло – секретар, Федішин Михайло – скарбник, Олександра Марків – референт імпрез, Харук Михайло – референт зовнішньої інформації.

Контрольна Комісія: пп. Веремієнко Микола – голова, Татарин Павло і п-ні Панас Софія – члени.

Вирішено запросити на почесних голів Громадського Комітету о. митрата Миколу Матичака – ПУКЦ та о. прот. Михайла Хуторного – УАПЦ. Нав'язано контакт з Комітетом Тисячоліття при Українській Католицькій Церкві Пресвятої Трійці в Брадфорді, запрошуючи о. Августина Кузьму, ЧСВВ, на почесного голову.

Перше спільне засідання відбулося 27 березня 1988 р. на якому було подано до відома всім присутнім членам Комітету звідомлення про зроблену працю та подано проєкт пам'ятника, що його заплановано спорудити на українській ділянці кладовища.

Роздано відозву до громадянства в справі збірки фондів на пам'ятник.

Громадський Комітет скликав 19 травня 1988 р. ширші сходи громадянства та запросив о. Августина Кузьму для спільного обговорення всіх питань. Було ухвалено справу спорудження пам'ятника.

Громадський Комітет Тисячоліття в Брадфорді відбув кілька засідань у справі крайового і місцевого відзначення Тисячоліття і спорудження пам'ятника.

У відзначенні Тисячоліття Хрещення України, що відбулося в Лондоні, з Брадфордської громади взяли участь понад 300 осіб. У концерті в Алберт Гол взяв участь наш хор «Діброва». Цей хор також взяв участь у святкуваннях у Римі.

Місцеве ювілейне свято Громадський Комітет влаштував 28 серпня 1988 року великим концертом з участю хору «Тисячоліття». У цей день в українських церквах Брадфорду були відслужені, в наміренні українського народу, торжественні Служби Божі, а на концерт прибули визначні представники британського церковного, громадського й політичного світу. Свято пройшло велично.

Проведено три доповіді на тему Тисячоліття. Проф. Олександр Бондарівський доповідав про те, що дало нам Тисячоліття Християнства, голова Крайового Комітету Тисячоліття інж. Ярослав Гаврих говорив на загальну тему «Українське Тисячоліття». Пан Максим Бахмат – заступник голови місцевого Комітету, ілюструючи доповідь світлинами, говорив про український середньовічний іконопис. Відеоархівне товариство, що існує при Відділі СУБ, показало фільм «Папа Іван Павло II серед українців Аргентини».

Референтура зовнішніх зв'язків, яку очолює п. Михайло Харук, переслала на 142 адреси впливових людей і англіканського кліру та на 169 адрес англійського католицького кліру велику кількість пов'язаної з Тисячоліттям англійської літератури.

Від липня 1987 року до січня 1989 року було вислано: 995 примірників листівок Тисячоліття виданих Крайовим Комітетом, 33 листівки виданих у зв'язку з мистецькою виставкою в Олдгамі. 66 примірників – «Чи була Росія хрещена в 988 році» Патріярха Мирослава Івана Любачівського, 69 примірників – «Українське Тисячоліття» о. Івана Шевціва з Австралії, 67 примірників – «Тисячоліття» д-ра Володимира Косика,

66 – «Україна і Українці», 73 – «Відновлення Української держави в Другу світову війну», 15 примірників «Постанови VI Великого Збору ОУН», 53 іншої літератури.

В парі з тим було написано і переслано понад 700 супровідних листів. Ця коштувало нашій громадській організації понад 1000 фунтів.

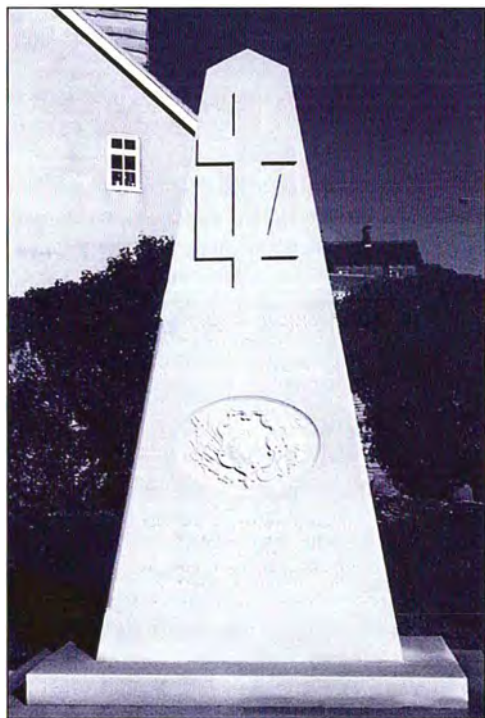
На заклик Крайового комітету було проведено загальну збірку серед громадянства на будову пам'ятника хрестителя України св. Володимира в Лондоні, а відтак другу збірку на будову місцевого пам'ятника.

Після крайового відзначення Тисячоліття в Лондоні місцевий Комітет звернув свою увагу на відбуття місцевої імпрези та побудову місцевого пам'ятника.

Парафія Помісної Української Католицької Церкви в Брадфордї відзначила Тисячоліття Хрещення України 8 жовтня 1988 року, Архиєрейською Службою Божою, з участю Владики Михаїла

Пам'ятник біля церкви Пресвятої Трійці.

Пам'ятник на кладовищі Норт Барлей.

Гринчишина. У той час було освячено Хрест Тисячоліття при католицькій церкві Пресвятої Трійці, а відтак влаштовано святковий концерт у залі Відділу СУБ з участю хору «Дніпро» з Олдгаму.

23 жовтня 1988 року, УАПЦ в Брадфордї відзначила Тисячоліття і з тої нагоди було освячено вмуровану в стіну церкви пам'ятну таблицю.

5 листопада було відкрито й урочисто освячено Соборний пам'ятник, споруджений на прославу Тисячоліття місцевим Громадським комітетом на українській ділянці кладовища Норт Барлей. Про відкриття і освячення цього пам'ятника в «Українській думці» був поміщений репортаж.

Пам'ятник споруджено за проєктом Миколи Веремієнка і Михайла Миколишина, а роботу виконала фірма Байлей анд Педерс Монументал Мейсонс. Це обеліск з зображенням хреста і з написом під хрестом: «988-1988 Тисячоліття Хрещення України». Посередині пам'ятника гравюра: «У пам'ять тим, що життя своє

На посвяченню пам'ятника 1000-ліття християнства України.

віддали за Бога і народ свій». Цей напис повторено також в англійському перекладі. У долішній частині пам'ятника в англійській мові напис: «Цей пам'ятник споруджено українцями Бадфорду».

Акт освячення пам'ятника довершили в суботу 5 листопада 1988 року о год. 2.00 пополудні о. Августин Кузьма, ЧСВВ – парох ПУКЦ Пресвятої Трійці в Бадфорді, о. протопресвітер Михайло Хуторний – настоятель парафії УАПЦ Св. Покрови в Бадфорді, о. митрат Микола Матичак – парох ПУКЦ Св. Покрови в Галіфаксі, та о. Павло Лунів – парох ПУКЦ храму Успення Пресвятої Богородиці в Манчестері. У освяченні взяли участь понад 600 осіб.

Загальні кошти спорудження пам'ятника становили £6215.12.

Місцевий Громадський комітет відчувається до обов'язку висловити середечну подяку всім людям доброї волі, які співпрацювали з Комітетом на протязі трьох років. Дякує всім організаціям. Особливу подяку висловлюємо Почесним Головам Комітету: о. Августинові Кузьмі, ЧСВВ, о. митратові Миколі Матичаку, о. протопресвітерів Михайлові Хуторному і о. Павлові Луніву за участь в освяченні пам'ятника.

* * *

СВЯТКУВАННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Завдяки Божій ласці і відданий співпраці братніх організацій у рамках Ювілейного Комітету, 28 серпня ц. р. у Бадфорді відбулося достойне концертне відзначення на проslаву Тисячоліття Хрещення Руси-України. У цьому святі взяли участь коло 700 громадян міста Бадфорду й околиці.

У ранішніх годинах того дня в обох наших церквах були відслужені Служби Божі з подякою за ласку 1000-ліття та в наміренні українського народу. Святі Літургії відслужили отці Августин Кузьма і Михайло Хуторний. Під час Богослужень отці сказали повчальні проповіді про 1000-ліття хрещення України. О год. 5.00 пополудні в залі Відділу СУБ відбувся концерт на проslаву Тисячоліття Хрещення Київської Русі.

Крім запрошених гостей – українців, англійців і чужинців, залю, що вміщує понад 700 осіб, заповнила українська публіка. Із англійських гостей був посадник Брадфорду з дружиною, англійські священики, депутати парламенту, заступник шефа поліції, представники місцевої преси та радіо і багато інших визначних осіб з муніципальної місцевої ради Брадфорду та організацій. З почесних українських гостей були: Голова Крайового Громадського Комітету у Великій Британії інж.

*Лорд-посадник м. Брадфорду, його дружина
і тпор. Михайло Ревіляк, голова Громадського комітету.*

Ярослав Гаврих, отці Августин Кузьма – почесний голова комітету, о. протопресвітер М. Хуторний, о. митрат М. Матичак – почесний голова комітету, і о. Богдан Піпка з Польщі. Виконавцями святкового концерту були: капеля «Гомін» і чоловічий хор «Гомін» під керівництвом Ярослава Бабуняка, соліст мгр Павло Гунька, супровід на піяніно п. Ярослав Шутка, ансамбль «Крилаті» з Осередку СУМ у Брадфордї – хореограф Остап Буряк. Головний доповідач – Голова Крайового Громадського Комітету Тисячоліття інж. Ярослав Гаврих.

Після проспівання хором «Гомін» «Слава во вишніх Богу» Дмитра Бортнянського і «Хваліте Ім'я Господнє» Кирила Стеценка була двомовна доповідь голови Крайового Громадського Комітету Тисячоліття інж. Ярослава Гавриха. Шановний голова провів аналізу прийняття християнства в Русі-Україні. Доповідь була глибокого змісту. Керівник програми п-ні Оля Федечко, яка рівночасно є хористкою капелі хору «Гомін», подавала коротку інформацію про українських композиторів та про кожную пісню. Після виступу капелі п-ні Галина Баран прочитала твір «Присвята» спеціально написаний на прославу Тисячоліття. З черги хор «Гомін» під диригуванням маестро Ярослава Бабуняка проспівав «Ізбави нас од бід» Д. Бортнянського, «Божественний грім» – невідомого композитора 17 століття, та «Покаяніє» Артема Веделя. Зараз після виступу хору п-ні Роксана Притуляк прочитала «Хрещення України». У дальшому ході концерту хор «Гомін» проспівав «Ектенію» і «Хваліте Господа» та під заспів соліста Павла Гуньки «Киріє елейсон» Миколи Дилецького. У другій частині концерту хор «Гомін» проспівав «О тобі радуємся» традиційний гимн музична обробка Мировслава Антоновича, «Бандуристе, орле сизий» на слова Т. Шевченка, музика І. Орлова та «Реве та стогне Дніпр широкий» – слова Т. Шевченка, музика народна. Черговою точкою були «Гайілки» під музику хору «Гомін», хореограф – О. Буряк, виконавці ансамбль «Крилаті».

Відтак Павло Гунька при супроводі на піяніно Ярослава Шутки проспівав «Гей, літа орел» Миколи Лисенка та «На чужині» – слова Олександра Олеся, муз. А. Гнатишина. Знову виступив ювілейний жіночий хор і відспівав «Веснянки». У наступній точці концерту капеля «Гомін» виконала фінальну сцену з опери «Запорожець за Дунаєм»

Гулака-Артемовського. Перед закінченням концерту на сцену виступив посадник Брандфорд, сказавши, що українська нація має чим похвалитися. Українці – горда нація, вона породила славних співаків. Українці в Брандфорді збагатили культурне англійське життя. Він подякував хористам за чудовий спів. Пан Михайло Харук, член комітету та референт зовнішніх зв'язків при Відділі СУБ, висловив у англійській мові сердечну подяку всім виконавцям цієї чудової програми, просячи, гостей та виконавців програми концерту на прийняття, що його влаштували члени Гуртка ОУЖ. Проспіванням «Боже Великий Єдиний» закінчено цей чудовий концерт.

Перша частина концерту була присвячена чисто церковній музиці, а в другій запанувала легкість народних пісень і драматизм козацьких. Можна було зауважити, що всі учасники переживали загальне піднесення і радість з концерту. Годиться висловити сердечну подяку Ярославу Бабунякові, бо хор і капеля «Гомін» показали красу і велич нашої старовинної церковної музики. Виконавцям та членам Ювілейного хору належить найщиріша подяка за працю, час і посвяту, що вони зуміли вивчити наше класичне мистецтво і тим самим піднести його на висоту мистецької творчості.

Висловлюємо подяку Павлові Гуниць за ту насолоду, яку він дає слухачам своїм голосом, і Ярославу Шутці за супровід до пісень. Під кінець хочеться висловити подяку хореографові Остапу Бурякові за веснянки, виконані ансамблем «Крилаті». Належить подяка також і п. Володимирові Демчуку, який зняв цей величавий концерт на фільм. Сердечна подяка голові Відділу СУБ, членові комітету п. Володимир Парфанюку, пані Лесі Марків, секретареві комітету п. М. Миколишину, скарбникові п. Михайлові Федчишину, пані Галині Баран – голові ОУЖ та всім членам комітету за посвяту і працю, яку вони вклали у підготовку цього незабутнього святкування. Не забуваємо також п. Михайла Харука, який багато попрацював для цього успішного концерту. Висловлюємо подяку Марійці і Борисові Райчукам за приготування сцени. Від імені Громадського Комітету Тисячоліття висловлюємо сердечну подяку нашому духовенству, гостям та всім українцям Брандфорду й околиці за численну участь у цьому святкуванні.

Ми можемо бути горді з того, як високо стоїть наше хорове мистецтво. Ми в Англії відзначили справді величаво і достойно наше тисячоліття. Ще раз висловлюємо подяку голові Крайового Громадського Комітету інж. Ярославу Гавриху за гарну доповідь, місцевим газетам «Телеграф анд Аргус» та «Брандфорд Стар» за дуже прихильні дописи протягом минулих двох років про наше Тисячоліття. Дякуємо радіо Пенайн анд Лідс за щогодинне передавання про наше святкування протягом двох днів. Ми, українці, маємо з чого бути горді.

ВОЛВЕРГАМПТОН

Рим, 2 січня 1987

До української католицької громади у Волвергамптоні,
Англія

Дорогі в Христі Брати і Сестри!

Благословляю Ваш задум і підготовчі праці для збудування власної стилевої української церкви у Волвергамптоні, яка рівночасно буде і пам'ятником нашого святого Ювілею 1000-ліття хрещення Руси-України.

Нехай Господь благословить це Богоугодне діло на славу Божу і українського імені на чужині.

Нехай ця перша збудована на британських островах наша рідна святиня буде духовним вогнищем для Вашої громади й околиці, нехай пригадує постійно нашим майбутнім поколінням про їх батьків, про їхню Батьківщину Україну, про їхню святу Церкву, для якої, з якою і в якій мають жити живі і ненароджені Діти.

Нехай ця нова церква і тепер старання, щоб її здобути, буде нагодою, щоб у Вашій громаді і на Вашім поселенні прийшла згода, любов і мир у єдності в Христі Ісусі Господі нашим на радість нам усім і на збудування духа.

Благословення Господнє на Вас!

† Мирослав Іван кардинал Любачівський

* * *

31.8.1986 р. відбулася нарада представників місцевих громадських організацій у місті Волвергамптоні на 35 Меррідейл ст. Вест, в присутності 18 осіб, на якій створено місцевий Комітет Відзначення 1000-річчя Хрещення Київської Руси-України. Головою Комітету обрано хор. Володимира Нагайла, а члени: пп. Микола Кузик, Ігор Мадилос, Іван Михайлишин. Головою Контрольної Комісії обрано піддиякона Павла Малицького, а члени: пп. Іван Лац й Максим Трухан.

Членами-радними стали члени управ громадських організацій, а саме: Відділ СУБ – п. Д. Павлів і п. П. Кос; Гурток ОУЖ – п-ні Дзюба і п-ні Стебівка; ОБВУ – побратими Данильчук і В. Козубовський; О. СУМ – п. Бачик і п. Гребінець; парафія УАПЦ – п. Зенкевич і п. Трухан; Патріархальний рух – п. Мулик, Парафіяльна Рада свв. Володимира й Ольги – п. Юрій Гаврилюк і п. Олійник.

26.10.1986 відбулося засідання Комітету в приміщенні Відділу СУБ, на якому розподілено обов'язки: Заступник голови п. Іван Михайлишин, секретар – Микола Кузик, скарбник – Ігор Мадилос.

* * *

ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ – ПАМ'ЯТНИКА ТИСЯЧОЛІТТЯ

Урочисте освячення храму відбулося в останню неділю липня 1988 р., на яке прибули около 4000 українців з Англії, Шотляндії й Валії. Посвячення довершив Владика Кир Михаїл Гринчишин, ЧНІ, у сослуженні чотирьох священників: о. митрат М. Матичака, о. Й. Лещишина, о. П. Луніва та о. Б. Піпки з Польщі.

Програма дня була започаткована о год. 10.15, півгодинним процесійним походом із центру міста («Ст. Пітерс Сквер»), до новозбудованого храму при «Меррідейл Стріт», напроти якого знаходяться будинки нашого громадського центру СУБ.

Церква свв. Володимира й Ольги.

Процесійний похід.

*Із урочистого освячення нашого нового храму – в неділю, 31 липня 1988 р.
Святитель: Преосв. Владика Кир Михаїл Гринчишин,
біля його правиці: о. митр. М. Матичак, біля його лівиці: о. Б. Піпка з Польщі,
а біля нього о. П. Лунів з Манчестеру, що тоді дияконував.*

Точно, о год. 11.00, ВПреосв. Владику Михаїла привітав при церковному вході наш душпастир. Він передав Владиці символічні ключі з проханням, щоб прийняти цей наш новий храм під свою духовну зверхність, щоб його урочисто освятити та щоб служити в ньому першу Архиерейську Св. Літургію. Після «Начала о него» та празничного Тропаря, мала процесія супроводила Владику довкола церкви в часі її окроплювання свяченою водою, а зібрані вірні співали дедикаційну пісню: «Святий, Великий Володимире». Таке окроплення відбулось відтак і всередині церкви, після чого Кир Михаїл помазав її чотири стіни св. елеєм. Вкінці Владика вніс до святилища освячений Антимінс із св. мощами мучеників і, обійшовши три рази літургичний престіл поклав на нього Антимінс.

Після зачитання Св. Євангелія о. митр. М. Матичак переказав текст «Привітального листа» від нашого Блаженнішого Патріярха і Кардинала Мирослава Івана.

Цю пам'ятну Архиерейську Богослужбу закінчено традиційним багатоліттям і двома молитовними піснями: «Боже Великий» і «О, безконечно, Всещедрий Боже...».

У святочному бенкеті, в залах міської Політехніки, взяли участь около 400 запрошених та зголошених гостей. Після відспівання Господньої молитви та поблагословлення Владикою трапези, привітне-інформаційне слово, обидвома мовами, виголосив мгр Богдан Нагайло, що був керівником програми цього святочного прийняття. Він просив до привітів слів всеч. о. Б. Піпку, як також інж. Ярослава Гавриха, голову Крайового Громадського Комітету Тисячоліття та інж. Т. Кудлика, Почесного Голову УПКО, що приготував перший проект цього нашого новозбудованого храму.

Для наших учасників, які не змогли бути на прийнятті, був влаштований, в іншій залі Політехніки, святочний концерт, якого основними виконавцями були: чоловічий хор «Дума» з Кіхлей-Брадфорд, з молодим диригентом Я. Хомишаком, діточий Гурток СУМ з Стокпорту, під проводом В. Семегена та місцевий діточий Гурток СУМ на чолі з гітаристом О. Масляним. Дуже миле та помітне вражіння зробили два рецитатори: юнак П. Мартинюк з Манчестеру своїм віршем: «У Тисячоліття Хрещення України», а відтак член хору «Дума» – В. Крайник поемою «Незабаром громи загуркочуть».

Концерт був відтак повторений для гостей, що були на прийнятті.

Місцева преса «Католік Гералд» з липня 1988 та «Експрес Стар» з серпня 1988 р. помістили про ці святкування коротке звітження.

ГАДДЕРСФІЛД

Вже на початку святкувань великого нашого історичного Ювілею – Тисячоліття Хрещення Руси-України наша українська громада в Гаддерсфілді активно включилась у відзначення цього ювілею. Наші громадяни були численними учасниками церковного святкування в Галіфаксі, їздили на відкриття і освячення пам'ятника св. рівноапостольному князеві Володимирові Великому в Лондоні та були учасниками великого концерту в Алберт Гол. Наші громадяни також їздили до Волвергамптону і брали там участь у освяченні місцевої церкви ПУКЦ. Наша громада пожертвувала більшу грошову суму на діяльність Крайового Ювілейного Комітету Тисячоліття та на здійснення його проєктів.

Щоб також залишити в нашій громаді тривалу пам'ятку відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України, голова місцевого Відділу УКПО п. М. Фрищин скликав сходу громадянства і на цих сходах був обраний місцевий Ювілейний Комітет з участю представників усіх місцевих громадських організацій. Учасники сходів схвалили вмурувати пам'ятну таблицю в домі місцевого Відділу СУБ.

На черговім засіданні Ювілейного Комітету був парох місцевої парафії ПУКЦ о. А. Кузьма, а від УАПЦ о. Михайло Дяченко делегував п. С. Євича. Преп. о. А. Кузьма пропонував, щоб у місцевих церквах закріпити пам'ятні таблиці. Вирішено, що він і о. М. Дяченко звернуться до англійських парохів з проханням про закріплення таких таблиць у їхніх церквах, а Комітет погодився оплатити кошти їхнього виготовлення. Намічено також дату місцевого святкування Тисячоліття в суботу 1 жовтня 1988 року та рішено запросити на це святкування посадника міста з дружиною, послів, лідерів британських політичних партій, визначних британських релігійних і наукових діячів. Як почесних гостей запрошено толову УКПО мгр Р. Кравця, члена Ради СУБ п. Івана Федечка з дружиною, голову Окружного Комітету Тисячоліття п. М. Ревіляка, а до участі в концерті запрошено «Кобзарське Братство», хор «Ластівка» з Лідсу. Запросили ми українських священників і англійських парохів тих церков, що ними ми користуємося.

Наш хор під диригуванням п. З. Сидора вивчав нові релігійні пісні, п. І. Чолач голова Осередку СУМ навчав учнів народних танців, п-ні А. Сидор збирала експонати народного мистецтва для влаштування виставки, а п-ні Леся Мушанська намалювала великі портрети св. кн. Ольги і св. Володимира, а теж великий Володимирів тризуб. Загально, треба відмітити, що всі громадяни активно і жертвенно працювали в підготовці святкування.

Першого жовтня о год. 10.30 дня на будинку Відділу СУБ гордо розгорнувся український національний прапор. У місцевій парафіяльній церкві служив Службу Божу о. прот. Михайло Дяченко, а в Ст. Чирч служили о. митрат Микола Матичак, о. П. Лунів і о. А. Кузьма. Обов'язок дяка сповняв п. В. Іванів. Проповідне слово сказав о. П. Лунів.

Після Служби Божої священники разом з англійським парохом освятили пам'ятну таблицю. Таке ж освячення відбулось і у парафіяльній церкві, де служив о. прот. М. Дяченко. Після Богослужень і освячення пам'ятних таблиць усі переїхали до будинку місцевого Відділу СУБ, де о год. 2.00 пополудні голова Відділу УКПО попросив посадника міста відкрити пам'ятну таблицю, а священники – чотири наші й два англійці її освятили.

Святковий концерт розпочав наш хор британським і українським національними гімнами. Опісля п. М. Фришин привітав священників, посадника міста з дружиною, депутатів, радних міста, голову СУБ д-ра Любомира Мазура, голову УКПО мгр Романа Кравця та всіх визначних британських і українських гостей. З черги всі учасники проспівали Отченаш. Провадив концертною програмою п. М. Драпан, секретар Відділу СУБ. Святкове слово у двох мовах сказав голова УКПО у Великій Британії мгр Роман Кравець. Опісля «Кобзарське Братство» проспівало «Святий, Великий Володимире», «Радуйся Радость» і «Під Твою милість». Хор «Ластівка» проспівав «О, Божа Мати» і «О, свята Ольго». Після проспівання пошани українським мученикам учень першої класи Степан Драпан підніс посадникові міста пам'ятну книгу Тисячоліття, а дві дівчинки з передшкілля – Галя Сидор і Доня Драпан в національному одязі піднесли букет гарних живих квітів дружині посадника.

Другу частину святкового концерту розпочав наш танцювальний гурток «Коломийкою». Опісля «Кобзарське Братство» проспівало «Засвистали козаченьки», «Гей нумо браття до зброї» та «Максим Залізник». Потім наші найменші вивели танець «Гопак». Тоді посадник міста сердечно подякував за запрошення на святкування та відмітив, що цей святковий день довго залишиться в його пам'яті. Він і дружина також подякували за подарунок, і квіти. Під кінець святкового концерту голова місцевого Ювілейного Комітету п. М. Фришин висловив сердечну подяку від імені Комітету отцям, посадникові міста, його дружині, українським і англійським гостям, виконавцям програми концерту та всім учасникам. Він висловив також подяку голові Гуртка ОУЖ і всім паням – членам Гуртка за приготування обіду, перекуски та за допомогу, що її подав місцевий Гурток ОУЖ.

Після багатой перекуски відбулась танцювальна забава. Грала оркестра «Чорноморські козаки». Вся програма була знята на фільм членами УВАТ з Брадфорду. Місцевий часопис «Екзамінер» помістив у двох числах статті й знімки з проведеного святкування Тисячоліття Хрещення Руси-України в нашій громаді.

ГАЛІФАКС

Напередодні Ювілейного року українська громада в Галіфаксі створила Громадський Комітет для відзначення 1000-ліття Хрещення України, до якого увійшли всі організації нашої громади.

В суботу 12 березня увечері ВПреосв. Владика Кир Михаїл відправив Архиєрейський Молебень до Матері Божої у нашому Свят-Покровському храмі в Галіфаксі, і свою одушевляючу проповідь доповнив ще відчитанням, перед Мандрівною Іконою Почаївської Богородиці Актом Посвяти Її материнському заступництву.

В неділю 13 березня 1988 р. Преосв. Владика Михаїл Гринчишин при участі понад 800 вірних довершив благословення і освятив вмуровані на зовнішній стіні св. Покровського Храму пам'ятні таблиці 1000-ліття Хрещення України в українській і англійській мовах. Архиєрейську Службу Божу служили Владика Михаїл і всеч. о. митр. М. Матичак, дяконував о. дякон М. Якуб'як. До Служби Божої співав мішаний хор «Русалка Дністрова» з Манчестеру.

Процесійний похід з площі громадського дому.

Кир Михаїл також урочисто відкрив і освятив «Заповідник» отця Маркіяна Шашкевича, разом з бібліотичним та канцелярним приміщенням, влаштованим з нагоди 150-ліття від появи епохальної «Русалки Дністрової» в Угорщині, 1837 р. Цій унікальній події ВПреоєсв. Владика присвятив ще додаткове «Привітне Слово», яке було відтак видруковане в журналі «Голос Христа Чоловіколюбця» за липень-вересень 1988 р.

По закінченню Богослуження всі перейшли до залі місцевого Відділу СУБ, де відбувся святочний обід, а опісля гарний концерт у виконанні мішаного хору «Русалка

Дністрова» з Манчестеру і жіночого хору «Ластівка» з Лідсу. Також були деклямації присвячені князю Володимирі і княгині Ользі.

Ювілейне святкування 1000-ліття Хрещення України закінчено в неділю 16 жовтня процесійним походом з площі громадського дому до св. Покровського храму де торжественно гарно розмальовані п. В. Дулібою ікони св. Володимира і св. княгині Ольги.

Вмурована таблиця на зовнішній стіні св. Покровського храму.

ГЛОСТЕР

Ще в серпні 1986 року в нашій громаді в Глостері був оформлений Окружний Комітет, що його головою обрано п. Івана Ткачика. Заступником голови був зв'язковий УАПЦ п. Іван Барабаш, скарбник п. Василь Мушеник, секретар п. Іван Мудрий, англomовний секретар і референт інформації п-ні Марія Гайдамаха. До цього Комітету належали також голови громадських організацій, п. Василь Мартинюк і п-ні Катерина Чернуха. З сусідньої громади Челтенгаму до Комітету належали п. Микола Сторошук і п. Євген Сигерич. Контрольну комісію очолив п. Василь Гриньків, а членами цієї комісії були п. Олекса Чернуха, п. Павло Горичун і п. Михайло Кітчак. З початком нового року Комітет розгорнув посилену працю готуючись до відзначення Великого Ювілею. Нав'язано контакт з місцевою пресою та подавано їй багато інформації про Тисячоліття Хрещення Руси-України. Виготовлено пам'ятні настінні тарілки з зображенням князя Володимира Великого і княгині Ольги з написом: «Українці в південно-західній Великій Британії».

Святкування Тисячоліття відбулось у суботу 17 вересня ц. р. О год. 12.00 дня в місцевій катедрі о. протопресвітер Сильвестер Богатирець відслужив Службу Божу. Привітальне слово пов'язане з Ювілеем сказав настоятель катедри декан Кенес Дженігс. На Службі Божій був також депутат Даглес Френч. Глибоке проповідне слово присвячене Тисячоліттю сказав о. протопресвітер Сильвестер Богатирець. Після Служби Божої, яка тривала дві години, з участю понад 350 громадян обидвох віровизнань з Глостеру, Свіндону, Брістолу, Свансі, Кардіфу, Челтенгаму, Кіддермінстеру і Волвергамптону, всі перейшли до дому Відділу СУБ у Глостері.

Прибули гості – голова СУБ д-р Любомир Мазур, депутат Даглес Френч, голова бригади комбатантів місцевого Відділу п. Ален Фінч, представники українських сусідніх громад, представники етнічних груп поляків і литовців.

Святкову частину попередив обід, що його почав о. протопресвітер Сильвестер Богатирець провівши молитву і поблагословив страви, що їх приготували пані – члени місцевого Гуртка ОУЖ, що його очолює молода голова Христина Небесняк.

У часі святкового обіду промовляв голова СУБ д-р Любомир Мазур по-українському і по-англійськи. Промовляли також депутат Даглес Френч та п. Ален Фінч. У часі обіду голова Відділу СУБ у Глостері п. Нестор Гайдамаха подарував пам'ятні тарілки всім присутнім, а тарілки і книжки про Тисячоліття в англійській мові він подарував о. протопресвітерові Сильвестру Богатирцеві, настоятелю катедри декану К. Дженігсові і депутатові Д. Френчу. В між часі прибули до домівки посадник міста Арчі Гартсгорн і шеріф Ерік Еді з дружинами,

Святковий концерт відбувся в залі «Олімпус» о год. 6.00 ввечері, і його почато проспіванням обидвох національних гимнів. Сцена була прибрана великими образами князя Володимира і княгині Ольги, тризубом і національними прапорами. Привітальне слово по-українському сказав голова місцевого Відділу УКПО п. І. Ткачик, а в англійській мові сумівка Надія Ваврин. З черги жіночий хор під диригуванням п-ні Тереси Васильків-Флейвел проспівав пісню «Святий Великий Володимире» при акомпаніменті на піяніно п-ні Беті Клярк. Опісля хор «Боян» з Ноттінгхаму під диригуванням п. Мирона Бучка проспівав «Хваліте Господа з небес», «Святий Боже», «Слава Отцю», а Кобзарське Братство співало «Радуйся радість», «Під Твою милість», «Страшний Суд» у супроводі гри на лірі. Потім знову виступив хор «Боян» і проспівав «О Тобі радується», «Покаяння», «Слава во вишніх Богу», і «Христос Воскрес». З черги «Кобзарське Братство» виступило з такими піснями: «Засвітали козаченьки», «Гей нумо ж хлопці до зброї», «Козак Максим Залізняк», а хор «Боян» проспівав «Воздайте славу Господеві» та в закінчення «Боже Великий Єдиний».

Виступ жіночого хору в Глостері.

Всім виконавцям багатой програми святкового концерту висловив подяку п. Василь Мартинюк. Віч подякував також гостям і учасникам концерту за їхню численну участь а мала дівчинка Катерина Еванс і хлопчик Євген Небесняк піднесли китиці квітів дружинам посадника міста й шеріфа, диригентові хору «Боян», «Кобзарському Братству» і п-ні Марії Гайдамасі за її великий вклад праці в підготовку і проведення святової частини та за широку зовнішню інформацію, що її вона провела в цьому році.

Про наше успішне святкування Тисячоліття помістила допис місцева газета від 19 вересня 1988 р.

Виступає «Кобзарське братство» з Болтону.

ДАРБІ

Підготовка до великого українського ювілейного року в м. Дарбі почалась уже два роки тому, коли-то за ініціативою Відділу СУБ створено Громадський Комітет, який складався з усіх наших місцевих суспільно-громадських організацій, а очолював його голова Відділу СУБ хор. М. Татарчук. Відбуто кілька засідань, на котрих був присутній і давав свої поради місцевий парох о. Й. Лешишин.

Кілька днів перед тим місцева преса «Дарбі Івнінг Телеграф» помістила короткий допис у формі повідомлення про великий для українців день м. Дарбі, подаючи при цьому програму святкувань, що складалась із двох частин. Перша – це торжественна Свята Літургія в українському католицькому храмі ім. св. Архистратига Михаїла і освячення пам'ятної таблиці у тій же церкві. Друга частина – спільне святочне прийняття та ювілейний концерт з участю сумівського репрезентативного хору «Русалка Дністрова» й місцевого сумівського ансамблю в залі місцевого Відділу СУБ.

І ось настав день цього величного свята. Неділя 7 серпня 1988. Невелика місцева українська католицька церква була вщерть заповнена вірними обох віровизнань, не тільки з Дарбі, але із сусідніх громад. Урочисту Службу Божу відправили всеч. отці Степан Солтис і Богдан Піпка, котрий прибув із Польщі. Присутнім на Службі Божій був також всеч. о. прот. Григорій Лазієнко. Чудово співав мішаний хор «Русалка Дністрова» під диригентурою мгра Павла Гуньки.

Посвячуючи пам'ятну таблицю наших святих Володимира й Ольги, о. парох закликав вірних пам'ятати, що це наше покликання бути свідками цього великого історичного діла, і щоб ми знали, як сказав наш великий пророк Тарас Шевченко, «хто ми і чії ми діти», й тому нехай же пам'ять св. Володимира Великого і Святої Ольги зберігається між нами на віки вічні. У освяченні таблиці сослужив також всеч. о. прот. Григорій Лазієнко.

Після Служби Божої усі вірні, священники та запрошені гості переїхали до домівки СУБ, де привітав усіх голова Відділу СУБ хор. М. Татарчук, запрошуючи отців та гостей до почесного столу. Він з черги попросив діяча нашої громади п. Миколи Поповича, котрий найбільше причинився у підготові відбуття цього пам'ятного Ювілею. Пан М. Попович привітав по-англійському гостей-англійців та зачитав письмові привіти від визначних гостей, що не могли прибути: від Преосвященного Владики Михаїла Гринчишина, генерального вікарія о. Б. Лисиканича, депутата британського парламенту Едвіні Куррі, полк. П. Гілтона, посадника міста Дарбі Лес Шіплей, депутатів парламенту Крег Найта та Маргарети Бекет, як також від англійського священика Роберта Валентина. Під час гостини, яку приготували пані – члени Гуртка ОУЖ, п. М. Попович запросив до привітального слова всеч. о. прот. Г. Лазієнка, котрий на-світлив значення великого Ювілею. З черги п. М. Попович попросив до слова отця Богдана Піпку, який привітав усіх та закликав, щоб з нагоди великою Ювілею 1000-ліття хрещення Руси-України змагати до єдності і взаємної любови, бо тільки в «єдності сила народу». Пполк. І. Горобець вітав усіх від парафії УАПЦеркви св. Юрія Переможця в Дарбі, як також вітала з нагоди празника пані Гардвік, дружина члена Європейської Ради Свободи п. Дениса Гардвіка.

Мистецьку частину започаткував хор «Русалка Дністрова» піснею «Слава во вишніх». Святкове слово присвячене 1000-літтю хрещення Руси-України сказав пор. Михайло Гринюк.

На сцену знову вийшов чоловічий хор під диригуванням мгра П. Гуньки та про-співав три пісні: «О тобі радується» – обр. Антоновича, «Покаяніє» – Артіма Веделя, та «Ізбави нас од бід» музика Бортнянського, обр. Гнатишина, соліст Степан Гунька.

Потім святкове слово в англійській мові дбайливо опрацювала і виголосила пані Ірина Добровольська. З черги був виступ сумівської оркестри «Верховина» Осередку

СУМ в Дарбі під керівництвом дружинника Й. Купранця, котра відіграла три мелодії: «О свята Ольго», «Царю Небесний» і «Святий Великий Володимире». Далі, хор, цим разом мішаний під диригентурою мгра Степана Гуньки проспівав могутнє «Слава Отцю і Сину» – Вербицького та «Хвалить Ім'я Господнє» – Стеценка. Вірш Леся Храпливої «Пісня Тисячоліття» реитувала ст. сумівка Марія Харитон.

На закінчення мистецької частини мішаний хор під диригентурою мгра С. Гуньки проспівав пісню із XVII стол. «Єктеніє», «Киріє елейсон» – соліст мгр Павло Гунька. Ця пісня, із професійним виконанням соліста докря полонила слухачів, за що вдячна публіка нагородила їх бурхливими оплесками.

У закінчення голова Відділу СУБ хор. М. Татарчук подякував всеч. отцям душпас-тирям, гостям і виконавцям за збагачення цього свята, яке закінчилося могутнім від-співанням «Боже Великий Єдиний».

Коротке звідомлення подала англійська газета «Дарбі Івнінг Телеграф» від 3 серпня 1988 р.

Ювілейна таблиця закріплена в церкві св. Архистратига Михаїла з нагоди святкування Хрещення України.

ЕДІНБУРГ РЕЛІГІЙНА ПРОЩА В ШОТЛЯНДІЇ

У неділю 1 травня 1988 року українці Шотляндії та Північної Англії почали відзначати 1000-ліття Хрещення України. З цієї нагоди зорганізовано релігійну прощу до відпустового місця Карфіну в Шотляндії, до якого численно прибули українці та наші шотляндські приятелі з Едінбургу, Данді, Глязгова, Галашілс, Карлайлю, Локербі, Аннан та інших осередків.

Марійська проща почалася освяченням пам'ятної таблиці 1000-ліття Хрещення України в католицькій церкві св. Франціска, в Карфіні, яке довершив о. Йосафат Лецишин. Опісля він відслужив у цій церкві Літургію під час якої сказав глибоко-релігійну проповідь, пов'язуючи її з культом почитання Пресвятої Богородиці та з чудами ікон Божої Матері в нашій батьківщині-Україні. Багато вірних приступили до св. Причастя в часі Служби Божої, яку закінчено проспіванням «Боже вислухай благання» і молитвою за Патріарха.

Відтак сформовано релігійний похід у якому брали участь наш священник з вірними. На переді походу несли хрест, наші церковні хоругви та національний, комбатантський і ОУЖ прапори. Так наші вірні зі співом релігійних пісень перейшли до українського пам'ятника. Тут до пам'ятника покладено вінки від Відділів ОБВУ з цілої Округи і братніх організацій та відслужено Панахиду за борців і героїв полеглих за волю України. Коло пам'ятника о. Й. Лецишин сказав коротку проповідь про героїв української нації, а також промовляв п. М. Коваль. Панахиду закінчено відспіванням «Вічна пам'ять» та українського національного гимну. При кінці всі учасники перейшли до гроти і там відслужено Марійський Молебень, який закінчено пісню до Матері Божої.

* * *

Слава Ісусу Христу!

Рим, 22 серпня 1988

До Хвальної Управи Комітету Відзначення Тисячоліття Хрещення України
Едінбург – Шотляндія

Всесвітліший Отче Парох!
Хвальна Управо!
Дорогі Вірні!

Мені незвичайно мило й радісно почути, що Ви святкуватимете у Місті Братньої любови наш Ювілей Тисячоріччя й в тій цілі бажаєте Божого Благословення, яке завершило б всі Ваші святкування під покровом Спасителя нашого Ісуса Христа й Його Божої Матері Пречистої Диви Марії.

Нехай це святкування 1000-ліття Хрещення України стане наче іспитом сумління перед нашими мучениками й ісповідниками цього тисячоліття, щоб, йдучи з їхнім духом печаттю, ми відновились у Христі Ісусі на порозі другого тисячоліття християнства нашої України.

Господь Бог, через Марію, з любови до нас рішив своєю кривавою Жертвою визволити нас від гріха та привести до Свого Небесного Отця, до злуки з Ним та до безмежного щастя з Ним у небі.

Нехай предобрий Бог благословить Вас Своїми щедрими ласками та благословеннями за Вашу працю, за любов до Сина свого і Спаси нашого Ісуса Христа, до Його Божої Матері, та до нашої Української Католицької Церкви.

Хоч не можу бути з Вами тілом і брати участі в святкуваннях, духом і в молитвах буду разом з Вами й благатиму Всевишнього щоб благословив Вас

Група учасників урочистості відкриття і освячення пам'ятної таблиці.

усіх своєю всемогутньою правицею. Щоб Ісус Христос охороняв Вас повсякчасно в туземному житті, зсилаючи на Вас Свої ласки, які вислужив стражданнями й жертвою на хресті. Щоб Дух Святий освячував Вас та провадив у Вашій праці на славу Пресвятої Трійці, для добра нашої Української Католицької Церкви й нашого поневоленого, але нескореного народу.

Благословення Всемогутнього Бога Отця, Сина і Святого Духа нехай зійде на Вас усіх і перебуває назавжди. Амінь.

† Мирослав Іван кардинал Любачівський

Отець Йосафат Лецишин, члени Окружного Громадського Комітету і громадяни.

ЕКЗЕКУТИВА І ЧЛЕНИ ОКРУЖНОГО КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ В ШОТЛЯНДІЇ ТА ПІВНІЧНІЙ АНГЛІЇ

Екзекутива

Отець Йосафат Лещишин	почесний голова, священник Помісної Української Католицької Церкви
Іван Головецький	голова
Микола Дубик	голова Відділу УКПО в Едінбурзі
Михайло Житкевич	заст. голови
Євген Стешин	голова Відділу СУБ в Карлайл
Дмитро Чиж	2 заст. голови – Данді,
Петро Дем'янчук	ген. секретар
Іван Берчук	голова Відділу ОБВУ в Едінбурзі
Олекса Дем'янчук	діловий секретар – Едінбург
Богдан Сверида	скарбник – Едінбург
Микола Заєць	культурно-освітній референт – Едінбург
	референт зовнішніх справ, голова Округи ОБВУ в Шотляндії та Північній Англії
	організаційний референт – Карлайл
	член Екзекутиви – представник Української Автокефальної Православної Церкви

Члени Комітету

Михайло Кормило	представник з Аннан
Василь Панкевич	голова Відділу УКПО в Карлайл
Анна Стешин	голова Гуртка ОУЖ в Едінбурзі
Роман Федорук	Представник з Галашіллс
Михайло Гнатів	Едінбург
Микола Лисак	Едінбург
Голова Відділу СУБ	Данді
Голова Осередку СУМ	Едінбург
Голова Відділу СУБ	Глязгов
Голова Відділу ОБВУ	Глязгов
Голова Відділу ОБВУ	Карлайл
Голова Осередку СУМ	Карлайл
Голова Відділу ОБВУ	Аннан-Локербі
Представник	Перт

Едінбург, 10.10.1988 р.

За Окружний Комітет Тисячоліття:

І. Головецький
Голова

Є. Стешин
Секретар

ОКРУЖНЕ ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В ЕДІНБУРЗІ

Субота 15 жовтня 1988 року в Едінбурзі, Шотляндія, була радісним і історичним днем, бо того дня українська спільнота в Шотляндії та Північній Англії відзначила велику подію в історії України – 1000-ліття Хрещення Руси-України. Це святкування при гарній погоді відбулося старанням Окружного Координаційного Комітету, який утворено у Шотляндії та Північній Англії, а в 1988 році до цього Комітету запрошено отця пароха Йосафата Лещишина, якого обрано почесним головою Окружного Комітету. В підготовці Ювілейних святкувань відбулося кілька засідань Окружного Комітету, а найбільше праці в підготовку та влаштування цього Ювілею вклала Екзекутива Окружного Комітету з головою І. Головецьким, яка того року майже кожного тижня відбувала свої засідання. Про це наше Ювілейне Святкування Екзекутива повідомила і запросила до участі Голову Помісної Української Католицької Церкви, Блаженнішого Патріярха Мирослава І. Любачівського, Голову Української Автокефальної Православної Церкви, Блаженнішого Митрополита Мстислава, а також представників наших крайових Установ, Преосвященного єпископа М. Гринчишина, ЧНІ, шотляндську ієрархію і духовенство та визначних шотляндських гостей і наше громадянство у Великій Британії.

Окружне святкування в Едінбурзі почалося релігійною частиною. О год. 10.45 дня на подвір'ї коло нашої церкви сформовано процесійний похід з хрестом, свічками, хоругвами і прапорами – національним, ОБВУ, СУМ і ОУЖ. У цьому поході взяли участь: кардинал Гордон Грей, архієпископ Кейтз О'Браєн, єпископ Джеймс Монаган, Владика М. Гринчишин, ЧНІ, о. митр. М. Матичак і о. Йосафат Лещишин, два польські священики, шотляндський священик і громадянство. В українській католицькій церкві відбулося освячення пам'ятної таблиці 1000-ліття Хрещення України, що його довершили шотляндські Ієрархи і наш Владика. Опісля була врочиста Архирейська Служба Божа, яку відслужили єпископ М. Гринчишин, ЧНІ, о. митр. М. Матичак і о. Й. Лещишин, а співали злучені хори «Боян» і «Заграва» з Ноттінггаму під диригуванням п. Мирона Бучка. Під час Богослуження Владика М. Гринчишин сказав проповідь про 1000-ліття Хрещення України. На Богослуженні було багато українців, що прибули з різних місцевостей у Шотляндії, а також з Англії. Учасниками нашого Богослуження були представники крайових установ у Великій Британії, Шотляндії, інші гості. Багато вірних приступили до святого Причастя. Торжественну Літургію закінчено відспіванням многоліття, «Боже Великий, Єдиний» і Молитвою за Патріярха.

Після Богослуження учасники Ювілейного святкування переїхали на головну вулицю в Едінбурзі – Ріджент Ровд, на котрій вмуровано пам'ятну таблицю з бронзи, Святого Володимира Великого, що її відслонив шотляндський архієпископ Кейтз О'Браєн. Посвятили цю пам'ятну таблицю: архієпископ Кейтз О'Браєн, єпископ Джеймс Монаган, наш єпископ М. Гринчишин і священики. Перед короткою відправою говорив українською мовою голова Окружного Комітету І. Головецький, а член екзекутиви Окружного Комітету п. Олекса Дем'янчук промовляв в англійській мові. Коло пам'ятної таблиці архієпископ Кейтз О'Браєн сказав проповідь, а також о. митр. М. Матичак промовляв у релігійно-національному дусі. Цю релігійну частину закінчено відспіванням «Боже Великий, Творче Всесильний».

Черговою частиною святкування було святкове прийняття в готелі Кінгсвей, на яке численно прибули гості. Прийняття почалося о годині 3.00 пополудні. Член Екзеку-

тиви Окружного Комітету п. О. Дем'янчук відкрив вступним словом святкове прийняття, а о. Йосафат Лецишин провів молитву Отченаш, привітав учасників і зачитав привіти від Блаженнішого Патріярха Мирослава І. Любачівського, від всч. о протопресвітера С. Богатирця, що їх присутні прийняли оплесками. На прийнятті були присутні: єпископ Михайло Гринчишин, ЧНІ, і шотляндський єпископ Джеймс Монаган, який поблагословив страви. Отець митр. Микола Матичак промовляв і підніс тост за шотляндську Ієрархію, польських священиків та за всіх гостей. Усні привітання висловили польський священик Шуберляк, радний управи Едінбургу Горсфал, що прибув з дружиною, голова СУБ д-р Л. Мазур, діловий директор СУБ п. І. Равлюк з дружиною, ген. секретар ОбВУ пор. М. В. Поврозник, культурно-освітній референт ОУЖ п-ні М. Ткачук, голова СУУВ п. Б. Марченко з дружиною та голова УКПО, мгр Р. Кравець.

Наступною частиною святкування був ювілейний концерт у Портобелло Тавн Гол, в Едінбурзі, що почався відспіванням британського й українського національних гімнів. Голова Окружного Комітету п. І. Головецький відкрив концерт коротким вступним словом, привітав виконавців програми, гостей і учасників. Заповідав дружинник СУМ О. Курилюк. У мистецькій програмі брали участь: чоловічий хор «Боян» і дівочий хор «Заграва» з Ноттінггаму під диригуванням п. М. Бучка, «Кобзарське Братство» з Болтону під керуванням п. Ю. Бабчука і мандолінова оркестра «Чайка» з Карлайлю. Хори «Боян» і «Заграва» відспівали такі пісні: «Хваліте Господа з небес» М. Дилецького, «Святий Боже» М. Березовського, «Слава Отцю» М. Вербицького, «О Тобі радується» невідомого композитора, «Покаяніє» А. Веделя, «Слава во вишніх Богу» Д. Бортнянського, «Христос Воскрес» П. Козицького, «Воздайте славу Господеві». «Кобзарське Братство» виконало такі пісні: «Радуйся Радость» невідомого автора, «Під Твою милість» Д. Бортнянського, «Святий Великий Володимире» – о. М. Л., «Засвітали козаченьки», «Гей нумо хлопці до зброї» і «Козак Максим Залізняк». Мандолінова оркестра «Чайка» виконала пісні: «О свята Ольго», «Царю Небесний», «Святий Великий Володимире», «Ніч яка, Господи» і в'язанку народних пісень. Під час концерту виступав з короткою промовою радний управи м. Едінбургу п. Марк Лазаровіч. Член Екзекутиви Окружного Комітету п. О. Дем'янчук зачитав привіт від інж. В. Олеськіва та заявив, що на Ювілейне святкування отримано такі привіти: від Європейського Ювілейного Комітету 1000-ліття Хрещення України за підписом д-ра С. М. Фостуна, від Української Інформаційної Служби, Української Видавничої Спільки і редакції «Визвольного Шляху» з підписом п. І. Дмитріва, від Крайового Комітету 1000-ліття Хрещення України у Великій Британії з підписом інж. Я. Гавриха, від Крайової Пластової Старшини у Великій Британії, з підписом голови М. Поповича і від СУМ у Великій Британії з підписом голови В. Шляхетка.

При кінці концерту виступив почесний голова Окружного Комітету о. Йосафат Лецишин і подякував Владиці М. Гринчишину, о. митр. М. Матичаку за відправу Богослужень, шотляндській ієрархії за участь у святкуванні і за їхні проповіді, священикам за участь а також хорам «Боян» і «Заграва» та їхньому диригентові за співання Служби Божої й за виступ на концерті. Також подякував «Кобзарському Братству» та мандоліновій оркестрі «Чайка» за їхній виступ. В кінці подякував всім учасникам Окружного відзначення 1000-ліття Хрещення України.

Закінчили цей концерт хори «Боян» і «Заграва» релігійним гімном «Боже Великий, Єдиний».

Про ці святкування були передачі в радіо ББС і Скотіш і радіо Фортг, а також був поміщений допис зі знімками в часописі «Скотіш Католик Обсервер».

ЕКСЕТЕР

27.11.1988 відбулося святкування 1000-ліття Хрещення України в Секрем Горт церкві, Савт стріт, Ексетер, для громади в Савт Вест. Богослуження, о год. 1.00 дня відслужив о. д-р митрат С. Вівчарук. Опісля відбулося скромне прийняття в церковній залі. Всеч. о. С. Вівчарук сказав доповідь, пов'язану з 1000-літтям хрещення Руси-України. Була висловлена подяка всім присутнім за участь у цьому важливому Ювілею. Відтак були заграні три народні мелодії на баяні зі співом. На закінчення відспівано пісню «Боже Великий, Єдиний». Всіх присутніх на цьому відзначенні було 54 особи.

КАРЛАЙЛ СВЯТКУВАННЯ 1000-ЛІТТЯ

Субота 8 жовтня 1988 р. був важливим днем для української громади в Карлайлі. Того дня українська громада відзначала Тисячоліття Хрещення України.

Підготовку святкувань проводив місцевий Відділ СУБ разом з місцевими братніми організаціями – ОБВУ, СУМ, УКПО і УТК. Треба відмітити, що майже всі організації з самого початку аж до кінця дбайливо працювали, щоб успішно провести святкування цього Ювілею.

У святі взяли участь коло 250 громадян міст Карлайлю, Аннан, Дамфрісу, Локербі й околиці. Місцева преса помістила прихильну коротку замітку про наш Ювілей Тисячоліття, а радіостанція двічі передала коментарі про те, що українці з тисячолітньою культурою продовжують християнську духовність.

У пополуудневих годинах у суботу в англійській католицькій церкві на Ворвік сквер, урочисту Службу Божу відслужили отці: митр. Микола Матичак і Йосафат Лешишин. З почесних англійських гостей прибули з Ланкастер єпископ католицької Церкви, Преосв. І. Турнер, а також з ним прибули молоді священики – місцевий парох монс. І. Бревер з Англіканської Церкви, парох декан Д. Дженкін, посадник міста С. Вебетз, депутати Е. Мартлен і Д. Маклеан, інспектор поліції, Л. Шарп, секретар міської Управи, Р. Вілсон та багато інших визначних осіб.

Перед Богослуженням, у почті з духовенством о. митр. М. Матичак та єпископ І. Турнер освятили пам'ятну таблицю у тій же церкві. Торжественну Службу Божу чудово співав сумівський хор з Манчестеру «Русалка Дністрова». Євангелію читав о. Й. Лешишин, а єпископ І. Турнер сказав проповідне слово.

Після закінчення Богослуження всі перейшли до готелю Кровн Мітре, на спільний обід. Отець митр. Микола Матичак провів спільну молитву, поблагословив трапезу і сказав про значення великого Ювілею.

Англіканський парох Д. Дженкін сказав у часі обіду глибоке проповідне слово, яке охоплювало початки християнства і, що саме Церква і релігія були носіями культури в Україні.

Посадник міста Карлайлю між іншим сказав, що українська нація має чим гордитися в мистецтві та культурі.

В тому ж готелі, в залі на гарно декорованій сцені розмальованій невеликими картинами, відбувся концерт. Сумівський мішаний хор з Манчестеру «Русалка Дністрова» під диригуванням С. Гуньки проспівав кілька пісень присвячених Тисячоліттю. Місцева сумівська оркестра «Чайка» відіграла три мелодії. Під час концерту святкове слово сказав в англійській мові п. Петро Кормило. Перед закінченням святкового концерту голова Відділу СУБ п. М. Дубик подякував отцям душпастирам за Богослу-

ження та освячення пам'ятної таблиці. Висловив подяку Преосв. єпископові І. Турне-рові, що своєю присутністю звеличив нації святкування та освятив пам'ятну таблицю в церкві Пресвятої Марії і Святого Йосафата. Висловив подяку промовцям за глибоко змістовні доповіді, сердечно подякував хоріві «Русалка Дністрова» та його диригентів С. Гуньці. Подякував гостям і всім українцям, що прибули із згаданих міст і околиць, за численну участь у цьому ювілейному святкуванні.

Належить відмітити, що місцевий Осередок СУМ також був активний у підготовці святкової імпрези та п. М. Дубик подякував голові Осередку СУМ д. Степанові Богачевському і всім виконавцям. Наша громада хоч невелика, але після своїх спроможностей успішно провела святкування Ювілею Тисячоліття, а тривалою пам'яткою залишиться пам'ятна таблиця з церкви Пресвятої Марії і Св. Йосафата в місті Карлайлі.

КІХЛЕЙ

СВЯТКУВАННЯ 1000-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Українська громада в Кіхлей та околиці також урочисто відзначила цього року великий історичний ювілей Тисячоліття Хрещення Руси-України.

Подібно, як і в інших українських громадах для відзначення того великого ювілею був утворений місцевий Ювілейний Комітет із представників усіх громадських організацій, а головою цього Комітету був обраний п. В. Яворський, голова місцевого Відділу УКПО. У висліді майже цілорічної праці згаданого Комітету 30 жовтня 1988 року відбулось урочисте святкування Тисячоліття, і освячення двох пам'ятних таблиць.

У часі відкриття і освячення пам'ятної таблиці, закріпленої в арці, промовляв депутат британського парламенту п. Гари Воллер.

Святкування почалось відслуженням Служби Божої в наміренні великого ювілею. Служили в церкві всц. о. прот. Іван Водолазкий і преп. о. А. Кузьма. Він і освятив у церкві св. Анни на Скштон Ровд пам'ятну таблицю в супроводі о. Фінігана, пароха цієї церкви, що нею користуються українці-католики. На освяченні таблиці були визначні гості, між ними депутат Г. Волей та багато українського громадянства обидвох віровизнань.

Після Служби Божої та короткого проповідного слова преп. о. А. Кузьми, при-

свяченого Тисячоліттю всі присутні переїхали до невеликого містечка Сільзден, віддаленого від Кіхлей на чотири милі, де відбулось освячення пам'ятної таблиці з чорного граніту, вмурованої у стіні арки. Арка споруджена при головній дорозі новозбудованої житлової ділянки згаданого містечка, на місці колишнього табору, в якому від 1947 до 1952 років розгорталось доволі буйно українське громадське життя, мабуть, чи не найсильніше в цілому графстві Йоркшир, і воно дало початок українській громаді в Кіхлей. У тому таборі проживали коло 250 українців і українок. Уже в травні 1947 року там постав Відділ СУБ. Існував доволі сильний мішаний хор, що його диригентом був п. Г. Грабар. Діяв також танцювальний гурток під керуванням п. М. Терлецького та драм. гурток, який дуже вдало поставив постановку «У штабі УПА».

Своєю культурно-освітньою працею та добрими взаєминами з місцевими чинниками і населенням українська громада скоро здобула собі добру популярність, і про це не раз писала місцева преса. Ці добрі взаємини збереглися і сьогодні, бо ж теперішня адміністрація містечка Сільзден разом з п. Чесером, який має контролю над будовами, в порозумінні з будівельною фірмою Гейс і Добсон тільки при частинній фінансовій допомозі української громади а Кіхлей, на місці де колись була концертна таборова зала, попри яку пролягає тепер нова дорога, на гарному трикутнику спорудили арку-пам'ятник. На ньому гарно викарбований напис: «На тому місці був Новден Гол гостель, у якому після Другої світової війни жили вихідці кількох національностей. Той пам'ятник спорудили члени Союзу Українців, які святкували 1000-ліття Хрещення України, в 1988».

Безумовно, що такий пам'ятник це велика і радісна пам'ятка великому Тисячоліттю і радісний здобуток нашої громади в Кіхлей. Годиться відмітити, що після освячення цього пам'ятника його догляд перебрала міська управа м. Сільздену. Відкрили пам'ятник радні Е. Довсон, Дж. Твіг і депутат Г. Волей у присутності понад двадцять визначних англійських діячів і коло 150 українських громадян. Радні – Е. Довсон і депутат Г. Волей сказали зворушливе привітання українцям, а Г. Волей дуже переконливо висловив надію, що початок другого 1000-ліття християнства в Україні напевно принесе волю і незалежність Україні.

Голова Громадського Комітету п. Петро Щур відкриває Ювілейний концерт на фоні хору «Дума». Диригент п. С. Хомишин.

Після освячення пам'ятника всі гості та учасники переїхали до домівки Відділу СУБ у Кіхлей, де відбулось святкове прийняття, а пізніше ювілейний концерт, що його відкрив по-українському і по-англійськи голова Ювілейного Комітету п. В. Яворський. Він також сказав коротке святкове слово. По-англійському сказав святкове слово п. С. Циганко. Місцевий хор «Дума» під диригуванням п. С. Хомишака проспівав три пісні: «Під Твою милість», «Почаївська Божа Мати» та «Через поле широкее». З черги п. М. Крайник продеклямував вірш присвячений Тисячоліттю «Незабаром громи загуркотять». Опісля хор «Дума» знову співав три пісні: «Лети моя пісне», «Вечір» і «І гай уже сміється». Під кінець концерту з коротким словом привіту та побажань виступили – всч. о. прот. Іван Водолазський, преп. о. А. Кузьма, депутат Г Волей і радн. СУБ та УКПО п. Іван Федечко. Також зачитано привітання від о. митрата Миколи Матичака і о. дякона Михайла Якуб'яка. Голова Відділу СУБ п. Петро Шур член Ювілейного Комітету закінчуючи концерт висловив в обидвох мовах сердечну подяку всім достойним гостям та всім учасникам. Подякував сердечно також усім виконавцям святкової програми концерту та паням – членам місцевого Гуртка ОУЖ, що його очолює п-ні С. Кміть, за приготування прийняття та за допомогу в підготовці величного святкування, що його закінчено пісню «О спомагай нас, Діво Маріє!».

У вечірніх годинах відбулася танцювальна забава.

КОВЕНТРІ

УКРАЇНЬСЬКА ГРОМАДА ВІДЗНАЧИЛА ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

В цьому 1988 році український народ в Україні, а також на поселеннях у вільному світі відзначає велике Тисячоліття Хрещення Руси-України в 988 році.

Наша ковентрівська громада долучилася до цих святкувань. Старанням місцевого Комітету що його очолив хор. П. Дюк, скликано засідання-нараду, по справам підготовки до крайового відзначення в Лондоні, а також у справі виставки Тисячоліття християнства в Україні та Екуменічного Молебня.

З нашої громади взяли участь у поїздки на святкування до Лондону понад 150 осіб (не включаючи хористів 50 осіб). За поїздки відповідальні були секретар місцевого комітету п. С. Скалецький, скарбник п. Г. Герилук, п. М. Бойчук і п-ні Р. Гринаш.

Напередодні святкувань у Лондоні наш хор «Верховина» при Відділі СУБ під диригуванням мгр С. Гуньки, співочий гурток «Волошки» при СУМ під кер. п-ні А. Багири-Зварич у п'ятницю 27 травня 1988 р. відбули інтерв'ю з місцевою газетою «Де Ковентрі Івнінг Телеграф», яке zorganizував адміністратор хору п. С. Климишин п. з. «Співаки об'єднуються до особливого концерту», де було згадано, що хор «Верховина» виїжджає до Лондону, щоб там спільно з іншими хорами відсвяткувати Тисячоліття Хрещення України.

У суботу 11 червня 1988 року в Герберт Арт Галереї о год. 11.00 дня посадник міста Ковентрі радник Артур І. Вот – офіційно відкрив виставку такими словами: «Ковентрі є містом багатокультурности. Українська громада є складовою частиною Ковентрі. Ми висловлюємо від імені міської ради вдовolenня, що ви своєю релігійною і мистецькою виставкою з нагоди ювілею Тисячоліття Хрещення вашої країни даєте змогу всім громадянам подивляти великі національні надбання протягом віків вашими попередниками, де тут мають змогу вільно висловлювати свою культуру... Вітаю Вас і відкриваю цю виставку».

Присутні на виставці були: Радник п-ні С. Коллінс, радник В. А. Гарди – директор Комітету дозвілля, Патрік Дей – директор Герберт Арт Галереї. З української сторони

були присутні всі голови наших суспільно-промадських організацій, керівники мистецьких груп, частина хористів, місцевий парох УКЦ о. В. Хома та багато наших громадян, а також молодь СУМ.

На виставці були такі замітні експонати: вишивані хоругви й образи свв. Володимира й Ольги, релігійні і світські образи-портрети наших духовних велетнів Ієрархів УАПЦ і УКЦ та державних мужів і національних героїв. Були різні інструменти, як бандура, цимбали і сопілка, вишивані рушники, подушки, серветки та інші речі. З різьби – чудові свічники, топірці, тарілки, писанки. Також релігійні книги, як Святе Письмо, Євангеліє, молитовники і святі ікони, гуцульські й національні одяг. Табльо карток різдвяних, великодніх і з інших нагод, велика карта України та багато різних малих і більших експонатів.

Виставку відвідали багато людей, які вписувалися в книгу, що лежала на столі. Як звичайно, перший вписався до цієї книги відвідувачів посадник міста Ковентрі, а відтак усі присутні гості, що були на відкриттю і на прийнятті. В книзі відвідувачів зауважено підписи не тільки з міста Ковентрі чи Великої Британії та Європи, а навіть і заокеанських і далекосхідних країн, а також із Білорусі. У книзі підписів у колонці «зауваги» були гарні вислови: «Чудова виставка», «Дуже цікава виставка», «Дуже цікаве», «Чарівне» та ін. Було це написано різними мовами – французькою, італійською, еспанською, польською.

В суботу 15 червня 1988 року о год. 4.30 пополудні в катедрі св. Михаїла відбувся екуменічний Молебень, що його відслужили всч. о. прот. Григорій Гусак, настоятель парафії УАПЦ в Ковентрі і о. Володимир Хома, парох УКЦ, при співі диякона П. Малицького з Волвергамптону та місцевих співаків. При вході катедральних дверей сформувався похід-процесія з хрестом, хоругвами і прапором і з священниками, що пройшли до головного престолу.

Екуменічний Молебень відкрив голова комітету хор. П. Дюк в українській і англійській мовах та подав програму екуменічного Молебня. Відтак привітав каноніка Джона Петти і попросив його до слова. Провост привітав присутніх заявляючи, що для українського народу в Україні покращає, де народ виявляє і зберігає сильну віру в Христа, чого він всім бажає. Екуменічний Молебень співали місцевий хор «Верховина» і «Волошки», а також хор «Боян» і «Заграва» під диригуванням п. Мирона Бучка з Ноттінггаму при численній участі українського громадянства з Ковентрі й околиць і чужинців-туристів різних національностей.

З черги канонік М. Садгров взяв участь у Молебні та разом з о. В. Хомою поблагословили і освятили образ св. Володимира й Ольги – праця мистця В. Берднарського. Цей образ він прийняв з подякою як дарунок від української громади Ковентрі, і він буде приміщений в катедральній залі св. Михаїла. В дальшій програмі Молебня з'єднані хори проспівали ще такі релігійні пісні: «Слава Єдинородний», «Слава во вишніх Богу» і кінцеве «Хвалім ім'я Господне». На закінчення голова Комітету хор. П. Дюк запросив усіх учасників великого свята на прийняття, що відбулося в залі Відділу СУБ. В часі прийняття, що його приготували пані – члени ОУЖ, у залі був присутній заступник посадника радн. Дейвід Кеїрн з дружиною та сказав привітальне слово заявляючи, що він, як ірландець-католик, поселився в Ковентрі подібно, як українці. Згадуючи про Тисячоліття християнства в Україні він відмітив, що цього року столиця його країни Даблін обходить тисячоліття свого існування, та висловив переконання, що Україна буде вільною.

В суботу 30 липня 1988 року о год. 11.00 дня в церкві св. Володимира Великого, Преосвященний єпископ Михаїл Гринчишин у сослуженні місцевого пароха о. В. Хоми і о. С. Солтиса з Ноттінггаму, при участі окружного декана Бенедикта Тарбука і о. Олівера Вілсона о. Ворсоп відслужив Архиєрейську Службу Божу й виголосив проповідне слово. Опісля в церковній залі відбулося прийняття.

В четвер 9 червня ц. р. о год. 12.00 дня місцеве радіо «Мерсія Соунд» передало програму наших святкувань – на відзначення Тисячоліття Хрещення України з Лондоні, виставку в Герберт Галереї та про екуменічний Молебень у катедрі св. Михаїла. В програмі виступали голова Комітету хор. П. Дюк і член п. Б. Левицький. В неділю 14 серпня в самий історичний день Хрещення Руси-України, на будинку Відділу СУБ були піднесені національний і британський прапори. Місцева газета «Де Ковентрі Івнінг Телеграф» помістила тричі довші замітки про Ювілейні святкування в Лондоні п. з. «Співаки еднаються до особливого концерту» від 27.5.1988, про виставку п. з. «1000 років віри» від 13.6.1988, а також про виставку в Герберт Арт галереї п. з. «Погляньте на життя в Україні». Цей часопис майже два місяці подавав замітки про українську виставку п. з. «Культура України».

ЛЕСТЕР

З незвичайною врочистістю українці у вільному світі відзначали в 1988 році тисячолітній Ювілей найважливішої події в історії України – Хрещення Руси-України в 988 році.

Щоб належно відзначити цю, незрівняної ваги, подію, лестерська громада розпочала підготовлятися до цього з днем 1 липня 1986 року, коли-то з ініціативи Відділу СУБ відбулося перше пленарне засідання представників суспільно-громадських установ міста Лестеру. На цьому засіданні, що ним провадив голова місцевого Відділу СУБ, п. Василь Медицький, створено Діловий Комітет, який мав зайнятись цілістю планування і проведення ювілейних святкувань. До Ділового Комітету увійшли: п. Василь Медицький – голова, представник від УАПЦ і пані Катерина Лахман – заступники голови, п. Іван Богайчук – секретар, п. Іван Рубель – скарбник, члени: п-ні Ніна Марченко, п-ні Віра Ткачук, пор. Петро Кішук, п. Богдан Марченко і п. Богдан Острожинський. Праця Ділового Комітету проходила у двох напрямках: підготовка святкувань на місці і послідовне виконання напрямних Крайового Комітету Тисячоліття, інформування громадянства про всі справи пов'язані з плянами крайового відзначення Тисячоліття в Лондоні, розпродаж поштових марок, розповсюдження між:англіцями і по англійських установах виданих Крайовим Комітетом інформативних матеріалів-листівок, брошурок і т. л. та, що найважливіше, це добре і успішне переведення грошової збірки на покриття коштів проведення ювілейних святкувань Тисячоліття Хрещення Руси-України в Лондоні. Лестерська громада на ту ціль зібрала загально суму – £4871.00. Лестерці взяли численну участь у крайових святкуваннях Тисячоліття в Лондоні. Поїздкою займався п. Іван Рубель. Організовано поїздку на величні, торжественні святкування Тисячоліття в Римі. Коло 40 осіб з Лестеру взяли участь у цій поїздки – 22 особи, а інші прибули різними середниками транспорту, тому, що в цей час були на відпустках в Італії, Німеччині, Австрії та Югославії. Багато праці в організуванні цієї поїздки вклав п. Юрій Чубатий. Відбулася теж автобусна поїздка на такі ж: святкування у Волвергемптоні та менша на прощу до Геднесфорду, яка теж відбулась у рамках святкувань Тисячоліття.

Стараннями вірних УАПЦ була влаштована виставка в музеї Ньюарк Гавзес під назвою «Тисячоліття Української Православної Церкви в Україні». Там було показано надбання української культури, головнo на релігійному відтинку, дещо з релігійно-національної обрядовості та мистецтва, й також дещо з життя місцевої української громади.

В міжчасі Діловий Комітет остаточно рішив відбути ювілейне святкування в неділю 2 жовтня в залі місцевого Відділу СУБ.

Ювілейне святкування почалося Службою Божою у наміренні українського народу при щерть виповненій УК церкві Вознесіння Господнього. На Богослуженні були

теж вірні православного віровизнання та запрошені визначні гості англійці і чужинці – між ними: посадник міста Лестеру, Г. Колліс, диякон Гю Джонс – представник єпископа Лестеру, о. Патрик Шанаган – капелян, радник Маргарет Стаг – заступник голови ради міста, радник Майкл Джонсон – лідер опозиції ради, п-ні Мерлін Ваз – репрезентуючи свого сина Кийт Ваз (депутата парламенту) і п. Б. Домбські – голова Координаційного Комітету польських організацій міста Лестеру.

Торжественну Архиєрейську Службу Божу відслужив Преосв. Владика Михаїл Гринчишин у сослуженні о. Степана Шимківа. Дякував п. Володимир Луговий, при винятково гарному співі всіх вірних. Милою несподіванкою було по-мистецькому читання апостола Павлом Гунькою з Ковентрі. Глибокозмістовну проповідь Преосв. Владика присвятив 1000-літтю Хрещення Руси-України, вказуючи на її світлі моменти та розвиток усіх ділянок державного життя з приходом християнства на нашу прадідівську батьківщину Русь-Україну. Після закінчення відправи Св. Літургії відбулося освячення пам'ятної таблиці у відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України. Біля таблиці, яку вміщено в центрі протилежної до вітаря стіни, стали почесні стійки в одностроях з прапорами: національним, ОБВУ, ОУЖ, СУМ і Пласт. Відтак Преосв. Владика в сослуженні всч. о. Степана Шимкова довершив акт освячення цієї таблиці, яка й залишиться як тривалий пам'ятник нашим прийдешнім поколінням.

Опісля усі почесні гості, члени Громадського Комітету Тисячоліття, в тому числі й голови місцевих організацій, перейшли до дому Відділу СУБ, де в приймальній кімнаті наші працюючі пані з ОУЖ приготували коктейль з багатою перекусною.

Концертну частину Ювілею розпочали учні Школи українознавства в Лестері, проспіванням молитви Отченаш, а Оля Кісак гарно продекламувала поему «Похвальна пісня» Б. І. Антонича. Після того виступив мішаний хор «Русалка Дністрова» під диригуванням Павла Гуньки та проспівав: «Слава во вишніх Богу» Д. Бортнянського, «Хваліте Господа з Небес» М. Дилецького і «Христос Воскрес» П. Козицького.

Святкове слово в англійській мові сказав радник мгр Роман Щупляк. Він також від імені місцевого Громадського Комітету Тисячоліття привітав присутніх у залі почесних гостей.

Після того, жіночий хор місцевого Гуртка ОУЖ «Барвінок», під диригуванням п-ні Христини Кішук-Кіллям, (у гарному одязі – темно-синього кольору спідниці та білі блузки з вишиттям) – виконав пісні «До Св. Княгині Ольги» і «Гимн Тисячоліття» – обидві Мирона М. Федоріва. На закінчення першої частини концерту танцювальний ансамбль «Орлик» з Манчестеру вивів наші старовинні, овіяні чаром традиції, гагілки-веснянки. По короткій перерві, хор «Русалка Дністрова» під диригуванням мгр Павла Гуньки проспівав клясичний твір М. Вербицького «Слава Отцю і Сину» та «Хваліть Ім'я Господнє» Кирила Стеценка. Відтак п. Юрій Дяківський гарно з чуттям продекламував поему невідомого автора, присвячену століттям історії України. І знову під гру манчестерських музикантів, з традиційними цимбалами й сопілкою, танцювальний ансамбль «Орлик» чарував аудиторію прекрасними веснянками. Під бурхливі оплески мішаний хор «Русалка Дністрова» гарно проспівав «О Тобі радується» – обр. М. Антоновича та «Покаянне» Артема Веделя. Після того запрошений до слова посадник міста Лестеру Гай Колліс подякував за запрошення його на наші святкування Тисячоліття Християнства в Україні «Знаючи вас добре й будучи майже в постійному контакті з українською громадою, – сказав він, – я подивляю ваш запал і завзяття у вашій праці для своєї Батьківщини-України. й у цьому я бажаю вам якнайкращих успіхів, – і закінчив словами: «Дивлячись на вас з висот, св. Володимир Великий напевно гордий за вас».

Тоді голова Громадського Комітету Тисячоліття, п. Василь Медицький, подякував посадникові міста за його теплі слова привіту. З черги голова подякував усім виконав-

цям програми та всім тим, що будь-чим причинилися у всесторонньому відзначенні Ювілею. Він подякував Преосв. Владиці Михайлові за відслуження Архиєрейської Служби Божої й за присутність на концерті. Подякував отцям духовним та всім визначним англійським гостям за їхню участь у святкуваннях.

Концерт закінчено молитвою «Боже Великий Єдиний», яку чудово проспівав мішаний хор «Русалка Дністрова».

ЛІДС ТИСЯЧОЛІТТЯ

Старанням Відділу СУБ і місцевого Комітету 1000-ліття Хрещення України, в м. Лідс у неділю 17 липня в поплудневих годинах, відбулось урочисте місцеве святкування ювілею 1000-ліття Хрещення України.

Свято розпочато проспіванням усіма присутніми молитви Отче наш. Гостя п. М. Бахмата й усіх численно зібраних привітав п. М. Чорній. Рецитацією віршів увів усіх у святочний настрій ювілею.

*Сколихнувся Дніпро синій,
І поніс цю вість у світ:
Християнській Україні
Нині тисяча вже літ.*

Доповідав про 1000-ліття Християнства в Україні гість п. Максим Бахмат. Легкий спосіб вислову й добра дикція заслуговують на відмічення. Своїм способом говорення він відразу зацікавив усіх присутніх, і вони мали змогу довідатись багато цікавого про наше славне 1000-ліття Християнства. Подяка належить прелегентові, що зібрав ці відомості й у приступній формі поділився ними з членами української громади в м. Лідс.

Дівочий сумівський співочий гурток «Ластівка», під диригентурою п. П. Ревчука, збагатив програму свята п'ятьма піснями. Це вперше гурток співав ці пісні для своєї громади в Лідс. Признання належить гурткові, а особливо їхньому диригентові п. П. Ревчукові, що виконуючи підібрані пісні і мелодії плекають українську музичну культуру, не біжать за чужими новотворами, не накидають чужих зразків на українське поле. За це українська громада з великою насолодою слухає співу своїх юних хористок, пишається їхніми виступами.

Між поодинокими точками програми, свято збагачували своїми виступами рецитатори віршів: п-на Д. Ковальчук – «Пісня Тисячоліття». п-і О. Цибаняк – «Хрещення України», п. М. Стасюк – «Русь Україна вічна буде» і п. Р. Дубиняк – «Україна вічна».

Ювілейне святкування закінчено проспіванням усіма присутніми релігійної пісні «Боже Великий Єдиний» та українського національного гимну «Ще не вмерла Україна».

Святкування тисячолітнього ювілею Християнства пройшло вдало, а для української громади в м. Лідс залишило спомин про нашу українську правду і сподівання про наближення кращого майбутнього України, коли український народ зможе свобідно молитись на своїй рідній землі, зможе жити згідно зі своєю 1000-літньою християнською традицією в українській самостійній державі.

*Хай ювілей наш душі стрясає,
Хай ворог знає, хай пам'ятає,
Наша країна вірна Христові,
Її не зломить ніхто і ніде!
І Україна вічна буде!*

ЛІЙ

Основуючі Збори місцевого Громадського Комітету в Лій відкрив голова Відділу СУБ у Лій п. Василь Щербатюк. Він привітав присутніх та прочитав «Звернення Крайового Комітету до Українського громадянства». Голова Відділу СУБ був присутній на доповіді у Манчестері, яку виголосив голова Крайового Комітету п. інж. Ярослав Гаврих. Він повідомив присутніх про пророблену працю, про намічений план праці та про вибір різних комісій. До громади Лій приєдналася також громада Відділу СУБ у Ліверпулі.

До Президії запрошено голову Відділу СУБ у Ліверпулі п. Осипа Миндюка на голову Зборів. Секретарем обрано п. Михайла Дідюка. Головою місцевого Комітету 1000-ліття Хрещення України обрано п. Василя Щербатюка, заступник голови – п. Осипа Миндюка, секретарем – п. Михайла Дідюка, скарбником – п. Михайла Душного. Обрано також трьох заступників.

Новообраний голова подякував за довір'я. Закликав громадянство жертвувати на «Фонд 1000-ліття Хрещення України» та розподілив збіркові листи, на які зібрано £160.00.

*Біля пропам'ятної таблиці в церкві Святого Серця.
Зліва направо: голова Комітету п. Василь Щербатюк, всч. о. Андрій Хома,
дружина посадника міста пані Келей, молодий Данилко Добрянський,
посадник міста п. Дейвід Келей і радний міста Лій п. Джон Гіссьон.*

В суботу 26 листопада 1988 року – це був історичний день для малої, але активної української громади в Лію, яка величаво вшанувала великий Ювілей – Тисячоліття Хрещення нашої батьківщини-України.

Святкування почалось о годині 2.30 пополудні, в заповненій українським і англійським громадянством, з посадником міста і його дружиною, гарній англійській католицькій церкві Святого Серця Богослуженням, що його відправив всч. о. Андрій Хома в наміренні українського народу, а згодом Молебень та сказав змістовну проповідь.

Пам'ятну таблицю, що була вмурована в цій церкві, освятив о. Андрій Хома.

Другу частину свята – святковий бенкет розпочато молитвою Отченаш в українській мові, що її провів о. Андрій Хома, а також в англійській мові, бо в залі були визначні місцеві англійські діячі.

Вступне святкове слово сказав п. Василь Щербатюк – голова місцевого Громадського Комітету відзначення Тисячоліття Хрещення України; а член цього Комітету – молодий п. Мирон Щербатюк, як надзвичайно добрий промовець, повторив це по-англійськи. У своєму кінцевому слові, п. Василь Щербатюк – привітав о. Андрія Хому, посадника міста з дружиною, Джона Гіссона – радного управи міста Лії, п. І. Скальського – радного Головної Управи СУБ, голів і представників суспільно-громадських установ, українських сусідніх громад, а також місцевих, та всіх присутніх на залі святкувань, що їх було біля 110 осіб. Відтак відбулось прийняття, в часі якого були доповіді та привітання в українській і англійській мовах.

Ведучим був голова Ювілейного Комітету – п. В. Щербатюк, який до слова попросив як головного доповідача в українській мові радного п. Івана Скальського. З головного доповіддю, в англійській мові, запрошено молодого прелегента, п. Мирона Щербатюка. У своїй дуже добре опрацьованій доповіді він коротко і яскраво насвітлив кожную історичну добу українського народу. До слова був запрошений посадник міста Дейвід Келей, який від себе і своєї дружини, подякував організаторам за запрошення їх на ювілейні святкування Тисячоліття Українського Християнства. З черги п. В. Щербатюк – голова Ювілейного Комітету, подякував посадникові міста та вручив йому книжку в англійській мові «Тисячоліття християнської культури в Україні». З гарним привітальним словом виступили радний міста п. Джон Гіссон, а також В. Циктор – голова Відділу СУБ в Олдгамі, Г. Болюбаш – голова Відділу СУБ у Болтоні, а п. П. Баран зачитав привіти, що наспіли від суспільно-громадських установ і сусідніх українських громад.

ЛІНКОЛН

Готуючись до відзначення Великого Ювілею – Тисячоріччя Хрещення Руси-України в нашій громаді завдання ювілейного комітету перейняла Управа місцевого Відділу СУБ. Проведено збірку серед нашого громадянства на заклик Крайового Громадського Комітету на потреби його діяльності та здійснення великих проєктів. Громадянство щедро пожертвувало на згадані цілі, а також дав щедрі пожертви і наш місцевий Український Товариський Клуб. На врочистості, що відбулись у Лондоні з нашої громади їздили автобусом члени СУБ і громадяни, а також на врочистості в Римі з нашої громади їздили три особи. 18 вересня ц. р. зорганізовано в нашій громаді автобусову поїздку до міста Ноттінггему й наше громадянство взяло там участь у святкуванні Тисячоліття Хрещення Руси-України та врочистому концерті, що відбувся в Роял Алберт Гол.

У нашій громаді відзначення Великого Ювілею відбулось у неділю 25 вересня ц. р. Службу Божу відслужив всч. о. С. Солтис, і сказав відповідне проповідне слово присвячене Тисячоліттю. Святкова частина відбулась у домівці місцевого Відділу СУБ. Почалась вона молитвою що її провів всч. о. С. Солтис, а опісля всі присутні спільно проспівали «О спомагай нас, Діво Маріє». Вступне слово про Великий Ювілей і хрестителя Руси-України сказав всч. о. С. Солтис. Опісля були святкові слова в обидвох мовах – українській і англійській, деклямація і пісня «Пливи світами». Слово Патріярха зачитала голова місцевого Відділу УКПО. Піснею «Боже вислухай благання» закінчено цю скромну святкову частину, а голова Відділу СУБ подякував всч. о. С. Солтисові, всім виконавцям програми та всім учасникам свята за численну участь. Опісля відбулась спільна перекуска, що її приготували пані.

Годиться відмітити, що наша громада виконала в міру своїх можливостей всі доручення Крайового Громадського Комітету, пов'язані з відзначуванням Тисячоліття. Ми поширювали англomовну літературу, а теж купили декілька примірників пам'ятної книги, що її видав Крайовий Громадський Комітет в англійській мові й ці книжки дали до бібліотек Лінколну. Ми теж подбали, щоб про врочисте святкування в Лондоні була поміщена згадка в місцевому тижневику.

Група учасників святкового відзначення Тисячоліття.

ЛОНДОН

МІСЦЕВИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

Лондон, 23.4.1986 р.

До Хвальної Екзекутиви Крайового Громадського Комітету
для відзначення Тисячоліття Хрещення України.

Високоповажані Панове!

Подаємо до Вашого ласкавого відома, що згідно з дорученням Крайового Комітету Тисячоліття, за почином Управи Відділу СУБ, в Лондоні створився Місцевий Комітет, який, у висліді свого першого пленарного засідання від 5.4.1986 та другого ділового від 22.4.1986 р., уконституовався слідує:

Володимир Капустинський	голова
Богдан Рогач	заступник голови
Федір Курляк	внутрішньо-діловий секретар
Ірина Мушеник	секретар для зовнішньої кореспонденції
Маркіян Шептицький	організаційний референт
Марія Білінська	скарбник
Ольга Клюфас	помічник скарбника
Ірина Бондарівська	член К-ту

Контрольна Комісія:

Іван Стасік	голова
Петро Витягловський	член
Григорій Малюський	член

В Комітеті дотепер заступлені місцеві клітини таких організацій: СУБ, СУМ, ОБВУ, ОУЖ, УКПО та Школа українознавства.

Місцевий Комітет на своїх засіданнях ознайомився із змістом Правильника та іншими матеріалами Крайового Комітету, обговорив можливі аспекти підготовки до відзначення Тисячоріччя та приготований до виконання дальших доручень Крайового Комітету.

Остаємось з висловами правдивої пошани,

За місцевий Комітет Тисячоліття:

В. Капустинський
Голова

Ф. Курляк
Секретар

* * *

СВЯТКОВІ ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЛОНДОНІ

Відлуння величних відзначень 1000-ліття Християнства Руси-України, відбуutih кілька місяців тому в Лондоні, пронеслися по цілій країні нашого поселення. Майже в громадах, а зокрема в кожній більшій українській громаді проходять ювілейні святкування Тисячоліття, закріплюючи цю знаменну подію споруджуванням і освяченням хрестів-пам'ятників, закріпленням у церквах чи громадських домах пам'ятних таблиць, а то й побудовою церкви-пам'ятника, як ось у Волвергамптоні.

Крім фізичних споруд, майже по всіх громадах відбуваються в наших церквах Бого-служення в честь Тисячоліття, організуються конференції, доповіді, влаштовуються концерти, чим ближче ознайомлюють нас і наших приятелів-іноземців із дійсним українським Тисячоліттям, з українською церковною музикою та культурою українського християнського народу.

Відзначення Ювілею 1000-ліття Християнства в Україні, лондонська громада започаткувала ще минулої осені, влаштувавши святковий вечір із головною доповіддю всч. о. митр. д-ра Івана Музички, яку по-мистецькому виголосила п-ні Іванна Машак.

І неначе на закінчення, в тій же громаді дня 5 листопада 1988 року завершено цю подію освяченням пам'ятної таблиці 1000-ліття Хрещення Руси-України, що її закріплено по правій стороні в центрі бічної стіни залі лондонського Відділу СУБ.

Імпрезу підготував Відділ СУБ у Лондоні під патронатом місцевого Громадського Комітету по відзначенню 1000-ліття Хрещення України.

На освячення прибули парохі обидвох наших місцевих церков: всч. о. протопресвітер М. Галиця (УАПЦ) і всч. о. д-р Степан Орач (ПУКЦ), визначні гості, представники організацій з сусідніх громад, що їх, при відкритті свята, о год. 4.00 пополудні, ведуча програмою адвокат Н. Соколовська – голова Осередку СУМ – попросила зайняти передні місця. Прибули також більше сотні громадян з Лондону й околиці.

Обабіч пам'ятної таблиці уставлено національні прапори, станули почти ОБВУ, СУМ у своїх одностроях, і ОУЖ, усі зі своїми організаційними прапорами.

Офіційно відкрив імпрезу голова місцевого Громадського Комітету 1000-ліття п. В. Капустинський, вітаючи від імені того ж комітету всч. отців душпастирів, голів і членів центральних і місцевих організацій та установ, а також численно прибуле громадянство.

Придбання і закріплення таблиці, як і підготовка сьогоднішнього її освячення – це заслуга Управи Відділу СУБ, а тому відслонив її довголітній голова Відділу СУБ у Лондоні, хор. М. Шептицький. Відтак отці душпастирі довершили акт освячення таблиці та сказали короткі змістовні проповіді.

Отець протопресвітер М. Галиця пов'язав свою проповідь з сьогоднішнім освяченням таблиці, пригадуючи про оборону Христової віри й боротьбу українського народу з безбожними, ворожими нападами, з північним ворогом, і висловив надію на краще завтра нашої поневоленої Батьківщини.

А ось основні думки проповіді о. д-ра С. Орача. Ця подія, що сталася тисяча років тому, це не подія знаменних людських умів. Це дар від Бога. Бо ж основником християнства був Ісус Христос, що голосив на землі Божі правди, безсмертність людської душі, навчав відрізняти добро від зла, любити ближніх... І саме князь Володимир зрозумів і прийняв цю Христову Правду, яка впливала з його власних переконань. Тому князь став християнином, охрестив свій народ, впроваджуючи офіційно християнство в своїй княжій державі-Русі. За цей чин наш народ назвав його Великим, а Церква Святим.

Святкове слово з тієї нагоди сказав д-р Святомир М. Фостун. Слухаючи його, немов на стрічці просувалися в уяві тодішні події впровадження й закріплювання християнства в Україні та удержавлення його Володимиром, який через цей важливий акт охрещення став великим і славним володарем на сході Європи, а одружившись із грецькою царівною Анною – не меншим «василевсом» від царгородського.

В короткій мистецькій частині тріо бандуристок – Анна і Соня Смондуляк і Наталка Шкроміда – гарно виконали пісню присвячену Тисячоліттю, з акомпаніаментом бандур, а п-на Оля Костів продеklamувала з тієї нагоди вірш.

Ведуча програмою відтак подякувала гостям, виконавцям і всім присутнім за збагачення програми та вшанування цього відзначення. Проспіванням релігійної пісні «Боже Великий» і національним гимном закінчено імпрезу, що її лондонська громада

дарувала, як ще один свій скромний вклад, у наш великий тисячолітній Ювілей Хрещення Руси-України.

З тієї нагоди, пані з місцевого Гуртка ОУЖ запросили всіх присутніх до гарно приготованого буфету з напитками.

Ввечері в цій же залі Відділу відбулася танцювальна забава.

* * *

ЛОНДОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ НАУКОВОГО КОНГРЕСУ

В днях 2, 3 і 4 грудня 1988 року, відбулася у Філії УКУ в Лондоні (англо-українська) Конференція Наукового Конгресу в 1000-ліття Хрещення Руси-України, що була науковим завершенням величних відзначень Тисячолітнього Ювілею у Великій Британії. Конференцію підготував Комітет: проф. П. Цимбалістий – голова, д-р С. Франклін, о. митр. д-р І. Музичка, п-на Слава Цінявська і мгр С. Олеськів – секретарі.

Прибули на Конференцію визначні англійські й українські науковці – доповідачі з нашого терену, а також з закордону, які саме своїми науковими працями-доповідями вивопнили програму запланованої триденної Конференції.

Перша сесія, що нею керував о. митрат д-р І. Музичка, почалася о год. 11.00 – до год. 13.00. Першим у тій сесії доповідав історик Церкви, Рим, о. д-р Д. Блажейовський. Темою його було: «Коментар до найновішого твору: Ієрархія Київської Церкви». Відтак доц. Блянка Єржабек, педагогіка, УВУ, Штуттгарт читала свою працю на тему: «Св. Володимир і св. Вацлав – християнські подвижники та оборонці культури в Київській Русі-Україні і в Чеськім князівстві».

В другій сесії, що тривала від год. 14.00-18.00, доповідав в англійській мові Dr. Harry Leeming, Compar. Slav. Philology, SSEES, Reader, University of London, «Some Lord's Song in strange land?»

Головою тієї сесії був Prof. Charles Drage, University of London.

Другого дня Конференції, в суботу, 3.12.88, о год. 10.00 рано почалася третя сесія, а її головою був проф. П. Цимбалістий.

Першим доповідав о. митр. д-р І. Музичка. Темою його доповіді була досі мало знана постать у нашій християнській історії єпископа Новгороду в середньовічних часах. Назва доповіді «Лука Жидята і його послання»,

Проф. А. Жуковский, Гол. НТШ (Евр.), УВУ, Париж, доповідав на тему: «Аналіза і джерела Требника Петра Могили».

І знову слідувала англомовна доповідь Prof. Charles Drage, SSEES, University of London. «A Ukrainian Church Slavonic Religious Song Manuscript of the middle 18th Century»

В пополудневій четвертій сесії того ж дня, що нею керував Dr. Silmon Franklin, Hist. Dept., Clare College, Cambridge University, виголосила свою опрацьовану доповідь по-англійському Dr. Veronica Du Feu, Slav. Study, Cambridge University, на тему How to compose a Sermon? – The Christian Tradition in 17th Century Ukrainian Writings».

Темою о. протоархимандрита Ісидора Патрила, ЧСБВ, Ген. Курія, Рим, було: «Василіянський Чин – 1000-літній свідок Християнської Руси-України». Наукову працю д-р Маї Мороз, Історія реліг. мистецтва, Мюнхен, під заг. «Онтософія українського мистецтва XI-XVI ст.», чітко й гарно прочитав п. Андрій Васькович з Мюнхену.

Останній день Конференції, в неділю, 4.12.1988 р. започатковано Богослуженнями в обидвох наших церквах у Лондоні. Службу Богу в катедрі УКЦ служив о. протоархимандрит І. Патрило, співслужили о. д-р І. Музичка, о. д-р Д. Блажейовський і місцевий парох о. д-р С. Орач. Проповідь про важливе значення хрещення Руси-України сказав о. д-р І. Музичка.

*Коło пропам'ятної таблиці закріпленої на стіні будинку УІС у Лондоні.
Зліва направо: о. д-р Степан Орач, п-ні Марія Капустинська, ред. Ілля Дмитрів,
о. протопресвітер Михайло Галиця та інс. Василь Олеськів.*

ЛЮТОН

Установчі збори Комітету Тисячоліття відбулися 26.4.1986 р. в домі місцевого Відділу СУБ.

Голова місцевого Відділу СУБ п. М. Цінявський поінформував присутніх про завдання і працю Комітету тисячоліття хрещення України, відчитав правильник Крайового Комітету та попросив присутніх обрати президію.

До президії одноголосно обрано п. Цінявського – голова, п. Г. Павлюка – секретар.

Голова подякував присутнім за довір'я, з'ясував завдання і працю місцевого Комітету в майбутньому, про його склад і попросив подати кандидатури членів від усіх суспільно-громадських організацій. На пропозицію пані М. Павелко, до Комітету одноголосно увійшли: Голова п. А. Пасічник, заст. голови п. М. Цінявський, секретар п. Г. Павлюк, скарбник п. О. Семчишин, вільний член В. Васківець. Контрольна Комісія: голова п. М. Сеньків, вільний член п. Т. Онацько. Пан А. Пасічник запропонував, щоб почати збирати матеріали про Тисячоліття, а п. Сеньків згадав про влаштування виставки для чужинців в місцевій бібліотеці, що було б дуже корисним.

Під кінець п. М. Цінявський побажав Комітетові успішної праці на майбутнє та присутнім за участь і закрий Збори.

МАНСФІЛД

СВЯТО ТИСЯЧОЛІТТЯ І СВ. ПОКРОВА

У неділю 16 жовтня ц. р. з ініціативи Відділу ОБВУ в Мансфілді та у співдії з Відділом СУБ відбулося скромне відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України й Свято Св. Покрови. Службу Божу відслужив у місцевій католицькій церкві всч. о. С. Солтис. Після Служби Божої всі прибули до дому Відділу СУБ і там у залі відбулась святкова частина, що її відкрив п. Юліан Олексюк, вітаючи всч. о. С. Солтиса та гостей з Ноттінггаму і Клей Кросу та всіх присутніх. Обід започаткував молитвою всч.

о. С. Солтис, а після обіду п. Остап Пицко рецитував поему «Княгині свята Ольго», авторства о. д-ра А. Михальського, а також читав «Заповіт» – Є. Криспенка. Реферат про Тисячоліття Хрещення Руси-України читав п. С. Цайкер, по-англійському п. О. Юрків, а реферат про Свято Св. Покрови читав побр. В. Филипович, голова Відділу ОБВУ в Мансфілді.

Після святкової частини відбулась танцювальна забава. Грала українська оркестра.

МАНЧЕСТЕР

МІСЦЕВИЙ КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

Місцевий Комітет Тисячоліття в Манчестері був створений з ініціативи манчестерського Відділу Українського Крайового Патріархального Об'єднання дня 26 жовтня 1986 року.

До складу Комітету ввійшли представники усіх мистецьких груп, суспільно-громадських організацій та православної парафії міста Манчестер. Головою Комітету був обраний п. Михайло Мандзій.

На першому засіданню узгоджено такий план праці:

- фінансова підтримка Крайовому Комітетові Тисячоліття
- екуменічна відправа
- величавий окружний концерт у залі Free Trade Hall
- підготовка доповідей на тему Тисячоліття для англійської публіки.

Щодо фінансової підтримки Крайовому Комітетові то завдяки невтомній праці збірників з УКПО та великій жертвенності установ і громади міста Манчестеру вилано до Лондону коло Ф7000, за що належить велика похвала й подяка.

Щоб якнайбільш величаво відбутися святкування Тисячоліття Хрещення України в Манчестері, було прийнято рішення відсвяткувати разом з округою Лянкашір. Окружний Комітет тисячоліття на Лянкашір почав своє існування 3 травня 1987 року з ініціативи Місцевого Комітету Тисячоліття в Манчестері.

До Комітету входили представники громад: Аштон, Ліверпул, Бері, Манчестер, Блякбурн, Олдгам, Болтон, Рочдейл, Лій, Стокпорт.

Головою Комітету обрано п. М. Мандзія, заст. Голови – п. Іван Скальський, секретар – п. В. Крупа, скарбник – п. Д. Литвин, культ-освітній референт – п. А. Кривонос, і 17 членів-представників згаданих громад.

Найголовнішим завданням Комітету було організувати Окружне Свято Тисячоліття у вересні 1988 року з такою програмою дня:

- екуменічна відправа в Манчестерській катедрі
- похід з катедри до залі Free Trade Hall
- величавий Окружний концерт у залі Free Trade Hall.

На підготовку до окружного свята Голова дав інтерв'ю Манчестерському радію ББС про світове святкування в Римі та прихильність Папи Івана Павла II до Української Церкви. Преса в манчестерській окрузі також помістили статті в підготовці до окружного свята.

Святкування Тисячоліття округи Лянкашір 4 вересня 1988 року розпочалося о годині 13.30 Екуменічним Молебнем у манчестерській англіканській катедрі. Наповнили катедру понад 800 людей, українців та гостей. Була присутня посадник Манчестеру, депутати парламенту, ректор англіканської катедри, представники інших віровизнань, поліції, та представники майже всіх етнічних у Лянкашір.

Процесійний похід до манчестерської катедрі Англіканської Церкви.

Екуменічний Молебень в катедрі Англіканської Церкви.

Перед початком Молебня були освячені хоругви які були вишиті з нагоди Тисячоліття, панями з громади міста Стокпорт. Коло вітваря стояв величавий образ, роботи п. Дуліби з Аштону, в якому зображено Хрещення України над Дніпром, і цей образ саме давав відчуті усім присутнім, що це справді надзвичайний день.

Молебень відправляли православний настоятель Манчестеру о. прот. Афанасій Максимук і католицький дякон о. М. Якуб'як з Брадфорду. Окружний Комітет мав велику надію, що візьме участь в Молебні Преосвященний Кир Михаїл Гринчишин ЧНІ, єпископ-адміністратор, або його заступник, але чомусь це не склалось. До Молебня співав хор дяків з округи під диригентурою п. М. Сиваника.

В поході взяли участь понад 400 людей. Похід очолив з хрестом п. Дмитро Галушак з Манчестеру. За ним Манчестеру несли образ Божої Матери. Діти в народних строях йшли по боках і несли синьо-жовті стяжки. За ними несено образ Хрещення України з Аштону. Члени Гуртків Організації Українських Жінок несли хоругви. Похід ішов під спів релігійних пісень. Піснями провадили отець дякон та хор дяків і тексти пісень були поміщені в книжечці з Молебнем. За хором ішла зорганізована молодь – СУМ і Пласт. Ішли тоді гості, включно з депутатами парламента, а за ними громадянство.

Ювілейний концерт почався о годині 16.00 відспіванням національних гимнів. Опісля з'єднані хори Тисячоліття під керівництвом маестро Я. Бабуняка «Гомін», «Русалка Дністрова», «Трембіта» та хористи з Брадфорду виконали могутнє «Слава во вишніх Богу» Д. Борзнянського. Слово в українській мові сказав голова Крайового Комітету Тисячоліття інж. Я. Гаврих. Після того хор «Русалка Дністрова» під диригентурою п. П. Гуньки відспівав «Свят, Свят, Свят» та «Богородице Діво». Реферат в англійській мові виголосила пані Дарія Мартинюк. Дальше, хор «Гомін» та опісля з'єднані хори відспівали пісні композиторів Д. Борзнянського та К. Стеценка. Після перерви хор «Гомін» відспівав «О Тобі радується» та «Божественний Гром». З'єднані хори тоді виконали ряд пісень П. Козицького, М. Дилецького, А. Веделя та кілька пісень невідомого авторства. На зміну, танцювальний ансамбль «Орлик» під керівництвом пані М. Бабич і п. Д. Парадюка виконав «Веснянки». На кінець голова Окружного та манчестерського Комітетів Тисячоліття п. Михайло Мандзій висловив подяку в двох мовах і концерт закінчився відспіванням «Боже Великий Єдиний».

Усі святкування Тисячоліття в Манчестері зняв на відео п. Євген Борш.

Після Окружного Свята Комітет затвердив пропозицію ділового комітету, щоб включити молодь до святкувань і приготувати «День Молоді».

Крім відеофільму Окружний Комітет виготовив і розповсюдив в окрузі Лянкашір:

- 7 інформаційних листків у двох мовах (тираж 1000 примірників)
- 2000 примірників Молебня до Святого Князя Володимира
- 1000 чисел Послання Папи до українського народу
- 1000 чисел опису Тисячоліття Хрещення України
- 10000 пам'яткових конверт
- 1500 відзнак на Окружне Свято
- 2600 квитків на концерт у залі Free Trade Hall
- 100 афіш.

Окружний Комітет Тисячоліття на Лянкашір висловив щиросердечну подяку усім місцевим Комітетам Тисячоліття в окрузі й усім українцям, які не жаліли жертвувати на цілі Окружного Комітету і також виявили підтримку своєю присутністю на усіх святкуваннях Тисячоліття.

* * *

МОЛОДЬ У ПОКЛОНІ ТИСЯЧОЛІТТЮ

Заходами Комітету Тисячоліття на північно-західну округу була влаштована виставка і концерт 26-27 листопада в Манчестері.

В програму суботи входило: виставка поштівок з релігійною тематикою (приватна колекція Богдана Ратича) Це головним чином українські церкви, релігійні походи, світлини, що віддзеркалюють традиції, пов'язані з християнством. Деякі видані ще перед Першою світовою війною.

Також були розміщені знімки зі святкувань 1000-ліття хрещення України в Римі (біля сімсот фотографій зроблених Романом Стецько).

Спеціальне місце було призначене для картин: українські церкви та репродукції ікон східного обряду. Збиранням малюнків, що є власністю українців округи Лянкашір, займалася пані Оля Стецько.

В тій же залі була виставка знімок з сумівського літнього табору. За їх укладання відповідала Христина Марченко і Анна Кохан. Тут теж були кілька малюнків з тематикою тисячоліття хрещення України, виконане дітьми.

Висвітлювалося (за вступом) відео (уривки з крайового святкування в Лондоні, в Римі і округах, змонтоване Віктором Андрушишиним та Євгеном Борщем. Окрім того була нагода побачити прозорки – вибрані картки й інші зразки мистецтва, зібрані з нагоди ювілею.

«Кобзарське Братство» теж дало свій вклад, а особливо їхній керівник Юрко Бабчук, виголошуючи цікаву доповідь про народні інструменти, ілюструючи її прозорками.

Був також відчинений музей ім. Алли Горської з додатковою виставкою писанок роботи отця Павла Луніва – місцевого пароха. Ще до виїзду в духовну семінарію (Рим) отець часто демонстрував для англіїців писання писанок включаючи і телебачення.

Відбулася також панель, темою якої було «Святкування Тисячоліття в Україні і в Англії та вислід і вплив Тисячоліття на українське життя і культуру». Панелістами були пани: Богдан Ратич, Андрій Юрків і Володимир Круга.

Деклямує Анна Осадців.

Для учнів Школи українознавства Батьківський Комітет організував гри і забави, а довголітній власник ресторану приготував спеціальний обід для школярів.

Другого дня, в неділю відбувся концерт у який дали свій вклад молодь і діти з округи Лянкашір. Відкрив концерт Я. Бабчук. Виступ з'єднаного хору переплітався з деклямаціями, танцями, вільно-ручною вправою та ляльковим театром.

З пісень у програму увійшли «Св. Великий Володимире» і «Сла-

вень тисячоліттю». З деклямацій: «Україна» – Н. Возна з Манчестеру, «Охрестилась Україна» – С Копчик, Рочдейл, «Софія Київська» – Пласт. Манчестер, «Княгиня Ольга» – Л. Шиманська, Рочдейл, «Пісня Тисячоліття» – школа зі Стокпорту, «В пам'ять княгині Ольги» – школа зі Стокпорту. Діти зі школи танців у Манчестері виконали: «Женчичок», «Дощик», «У горах Карпатах». СУМ з Рочдейлю: «Кошики», «Гуцулка», «Віночки». СУМ зі Стокпорту виконав танок «Віночки» Ансамбль «Орлик» виконав танки: «Аркан», «Коломийка», «Верховина», «Терен», «Галя», «Веснянки».

Молодь і діти – виконавці програми святкового концерту.

Ляльковий театр підготував Пласт. Вільноручну вправу «Боже Великий» виконала Школа українознавства зі Стокпорту.

Вдалий і різноманітний концерт, після подяки виконавцям п. М. Мандзієм, закінчено відспіванням гімну в честь тисячоліття.

НОРТГАМПТОН СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ

В початках 1988 року ми, українці, в Нортгамптоні відчули особливий привілей бути учасниками найважливішої християнської річниці в історії українського народу: Ювілей 1000-ліття Хрещення Руси-України. Тому наша громада Нортгамптону, хоч невелика численно, хотіла долучитись до гідного відзначення цього неповторного Ювілею. Окружний Комітет, що постав 1987 року почав відповідне підготування. Саму програму святкувань перебрало молоде покоління, яке відчуло їхню повинність включитися в акцію. В суботу 6 лютого 1988 р. відбувся концерт українських народних пісень і музики влаштований старанням Катерини й Іванни Варцабів. Це був дуже успішний музичний вечір, ушановуючи свято Державности і започаткування ювілейних святкувань. Ушанувала також цей вечір також віртуоз-скрипачка Шелій ван Лювен, шанувальниця української музики, як також багато інших визначних гостей.

Під час програми мгр В. Варцаба запросив п. Симона Льоук з радіо Нортгамптону, щоб відслонив картину на сцені, яка зображувала св. князя Володимира Великого серед квітучих садів на березі Дніпра, який глядів на місце, де 1000 років тому кияни хрестилися.

Кілька днів пізніше радіо Нортгамптону записало на стрічку півгодинне інтерв'ю про наше 1000-ліття християнства в Україні. В неділю, 13 березня трихвилинна програма була передана по радіо.

Головна програма наших ювілейних святкувань відбулась у неділю 1 травня 1988 р. Молебень до Пречистої Матері Божої й святого князя Володимира Великого започаткував нашу молитовну частину, що її відслужив всч. о. протіерей Григорій Лазієнко. Він також сказав глибоко змістовне святкове слово наголошуючи велике значення хрещення для українського народу. Годиться додати, що «Кобзарське Братство» та їх милозвучний спів поглибив молитовну гідність цієї частини.

По закінченні Молебня учасники перейшли до концертної залі. Відкриваючи цю мистецьку частину програми мгр В. Варцаба привітав всіх учасників, а тоді, запросив Г. Місана щоб відрецитував молитву до святого Володимира. Відтак, тріо Варцаби відспівали Марійську пісню «Просимо, тя Діво». Тоді п-і Богданка Банді відчитала коротке але дуже змістовне резюме про 1000-ліття Хрещення Руси-України по-англійському. Тріо Варцаби з черги відспівали в'язанку народніх пісень у супроводі мандоліни і гітари. Іванна Варцаба відспівала дві пісні в супроводі акордеону.

Опісля виступило «Кобзарське Братство». Вони проспівали в супроводі бандур чотири пісні. Д-р Любомир Мазур подав до кожної пісні короткі пояснення, що дало змогу особливо гостям пізнати не тільки нашу музику але й загальний зміст кожної пісні.

З черги виступила танцювальна група з Редінгу «Метелик» Хоча її склад був неповний, бо наша сцена замала, все ж таки їх виступ під проводом їх енергійного молодого хореографа Михайла Буряка зробив мило вражіння на учасників.

Святкове слово по-українському сказав мгр В. Варцаба.

Опісля програму продовжили мистецькі одиниці з Нортгемптону Катерина з сестрою та Филипом проспівали кілька народних пісень. Відтак ще раз виступила танцювальна група «Метелик». Гарно виконані танці урізноманітнили та збагатили мистецьку частину.

Мистецьку частину закінчено відставанням англійського й українського славнів Опісля всіх учасників запрошено на вечерю приготовану й подану місцевими панями.

*Катерина й Іванна Варцаби та Пилип Вудд – виконавці програми
Ювілейного відзначення Тисячоліття.*

НОТТІНГґАМ

ЗАСНУВАННЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Ініціатива заснування Комітету Тисячоліття у Ноттінгґамі виринула у половині місяця червня 1986 року на засіданні представників Відділу СУБ і Українського Товариства. Комітет формально був заснований 4 липня 1986 року на засіданні представників по-нище поданих суспільно-громадських організацій. На засіданні було рішено, що до Комітету увійдуть по дві особи від кожної організації, а до праці комітету, якщо буде потрібно то Комітет буде мати право кооперувати людей до різних відповідних ділянок.

Склад Комітету: Організації СУБ, ОУЖ, ОБВУ, СУМ, УКПО, Українське Товариство ім. Симона Петлюри, Парафіяльна Рада ПУКЦ у Ноттінгґамі.

Особи: П. Рафалюк (голова) і М. Гуменюк, пані Н. Крива, П. Семак, Т. Юшкалюк, М. Кріслатий, Є. Курляк, панна А. Сорока, Д. Вошкулат, Д. Пугінець, Г. Клепач, О. Діхтяренко, В. Іванчук, В. Мицко, П. Сенік, І. Іванцюра.

Отець прот. Григорій Гусак і о. Степан Солтис були обрані почесними членами Комітету Тисячоліття в Ноттінгґамі.

Згодом до праці у Комітеті для виконання окремих специфічних завдань увійшли ще п. М. Бучок (диригент місцевого хору Тисячоліття), п. І. Панчак, п. Р. Галій, п. Т. Данкович, п. О. Пицко, п. М. Андрусів і п. П. Тимошук. У червні 1988 року, коли починалися дійсні святкування, ще увійшли до спільних святкувань Парафіяльна рада УАПЦ з їхнім головою п. І. Матвійчуком і Марійське Братство ПУКЦ з головою панєю Маргаретою Гложтк.

Для інформації української громади у Ноттінгґамі про загальну підготовку до Тисячоліття, було запрошено з доповіддю голову Краєвого Комітету інж. Я. Гавриха, на яку прибуло понад 300 осіб. Додаткові інформації про підготовку до відзначення Тисячоліття подав на своїй доповіді у Ноттінгґамі проф. Бондарівський, завдяки чому наша громада була підготовлена до цієї великої події.

* * *

Члени громадського Ювілейного Комітету в Ноттінгґамі. Сидять зліва направо: хор. Т. Данкович, М. Гуменюк, І. Іванцюра, П. Сенік, п-ні Г. Стахів, о. С. Солтис, П. Рафалюк, п-ні К. Бих, Д. Вошкулат, п-ні П. Семак, М. Бучок, пор. В. Лесюк. Стоять зліва направо: хореограф С. Чупляк, Г. Клепач, М. Кріслатий, П. Тимошук, С. Курляк, Т. Юшкалюк, М. Андрусів, М. Пугінець, В. Семак, О. Хохоляк, М. Зрай, І. Панчак. Члени, що їх немає на знімку: о. протоієрей Григорій Гусак, п-ні Н. Крива, п-ні А. П'яста, п-нна М. Сорока, п. О. Діхтяренко, В. Мицко, О. Пицко, В. Іванчук і п-ні М. Гложик.

СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

При Божій допомозі та відданій співпраці братніх організацій у рамках координованого плану праці Всегромадського Ювілейного Комітету, в неділю 26 червня 1988 року в Ноттінггамі відбулось торжественне відзначення Тисячоліття прийняття християнства в Україні, що його довершив володар України святий рівноапостольний Володимир Великий.

У цьому величому українському святі взяли участь 547 осіб – наших громадян з міста Ноттінггаму та околиць, а теж кільканадцять представників українських суспільно-громадських організацій з сусідніх громад.

З почесних англійських гостей прибули католицький священник о. Овен Вілсон, англіканський вікарій М. Джеймс Джексон із своїм дияконом, голова місцевого Міжнародного комітету поневолених народів Європи проф. Давид Е. Реген (голова наукової ради в Ноттінггамському університеті) зі своєю сім'єю і д-р Вільям Вітлок з своєю дружиною та інші.

Під час Богослужень отці сказали повчальні проповіді про це наше величне національне свято і про тисячолітню українську Церкву, яка мимо лихоліття і поневолення України зберегла свого первісного духа і живе сьогодні в катакомбах... Українська Церква поклала впродовж тисячоліття гекатомби жертв і засвідчила свою вірність Христові.

Після Богослужень усі миряни – з обох наших Церков – зійшлися на вулиці Снейтон Дейл, де почав формуватися похід. Учасники станули трійками в колони й у сформованому поході-процесії подалися пішком вулицями через місто до великої англіканської церкви св. Марії у Ноттінггамі.

Попереду величавого походу несли хрести, корогви наших Церков, образи й таблички на яких були зображені святі Володимир і Ольга з відповідними написами в українській і англійській мовах, а за ними йшли діти, прапороносці з прапорами –

національним, жіночим, військовим і сумівським, а далі члени місцевого Громадського Ділового Комітету, суспільно-громадські й політичні діячі й організоване громадянство.

У між часі, коло 4.00 години учасники походу прибули до місцевої церкви св. Марії, на відкриття і освячення пам'ятної таблички присвяченої 1000-літтю Хрещення України.

Перед початком урочистого ювілейного соборного Молебня вступне привітальне слово сказав вікарій Церкви св. Марії М. Джеймс Джексон.

Процесійний похід почерез місто до церкви св. Марії, де був освячений пам'ятник Тисячоліттю 26 червня 1988 року.

Врочистий Молебень відслужили отці прот. Григорій Гусак і Степан Солтис у со-служенні отців: вікарія М. Джеймса і диякона Вільяма Бравна, яким прислужували при вівтарі чотири хлопчики. В часі Молебня, співали дяки під проводом п. Остапа Діонізія Пицка.

Під кінець отець вікарій проказав по-англійському молитву в наміренні Тисячоліття Християнства в Україні і проспівано англійський релігійний гимн.

Після Служби Божої представники Церковних рад і прапорonoсці з хрестами, корогами, образами і прапорами і всі визначні гості стали двома рядами біля пам'ятної таблиці, що була закрита багряною заслоною і під могутній спів «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни», що його співав мішаний хор Осередку СУМ, під диригуванням п. Мирослава Бучка, д-р Вільям Вітлок відслонив пам'ятну таблицю, а її освятили о. прот. Григорій Гусак і о. Степан Солтис.

Ювілейна пам'ятна таблиця в білому мармурі з плоскорізьбою, скомпонована англійською мистецькою фірмою у розмірі 42 x 20 інчів, на якій зображені святі Володимир і Ольга, з відповідним написом золотими літерами в українській і англійській мовах.

Треба відмітити, що з нагоди цих ювілейних святкувань, Комітет видав друком святочні програмки з світліною хрещення киян у 988 році, а теж ювілейні наліпні відзнаки.

Усю врочистість зняли на звуковий фільм пп. Богдан Лановий і Михайло Федисин – члени Українського відеоархівного товариства при Відділі СУБ у Брадфордї.

Належить відмітити, що місцева газета «Івнінг Пост», Ноттінггам, від 2, 18, 21 і 27 червня помістила чотири окремі короткі, але добрі дописи і одну знімку про відбуті наші ювілейні святкування.

Воднораз годиться сказати, що у двох окремих днях: у четвер, 23 і в неділю, 26 червня в ранніх годинах, місцеве радіо «Трент» передало програму про наші святкування, про схрещення Руси-України.

* * *

Почесні гості місцевих ювілейних святкувань. Зправа наліво: Преосв. Владика Джеймс МакГіннес, римо-католицький єпископ Ноттінггаму; н-ні Форман-Гарди; полк. Т. Е. Гарди, віце-лорд лейт. ноттінггамської округи; н-ні Він Пальмер; дир. Іван Равлюк; н. Артур Пальмер, голова округісної ради; пор. Володимир Лесюк; н. Павло Рафалюк, голова громадського Ювілейного Комітету; н. Мартін Сутгерс, лорд-посадник м. Ноттінггаму; н. Бріан Маршал, шеріф Ноттінггаму; н. Василь Семак; н-ні Гілда Грін і н-ні А. Лесюк.

В неділю 18 вересня 1988 року в нашій громаді пройшов великий ювілейний концерт, присвячений Тисячоліттю Хрещення України, з багатою і різноманітною програмою, з участю коло 120 почесних англійських гостей та інших наших приятелів, а теж більше як 1500 осіб з місцевої громади, гостей з сусідніх, а то й дальших громад та інших національностей.

О годині 7.00 ввечері, в цій же самій залі почався святковий концерт. У програмі святкового концерту виступали об'єднано, як один великий хор – коло 210 хористів і хористок – членів таких окремих хорів: хор «Русалка Дністрова» з Манчестеру – диригент мгр Павло Гунька, хор «Діброва» з Бадфорду, диригент п. Степан Замулінський, хор «Верховина» з Ковентрі – диригент Степан Гунька, хор «Боян» і «Заграва» з Ноттінггему, диригент Мирослав Бучок і співочий гурток з Лідс – диригент п. Петро Ревчук.

*Ювілейний збірний хор – виконавець програми святкового концерту.
Диригент – п. Мирослав Бучок.*

Мистецьким керівником святкової програми був п. Мирослав Бучок, а його заступником мгр Степан Гунька. керівником святкової програми був всч. о. Овен Вілсон, римо-католицький священик. Він привітав усіх учасників святкового концерту і мистецькі колективи – говорячи, що він має велику шану сповняти вельми почесну функцію цієї небувалої імпрези з нагоди тисячоліття Ювілею Хрещення України. Вітальне двомовне слово сказав опісля голова Крайового Громадського Комітету Тисячоліття, інж. Я. Гаврих.

На сцену вийшов об'єднаний хор під диригуванням п. М. Бучка і проспівав твір «Хваліте Господа з небес» – композитора Миколи Дилецького, і «Ектенію п'ятиголосову: Киріє елейсон» під заспів соліста мгр-а Павла Гуньки. (Цей твір з XVII стол.)

Цими творами започатковано святочну програму. З черги хор проспівав такі пісні: «Святий Боже» – Максима Березовського, «Покаяніє» – Артема Веделя, «Слава во вишніх Богу» – Дмитра Бортнянського, обр. Андрія Гнатишина і «Під Твою милість» – Дм. Бортнянського, «Слава отцю» (Єдинородний Сине) – Михайла Вербицького, «Хваліть Ім'я Господнє» – Кирила Стеценка, «Христос Воскрес» (дзвонарське) і «Христос Воскрес» – Пилипа Козицького. Із гарним соло виступали Іван Багира і мгр Павло Гунька.

Великою атракцією святкової програми був виступ танцювального ансамблю (в складі 50 танцюристів) вже другого і третього покоління місцевого Відділу СУБ, під керівництвом хореографа п. Степана Чупляка, який чудово виконав два окремі традиційні

народні танки: «Купало» і «Рукодільниці», а також окремо вивів гагілки-веснянки, захоплюючи святочну публіку кольоритністю українського народного одягу з усіх місцевостей нашої просторої землі. (Ця точка була виконана спільно з піснею «Христос Воскрес».)

В кінцевій точці святкової програми хор відспівав Псалом: «Воздайте славу Господеві» – твір композитора Андрія Гнатишина.

Святкову імпрезу закінчено могутнім співом-молитвою «Боже Великий, Єдиний, нам Україну храни», у виконанні об'єднаного величного хору, що його підхопили всі учасники.

На закінчення святкового концерту, о. Овен Вілсон висловив сердечну подяку від імені Громадського Ювілейного Комітету хорам і диригентам, керівникові і його танцювальному ансамблеві, гостям-чужинцям та багаточисленній аудиторії, що прибули на цей концерт. Отець Овен Вілсон закінчив своє слово по-українському – Слава Ісусу Христу!

Належить відмітити, що місцева газета «Івнінг Пост», Ноттінггем, від 12 і 28 серпня а теж від 2, 7 і 16 вересня помістила п'ять окремих дописів і три знімки членів танцювального ансамблю Степана Чупляка, а також одну знімку – хрещення киян у 988 році. Треба згадати, що ця газета від 16 вересня помістила допис-інформацію майже на півсторінки. Одночасно в тому самому часі газета «Ноттінггем Трейдес» від 14 вересня також помістила повідомлення про наш ювілейний концерт, а напередодні концерту кореспондент ноттінггемського радіо провів інтерв'ю з працівником Головної Управи СУБ, п. Федором Курляком, і місцевим головою Ювілейного Комітету, п. Павлом Рафалюком, що його передано на хвилях етеру у четвер 15 вересня. Інтерв'ю проведено про Україну й українців, їхню історію, духовну і матеріальну культуру, традицію і побут, а також про змагання українців до волі та державности. З приємністю треба відмітити, що дуже добре інформативне слово про Тисячоліття Хрещення України і про процес релігійного життя в сучасній Україні та про розвиток наших Церков, і врешті, про діяльність українців у діаспорі, сказав англійський священик, і це слово передало «Радіо Трент» у неділю 11 вересня.

Всю цю врочистість фільмували молоді фільмові продуценти Богдан Лановий і Михайло Фешишин – члени Українського Відеоархівного товариства при Відділі СУБ у Брадфордї.

Місцева газета «Івнінг Пост», Ноттінггем від 19 вересня помістила дуже добрий допис із двома фотознімками про відбутий святковий концерт.

На запрошення місцевого пароха всч. о. Степана Солтиса, у днях 30 вересня і 1 жовтня ц. р., до нашої громади завітав Преосвященний Владика єпископ Михаїл Гринчишин, ЧНІ.

У п'ятницю, 30 вересня у вечірніх годинах того ж дня, в українській католицькій церкві Покрова Пресвятої Богородиці, Преосвященний Владика Михаїл у сслуженні всч. о. Степана Солтиса, відслужив Молебень до Пречистої Диви Марії.

В суботу 1 жовтня о годині 10.30 дня в цьому самому храмі Владика відслужив Архирейську Літургію в сслуженні п'ятьох священиків. Співав мішаний хор «Боян» і «Заграва» місцевого Осередку СУМ, під диригуванням п. Мирослава Бучка. Прислужували при вівтарі чотири хлопчики. Прибули також гості-отці: всч. о прот. Григорій Гусак – настоятель парафії УАПЦеркви, три римо-католицькі священики і всч. о. Євген Гарабач з Німеччини. Церква була заповнена вірними обидвох наших Церков. Апостола читав випускник УКУ Колегії св. Софії в Римі, п. Федір Курляк.

Після св. Євангелії Преосвященний Владика сказав змістовну проповідь про величне Тисячоліття святої Христової Церкви в Україні.

Після закінчення Торжественної Служби Божої і освячення пам'ятної таблиці, у полудневих годинах, у великій залі Відділу СУБ – в українському культурному центрі ноттінггемської громади, відбувся спільний святковий обід, з участю понад 300 осіб.

Цей спільний обід розпочато Господньою молитвою, яку провів Владика, і поблагословив страви, а опісля голова Святкового комітету Павло Рафалюк від імені братніх організацій і святочної громади сердечне привітав Владика і висловив йому подяку за прибуття на нашу врочистість – відзначення Великого Ювілею.

З приводу Ювілею Тисячоліття Хрещення Руси-України, Ювілейний Комітет у Ноттінгхамі влаштував виставку церковно-релігійного мистецтва, мартирологи українських Церков, багатой літератури в українській і англійській мовах з українською проблематикою. Одночасно показано багато унікальних речей. Виставка відбулась у пополудневих годинах, у фойє королівської концертної зали, що її оглянули багато учасників ювілейного концерту.

Під кінець святкового обіду, Владика сказав слово про світлий ювілей 1000-ліття Хрещення України, закликав вірних берегти тисячолітню християнську спадщину, хрещення, яке відбулось у Києві тисяча років тому, і закликав усіх до братньої любови й духовної обнови у цей Ювілейний рік, щоб гідно приготувитися на зустріч другому тисячоліттю та бути свідомими нашої відповідальности за майбутнє Церкви і народу. Воднораз Владика поділився своїми враженнями з святкувань тисячоліття в Ченстохові, в Польщі і Югославії.

З черги духовні отці – всч. прот. Григорій Гусак, Степан Солтис і Овен Вілсон, сказали коротке слово в дусі наших ювілейних святкувань і висловили свою подяку Святковому комітетові за запрошення їх на цей ювілейний обід.

Після спільного обіду відбулася коротка концертна частина, яку відкрив член Святкового комітету п. Павло Сеник. У цій короткій програмі виступав жіночий хор «Заграва» місцевого Осередку СУМ, під диригуванням п-ні Ірини Курляк. Цей хор дуже гарно проспівав «Гимн Тисячоліття» – слова Зореслава. Фортепіяновий супровід подала п-ні Марія Бучок. З рецитацією виступила п-ні П. Семак, яка з великим чуттям і емоцією рецитувала «Русь-Україна вічна буде» (В рік великого Ювілею 1988). Сцена на це свято була відповідно по-святковому прибрана. Проспіванням релігійної пісні «О, спомагай нас, Діво Маріє» – закінчено це величне торжественне свято у нашій громаді на прославу Тисячоліття Хрещення Київської Руси, сьогоднішньої України.

НЬЮКАСЕЛ-ОН-ТАЙН СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ

В цьому ювілейному році, коли наш народ на батьківщині і в діаспорі величаво святкує 1000-ліття свого хрещення, яке 988 року відбулось у столичному місті Києві, наша невеличка українська громада в місті Ньюкасел-он-Тайн, що в північно-східній Англії, також мала можливість приєднатись до цього святкування. Святкування відбулося після порозуміння представників нашої громади і головою Комітету п. Дмитром Яремком. Він також є, і церковним зв'язковим на місто Ньюкасел і округу, з о. Йосафатом Лешишиним, який недавно прибув в нашу округу, і замешкав у Единбурзі, та з місцевими англійськими священниками.

Отець Й. Лешишин відслужив Богослуження в капличці при церкві оо. Домініканів, що на Нью Брідж Стріт, у неділю 30 жовтня 1988. Під час церковної проповіді отець говорив про хрещення українського народу. В церкві також були присутні, запрошенні місцеві знайомі англійці. Після Богослуження обговорено справи майбутніх церковних відправ. Наші миряни висловили сердечну подяку о. Йосафатові Лешишину і панімагці за їхній приїзд до нас, а також широ дякували ігуменові і священникам оо. Домініканів за дозвіл користуватись їхньою каплицею і на наступний рік.

ОЛДГАМ

ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ І 40-РІЧЧЯ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ

Дім у якому відбувається виставка, на зовнішній вигляд гарний, а над його дверима красується афіша-повідомлення з малюнком української церкви, і в українських кольорах, в якому по-англійськи, повідомляється про святкування 988-1988 української історії, релігії, народної творчості і традиції, що відбуватиметься від 28 березня до 28 жовтня 1988 року. Такі самі афіші видніють і в автобусах.

Всередині дому, на правій стіні цього приміщення, висить карта України та географічний опис нашої Батьківщини: її столиці, населення, а також, що Друга світова війна вирвала мільйони українців з їхньої рідної землі, закинувши їх у різні країни Заходу, і біля 35 тисяч українців поселилися у Великій Британії.

Виставку цю протягом трьох тижнів оглянули біля 2500 осіб.

Оглядаючи кімнату з експонатами, бачимо чудово-гарний вишитий образ Пречистої Діви Марії, що є власністю Гуртка ОУЖ в Олдгамі, а понижче дорогоцінний, з XVIII століття: Євангелія, хрест та образ Воскресіння Христового.

На стінах також багато знімок із різних українських імпрез: церковних походів, концертів, мистецьких гуртків – хор «Трембіта» і танцювальний гурток «Сокіл» та інше організоване громадське життя, що його проводили українці в Олдгамі. Далі показана українська хата. В іншій кімнаті – портрети визначних українських письменників та різні знімки із побутового життя: молочення на току, різання дров, а також знімки з праці в часі і після війни.

З другої сторони кімнати, на стіні знімки про голод, що його створила злочинна Москва в 1932-1933 роках. В іншій кімнаті показано історичний атлас України, портрет і погруддя Тараса Шевченка, деякі його поезії в перекладі, малюнки, а також малюнки козацьких човнів та різні описи тих подій. Є там портрет Івана Франка і його творчість. В переході до іншої кімнати розвішені прапори: Гуртка ОУЖ в Олдгамі, прапор Товариства Українських Жінок ім. О. Теліги в Олдгамі.

Ось зближаємось до УАПЦ в мініатюрному вигляді, яка надзвичайно гарна всередині й ззовні, зі священником, який вінчає молоду пару. Є кімната народного одягу та інші експонати, як писанки, вишивки, різьблені касетки, хрести, з гарними vzорами горнятка, тарілки, вази, а також бандура. Вони поділені на традиційні і сучасні модерні. Також бачимо там великий образ Хрещення України та інші старовинні українські образи.

В одній з кімнат висить український національний прапор і український національний герб – тризуб, і пояснення кольору прапора, тризуба та їх появу. Також є там пояснення хрестів, українських церков та українська церковна архітектура.

Про цю величаву виставку, як досягнення всіх українців міста Олдгаму, з захоплення пише англійська преса, а також поодинокі визначні особи.

Дякуємо всім нашим громадам, а зокрема українським установам на чолі з Централю СУБ, за випозичення експонатів для звеличення української історії. Ще раз всім українським установам сердечне спасибі.

* * *

Субота 13 і неділя 14 серпня 1988 року – це були історичні дні для української громади в Олдгамі, яка дводенними святкуваннями величаво відзначила великий Ювілей Тисячоліття Хрещення нашої батьківщини-України.

В часі коли вже за столами сиділи о. дякон Михайло Якуб'як, голови і члени Управ, місцеві представники суспільно-громадських установ і організацій, а теж із сусідніх громад, визначні гості та місцеве українське громадянство, разом 213 осіб, – у залю зайшов посадник міста Олдгаму з дружиною, що їх впровадив за почесний стіл голова Громадського комітету радн. Іван Скальський, а всі присутні привітали їх оплесками.

Програмою проводив п. В. Химера, який попросив до офіційного відкриття святкового бенкету голову Громадського комітету з відзначення Тисячоліття Хрещення України – радн. І. Скальського. Відтак попросив посадника міста відслонити пам'ятну таблицю, що буде пригадувати нашій генерації й майбутнім поколінням українців та жителям цього міста, про життя, працю і любов до України.

Вітала посадника міста з дружиною та всіх гостей у залі, по-англійському п-на Оля Мінькович, яка як мистець відповідала за мистецьке оформлення і напис на пам'ятній таблиці, що була вмурована в залі.

Опісля п. В. Химера відслонив пам'ятну таблицю, яку освятив дякон о. М. Якуб'як, а присутні в залі проспівали для українського народу многоліття.

З черги п. В. Химера запросив до слова п. В. Циктора – голову місцевого Відділу СУБ, який сказав кінцеве вітальне слово.

На прохання п. В. Химери о. дякон М. Якуб'як провів молитву, поблагословив страви і сказав привітальне слово в українській і англійській мовах.

Закінчено святковий бенкет висловленням подяки о. дякону М. Якуб'якові, посадникові міста і його дружині – панству Слак, всім, що виступали з доповідями, паням місцевого Гуртка ОУЖ за приготування обіду, а також усім тим, які будь-чим допомагали у цьому дні наших святкувань, і всім учасникам цього бенкету. Перший день закінчено «Боже Великий, Єдиний».

В неділю 14 серпня о год. 10.30 дня в залі Відділу СУБ розпочато святкування святковим Молебнем, що його відслужив о. дякон М. Якуб'як у наміренні українського народу, його слави й добробуту, у Тисячоліття Хрещення Батьківщини-України та присвятив змістовну проповідь.

Молебень закінчено молитвою до святого Володимира Великого.

Концерт, що відбувся того самого дня, в тій самій залі, почався о годині 5.00 поповудні, а його відкрив голова Ювілейного Комітету, радн. Іван Скальський, вітаючи дружину посадника міста, як його заступницю – пані Слак, визначних гостей та всіх присутніх, яких було 236 осіб. З черги він представив хор «Трембіта», що тепер виступає під диригуванням довголітнього суспільно-громадського діяча, мистця й диригента п. М. Яворського. Цей хор виступив у гарному українському народньому одязі та співав такі пісні: «Ой зійшла зоря», обробка М. Леонтовича, «Слава Єдинородний» – обробка О. Кошиця, і «Боже Великий» – музика М. Лисенка, «Пісня в честь Божої Матерів – музика М. Яворського, «Отче наш» – музика М. Яворського. Вірш «Хрещення України», який продеклямувала п-на З. Пташник.

Опісля була перерва в часі якої дякон М. Якуб'як виголосив доповідь в українській мові, про значення християнства для Руси-України. Після цієї доповіді виступив цей самий мішаний хор «Трембіта» а окремо жіночий хор «Трембіта» з такими піснями: «Гимн 1000-ліття», М. Федорів; «Да ісполняться» музика А. Веделя; «О свята Ольго» – О.М.Л.; «Святий Великий Володимире» – О.М.Л.; і «О всепїтая Мати». М. Татарин продеклямував вірш «У 1000-ліття», а після цього той самий хор співав «Владико Неба і Землі» муз. Г. Артемовського, «Слава во Вишних», муз Д. Бортнянського.

Програму закінчено англійським й українським гімнами.

ПІТЕРБОРО

СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В ПІТЕРБОРО

Щоб гідно відзначити в нашій громаді великий Ювілей 1000-ліття Хрещення Руси-України, 4 травня 1987 року на координаційному засіданні місцевих суспільно-громадських організацій СУБ, ОБВУ, ОУЖ, СУМ, УКПО та місцевих громадян, створено Громадський діловий комітет, що його очолив голова Відділу СУБ п. Микола Гудима. Секретарем обрано п. Василя Чічу, скарбником п-ні О. Галик, а помічником п. О. Капроцького.

Цей Громадський комітет у своїй діяльності утримував тісний зв'язок з Крайовим Комітетом у Лондоні, проводив збірку серед громадянства на пам'ятник св. кн. Володимирів в Лондоні, поширював інформативні листівки про Тисячоліття Християнства в Україні та відбував інформативні сходи громадянства. Також проведено збірку на місцеві пам'ятні таблиці у Пітерборо, де Гурток ОУЖ ходив з колядою на цю ціль.

У неділю 16 жовтня 1988 р. в Пітерборо відбулось торжественне відзначення Тисячоліття. Українське громадянство Пітерборо й околиць обох віровизнань, прибуло на год. 2.00 пополудні до української католицької церкви св. Ольги на Архиперейську Службу Божу. Службу Божу відслужив Владика-Адміністратор ПУКЦ Михаїл Гринчишин у сослуженні місцевого пароха о. Степана Шимківа. Службу Божу співав хор «Дніпро» з Олдгаму. Перед початком Богослуження до церкви внесено національний прапор, прапори ОБВУ, ОУЖ, СУМ, а після закінчення Служби Божої освячено дві пам'ятні таблиці, в українській і англійській мовах.

О год. 4.30 пополудні в залі Відділу СУБ відбувся концерт на прославу Тисячоліття Хрещення Київської Руси. Святкову програму відкрив голова Комітету Тисячоліття п. М. Гудима. Він і привітав усіх присутніх у залі а зокрема Преосвященного Владика Михаїла та місцевого пароха о. Степана Шимкова і запрошених отців із польської парафії – о. Бронислава Гомстовського і з Англіканської Церкви о. Річарда Пейтона. Опісля хор «Дніпро» проспівав дві пісні «Тропар до св. Володимира» і «Світися, світися, новий Єрусалиме». Кол. учень Малої Семінарії п. Микола Васінко, в українській мові сказав святкове слово про Тисячоліття. З черги місцевий мішаний хор під диригентурою п. М. Гудими проспівав дві пісні: «О свята Ольга» і «Пісня до святого Володимира». На тлі хору пані Осипа Галик продеklamувала вірш: «Пісня Тисячоліття», потім виступив хор «Дніпро» під дириг. п. Ст. Мороза і проспівав дві пісні: «Блажен муж», «Тебе в піснях славимо». В англійській мові прочитав реферат п. Малком Бірон. Далі виступив жіночий хор «Дніпро» і виконав пісню «Маріє Діво, Царице моя». Відтак п-ні Слава Васінко рецитувала «Святий Володимире». І останню пісню виконав мішаний хор «Дніпро» «Боже Великий Єдиний».

На кінець голова Відділу ОБВУ ст. дес. В. Савіцький в українській і англійській мовах подякував Преосвященному Владичі Михаїлові за його участь у наших святкуваннях, всім отцям, хористам, декламаторам, і всім громадянам за їхню участь у цій великій імпрезі. Він також від імені місцевого Комітету Тисячоліття висловив сердечну подяку голові Комітету п. М. Гудимі, за його великий вклад праці для гідного відзначення цього Великого Ювілею.

Дві дівчини і два юнаки піднесли китицю квітів диригентів хору «Дніпро» п. Ст. Морозові і для місцевого диригента п. М. Гудими. Закінчив святкову імпрезу мішаний хор з Пітерборо піснею «Гімн Тисячоліття». Опісля присутні гості мали перекуску, що її приготували члени місцевого Гуртка ОУЖ з допомогою Осередку СУМ.

РЕДІНГ ВРОЧИСТО ВІДЗНАЧЕНО ТИСЯЧОЛІТТЯ

Коли на початку торішнього року, на прохання Крайового Громадського Комітету Тисячоліття у Великій Британії, зорганізувався в м. Редінгу місцевий Громадський комітет, тоді вже на основуючих зборах однозгідно ухвалено, що завданням місцевого комітету це не тільки бути допоміжним чинником Крайовому Комітетові, але водночас старатися відзначити цей Ювілей у нашій громаді.

До місцевого Громадського комітету належали голови і представники всіх наших організацій, а наші душпастирі охоче погодилися бути дорадними членами Комітету, що його очолив довголітній громадський і церковний працівник п. Ярослав Панас.

На перших сходах Комітету обрано заступника п. Івана Пізюру члена Парафіяльної ради УАПЦ, а секретарями: п. Тадея Гибалу і п. Остапа Гладківського, скарбниками: Василя Крамарчука і Володимира Процка. Голови Відділу СУБ і ОБВУ, Гурток ОУЖ активно брали участь у праці Комітету разом з нашою молоддю котра брала живу участь у праці Комітету.

З початком праці місцевого Комітету проведено в нашій громаді широку інформативну дію, із доповіддю голови Крайового Комітету інж. Ярослава Гавриха, ознайомлюючи громаду з плянами крайових відзначень Тисячоліття та пов'язаними витратами. Наша громада широко відгукнулася на заклик Крайового Громадського Комітету, своїми щедрими пожертвами, котрі були своєчасно переслані до Крайового Комітету.

На початку ювілейного року наш Комітет вислав до місцевих англійських Церков всіх віровизнань, понад 35 листівок виданих Крайовим Комітетом, інформуючи англійське докільля в англійській мові про наш великий Ювілей Тисячоліття Хрещення Руси-України.

Старанням Комітету зорганізовано численну поїздку на торжественне освячення пам'ятника нашому Хрестителеві св. Володимирові і величавий концерт у Роял Алберт Гол, що їх попередили Архиерейські Служби Божі.

Голова і члени Комітету та група мирян брали участь в торжественних святкуваннях Тисячоліття ПУКЦерковою в Римі, а тиждень пізніше, коли повернулися додому, в святкуваннях Екзархату ПУКЦ у Великій Британії. Відтак тиждень пізніше організовано брали участь у освяченні новозбудованої церкви-пам'ятника в прославу Володимирові й Ользі у Волвергемптоні. цього другого тривалого пам'ятника нашого Тисячоліття у Великій Британії.

Наші місцеві святкування Тисячоліття, що були пляновані комітетом із самого початку свого існування та дбайливо підготовлювані, відбулись у неділю 7 серпня цього року.

Молебень Тисячоліття відслужили: о. протопресвітер Сильвестер Богатирець – настоятель місцевої парафії УАПЦ і о. д-р Роман Чолій – місцевий душпастир ПУКЦ, в присутності англійського священика, настоятеля церкви св. Марії, котра кілька років тому святкувала тисячоліття існування тієї парафії.

Скалося так, що місцева парафія УАПЦ святкувала свій празник св. Іллі Службою Божою, в котрій взяли участь вірні наших Церков. На Молебень прибули всі запрошені гості-англійці: посадник Редінгу, депутат парламенту сер Др. Джералд Воєн та директор релігійного відділу місцевого радіо 210, з дружиною. Це радіо напередодні наших святкувань кількаразово інформувало слухачів про наше Тисячоліття а при тому передавало наші релігійні пісні, а теж інтерв'ю.

З нашої сторони були: представник Крайового Комітету Тисячоліття і центральних установ дир. Іван Равлюк. Голова ОУЖ у Великій Британії пані Богданна Крушельницька, скарбник Централі ОУЖ і опікунка нашого Гуртка ОУЖ мгр Марія Василів і представники сусідніх українських громад.

Подячний Молебень закінчено піснею «Боже Великий, Єдиний», що її співав, як і цілий Молебень, мішаний хор під проводом дяка парафії ПУКЦеркви. Відтак голова Комітету запросив наших гостей до залі де вже засіли понад 150 осіб, а керівник прийняття п. Франк Надвірний попросив присутніх привітати достойних гостей.

Відкриваючи другу частину наших святкувань, голова Комітету п. Ярослав Панас привітав усіх присутніх, а відтак коротко вказав на велике значення Тисячоліття для нас нині й для майбутніх поколінь. В англійській мові голова подякував британським гостям за співучасть у нашому святі, відтак поіменно представив усіх достойних гостей, що їх присутні привітали гучними оплесками. Далі голова попросив наших отців душпастирів провести молитву і благословити страви.

В часі прийняття промовляли: заст. голови Громадського Комітету її. Іван Пізюра в українській мові та о. д-р Роман Чолій душпастир ПУКЦеркви, в англійській мові, широко перейшовши історію християнства Київської Русі, яке є нерозривною тяглістю сьогоднішнього нашого святкування. Також промовляв член Крайового Громадського Комітету дир. Іван Равлюк.

Відтак о. протопресвітер Сильвестер Богатирець підніс тост за повне відновлення і закріплення християнства в Україні, а всі присутні проспівали многоліття.

Під кінець прийняття коротке слово сказала посадник міста Редінгу пані Кай Еверетт. Вона в своєму слові підкреслила, що належить до католицького віровизнання і сьогодні має велику честь бути співучасницею наших так урочистих святкувань Тисячоліття Хрещення Русі-України.

Мистецьку частину, яку заповідав керівник свята п. Ф. Надвірний, почало «Кобзарське Братство» з Болтону, на гарно і відповідно до свята вдекорованій сцені, нашими молодими Михайлом Буряком і Тонем Гресько.

У своєму першому виступі «Кобзарське Братство» проспівало три релігійні пісні: «Святий Великий Володимире», «Під Твою Милість». Відтак була деклямація «Над водами Дніпра», що її деклямував п. Я. Панас. Відтак місцева танцювальна група «Метелик» вивела танок дівочий хоровід «Весна України». «У Тисячоліття Хрещення» деклямував Михайло Буряк. З черги пані Сери Буряк і панна Ірина Зварич проспівали народню пісню «Рушничок».

«Кобзарське Братство» виступило вдруге з козацькими піснями, що оспівують боротьбу козаків проти мусульманської навали на Європу і перемогу під Віднем.

Під кінець був ще виступ танцювальної групи «Метелик», що вивів мішаний танець «З-за обрію йде весна» і на цьому закінчено мистецьку частину свята. Керівник свята п. Ф. Надвірний подякував усім виконавцям програми, «Кобзарському Братству» за їхній перший і гарний виступ у нашій громаді, нашим молодим танцюристам і їхньому керівникові Михайлу Бурякові, за гарний спів дуєт, декламаторам, всч. отцям душпастирям за служіння Молебня достойним гостям і всім присутнім за так численну участь, особливо гостям із сусідніх громад: мешканцям оселі СУБ, Гай-Викомбу, Свіндону та Оксфорду. На кінець голова Громадського Комітету подарував посадникові міста Редінгу на пам'ятку нашого Тисячоліття книжку в англійській мові, за що посадник міста сердечно подякувала нашій громаді.

Свято Тисячоліття Хрещення в Редінгу закінчено проспіванням «Боже Великий Творче Всесильний».

РОЧДЕЙЛ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ

*Священики, почесні гості, «Кобзарське Братство»,
танцювальна група і діти – учасники Ювілейного концерту.*

У неділю 18 вересня 1988 р. в українській громаді в Рочдейлі відбулося врочисте святкування 1000-ліття Хрещення Руси-України.

Свято почалося Володимирським Молебнем, що його відслужили всч. о. прот. Михайло Дяченко й о. диякон М. Якуб'як, при численній участі мирян обох віровизнань. Під час Молебня о. Михайло сказав щире й глибоке проповідне слово про Тисячоліття Хрещення Руси-України.

Після Молебня, громада й Управа привітали та пригостили запрошених англійських гостей, між ними посадника міста з його дружиною. Присутніми також були інж. М. Мандзій, голова Окружного комітету Тисячоліття в Лянкашірі, а також голови місцевих братніх організацій.

Ювілейний концерт відкрив п. Богдан Матвійчук, секретар місцевого Комітету, привітальним словом в англійській і українській мовах. Відтак промовляв голова Ювілейного Комітету п. С. Калита.

Першою точкою релігійної частини був виступ місцевого хору ОУЖ під диригуванням п-і О. Парашак, який проспівав «Богородице Діво» – о. І. Дуцька, «О свята Ольго» – о. М. Л. Під час цього виступу були дві деклямації на тлі хору: п-і О. Форест деклямувала вірш «1000-ліття Хрещення Руси-України» (слова її батька, п. І. Яворського) та п-на Л. Соломчак – «Пам'ятник св. Володимирові» – М. Щербака. Святковий реферат по-українському прочитав п. В. Дучак – заступник голови Відділу СУБ, а

п-і А. Кецик – по-англійському. «Кобзарське Братство» з Болтону проспівали три пісні «Під Твою милість» – Д. Бортнянського, «О Тобі радується» та «Радуйся Радість» – традиційні гимни, обр. М. Антоновича. Далі под. К. Мельник деклямувала вірш «Хрещення України» – Я. Орлика. Перша частина концерту закінчилася гагілкою, що її вивів танцювальний гурток СУМ «Чайка».

«Кобзарське Братство» відкрило другу частину концерту проспіванням пісень «Засвистали козаченьки», «Ой на горі, там женці жнуть», «Козак Максим Залізняк», «Гей, нумо, хлопці до зброї», обр. Ю. Бабчука.

Танцювальна група вивела два танці: «Віночок» і «Коломийки», під керівництвом пп. М. Бджоли та О. Гладика.

Дитячий хор перший раз виступив з двома піснями «Ой чорна, я си чорна» і «Стоїть явір над водою». З черги хор ОУЖ проспівав пісні: «Святий Великий Володимире» і молитву – «Боже на землю нашу глянь». На тлі хору Л. Шаманська продекламувала «Княжна Ольга» – Л. Храпливої і юнак С. Копчик – «Охрестилась Україна» – Л. Полтави. Перед закриттям концерту хор ОУЖ та всі виконавці проспівали «Гимн на 1000-ліття».

Кінцеве слово сказав п. Б. Матвійчук, висловивши подяку всім керівникам та учасникам за їхню працю в приготуванні та виконанні цього неповторного Ювілею та всім присутнім, що звеличили це свято.

СЕРЕДНЯ АНГЛІЯ

ОКРУЖНЕ СВЯТКУВАННЯ УАПЦ Тисячоліття ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Для відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України українці у вільному світі почали готуватися вже давненько.

Не обминув цей почесний обов'язок і парафіян парафій УАПЦ Середньої Англії. Після обміну думок при принагідних зустрічах напрошувався висновок кончевої потреби заснування Міжпарафіяльного комітету для підготовки відзначення тисячоліття хрещення нашої батьківщини.

Перше засідання скликано з ініціативи голови Парафіяльної ради УАПЦ в Дарбі підполк. Івана Горобця 28 листопада 1987 року. На це засідання прибули представники парафій УАПЦ у Середній Англії – з Дарбі, Лестеру, Ноттінггему, Ковентрі та Волвергемптоні. Прибули на засідання теж о. протопресвітер Михайло Галиця, о. протоієрей Григорій Лазієнко та о. Марко Суйковський. На засіданні обрано підполк. Івана Горобця головою Міжпарафіяльного ювілейного комітету, а секретарем пор. В. Нетребу. Після обговорення питань і завдань комітету вирішено провести святкування в Дарбі, намічено плян праці та розподілено обов'язки членам Комітету, що його творили 21 особа. Як уже згадано, головою Комітету обрано підполк. Івана Горобця, секретарем пор. В. Нетребу, а скарбником п. В. Кельмана. Голови Парафіяльних рад були заступниками голови Комітету. В часі засідання широко обговорено всі справи підготовки Окружного Свята: доповідачі, запрошення Владик, поширення інформації серед англійців, запрошення гостей, підготовка святкового обіду, зібрання коштів та інші актуальні ділові справи.

Чергові засідання, що їх відбув Міжпарафіяльний ювілейний комітет виявили, що завдяки добрій організованості та активності членів Комітету підготовча праця про-

ходила успішно під проводом працьовитого голови. І так підійшла неділя 8 травня 1988 року – дата Окружного ювілейного свята.

О год. 10.00 дня церковний староста дарбівської парафії Св. Юрія Переможця п. Ф. Кобець зустрів перед церквою Високопреосвященнішого Владика архієпископа Володимира хлібом і сіллю, а три маленькі дівчатка – дві внучки о. прот. Григорія Лазієнка і одна внучка п-ва Дяківських піднесли Владиці китицю розкішних живих квітів та посипали пелюстками квітів стежку, куди він ішов. У церкві привітав Владика настоятель парафії о. прот. Григорій Лазієнко, а хор під диригуванням п. М. Федчука проспівав «Достойно є». Архиєрейську Службу Божу служив Владика у сослуженні отців: протопресвітера Сильвестра Богатирця, протопресвітера Михайла Галиці, протопресвітера Михайла Хutorного, прот. Григорія Лазієнка, прот. Григорія Гусака й о. Марка Суйковського. Прислужували два іподиякони – Андрій і Іван Склярські. Співав парафіяльний хор парафії в Дарбі підсилений хористами з Лестеру під диригуванням п. М. Федчука. Серед присутніх, а всі не змогли вміститися в церкві (було понад 400 осіб), були теж англійські визначні гості – полк. П. Гілтон, він же лорд-лейтенант з дружиною, посадник міста Дарбі п-ні Нансі Войман, англіканський священник о. Валентайн та інші.

Відкриваючи святковий обід – другу частину Окружного свята голова Міжпарафіяльного ювілейного комітету попросив Владика поблагословити страви, що їх молоді дівчата подали на столи. Опісля о. протопресвітер Сильвестр Богатирець прочитав добре опрацьоване святкове слово в українській мові. Посадник Дарбі відмітила у своєму слові, що вона була захоплена вчистістю нашого Богослуження, наголосила свою симпатію до покривджених і виявила добре знання історії нашого народу, а теж і знання про українські Церкви.

Лорд-лейтенант полк. Пітер Гілтон, наш довголітній великий приятель, як звичайно, сердечно вітав нас із святкуванням Тисячоліття Хрещення Руси-України.

Святкове слово по-англійському зачитав д-р Юрій Яроцький, а декламували – п-ні Феодосія Міщенко, Антоніна Горобець і пор. В. Нетреба. Тепло привітав присутніх інж. Ярослав Гаврих – голова Крайового Громадського Комітету Тисячоліття і подав інформацію про працю цього Комітету та його підготовку до святкування в неділю 29 травня того року.

Сердечні вітання всім висловив у часі святкового обіду голова Пласту у Великій Британії п. Микола Попович, він же і голова Парафіяльної ради місцевої парафії ПУКЦ у Дарбі. Сердечно вітав присутніх також голова місцевого Відділу СУБ хор. Михайло Татарчук, відмітивши у своєму слові дружню співпрацю парафії УАПЦ з Відділом і гармонійне співжиття вірних обидвох віровизнань.

Міжпарафіяльний ювілейний комітет одержав також письмові привітання – від Владика архієпископа Анатолія, який не зміг прибути, о. митрата Миколи Матичака, від єпископів Англіканської Церкви в Дарбі та Риптоні, а також представника інституції християнських зв'язків п. Кевіна Сімса.

За традицією вітали Владика й подали йому дар любови голова Парафіяльної ради в Дарбі – підполк. Іван Горобець, з Ноттінгему п. І. Матвійчук, з Пітерборо п. Бірон, з Лестеру п. А. Петрук, з Ковентрі п. І. Спичак, а з Волвергемптон п. Є. Міщанчук. Привітальне слово сказав також пор. Петро Кішук, голова Округи ОбВУ – Середня Англія і вручив Владиці дар любови від Округи.

Окружне Свято відзначення тисячоліття хрещення Руси-України, що пройшло достойно й успішно, закінчив молитвою Владика Архієпископ Володимир.

СКАНТОРП

СВЯТКУВАННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

В суботу 10 березня 1988 року українська громада в Сканторпі вітала у власній церкві Чесного Хреста Владику Михаїле Гринчишина. Парох церкви всч. о. митрат Микола Матичак привітав Владику Михаїла, вручаючи символічні ключі від церкви та поручив усіх вірних під його Архиєрейську опіку.

В часі Архиєрейської Служби Божої Владика виголосив проповідь про хрещення Руси-України, наголошуючи значення цього величного Ювілею. Співслужителями до Св. Літургії були о. митрат М. Матичак, і о. С. Солтис. Під час Богослуження Владика Михаїл передав офіційно зачитаним наказом церкву і вірних парафіян новоназначеному пароху о. Степанові Солтису Ноттінггамської округи та висловив сердечну подяку о. митр. М. Матичакові за щирі опіку вірними при церкві Чесного Хреста.

Після Богослуження, Владика Михаїл довершив освячення пам'ятних таблиць, що їх вмуровано всередині церкви.

Друга частина святкування відбулася в залі Відділу СУБ. Вітали Владику при вході до залі двоє найстарших віком у громаді: пані Софія Фатерига і п. Петро Рак.

Всч. о. митр. М. Матичак запізнав Владику з головами суспільно-громадських організацій, які вручили Владиці Михаїлові дар любови.

Пан Василь Гладкий – голова місцевої Парафіяльної ради висловив подяку Владиці від імені парафіян. Голова Відділу СУБ п. Я. Фатерига привітав пароху о. Степана Солтиса та висловив вдячність Владиці за візитацію та всім присутнім за участь у цих святкуваннях, що їх закінчено проспіванням пісні «О, спомагай нас Діво Маріє». Про цю подію англійська преса помістила три короткі звідомлення: «Івнінг Телеграф» від 14.3. і 19.3.1988 р.

СТОК-ОН-ТРЕНТ

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО

В неділю 2 жовтня українська невеличка громада в Сток-он-Трент відзначила ювілей Тисячоліття Хрещення Руси-України. О год. 4.00 пополудні всч. о. митрат Микола Матичак відслужив в англійській кат. церкві Службу Божу і сказав проповідне слово присвячене великому Ювілею. Після Служби Божої миряни, а теж і гості англійці перейшли до домівки Відділу СУБ. Невелика зала була гарно прибрана.

Скромну святкову частину відкрив голова Відділу СУБ п. М. Говдяк вступним привітальним словом. Святкове слово по-англійському сказав п. Д. Безус, культурно-освітній реф. Відділу, а по-українському п. Осип Романів. Деклямували п-ні Ірина Павлюк і п. Іван Хом'янець. Після скромної святкової частини відбулась спільна вечеря. До столів подавали дівчата в національному одязі. В часі вечері промовляли кол. голова Відділу СУБ п. М. Стрілецький, п. С. Льчишин і п. О. Глубовський. Спільну вечерю закінчено піснею «Боже вислухай благання».

31 грудня 1988 року в католицькій церкві в Ганлей, дільниці м. Сток-он-Трент, відбулося врочисте освячення пам'ятної таблиці в прославу Тисячоліття Хрещення Руси-України, що була закріплена в тій церкві старанням і на кошти місцевої української громади в м. Сток-он-Тренті.

Врочисту Службу Божу служив о. митрат Микола Матичак, який теж сказав проповідне слово, присвячене великій річниці. Пам'ятну таблицю освятили помічник бірмінггамського католицького єпископа Лео МакКарті, парох о. Джон і о. митрат

Микола Матичак. Треба відмітити, що о. Джон незвичайно прихильний нашій громаді, і завдяки йому можна було закріпити нашу пам'ятну таблицю в цій гарній церкві Преосв. Серця, на стіні біля головного вівтаря.

Після Богослуження відбулось прийняття в домі місцевого Відділу СУБ, з численною участю українців не тільки з Сток-он-Тренту, але й з сусідніх громад що були учасниками церемонії освячення таблиці. Прибули теж і гості англійці. Прийняття приготували дбайливо наші пані. В часі прийняття була відмічена щира жертвенність місцевої української громади. завдяки якій можна було виготовити й пам'ятну таблицю в прославу Тисячоліття Хрещення Руси-України, яка й залишиться тривалою пам'яткою в м. Сток-он-Трент. Із вдячності о. Джонові громада пожертвувала сто фунтів на потреби згаданої церкви.

СТОКПОРТ

СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

Хоча наша громада невелика, але люди доброї волі збагатили своєю участю наші святкування, прибувши до нас з різних сусідніх і дальших міст. Головно хор «Верховина» з Ковентрі, доповнений хористами хору «Трембіта» з Олдгаму та членами хору «Русалки Дністрової», надали святкуванню врочистого ефекту і одушевлення.

Релігійна частина свята випала напрочуд дуже гарно. О год. 10.30 дня 11 вересня о. протоіерей Афанасій Максимук і о. дякон Михайло Якуб'як відслужили в храмі Успення Пресвятої Богородиці на Пілмут Гров у Манчестері, екуменічний Молебень у пам'ять св. Володимира Великого.

О год. 4.00 пополудні, організовано з центру міста похід до домівки Відділу СУБ. Походом керував секретар ювілейного Комітету п. Василь Семенен. У поході взяв участь о. дякон Михайло Якуб'як і гості з сусідніх громад а також діти Школи українознавства, громадяни Стокпорту, члени громадських організацій зі своїми прапорами, з хрестом, хоругвами та двомовним написом про 1000-ліття Хрещення Руси-України.

При гарній погоді діти й молодь були одягнені в сумівському і національному одязі, що й творило національно-релігійну процесію, якої жителі цього міста вже давно не бачили.

Закінчивши похід, була відслонена і освячена пам'ятна ювілейна таблиця Тисячоліття Хрещення Руси-України закріплена при входових дверях назовні. Таблицю відслонив голова Відділу СУБ п. Михайло Коропіш, а отці її освятили. З цього акту освячення зроблено знімку.

Похід, освячення таблиці та перебіг концерту знімав на відео п. Віктор Андрусишин.

Концерт о год. 5.15 пополудні започаткував хор «Верховина» з Ковентрі під диригуванням Степана Гуньки, українським і англійським гімнами. Голова Ювілейного Комітету хор. Микола Яцків, привітав гостей та сказав у двох мовах вступне слово до ювілейного свята.

Відтак виступили члени молодшого юнацтва СУМ Стокпорту з вільноручними правами виконуючи до пісна «Боже Великий, єдиний».

Школа українознавства у Стокпорті зорганізувала спільну деклямацію – «Княгине Ольго», а танцювальна група молоділого юнацтва Осередку СУМ з Стокпорту, виконала танець «Гайка» під керівництвом пані Марії Бабич.

І знову їм на зміну молодші юнаки чудово виконали народний танець «Аркан».

Ювілейне слово сказав о. дякон Михайло Якуб'як в українській мові, а п. Ярослав Семенен по-англійському.

Хор «Верховина» проспівав з черги твори церковно-релігійної музики із свого репертуару Тисячоліття: «Слава во вишніх Богу» Д. Бортнянського, «О Тебї радується» – обр. М. Антоновича, «Покаяніє» Артема Веделя, «Слава Єдинородний» Михайла Вербицького, «Хвалїть Ім'я Господнє» Кирила Стеценка, «Хвалїте Господа з Небес» Миколи Дилецького, «Киріє елейсон» невідомого композитора 17 століття і на кінець – «Боже Великий єдиний».

Місцевий Гурток ОУЖ дуже корисно причинився до успіху нашого свята, приготувавши для всіх учасників ювілейного відзначення багату перекуску. Заля була естетично прибрана вишивками, а над сценою був великого розміру двомовний напис «У Тисячоліття Хрещення Руси-України». На сцені велика емблема: Хрест, меч і тризуб, а по боках портрети Володимира й Ольги, роботи Романа Яцківа.

Хорові «Верховина», хористам з «Трембіти» та «Русалки Дністрової» висловлюємо нашу сердечну подяку.

Сердечна подяка всьм о. протоієреєві о. А. Максимуківі за відправлення екуменічного Молебня, о. диякону М. Якуб'якові за співучасть у Молебні та його святочне слово.

ТАРАСІВКА

В неділю 14 серпня 1988 сумівський табір ім. Володимира Великого й княгині Ольги святково відзначив ювілейні роковини 1000-ліття хрещення України та 40-ліття Спільки Української Молоді у Великій Британії.

Уся програма, яка складалася зі співу, танців, деклямацій та інсценізації і тривала дві години, була пильно приготовлена юнацтвом та виховниками під час табору, Попис відкрито «Гимном 1000 ліття», який відспівав увесь табір. Потім були деклямації у виконанні Стефана Копчика, Ігоря Панаса, Оксани Форест, Юрія Дяківського, Катрусі Замулінської, Ліди Миськів, танці, вільноручні вправи. Особливо вдалими були пісні суменят та драматичне представлення поеми Олександра Олеся «Хрещення Володимира Великого». На концерт прибули приблизно 350 гостей, які провели гарний час з юнацтвом.

ТОДМОРДЕН СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ

У суботу 15 жовтня 1988 року українська громада в Тодмордені відзначила великий ювілей – Тисячоліття Хрещення Руси-України. Відбулось це відзначення старанням усіх місцевих громадських організацій – СУБ, ОБВУ, СУМ, ОУЖ, УКПО і УТК, а провадив усім голова Відділу СУБ п. Микола Антемес. У підготовці святкування відбулись кільканадцять координаційних засідань. Майже на кожному обговорювалось питання пам'ятної таблиці та догідного місця її вмування.

У суботу почало перебувати українська громадянство не тільки місцеве, але теж з Рочдейлю, Бердлею, Галіфаксу, Волвергамптону, Савтгамптону. Прибули також численні гості-англійці, а між ними і посадник міста п-ні Овнлін Дзенінс з чоловіком. Біля дому Відділу СУБ сформувався процесійний хід. Хреста ніс найстарший віком член нашої громади п. Василь Триш, образ Матері Божої несли п-ні Гільда Люта і п-ні Анна Білецька. За ними йшли прапороносні почти. Була також репрезентація місцевого відділу Союзу кол. моряків британської фльоти з прапором, під проводом капітана Берд Кейтона. Вони разом із нашою чотою ОБВУ в уніформах творили гарну картину. За комбатантами йшла посадник міста, о. дякон Михайло Якуб'як і дяк п. В. Кицун, а далі за ними йшли всі учасники походу.

Коли процесійний хід дійшов до місця пам'ятної таблиці, тоді голова Відділу СУБ попросив посадника відкрити таблицю. Вона сказала гарне і зворушливе привітальне слово.

Опісля о. дякон Михайло Якуб'як відслужив Молебень і освятив пам'ятну таблицю та сказав по-англійському коротке слово, вказуючи на велике значення Тисячоліття для українського народу. Після його слова всі проспівали многоліття українському народові і «Боже Великий».

Друга частина святкування відбулась у домівці Відділу СУБ. Провадив цією частиною голова Відділу СУБ. Він попросив до головного стола почесних гостей, що їх присутні привітали оплесками. Жіночий хор під диригуванням п-ні Анни Білецької проспівав три релігійні пісні: «Святий Великий Володимире», «Просим тя Діво», «Вітай ясна зоре». Вірш «Вже років тисяча минає» деклямувала п-ні Анна Гуменна. П-ні Анна Білецька приготувала також виставку англословної літератури про християнство в Україні, історію, культуру і мистецтво. Ту виставку оглянули багато англійців і українців.

У закінчення голова Відділу СУБ подякував о. дяконові за освячення пам'ятної таблиці, п. В. Кецунові за його святкове слово, подякував посадникові міста пані Олвен Дзенінс і її чоловікові, диригентці і хористкам, п-ні Анні Білецькій за приготування виставки, п-ні Анні Гуменній за деклямацію, голові Відділу ОБВУ побр. Т. Парашакові за технічні роботи. та всім присутнім за численну участь у святкуванні, що його закінчено проспіванням «О спомагай нас, Діво Маріє».

ПАМ'ЯТНІ ТАБЛИЦІ ТИСЯЧОЛІТТЯ У ГРОМАДАХ

1. АШТОН	мармурова таблиця, вмурована при вході до дому Відділу СУБ;
2. БЛЯКБУРН	в англійській кат. церкві Святого Альбана на бічній стіні вітара;
3. БОЛТОН	пам'ятна таблиця в українській кат. церкві Всіх Святих;
4. БЕРІ	Пропам'ятна таблиця в залі Відділу СУБ;
5. ГАДДЕРСФІЛД	пам'ятна таблиця в домі Відділу СУБ;
6. ГАДДЕРСФІЛД	пам'ятна таблиця в англ. церкві Сант Чирч;
7. ГАДДЕРСФІЛД	пам'ятна таблиця в англ. парафіяльній церкві;
8. ГАЛІФАКС	пам'ятна таблиця на зовнішній стіні ПУКЦеркви Св. Покрови;
9. ВЕЛЛІНГБОРО	в англ. парафіяльній церкві Св. Патрика;
10. ГЛОСТЕР	в ПУКЦеркві Христа доброго Пастиря;
11. ДАРБІ	в церкві УАПЦ та в церкві ПУКЦ св. Арх. Михаїла;
12. ЕДІНБУРГ	пам'ятна таблиця при головній вулиці, напроти урядових приміщень Шотляндії;
13. ЕДІНБУРГ	в церкві ПУКЦ;
14. КАРЛАЙЛ	в англ. католицькій церкві;
15. КАРФІНІ	англ. церква Св. Францішка;
16. КІХЛЕЙ	в англ. церкві Св. Анни;
17. КІХЛЕЙ	у стіні Арки у місті Сільзден;
18. ЛЕСТЕР	в українській кат. церкві Вознесіння Господ.;
19. ЛІЙ	в церкві Святого Серця (англійська церква);
20. ЛІДС	в англ. церкві, де українці відправляють свої Богослуження;
21. ЛОНДОН	пам'ятна таблиця в ГУ СУБ;
22. ЛОНДОН	пам'ятна таблиця у Відділі СУБ;
23. ЛОНДОН	у приміщенні УВС-УІС;
24. МАНЧЕСТЕР	в церкві Успіння Пресв. Богородиці (ПУКЦ);
25. НОТТІНГГАМ	УКЦ Покрова Пресв. Богородиці;
26. НОТТІНГГАМ	в англ. церкві Св. Марії;
27. ОЛДГАМ	в залі Відділу СУБ;
28. ПІТЕРБОРО	УКЦ Св. Ольги;
29. РОЧДЕЙЛ	в залі Відділу СУБ;
30. СКАНТГОРП	в українській кат. церкві;
31. СТОК-он-ТРЕНТ	в англ. кат. церкві Пресв. Серця у Ганлей;
32. СТОКПОРТ	на зовнішній фронтонній стіні дому Відділу СУБ;
33. ТОДМОРДЕН	в місцевому парку, в частині, яка присвячена пам'яті померлих;
34. ВОЛВЕРГАМПТОН	таблицю вмуровано назовні церкви свв. Володимира і Ольги.

ОБРАЗИ ТИСЯЧОЛІТТЯ

1. БЕДФОРД	закуплено два образи свв. Володимира і Ольги;
2. КОВЕНТРІ	закуплено образ свв. Володимира і Ольги;
3. ЛЮТОН	закуплено великий образ Хрещення киян у Дніпрі.

ПАМ'ЯТНИКИ ТИСЯЧОЛІТТЯ

1. ЛОНДОН	пам'ятник св. Володимирові
2. ВОЛВЕРГАМПТОН	церква свв. Володимира й Ольги
3. БРАДФОРД	пам'ятник біля церкви Пресвятої Трійці (ПУКЦ)
4. БРАДФОРД	пам'ятник на цвинтарі Норт Барлей.

ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ НА КОШТИ ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ

ПОЖЕРТВИ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

<i>Громадський Комітет Тисячоліття:</i>	£
Бері	67.50
Брадфорд	160.60
Волтгам Крос	50.00
Ковентрі	26.70
Ноттінггам	177.00
Редінг	255.00
Комітет Побудови Церкви в Аштоні	4621.35
Комітет свята Симона Петлюри, Ноттінггам	101.00
Легіон С. Петлюри, Лондон	5.00

Об'єднання бувиших Вояків Українців у Великій Британії:

Головна Управа Лондон	650.00
Відділ ОБВУ Аштон 10.00	Кіхлей 50.00
Бедфорд 10.00	Ноттінггам 50.00
Брадфорд 50.00	Раббі 10.00
Гаддерсфілд 20.00	Рочдейл 10.00
Дарбі 15.00	Сканторп 50.00
Едінбург 20.00	Стокпорт 10.00
Ковентрі 10.00	Тодморден 10.00

Організація Українських Жінок:

Головна Управа Лондон	100.00
Гурток ОУЖ Аштон 10.00	Лестер 45.00
Бедфорд 20.00	Лідс 100.00
Бері 145.00	Лій 10.00
Болтон 30.00	Лондон 450.00
Брадфорд 100.00	Манчестер 100.00
Волвергамптон 20.00	Ноттінггам 25.00
Волтгам Крос 155.00	Олдгам 100.00
Гаддерсфілд 20.00	Пітерборо 20.00
Глостер 30.00	Редінг 100.00
Дарбі 20.00	Рочдейл 115.00
Едінбург 100.00	Сканторп 40.00
Ковентрі 10.00	Тодморден 50.00
Кіхлей 50.00	

Парафіяльна Рада Ноттінггам 100.00

Пласт – Організація Української Молоді:

Крайова Управа Дарбі	170.00
Станиця Дарбі 15.00	Лестер 25.00

£

«Подолія» і Спілка Олдгам. 500.00

Помісна Українська Католицька Церква.

Парафії: Дарбі 50.00
Гаддерсфілд 20.00
Лестер 250.00

Релігійне товариство «Свята Софія» Лондон 2,250.00

Спілка Української Молоді:

Хор СУМ «Русалка Дністрова» і балет «Орлик», Манчестер 170.00
Окружна Управа Лянкашір 100.00
Осередок СУМ Лестер. 100.00
Лондон 50.00
Болтон 40.00
Аштон. 25.00
Гаддерсфілд 20.00
Манчестер 20.00
Стокпорт 15.00

Танцювальні колективи:

Аштон 25.00 Редінг. 12.00

Товариство «Бойківщина» 50.00

Товариство «Гуцульщина» 50.00

Товариство Української гімназії 274.00

Українське Крайове Патріярхальне Об'єднання (УКПО):

Головна Управа Лондон 250.00
Манчестер 100.00
Стокпорт 31.00
Відділ УКПО Аштон 10.00
Дарбі. 10.00

Українське Товариство Сприяння УНР – Лондон. 325.00

З нагоди хрестин, весіль, ювілеїв, похоронів та інших нагод зібрано 6187.30

Суму цю пожертвували в більшості індивідуальні особи, або гроші були зібрані в домівках СУБ.

Пожертви громад у формі допомоги мистецьким колективам

Громада Ковентрі. 3500.00
Брадфорд 2500.00
Ноттінггам 2287.00

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ – ВІДДІЛІВ СУБ

1.	Бедфорд	25.00
2.	Бірмінггам	32.00
3.	Бістер	50.00
4.	Болтон	1160.00
5.	Брістоль	75.00
6.	Гаддерсфілд	120.00
7.	Гай Викомб	350.00
8.	Галіфакс	830.00
9.	Галашілс	40.00
10.	Глостер	197.00
11.	Данді	6.00
12.	Дарбі	215.00
13.	Діннінгтон	285.00
14.	Донкастер	30.00
15.	Едінбург	2000.00
16.	Іпсвіч	220.00
17.	Кардіфф	35.00
18.	Карлайл	1100.00
19.	Кембрідж	10.00
20.	Кіхлей	369.00
21.	Ковентрі	124.50
22.	Колчестер	37.50
23.	Лідс	100.00
24.	Лій	150.00
25.	Лондон	267.37
26.	Лютон	120.00
27.	Мансфілд	31.00
28.	Манчестер	7,560.30
29.	Ноттінггам	1025.00
30.	Нортгемптон	226.00
31.	Олдгам	250.00
32.	Престон	47.30
33.	Рагбі	575.00
34.	Рашден	68.50
35.	Редінг	55.00
36.	Свіндон	48.50
37.	Сканторп	400.00
38.	Сляв	281.00
39.	Стокпорт	25.00
40.	Сток-он-Трент	50.00
41.	Тодморден	928.00

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ – УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСЬКИХ КЛЮБІВ

1. Аштон	165.00
2. Бедфорд	30.00
3. Бері	400.00
4. Болтон	26.68
5. Брадфорд «Лиман»	1,987.10
6. Волтгам Крос	1,631.00
7. Галіфакс	300.00
8. Гаддерсфілд	1000.00
9. Глостер	300.00
10. Данді	125.00
11. Дарбі	1000.00
12. Донкастер	750.00
13. Іпсвіч	1,250.00
14. Каннок-Геднесфорд	450.00
15. Кіддермінстер	76.00
16. Лестер «Калина»	547.50
17. Лідс «Луна»	1,600.00
18. Лінколн	600.00
19. Лютон	400.00
20. Мансфілд	10.00
21. Манчестер «Діброва», «Дніпро»	1,300.00
22. Ноттінггам	750.00
23. Олдгам	510.00
24. Пітерборов «Дністер»	250.00
25. Престон «Сокіл»	25.00
26. Рагбі	500.00
27. Рочдейл «Заграва», «Київ»	1,146.32
28. Сканторп	700.00
29. Стокпорт	100.00
30. Тодморден	1000.00
31. Челтенгам «Лиман»	1,165.00

ЖЕРТВОДАВЦІ-МЕЦЕНАТИ

Союз Українців у Великій Британії. – £17,254.36.

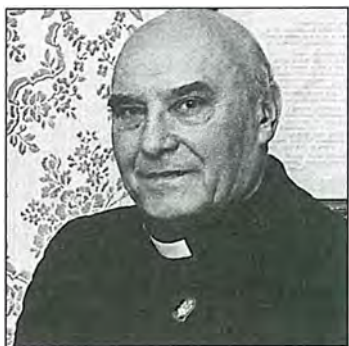

Левко ЧІЧАК. Пожертвував £8,888.80.

Народжений 12 лютого 1923 р., у селі Ясень, Калуського району, Івано-Франківської області у селянській родині. Воїн 1 Української Дивізії УНА. Проїшов підстаршинський вишкіл в Лявенсбурзі, отримавши ранг десятника. Після війни перебував у таборі полонених у Ріміні, Італія. До Великої Британії прибув 1948 року. В тому ж році 23 квітня мав випадок у праці, внаслідок якого цілковито втратив зір. Помер в українській оселі Союзу Українців у Великій Британії в Чіддінгфолді.

Михайло БЕРЕЗЮК. Пожертвував £4,300.00.

Народжений 16.2.1907 р. в селі Желбеч, Жовківський район, Львівська область. Закінчив 4 класи початкової школи. Колишній рядовий вояк польської армії. Помер 19.9.1986 р. в Лідс.

Отець митрат Микола МАТИЧАК. Пожертвував £1,320.00.

Отець митрат Микола Матичак, нар. 13.12.1922 р. в с. Стібно, пов. Перемишль. Прибув до Англії 1952 р. й обняв парафію в Ковентрі. Згодом душпастирював в Едінбурзі, Шотландія, відтак у Пітерборо і Галіфаксі, де створив при церкві заповідник-музей ім. Маркіяна Шашкевича. Душпастирював у Волвергемптоні до смерті. За його почином і зусиллями побудовано в тому місті церкву-пам'ятник свв. Володимира й Ольги у роковини 1000-ліття Хрещення України.

Василь ХОМ'ЯК. Пожертвував £1,200.00.

Народився 12.12.1916 р. в селі Унятичі, Дрогобиччина. З 1943 р. вступив до Дивізії «Галичина», учасник фронтових боїв під Фельдбахом. Полон перебув у Ріміні, Італія, і в таборах Англії. Після звільнення з полону працював на державній роботі, аж до виходу на пенсію.

Марія ТЕЛЮК. Пожертувала £1,115.00.

Марія Телюк, дівоче прізвище Кифор, народилася в селі Завалів, тепер Бережанський район, Тернопільська область. У часі Другої світової війни була вивезена до Німеччини на примусову працю. Після закінчення війни прибула до Великої Британії, де після одруження поселилася в місті Редінгу та разом із своїм чоловіком Михайлом, який був великим шанувателем музики, приєдналися до громадської праці в розбудові нашого життя на новому місці поселення.

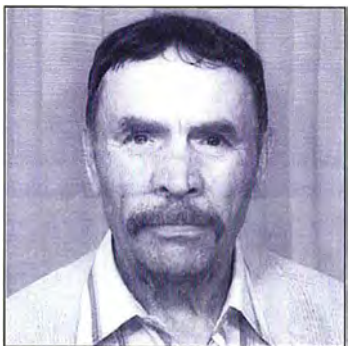
Довголітня голова місцевого Гуртка ОУЖ, член танцювального гуртка «Легіт», виховниця і учителька в місцевій школі українознавства і весь час допомагала своєму чоловікові в організуванні оркестри, яка була відома на Крайових сумівських Здвигах. Померла у Редінгу.

Дмитро БЕЗКЛУБИЙ. Пожертвував £1,106.00.

Дмитро КУНАШ. Пожертвував £1,030.00.

Дмитро Кунаш народжений 16.10.1910 року, в селі Бібрка, Львівщина. У 1943 році вступив до Дивізії «Галичина». Переживши воєнну хуртовину, опинився в Італії, як полонений перебував у Ріміні. 1948 року приїхав до Англії й працював до 62 року життя. З причини слабого здоров'я Дмитро Кунаш провадив скромне життя, жертвував щедро на національні, а зокрема на церковні цілі.

Юліян ЗАБЛОЦЬКИЙ. Пожертвував £1000.00.

Юліян Заблоцький, народжений 11.11.1911 року, визначний український та громадський діяч, член Українського Державного Правління, член Похідних Груп ОУН у 1941 році, довголітній в'язень польських і німецьких тюрем та концтаборів, довголітній голова Головної Ради і Головного Суду ОУН, довголітній директор УВС, член керівних органів СУБ та декількох інших українських організацій. Крайових Громадських Комітетів, член редакційної колегії «Визвольного Шляху», автор, меценат та ін. Від студентських років у рідних Глинянах, у Львові, та під час мандрівки з важливими завданнями просторами України в першому році нацистської окупації, а згодом проживаючи в Австрії, Німеччині, Франції, на Формозі, у США, Канаді, Великій Британії, де він найдовше жив і працював, – завжди його життя характеризували ідеалізм, соборництво, активний патріотизм, християнство і всебічність освіти. Помер у Лондоні.

Ярослав БОЧАН. Пожертвував £1000.00.

Ярослав Бочан народився 10 червня 1925 р. в Гайворонці, Україна. В 1944 р. виїхав на роботу до Франції, де вступив до польського війська. З Франції з польськими військовими частинами переїхав до Единбургу, Шотляндія. Закінчив вищі кельнерські курси і працював у різних місцевостях і готелях по своїй спеціальності. Тепер він є власником готелю в Черчкрайст. Ярослав Бочан брав активну участь у громадському житті в початкових роках після приїзду до Великої Британії, член СУБ, а також щедрий жертводавець на різні громадські цілі. З допомогою Я. Бочана відновлено церкву в Гайворонці.

Ярослав Роман ГАВРИХ. Пожертвував £1000.00.

Народився 8 червня 1923 р. в с. Чорнушовичі Львівської області. Батько і мати учителі. Абсольвент Української академічної гімназії у Львові. Прибув до Вел. Британії 1947 р. Професія – інженер-хімік (Лондонський університет), член Товариства українських інженерів Америки. Громадська діяльність: голова Комісії допомоги українському студентству у Вел. Британії, голова Суду Чести Об'єднання бувших Вояків Українців у Вел. Британії, голова Головної Пластової Ради, член Товариства св. Софії, член Проводу Українського Крайового Патріархального Об'єднання у Вел. Британії, член Президії Ради Союзу Українців у Вел. Британії. Живе в Лондоні з дружиною Лідєю і двома синами.

Панство Оля-Гелен (Якобсен) і Богдан ФУРДИНИ. Пожертвували £1000.00.

Богдан Фурдин народився 26.12.1928 р. в с. Гординя, Новий Самбір. Після закінчення початкової школи в 14 році життя був забраний німцями з батьком до Австрії на примусову працю. Після закінчення війни в 1945 році був вивезений з батьком до Італії, де вступив до польської армії, а батько перебував у цивільному таборі. По двох роках вони виїхали до Англії. Спочатку працював на фабриках, а також на різних інших роботах, а батько був столяром. У 1955 р. одружився. Дружина родом з Норвегії, народилася 19.5.1932 р. Жили з дружиною довгий час у Лондоні, з ними також жив і батько. Згодом поселилися поза Лондоном, у Сарі. В 1979 році помер батько на 95 році життя. У 1983 р. п. Богдан перейшов на вчасну емеритуру, а дружина ще далі працює.

Богдан Фурдин – щедрий жертводавець на громадські й церковні потреби.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЖЕРТВОДАВЦІ

Чічак Лев, Чіддінгфолд	£8,888.80	Прокопський П., Чіддінгфолд	175.00
Березюк Михайло, Лідс	4,500.00	Турко Теодор, Лондон	175.00
Матичак Микола, Волвергамптон	1,320.00	Бакушко Петро, Брадфорд	170.00
Хом'як Цилія і Василь, Лондон	1,200.00	Ципух Андрій, Бедфорд	170.00
Телюк Марія, Редінг	1,115.00	Вінтонюк О., Волтгем Крос	168.00
Безклубий Дмитро, Іпсвіч	1,106.00	Гайва Маріян і Д., Лондон	150.00
Кунаш Дмитро, Честерфілд	1,030.00	Ісаків Олекса, Ноттінгем	150.00
Бочан Ярослав, Крайстчерч	1000.00	Личак Петро, Лондон	150.00
Гаврих Ярослав, Лондон	1000.00	Небесняк Ірина, Олдгам	150.00
Заблоцький Юліян, Лондон	1000.00	КЯД, Бері	150.00
Фурдин Богдан і Пія, Лондон	1000.00	Кудрик Михайло, Іпсвіч	143.00
Комарницький Нестор, Рашден	650.00	Криворучка Михайло, Іпсвіч	140.00
Шеретюк М. Волтгем, Крос	570.00	Цимбалістий Петро, Лондон	130.00
Дякун Матвій, Чіддінгтон	540.00	Машак Володимир і Іванна, Лондон	130.00
Будний С., Ковентрі	535.00	Мигдаль Василь, Лондон	130.00
Мартинюк Михайло, Лондон	520.00	Скоробогатий Богдан, Валія	125.00
Шеремет Іван, Вістер	515.00	Безносюк Петро, Лондон	120.00
Демчук Лука, Ковентрі	500.00	Буцяк Юрій, Лондон	120.00
Кіндій Степан, Лондон	500.00	Гриньків Анна, Марія і Теодор,	
Саврій Лев, Галіфакс	500.00	Пітерборо	120.00
Кухар Петро, Буртон-он-Трент	470.00	Жураківський Орест, Лестер	120.00
Лога Галина, Лідс	405.00	Плекан Е., Сляв	120.00
Оревчук Степан, Лондон	405.00	Фрич Микола, Престон	120.00
Хомин Павло, Сток-он-Трент	360.00	Гасин Михайло Гай, Викома	115.00
Мамчин Степан, Ноттінгем	325.00	Брох С., Лідс	111.00
Панкевич Василь, Карлайл	322.00	Луцінкевич Михайло, Кардіфф	111.00
І. М., Плімут	300.00	Стешин Євген і Анна, Едінбург	110.50
Олеськів Василь і Пеля, Лондон	300.00	Чолач І., Гаддерсфілд	110.20
Добродій, Аштон	300.00	Головей Іван і Пелагія, Лондон	110.00
Турчин Дмитро, Інвернес	260.00	Гуляк Михайло, Бістер	110.00
Бойчук В., Дарбі	250.00	Зьомбра Г., Іпсвіч	110.00
Й. Б., Лондон	250.00	Кручко Іван, Редінг	110.00
Баран Петро, Літ	220.00	Стрільбицький, С., Кіхлей	110.00
Довбуш Осип, Сляв	220.00	Федечко Ірина, Кіхлей	110.00
Свинар Марія, Болтон	220.00	Ференц М., Лондон	110.00
Любінський Петро, Свіндон	201.00	Дюк Петро, Ковентрі	105.00
Дмитрів Ілля, Лондон	200.00	Равлюк Іван і Марія, Едінбург	105.00
Сопель Богдан, Олдгам	200.00	Сирота Микола, Сляв	105.00
Стецько Слава, Німеччина	200.00	Шенькер Василь, Іпсвіч	105.00

Жертводавці по £100.00

Басараб Теодор – Лондон	Гук Теодор – Рочестер
Бойко Григорій – Манчестер	Гуляк Павло і Дануся – Лондон
Валичко П. – Валія	Гулевич В. і Й. – Лондон
Веркалець Михайло – Редінг	Дем'ячук Олекса і Христина – Едінбург
Гаврилюк Юрій – Волвергамптон	Дорожівський Григорій – Сасекс

Дякович Михайло і Анастасія – Гай-Викомб
 Єнкала Юрій і Галина – Лондон
 Жмуд Ірина і Іван – Гаддерсфілд
 Захарчук Михайло – Лондон
 Зінь Лев – Лондон
 Зрай Микола – Ноттінггам
 Іванцюра Іван – Ноттінггам
 Іваш І. В. М. – Брадфорд
 І. Н. – Олдгам
 І. Щ. – Олдгам
 Карпа Гавриїл – Ноттінггам
 Когут Ярослав – Галіфакс
 Копко В. – Олдгам
 Кравець Роман і Марта – Лондон
 Криворучка М. – Кеннет
 Кузьо Йосиф з родиною – Галіфакс
 Куцак Д. – Лондон
 Лешишин Йосафат, о. – Дарбі
 Лис Володимир – Бормут
 Луців Володимир і Леся – Лондон
 Максимів І. – Ковентрі
 Малюський Г. – Лондон
 Мандзій М. – Манчестер
 Матіїв Степан – Манчестер
 Мацуський І. – Гайзлемір
 Мацяк В. – Рочестер
 Мілянчик Степан Петро – Гейфілд
 Мороз В. – Мідлсекс
 Незнаний – Лондон
 Новаківський – Бенфлід
 Н. Н. – Лондон
 Н. Н. – Лондон
 Павлик Ольга – Лондон
 Павлюк Д. – Болтон
 Панасюк Т. – Бері
 Росткович Андрій – Бедінгтон
 Скрипеч В. – Дарбі
 Соропук М. – Аштон
 Сташків Іван – Сток-он-Трент
 Стефанів Осип – Лондон
 Терлецький М. – Лондон
 Тимчишин Дмитро – Манчестер
 Удод Гавриїл – Ноттінггам
 Франчук Євдокія – Ноттінггам
 Чеканський Григорій – Гілфорд
 Чубатий Юрій – Лестер
 Шептицький Маркіян і Анна – Лондон
 Широкий А. – Вейкфілд
 Широкий Михайло – Манчестер
 Юрків Теодор – Ноттінггам
 Якуб'як Михайло – Брадфорд

Жертводавці по £90.00

Дмитрів Петро – Редінг
 Земба Дмитро – Бістер
 Нейлик Степан – Лондон
 Пасічник Ілля – Сляв
 Секунда С. – Лондон

Жертводавці по £80.00

Гаврилюк Нестор – Іпсвіч
 Курило Григорій – Редінг
 Куцак Юлія – Сляв
 Макар Володимир – Болтон
 Мельник Григорій – Редінг
 Павлик Галина – Лондон
 Парубочий Іван – Лондон
 Стадницький Теодор – Бістер
 «Х» – Лестер
 Витягловський Петро – Лондон 75.00
 Сухар І. – Бері 73.00
 Дубіль Василь – Кіхлей 72.50

Жертводавці по £70.00

Бойко Євген – Колчестер
 Гоцький Володимир і Олена – Лондон
 Кавич Іван – Сляв
 Калитин Іван – Редінг
 Кісак – родина – Лестер
 Коваль Яким – Ноттінггам
 Саварин Дмитро – Ноттінггам
 Федаш Ілля – Рочдейл

Жертводавці по £65.00

Бартків Осип – Глостер
 Березовський Михайло – Едінбург
 Грицик Василь – Іпсвіч
 Качкан Андрій – Свіндон
 Кифор В. – Редінг
 Цюпа Осип – Кардіфф
 Жуковський М. – Бері 64.00

Жертводавці по £60.00

Бартків Дмитро – Лондон
 Будний С. – Ковентрі
 Галій Д. – Олдгам
 Герман Петро А. – Свіндон
 Гнида Анна – Болтон

Горошко М. – Лестер	
Грицько Степан – Глостер	
Гошко П. – Лестер	
Єйна Д. і М. – Бадфорд	
Зайшлий Іван – Сляв	
Іскра Ярослав – Колчестер	
Клепач Григорій – Ноттінггам	
Ковач Іван – Дарбі	
Масник Володимир – Лондон	
Мельник Іван – Лондон	
Надвірний Франко – Редінг	
Походай – Олдгам	
Роговий Василь – Ковентрі	
Романюк Й. – Олдгам	
Рубель Іван – Лестер	
Сем'янчук Михайло – Кіхлей	
Сенчак Ілля – Редінг	
Сидоренко Микола – Ковентрі	
Стемпицький Володимир – Сляв	
Ткачук Володимир – Ноттінггам	
Устіянівський С. – Волтгам Крос	
Чопей Володимир – Ноттінггам	
Щербатюк Василь – Лій	
Яцина П. – Редінг	
Дячишин Микола – Оксфорд	58.00
Преснер Петро – Сляв	56.00

Жертводавці по £55.00

Ільків Іван – Редінг	
Матвіїв А. – Бірмінггам	
Матвіїв П. – Аштон	
Матвіїшин М. – Волтгам Крос	
Матвійчук Богдан – Рочдейл	
Навроцький Микола – Редінг	
Острожинський Богдан – Лестер	
Панас Ярослав – Редінг	
Попович М. – Волтгам Крос	
Садула Д. – Сток-он-Трент	
Тимчак І. – Норвегія	
Кінаш Михайло і Софія – Сляв	54.00
Савдик Андрій – Манчестер	54.00
Сверіда Богдан – Карлайл	53.00
Ткачик І. Е. – Глостер	53.00
Дубик Микола – Карлайл	51.00
Іванець Іван – Кіхлей	51.00

Жертводавці по £50.00

Андрусишин Микола – Ноттінггам
 Андрусів Михайло – Ноттінггам

Бабуняк Ярослав – Манчестер
 Базиляк Й. – Дарбі
 Бандура Степан – Ноттінггам
 Баран Василь – Редінг
 Білінський Ярослав – Лондон
 Бойчук Василь – Бадфорд
 Болюбаш Григорій – Болтон
 Бондарівський О. – Лондон
 Бортнічук Володимир і Ірина – Лондон
 Буртник Микола – Редінг
 Вергун Іван – Глязго
 Веретилло Стефан – Болтон
 Войтиновська Стефанія – Лондон
 Волошин П. – Росендейл
 Волтон Оля – Рочдейл
 Вошкулат Дмитро – Ноттінггам
 Гавалевіч Мирослава – Канада
 Гаврих Віктор – Лондон
 Галушак Дмитро і Катерина – Манчестер
 Ганкович О. і С. – Манчестер
 Глуханюк Микола – Сляв
 Грабар Іван – Лондон
 Грета Йосиф – Кіхлей
 Грицик Іван – Ноттінггам
 Гупало Михайло – Галіфакс
 Гуцман А. – Сафолк
 Данилюк Василь – Манчестер
 Данкович Теодор – Ноттінггам
 Данчак М. – Аннан
 Демчук В. – Бадфорд
 Дмитрик С. К. – Велінгборо
 Драпан Марія і С. – Гаддерсфілд
 Дробішер Микола – Лестер
 Дуркалець І. і В. – Ковентрі
 Дутка і. – Ковентрі
 Завальнюк О. – Вітбі
 Іванків Євген, Софія і В. – Гаддерсфілд
 Іваноньків М. – Чіддінгфолд
 Караван Симон – Мейденгед
 Карапата Василь і Марія – Манчестер
 Кезик Катерина – Бадфорд
 Кінаш Микола – Ноттінггам
 Климчук Михайло – Лондон
 Князевич Михайло – Рашден
 Ковалишин Т. – Дарбі
 Колесник Ілля – Сляв
 Кормило М. – Аннан
 Короленко Володимир – Валія
 Костинюк В. – Мілфорд
 Костів Михайло – Ноттінггам

Красій Осип – Ковентрі
Красовський Василь і Софія – Гаддерсфілд
Кричковський П. – Рочдейл
Крокош Михайло – Ноттінггам
Крупа Володимир – Манчестер
Крупа Тимко – Манчестер
Кузьма І. – Діннінгтон
Кунтий Петро – Ноттінггам
Куриляк Володимир – Галіфакс
Лазорищак Е. – Дарбі
Лось М. – Манчестер
Лукашук Іван – Манчестер
Лучка Володимир – Болтон
Магур Іван – Ноттінггам
Максим'юк Т. – Дарбі
Мартинюк Петро – Манчестер
Мицко Ярослав – Ловборо
Міляннич М. – Лінколн
Міляннич С. – Гейфілд
Молюх Петро – Манчестер
Моравецький Микола – Редінг
Музика Е. і Т. – Единбург
Надрага Петро –
Назарук Лука – Дарбі
Небесняки, родина – Глостер
Онуляк Кіндрат – Болтон
Ославський В. – Манчестер
Паньків Р. М. – Гаддерсфілд
Парадний Дмитро – Ковентрі
Пасічник Степан і Розалія – Гаддерсфілд
Пеленюк Петро – Ноттінггам
Пендюк Ольга – Ноттінггам
Петрушенко Я. – Лідс
Пивоварчук Григорій – Болтон
Пилип'як С. – Ексетер
Поврозник Арсен – Лондон
Поврозник Михайло і Любов – Лондон
Попович М. – Дарбі
Прокоп'юк І. – Рашден
Рафалюк Павло – Ноттінггам
Саврук Андрій – Брадфорд
Савчук Роман – Манчестер
Сарапук Павло – Болтон
Середка Ева – Лінколн
Сидор Антін і Анна – Гаддерсфілд
Сидорак Микола – Бістер
Скальський Іван – Манчестер
Скоба О. – Лідс
Соківка Павло – Единбург
Стиранка Анна – Ковентрі

С. М. – Лондон
Тихович Анна – Галіфакс
Тур Петро – Ковентрі
Федів Йосиф
Фришин Михайло і Анна – Гаддерсфілд
Харків Йосиф і Марія – Корбі
Червак М. – Лідс
Чолак Д. – Брайтон
Шанайда Іван і Марія – Скенторп
Широка Марія – Олдгам
Шмондрак С. – Дарбі
Шовковий М. – Гінклей
Шоробура Михайло – Лестер
Шутак Дмитро – Брадфорд
Щур Осип – Лестер
Ю. і Г. – Кіхлей
Яворський М. – Олдгам
Януш Петро – Лондон
Яшук Кирило – Кіхлей
Бородка Володимир – Іпсвіч – ф. 48.00

Жертводавці по £45.00

Вовк Анна – Болтон
Гладківський Осип – Редінг
Гук В. – Гарлов
Іванців І. – Лондон
Івасюк Іван – Лестер
Лис Василь – Честерфілд
Манастирський Ярослав – Колчестер
Непіп Т. – Парбі
Чорний Михайло – Сляв
Шандрович Павло – Редінг
Сав'юк Федір – Франція 44.00
Кінаш Михайло – Сляв 43.50
Воробець І. – Лондон 43.00
Бойко Дмитро – Свіндон 42.50
З. З. – Мідлсборо 42.00
Кліпало Петро – Іпсвіч 41.00
Старчак Теодор – Болтон 41.00
Чмелик Григорій – Кіхлей 41.00

Жертводавці по £40.00

Андрейович Роман – Ноттінггам
Андріяшук Василь – Кіхлей
Бабічук Микола – Буртон-он-Трент
Барабаш Іван – Бедфорд
Бідяк В. – Блякбурн
Борщ Теодор – Бері

Бурій Володимир – Болтон
 Вічкань І. – Дарвен
 Вовк – родина – Ноттінггам
 Волчанський В. А. – Олдгам
 Галицький Володимир – Буртон-он-Трент
 Гандзій О. – Тодморден
 Гапій Ксеня – Гай-Викомб
 Гарбуз Степан – Буртон-он-Трент
 Дзидзан Олекса – Ковентрі
 Довган В. – Бадфорд
 Дуговий Володимир – Лестер
 Думський Д. і М. – Гаддерсфілд
 Душний Михайло – Лій
 Ковалюк Микола – Буртон-он-Трент
 Корман Михайло – Ліверпуль
 Кравчук Іван – Честерфілд
 Курик Михайло – Іпсвіч
 Лисюк Уляна – Лондон
 Лозинський І. – Волтгам Крос
 Луців Микола (стар.) – Бадфорд
 Лютий І. – Тодморден
 Мандрика Василь – Едінбург
 Мацько Іван – Лондон
 Мельник М. – Лондон
 Несторук Микола – Ноттінггам
 Петришин М. – Іпсвіч
 Рачкевич П. – Бірмінггам
 Романюк Іван – Сляв
 Савдик К. – Манчестер
 Синишин Володимир – Гай-Викомб
 Скрипочка Іван – Сляв
 Смаль А. – Лондон
 Смерека Михайло – Лондон
 Сорокопуд О. – В. Бромвіч
 Фостун Святомир і Люба – Лондон
 Хрущ Андрій – Ноттінггам
 Чайка Марія – Редінг
 Щур Стефан – Болтон
 Ягніщак Євген – Лондон
 Янківський Володимир – Болтон
 Деба В. – Фолкстон 38.00
 Сеник Василь – Свансі 38.00
 Яворський Володимир – Кіхлей 38.00
 Лучків Ярослав – Іпсвіч 37.00
 Павлюк Григорій – Бістер 36.37

Жертводавці по £35.00

А. О. – Гай-Викомб
 Белецан Степан – Ноттінггам

Бучинський Степан – Ноттінггам
 Возивода Михайло – Бірмінггам
 Воронович В. – Лестер
 Гинда І. – Ковентрі
 Гривнак С. – Лестер
 Грицай Дмитро – Блякбурн
 Євин Михайло – Глостер
 Коваль Т. – Ноттінггам
 Комарницький Василь – Бедфорд
 Косилович Василь – Глостер
 Костецькі – родина – Манчестер
 Крупа М. – Блякбурн
 Кубів М. – Дарбі
 Лахман С. – Лестер
 Лебухорський С. – Лестер
 Луців Мартин – Сляв
 Мазур Любомир – Болтон
 Мороз Ілля – Честерфілд
 Морозовський Семен – Сляв
 Мотоланець Василь – Чіддінгфолд
 Мудрий І. – Глостер
 Піцунко Ярослав – Нортгемптон
 Прихідний Андрій і Еріка – Гаддерсфілд
 Рудий Михайло – Блякбурн
 Сорока Максим – Ноттінггам
 Тимченко Кузьма – Ньюкасл
 Цюпка Євген – Кіхлей
 Чемерис Іван – Гай-Викомб
 Ярош Г. – Бері
 Терлецький І. М. – США 33.00
 Фурман Микола – Бірмінггам 32.50
 Фурман Степан – Бірмінггам 32.50
 Беца Іван – Кіхлей 32.00
 Мазяр Петро – Кіхлей 32.00
 Щур Петро – Кіхлей 32.00
 Нидза Володимир – Кіхлей 31.00

Жертводавці по £30.00

Андрушків С. (родина) – Ковентрі
 Артименко Текля
 Бабухівський Степан – Галіфакс
 Байдалка Володимир – Колчестер
 Бахмат Максим – Бадфорд
 Бих Роман – Ноттінггам
 Білас В. – Олдгам
 Білоус Степан – Кіхлей
 Боднар О. – Лестер
 Бомбик В. – Дарбі
 Бризіцький Василь – Дарбі

Бродацький Едуард – Лондон
Бутрей Осип – Лестер
Ваврин З. – Глостер
Варцаба В. – Нортгampton
Василик Дмитро – Брандфорд
Вілора Михайло – Рочдейл
Волошин Василь – Болтон
Волощук Іван – Сляв
Гапчук Михайло – Галіфакс
Гарбуз П. – Бері
Гибала Т. – Редінг
Гладун Петро – Болтон
Голяк М. – Рагбі
Грабовський Петро – Сляв
Гриб В. – Блякбурн
Грицай Петро – Болтон
Гром'як Володимир – Болтон
Гук А.
Гуменний С. – Дарбі
Гуменюк Михайло – Ноттінггам
Гуцул В. А. – Лестер
Гелемей З. – Блякбурн
Дейнович Дмитро – Блякбурн
Демків Василь – Блякбурн
Деркач В. – Ковентрі
Донченко П. – Лондон
Доротяк Дженефа і В. – Гаддерсфілд
Доскоч В. – Болтон
Дропа В. – Дарбі
Дяк Б. – Гуль
Заєць Микола – Едінбург
Касюк Д. – Дарбі
Кобевка В. – Іпсвіч
Коваль В. – Колчестер
Козак Іван – Сляв
Костишин Григорій – Лестер
Кохан Микола – Сляв
Кривінський М. – Лестер
Ксьондзик Г. – Лондон
Кунець Михайло – Лондон
Кухта Іван – Буртон-он-Трент
Кучер Юрій – Ноттінггам
Лаврушка Семен і Варвара – Лондон
Лапчак П. – Брандфорд
Левандовський В. – Волтгем Крос
Левик Михайло – Болтон
Лесюк Володимир – Ноттінггам
Лохман Дмитро – Болтон
Мадиліус Михайло – Бедфорд
Максимів П. – Манчестер

Мандрик Ю. – Блякбурн
Мандрика Микита – Едінбург
Мартинюк М. – Рашден
Марчук О. – Блякбурн
Мацюх М. – Блякбурн
Медицький В. – Лестер
Меленюк М. – Ноттінггам
Мельник Володимир – Галіфакс
Мерлюк В. – Скаторп
Миколишин М. і С. – Брандфорд
Михальчук Микола – Болтон
Мінькович Ольга – Олдгам
Могіла Петро – Блякбурн
Муравська А. – Швайцарія
Наконе́чний Ілля – Сляв
Обуд Михайло – Редінг
Околович Микола – Бедфорд
Осадчук Степан – Лестер
Павкнер Іван – Болтон
Паращак Т. – Тодморден
Пасічинський Лев – Лондон
Петришин Юліан – Іпсвіч
Петяк Марія – Болтон
Постумент І. – Волтгем Крос
Прус Петро – Блякбурн
Ревіляк М. – Брандфорд
Репецький Т. – Ромфорд
Різак В. – Олдгам
Рогач Богдан – Лондон
Сава Іван – Бістер
Савка Марко – Болтон
Савчук І. – Дарбі
Свидницький М. – Манчестер
Семчук Михайло – Редінг
Сербин І. – Нортгampton
Сибаль Василь – Буртон-он-Трент
Сівка І. – Олдгам
Сікорський І. – Дарбі
Скорий Петро – Сляв
Сливінський Михайло – Манчестер
Смик Андрій – Сляв
Сологуб І. – Дарбі
Спетрук М. – Скаторп
Стадник Василь – Лестер
Стасюк Онуфрій – Лондон
Стасюк Петро – Колчестер
Стефанюк Василь – Лестер
Стрільчук І. – Шефільд
Татарчук Михайло – Дарбі
Тиханський П. – Стратфорд-он-Авон

Тихович Микола – Едінбург	
Ткачук Григорій – Лестер	
Тріль Пилип – Ноттінггам	
Тур Василь – Ноттінггам	
Туркевич Михайло – Лестер	
Фатерига Ярослав – Скаторп	
Федак М. – Блякбурн	
Федик Степан – Бістер	
Федишин Володимир – Ноттінггам	
Федчишин Михайло – Ноттінггам	
Фостяк Іван – Галіфакс	
Ципух І. – Лондон	
Цюник С. – Волтгам Крос	
Чиж Дмитро – Едінбург	
Шлапак О. – Бері	
Юрчило І. – Манчестер	
Юхненко Е. – Дарбі	
Яворський М. і Е. – Брадфорд	
Ярмак Ю. – Дарбі	
Миколишин М. – Лестер	28.00
Ярема Микола – Кіхлей	28.00
Ватаманюк Михайло – Іпсвіч	27.00
Рись Лев – Редінг	27.00
Сухляк Олекса – Іпсвіч	27.00
Щербій Лена – Ковентрі	27.00
Щур Іван – Кіхлей	27.00
Бурбела Василь – Беверлей Гил	26.00
Керчей Василь – Свансі	26.00
Лось Степан – Кіхлей	26.00
Чех Олекса – Кіхлей	26.00

Жертводавці по £25.00

Андріяшук А. – Кіхлей
 Афтанас І. – Дарбі
 Бандрівський І. – Блякбурн
 Берчук Іван – Едінбург
 Білий Б. – Ноттінггам
 Боднарець Р. – Манчестер
 Борах Володимир – Едінбург
 Букавин Микола – Болтон
 Букаєнко П. – Абергавен
 Бурка Петро – Галіфакс
 Бучинський Степан – Ноттінггам
 Валовка Е. – Кіхлей
 Валовка П. – Кіхлей
 Васюта Василь – Блякбурн
 Вахнюк О. – Брадфорд
 Венгер Ярослав – Аштон
 Вихрій В. А. – Манчестер

Волчанський В. – Олдгам
 Воронович І. – Лестер
 Гавкалюк Михайло – Галіфакс
 Гавриляк Я. – Болтон
 Гайда М. – Манчестер
 Гайдук І. – Бері
 Ганкевич Володимир – Колчестер
 Гарун Теодор – Лестер
 Гевало І. – Волтгам Крос
 Гевка Михайло – Дарбі
 Генік Василь – Блякбурн
 Герилюк Г. Р. – Ковентрі
 Германович Осип – Ноттінггам
 Гивель Д. – Олдгам
 Глаголюк Василь – Болтон
 Гладчук Василь – Болтон
 Головатий Богдан – Болтон
 Голов'як Тося і Микола – Гаддерсфілд
 Голубицький Т. і М. – Брістоль
 Гошій – родина – Олдгам
 Гринішак Григорій – Лестер
 Гуменний О. – Тодморден
 Гуменюк Василь – Бедфорд
 Данилів Т. – Глостер
 Дармохліб Василь – Ноттінггам
 Дем'янчук Я. – Бері
 Деркач Гарасим – Галіфакс
 Дочимінський М. – Манчестер
 Драпан Михайло і Анна – Гаддерсфілд
 Дрогомирецький В. – Фолкірк
 Дяківський Ю. – Лестер
 Зарицький Михайло – Ноттінггам
 Іванік І. – Аштон
 Кадиляк Микола – Лондон
 Капустинський Володимир – Лондон
 Карабин М. – Кембрідж
 Карабінович Михайло – Буртон-он-Трент
 Карач Михайло – Ковентрі
 Карпович Катерина – Галіфакс
 Кархів І. – Ковентрі
 Кикот Іван – Кіхлей
 Кирпич Іван – Бістер
 Кішуки, родина – Лестер
 Кобітович Д. – Чіддінгтон
 Ковалів Андрій – Ноттінггам
 Коваль Василь – Сляв
 Коваль Т. і М. – Лестер
 Когут А. – Лестер
 Козак С. Г. – Лестер
 Комар Петро – Ноттінггам

Кравець А. – Бадфорд	Свердлик Степан – Лестер
Кравець В. – Лестер	Семак В. – Шервуд
Крипник Роман – Манчестер	Сенюта Михайло – Бедфорд
Крутигорова – родина – Манчестер	Склінар Надія і І. – Гаддерсфілд
Кузина С. – Манчестер	Слезь Петро – Галіфакс
Кулик Василь – Лондон	Смадич і родина – Лестер
Кулик Іван – Манчестер	Стаськів Ілярій – Редінг
Куцик П. – Манчестер	Стасюк П. – Манчестер
Куцик П. – родина – Манчестер	Стефанишин О. – Единбург
Левицький Йосафат – Манчестер	Стецишин О. – Дарбі
Ленківська Оріся – Австралія	Стрілковський І. – Дарбі
Лилак Василь – Ноттінггем	Струтинський В. – Блякбурн
Луцак Ст. – Тодморден	Ступницький М. – Бедфорд
Лучків Петро – Манчестер	Танчук В. – Лідс
Любінський Йосиф – Редінг	Терлецький Л. – Лондон
Ляровицький Т. – Лестер	Теш Анна – Олдгам
Мазяр Тетяна – Кіхлей	Трухан Григорій – Глостер
Макар С. – Волтгем Крос	Турів Юрій і Марія – Енфілд
Макарчук Володимир – Галіфакс	Турконяк Ірина – Манчестер
Макогін Е. – Манчестер	Турконяк П. – Манчестер
Малиновський Олекса – Честерфілд	Федечко Іван – Кіхлей
Марковський О. А. – Манчестер	Федорів Іван – Единбург
Мартинюк Петро і Оля – Манчестер	Фінів Катерина – Глостер
Масура А. – Лестер	Химера В. – Олдгам
Мельник М. – Тодморден	Химера С. – Олдгам
Микитюк П. – Дарбі	Хоманець Іван – Сток-он-Трент
Михайлишин В. – Рашден	Цап Василь – Ноттінггем
Мормеха І. – Дарбі	Цінявський Федір – Донкастер
Орфенюк Іван – Оксфорд	Цісарський Петро – Дарбі
Остафійчук Михайло – Манчестер	Чабан Григорій – Бадфорд
Пайкош М. – Блякбурн	Чайківський Петро – Ноттінггем
Пайтра Гавриїл – Ноттінггем	Чахар Я. – Болтон
Панчишин Дмитро – Лондон	Чуба І. – Манчестер
Перегінець М. – Дарбі	Шавель Г. і А. – Галіфакс
Петришак В. – Волтгем Крос	Шевчук Михайло – Лестер
Підлиський Володимир – Блякбурн	Шмит В. – Дарбі
Починок М. – Олдгам	Шумка М. О. – Манчестер
Прийдун І. – Болтон	Щупляк І. – Лестер
Пристаєцький Йосиф – Глостер	Щупляк Микола – Лестер
Пугінець Давид – Ноттінггем	Яворська Анна – Кіхлей
П'ятночка Михайло – Лестер	Яхтельський Л. – Лондон
Ратич І. – Кіхлей	Яцків Роман – Стокпорт
Рибак Петро – Манчестер	Садівський Дмитро – Манчестер 24.00
Ришкович С. – Рашден	Богачевський Михайло – Карлайл 23.00
Рожик Іван – Ноттінггем	Бокун Петро – Іпсвіч 23.00
Роман І. – Стокпорт	Кіт Й. – Бері 23.00
Саїк Петро – Бірмінггем	Процко Володимир – Редінг 23.00
Сало – родина – Манчестер	Хом'як Теодор – Лондон 23.00
Саляник Дмитро – Манчестер	Шлапак Н. – Бері 23.00

Жертводавці по £22.00

Антонів Михайло – Редінг	
Берега М. – Бері	
Бозюк Іван – Карлайл л	
Водошинюк Яків – Глоссоп	
Гаргай Дмитро – Честерфілд	
Гордий Анна – Честерфілд	
Дінка М. – Чіддінгфолд	
Захарків Михайло – Кіхлей	
Комашка Михайло – Свіндон	
Кулинич Володимир – Карлайл л	
Пузяк Володимир – Ковентрі	
Янківський Василь – Мансфілд	
А. Т. – Саттон	21.00
Парашук Іван – Болтон	21.00
Сторощук Микола – Челтенгам	21.00

Жертводавці по £20.00

Аксюк Д. – Манчестер	
Андрусишини Євгенія і Марія – Лондон	
Антемес І. – Тодморден	
Антемес М. – Тодморден	
Антонів Анна Ноттінггам	
Антонів Мартин – Манчестер	
Антошко М. – Волтгам Крос	
Атаманюк Микола – Ноттінггам	
Бабінський В. – Ковентрі	
Бабчук Юрій – Манчестер	
Багрій В. М. – Рашден	
Баковський Р. – Тодморден	
Балюк С. – Тодморден	
Бандурак В. – Тодморден	
Баран Микола – Манчестер	
Баран Михайло – Манчестер	
Бараняк Антін – Ноттінггам	
Барчук М. – Кіддермінстер	
Батир Дмитро – Едінбург	
Батіг Михайло – Чіддінгфолд	
Безкоровайний О. Ноттінггам	
Бейли, п-во – Бері	
Береський М. – Скаторп	
Берчак І. – Манчестер	
Бесага В. – Корнвалія	
Бесага Теодор – Донкастер	
Бих Роман і К. – Ноттінггам	
Білецький Л. – Тодморден	
Білецький Стефан – Колчестер	
Білоус Анастасія – Кіхлей	

Біченчук І. – Сомерсет
Близінський В. – Пітерборо
Бляк Наталія Ноттінггам
Богайчук І. – Лестер
Бойко Степан – Ноттінггам
Бойчук О. – Дукінфілд
Болух І. – Манчестер
Бондаренко Андрій – Лондон
Бородка Марія – Іпсвіч
Борсук Михайло – Честерфілд
Борщ М. і Борщ Т. – Болтон
Брановський Іван – Галіфакс
Бубнів Максим – Ноттінггам
Буняк В. (родина) – Манчестер
Бурда Марія – Болтон
Буцера Я. – Ангус (Шотландія)
Валько Василь – Галіфакс
Варениця М. – Гаддерсфілд
Василик М. – Волтгам Крос
Василів А. – Волтгам Крос
Васильків М. – Волтгам Крос
Ватах І. Н. – Лідс
Винар Юрко – Сток-он-Трент
Винявський Р. – Бедфорд
Вовк Анна Ноттінггам
Вовк Василь – Манчестер
Вовк Михайло – Брадфорд
Волоцюга П. – Дарбі
Волощук В. – Грейс
Волощук І. – Рагбі
В. М. – Лондон
Гаврилко М. – Лестер
Гавриляк В. (родина) – Манчестер
Галяй Марко – Манчестер
Ганик П. – Лестер
Ганишин Іван – Колчестер
Ганячівський Іван – Ноттінггам
Гее Марія – Болтон
Германчак Лазар – Гай-Викомб
Гизняк Олег і Галина – Лії
Гілшанський Василь – Манчестер
Гінда Станіслав – Болтон
Гладкий В. – Скаторп
Гладкий Михайло – Скаторп
Гнатів Михайло – Едінбург
Гнилиця, Т. – Стокпорт
Головецький Іван – Едінбург
Горкуляк В. – Бері
Горобець І. – Дарбі
Горянський М. – Стокпорт

Грабарчик Анна і Дмитро – Айл-он-Вайт
 Грабець Степан – Ноттінггам
 Гринюк М. – Дарбі
 Гриняк Іван – Скаторп
 Грицик О. – Скаторп
 Грицюк В. – Скаторп
 Грицяк М. – Фелікстов
 Гук В. – Лестер
 Гук Іван – Олдгам
 Гук Т. – Іпсвіч
 Гунька Василь – Ковентрі
 Гусак Анна – Брадфорд
 Гусак Т. – Бері
 Гуцул Михайло – Бедфорд
 Гайовський О. – Манчестер
 Гелебин Михайло – Манчестер
 Геносіцкий Я. – Болтон
 Гніп Володимир – Ноттінггам
 Гніп Тома – Ноттінггам
 Гой Марія – Лондон
 Гора І. – Ковентрі
 Греськів П. – Лінколн
 Дацків Михайло – Болтон
 Дворський С. – Гаддерсфілд
 Демків Іван – Ноттінггам
 Дем'янчук Іван – Лондон
 Деремента Ярослав – Дарбі
 Дедів В. – Болтон
 Джиджора П. – Рочдейл
 Дидина В. – Бері
 Довгун І. – Болтон
 Домбровський Станіслав – Манчестер
 Дрогомирецький М. – Рашден
 Дрозд Микола – Гаддерсфілд
 Дуда Антон – Манчестер
 Дудишин Д. – Гаддерсфілд
 Дупелич В. (п-во) – Дюсбері
 Дякун М. – Волтгам Крос
 Ждан Іван – Брадфорд
 Загаєвич Микола – Бедфорд
 Заєць Марія – Единбург
 Замариняк Д. – Скаторп
 Замулінський Б. – Лестер
 Зогла Анна – Нортгемптон
 Зоровецький Павло – Блякбурн
 Іванів Ю. – Брадфорд
 Іванішак Олекса – Манчестер
 Іванків Михайло – Нортгемптон
 Іванків М. – Лінколн
 Іванський Степан – Ноттінггам

Іванців Теодор – Ковентрі
 Іванчук Стефан – Галіфакс
 Іванюк Іван – Бедфорд
 Іваськів С. – Лідс
 Ільків І. – Скаторп
 Ільницький Нестор – Ноттінггам
 Йосипчук Юрій – Глостер
 Казимир Іван – Болтон
 Калита М. – Олдгам
 Калита Степан А. – Рочдейл
 Каличинський Іван – Лій
 Каліка Микола – Ноттінггам
 Канюк Юлія – Галіфакс
 Канюка Ярослав – Болтон
 Карендович О. – Рагбі
 Каритник Т. – Бері
 Катеринюк Михайло – Рочдейл
 Качала Р. – Лондон
 Кельман В. – Дарбі
 Керницький Іван – Манчестер
 Керничук М. – Рочдейл
 Килин Василь – Колчестер
 Кіндерис Ілля – Дарбі
 Кіндрат А. – Манчестер
 Клим М. – Дарбі
 Клипач М. – Браксвел Ляйн
 Клюка Іван – Глоссоп
 Кміть Іван – Кіхлей
 Кміть Софія – Кіхлей
 Ковалів М. – Блякпул
 Коваль Теодор – Ноттінггам
 Ковальчук В. – Бірмінггам
 Ковальчук І. – Лідс
 Когут А. – Мідлсборо
 Когут П. – Гайд, Чешір
 Козак П. – Редінг
 Козак Федір – Гай-Викомб
 Козун М. – Кент
 Кондрат Михайло – Галіфакс
 Конинець Стефан – Галіфакс
 Копчик Я. – Манчестер
 Корнило Петро – Челмсфорд
 Королевич Михайло – Ноттінггам
 Коропецька Асундра – Галіфакс
 Косик Теодор – Манчестер
 Космірак Ілля – Ковентрі
 Коссак В. – Рашден
 Костик Д. – Блякбурн
 Кофлінський М. А. – Лідс
 Кравець Ю. – Аштон

Кравців Михайло – Донкастер
 Кравчина І. – Лестер
 Крамарчук Василь – Редінг
 Кремінь Дмитро – Кембрідж
 Кріслатий Михайло – Ноттінггам
 Крупа Степан – Сляв
 Кузьо Іван і Зеня – Галіфакс
 Кулик Петро і Анна – Бедфорд
 Куликовський С. і М. – Гаддерсфілд
 Кундереви́ч М. – Ковентрі
 Кунька М. – Лондон
 Купранець Й. – Дарбі
 Купранець. М. – Дарбі
 Кухта Святослав – Ноттінггам
 Кухта Текля – Ноттінггам
 Лановий Б. – Бадфорд
 Лапинські О. – Ньюкасл
 Лапчак П. – Лондон
 Ленчик В. – Раґбі
 Леонович М. – Волтгам Крос
 Леськів М. – Манчестер
 Лизен Теодор – Болтон
 Лисак Микола – Единбург
 Лисюк Іван – Рочдейл
 Литвин Дмитро – Манчестер
 Литвинів М. – Раґбі
 Личко Юлія – Болтон
 Лобас Анна – Гаддерсфілд
 Лопушняк Василь – Галіфакс
 Лось Марія – Кіхлей
 Лохман Анна – Болтон
 Луців Андрій – Бедфорд
 Лютик Я. – Гаддерсфілд
 Мазур І. – Болтон
 Макогін М. – Кіхлей
 Макогін С. – Тодморден
 Маланчук М. – Стокпорт
 Маланчук П. – Дарбі
 Малиновський Іван з Іваном і родиною –
 Бадфорд
 Мандзюк Ю. і З. – Ковентрі
 Мандюк Осип – Ліверпул
 Маренко С. – Редінг
 Маринець Евстахій – Болтон
 Маркевич Іван і Поля – Галіфакс
 Марклів Зеновій – Галіфакс
 Марущак Дмитро – Сляв
 Мастенко В. – Лондон
 Мати́ло Ю. – Дарбі
 Матвіївський Микола – Лондон

Матлах М. Дукенфілд
 Матлах М. – Блякбурн
 Мацик Василь – Галіфакс
 Меленюк І. – Ноттінггам
 Мельник А. – Олдгам
 Мельник Б. – Тодморден
 Мельник І. – Лестер
 Мельник Роман – Бадфорд
 Мельничук Григорій – Бадфорд
 Мельничук Леся – Лондон
 Миколова Марія – Лестер
 Михалецький В. – Іпсвіч
 Мицан Розалія – Манчестер
 Міські́в Лев – Лідс
 Міщенко Б. – Дарбі
 Моги́льчак І. – Дарбі
 Морикіт Т. – Нортгамптон
 Мороз Іван – Ноттінггам
 Мостовий Михайло – Кіхлей
 Мочерад М. – Олдгам
 Мула Н. – Аштон
 Нагненко Микола – Ньюарк
 Наливайко Я. – Манчестер
 Нанівський Микола – Манчестер
 Небола М. – Дарбі
 Незнаний – Тодморден
 Нико́лишин М. – Лестер
 Новак Теодор – Ноттінггам
 Нога М. – Волтгам Крос
 Окопська О. – Олдгам
 Олексевич В. – Аштон
 Олійник Дмитро – Манчестер
 Олійник І. – Ковентрі
 Олійник Михайло – Колчестер
 Олійник Михайло – Манчестер
 Олійник Ярослав – Манчестер
 Ониськів М. – Дарбі
 Остафійчук І. – Лінколн
 Остро́верха М. – Рочдейл
 Очабрук Йосиф – Галіфакс
 Павкнер Юзефа – Болтон
 Павлюк М. – Рашден
 Падух Іван – Ковентрі
 Палій Петро – Ноттінггам
 Панчишин П. – Рашден
 Пасіка Іван – Волтгам Крос
 Паска М. – Рочдейл
 Пацук І. – Рашден
 Пашин Андрій – Галіфакс
 Петришин М. – Лестер

Петришин Осип – Чіддінгфолд
Петрів Олекса – Рочдейл
Пижик Ірина – Ноттінггам
Пицко Остап – Ноттінггам
Пісковий П. – Ковентрі
Плаксій П. – Лінколн
Плотиця П. – Рашден
Полежака Семен – Лестер
Польняк Ірина – Лондон
Поляк Стефанія – Единбург
Поляниця І. – Стокпорт
Понятовська М. – Мансфілд
Попівняк Микола – Галіфакс
Посполіта Антін – Ноттінггам
Походай І. Домка – Бедфорд
Присяжний Михайло – Блякбурн
Проць Іван – Лондон
Пушкар Іван – Лідс
Радишин Микола – Ноттінггам
Радчук Т. – Дарбі
Раїнчук Ксеня – Бадфорд
Рак П. – Скаторп
Ратич Богдан – Манчестер
Рафалюк П. – Лондон
Ровицький Михайло – Ковентрі
Родак Е. – Лестер
Рожій Теодор – Манчестер
Рокош О. – Скаторп
Романишин Осип – Бедфорд
Романишин Петро – Бедфорд
Романів П. – Скаторп
Ромшук Анастасія – Галіфакс
Руданич Іван – Стокпорт
Савчук Василь – Манчестер
Садницький О. – Редінг
Садовий Лев – Челмсфорд
Сантар І. – Дарбі
Сарапук Петро – Болтон
Семків Іван – Единбург
Сиваник А. (родина) – Манчестер
Сидір Михайло – Манчестер
Сидор З. і І. – Гаддерсфілд
Сидорович Павло – Рочдейл
Сідельник Іван – Бадфорд
Сікорин Василь – Лондон
Скалецький С. – Ковентрі
Скалич В. – Лінколн
Сколосдра В. – Гайд, Чешір
Слабодух Олекса – Галіфакс
Славницький С. – Дарбі

Слободян В. – Рашден
Смалик Павло – Лондон
Смейко Петро – Лестер
Смерека Павло – Карлайл
Смольський Ярослав – Манчестер
Сморжанюк В. – Бадфорд
Сотник Петро – Галіфакс
Співак П. – Лідс
Сролик Стефанія – Галіфакс
Стадник Іван – Ньюарк
Стасік Іван – Лондон
Стахура Григорій – Ноттінггам
Шашко М. – Тодморден
Шельмах Теодор – Гай-Викомб
Штефанишин О. – Колчестер
Штецюк Михайло – Болтон
Сухаревич Володимир – Ноттінггам
Суховий Стефан – Іпсвіч
Сухоліс Петро – Ноттінггам
Таранишин Текля – Галіфакс
Тарас Григорій – Ноттінггам
Телев'як П. І. – Лондон
Тисячний А. – Ковентрі
Тицький Петро – Бедфорд
Ткачук М. – Лестер
Ткачук П. – Лестер
Угрин Дмитро – Манчестер
Улашкевич В. – Аштон
Ульчак В. – Олдгам
Федорович Стефан – Дарбі
Федчишин М. – Бадфорд
Фешак Г. – Драйфілд
Фінів І. (п-во) – Дарбі
Фінчак М. – Дарбі
Францкевич М. – Дарбі
Харишин Ізидор – Ноттінггам
Хоменко Степан – Сляв
Хомин Стефанія – Кембрідж
Хом'як Іван – Ноттінггам
Худик С. – Манчестер
Цалик Михайло – Галіфакс
Цюпин (родина) – Глостер
Цюрак Василь – Буртон-он-Трент
Цяприна Богдан – Лондон
Чабанюк Василь – Галіфакс
Черник Юрій – Галіфакс
Чопек Олекса – Престон
Чорниш Д. – Тодморден
Чуба В. – Манчестер
Чучко І. – Блякбурн

Шагай Мирон – Лондон
 Шаробура Михайло – Лестер
 Шевчук М. – Олдгам
 Шевчук Теодор – Манчестер
 Шидліч Богдан – Галіфакс
 Шинковський Лев – Лондон
 Шіляр А. – Блякбурн
 Шклянка В. – Олдгам
 Шляхетко Володимир – Манчестер
 Шмагай І. – Скаторп
 Шпак Гілда і В. – Гаддерсфілд
 Шпиця Ілля – Нортгемптон
 Шуригайло В. – Брістоль
 Щурик Василь – Дунстабл
 Щурок Михайло – Престон
 Юришин Семен – Ноттінгем
 Явний Андрій – Брандфорд
 Яворський Василь – Ноттінгем
 Янішевська Анна – Ноттінгем
 Ярега В. – Аштон
 Ярмола Микола Брандфорд
 Яроцький ф. – Брандфорд
 Яцик І. – Болтон
 Яцків І. – Лідс
 Яцків М. – Стокпорт
 Павлович М. – Волтгам Крос 19.00

Жертводавці по £18.00

Крупницький В. – Бері
 Прихідний Михайло і Марія – Бедфорд
 Юзів В. – Лідс
 Яремченко Юрій – Ноттінгем

Жертводавці по £17.00

Вербовський Пилип – Іпсвіч
 Вовк Ф. – Свіндон
 Даниляк І. – Бері
 Денис Микола – Болтон
 Крайник Михайло – Кіхлей
 Курилас Михайло – Іпсвіч
 Пахольчишин В. – Кіхлей
 Формазюк М. – Волтгам Крос
 Януш Ю. – Редінг
 Яцина Іван – Іпсвіч
 Гушак Р. – Лондон 16.10

Жертводавці по £16.00

Затвардський Володимир – Кіхлей
 Змарко Степан – Кіхлей
 Марценюк Мирон – Честерфілд
 Мельник Діонізій – Рочдейл
 Ройко Павло – Кіхлей
 Саладяк Йосиф – Глязгов
 Семець Микола – Іпсвіч
 Шевчук Михайло – Челтенгам

Жертводавці по £15.00

Андріїв М. – Лондон
 Бабич Іван – Едінбург
 Бабчук Д. – Манчестер
 Багира П. – Ковентрі
 Бакай М. – Олдгам
 Баран Й. – Рочдейл
 Бережавич М. – Болтон
 Білецька Р. – Блякбурн
 Білоус П. – Гаддерсфілд
 Близнюк А. – Рочдейл
 Богач Іван – Ноттінгем
 Борейко П. – Гайд, Чешір
 Бурдан О. – Олдгам
 Бутрин П. – Дарбі
 Вавринюк М. – Скаторп
 Василець С. – Тодморден
 Василик Василь – Глостер
 Васильків Володимир – Глостер
 Верес М. – Волтгам Крос
 Винницька Р. (родина) – Волтгам Крос
 Вінтонюк В. – Волтгам Крос
 Воробель Анджеля – Лондон
 Гаврик Н. – Бері
 Гайдамаха Н. М. – Глостер
 Гайдаш Йосиф – Глоссоп
 Гайдаш Микола – Глоссоп
 Гайдукевич М. – Бері
 Гапійчук Петро – Буртон-он-Трент
 Гаркавий Марія – Кіхлей
 Глушко Микола – Лій
 Гнатюк Гр. – Рочдейл
 Гнилиця П. – Стокпорт
 Горадчук І. – Дарбі
 Гримаїло Іван – Бедфорд
 Гринаш Роман – Манчестер
 Гринів П. – Дарбі
 Грицик І. – Брандфорд

Гадьо Володимир – Блякбурн
Гой Г. – Лідс
Гузій Михайло – Блякбурн
Данилишин В. – Сканторп
Данилко Петро – Блякбурн
Данилюк Петро – Блякбурн
Дашко Михайло – Манчестер
Дева І. – Сканторп
Денис (родина) – Волтгам Крос
Деревицький М. – Діннінгтон
Дзерин Михайло – Ноттінггам
Дида Люція і Василь – Гаддерсфілд
Діюк Михайло – Лій
Дмитерчук Микола – Рочдейл
Довбуш О. – Манчестер
Довгань Григорій – Іпсвіч
Доскоч Степан – Болтон
Желінська Є. – Лідс
Жугай М. – Волтгам Крос
Журак О. – Брадфорд
Заброцький Ярослав – Лестер
Задорожний М. – Олдгам
Заєць Ніна – Едінбург
Закорчений Осип – Бедфорд
Заремба В. – Глостер
Зваричук Павлина – Лій
Зеленевич І. – Болтон
Зімбровська Меланія – Манчестер
Івасюк Богдан – Мансфілд
Ільницький В. – Лестер
Калита Теодор – Болтон
Камінський В. – Лестер
Капеняк Стефан – Лестер
Карпа Петро – Рочдейл
Каспрук – Лестер
Катюшко Іван – Вико́мб
Качор П. – Ноттінггам
Квочак Юрій – Болтон
Кикот Анна – Кіхлей
Кикош Г. – Ковентрі
Киркош Микола – Болтон
Кітчак Михайло – Глостер
Кішко. М. – Рочдейл
Клепач Микола – Честерфілд
Ключник М. – Діннінгтон
Коблій К. Т. – Дарбі
Кобрин А. – Рочдейл
Колодчин Іван – Манчестер
Коненчук М. – Блякбурн
Король Євген – Чіддінгфолд

Костишин Ірина – Лідс
Костів І. – Лондон
Кочубей І. – Волтгам Крос
Кравець Р. – Манчестер
Крамар Василь – Бедфорд
Кривонос Анатолій – Манчестер
Криницький Петро – Лондон
Кулинич Роман – Бедфорд
Курдіяка Микола – Гай-Викомб
Куций М. – Лестер
Куцько Тереса – Манчестер
Левчук К. – Лідс
Лесів Дмитро – Рочдейл
Литвин І. – Кіхлей
Лісний Михайло – Рочдейл
Лоїш Ярослав – Блякбурн
Ломаковський Григорій – Болтон
Луців Микола – Брадфорд
Мазур Осип – Глязгов
Мазурик М. – Олдгам
Мазяр Марія і Михайло – Гаддерсфілд
Маленик Володимир – Свіндон
Малицький В. – Сканторп
Марієвич Іван – Бедфорд
Марченко Богдан – Лестер
Матвій В. – Брістоль
Матчишин Наталка – Ноттінггам
Мацьків В. – Волтгам Крос
Мачоган Василь – Рочдейл
Микита С. – Манчестер
Миколишин Д. – Брістоль
Миськів П. – Бері
Мицько Михайло – Едінбург
Місан Г. – Нортгемптон
Москаль І. – Волтгам Крос
Мочерад Микола – Манчестер
Музика Павло – Едінбург
Мулярський А. – Брадфорд
Мушеник Василь – Глостер
М. Р. – Волтгам Крос
Назарук А. – Дарбі
Назарук Василь – Дарбі
Нич А. – Сканторп
Ничипір Андрій – Сляв
Олексюк Антін – Крайст
Олексюк Юліан – Мансфілд
Олійник Г. – Болтон
Олійник Юстина – Блякбурн
Павліш В. – Манчестер
Палагіцький Іван – Ноттінггам

Палюга Василь – Лій
 Панас М. – Тодморден
 Пасічник Василь – Блякбурн
 Пелех Федір – Гай-Викомб
 Перепічка Євген – Болтон
 Петришин Василь – Бедфорд
 Петрів Олекса – Фелікстов
 Пиріг Кипріян – Крайстчерч
 Піндус М. – Волтгам Крос
 Пісковий Григорій – Болтон
 Пістун Павло – Лій
 Польовий І. – Скаторп
 Поруцький А. – Лютон
 Потопник Олена – Чіддінгфолд
 Поточняк Стефан – Галіфакс
 Предко Зеновій – Болтон
 Пронишин П. – Манчестер
 Пронів Михайло – Сляв
 Пугінець Давид – Ноттінггам
 Пудилик Іван – Бедфорд
 Путько І. – Дарбі
 Ригайло Богдан – Оксфорд
 Рогульський Р. – Кіхлей
 Роп'як О. – Рочдейл
 Рудь Ю. – Рочдейл
 Савченко В. – Скаторп
 Сем'янчук Іван – Кіхлей
 Сеник Павло – Ноттінггам
 Сенів Любомир – Лестер
 Симіоник Параскевія – Гай-Викомб
 Симчишин А. – Тодморден
 Скасків Теодор – Ноттінггам
 Скіп Т. – Лестер
 Скофінд Марія – Манчестер
 Скочиліс Теодор – Бадфорд
 Скочипець Роман – Болтон
 Слобода Григорій – Скаторп
 Слободян Михайло – Лондон
 Сорока Д. – Рочдейл
 Стадник Іван – Брістол
 Стародуб Іван – Сляв
 Стельмах Іван – Бірмінггам
 Стецько В. – Болтон
 Татарин Д. – Лінколн
 Терлецький Дмитро – Оксфорд
 Тижбир І. – Волтгам Крос
 Тимошук Петро – Ноттінггам
 Тимчишин Я. – Болтон
 Ткачук Іван – Редінг
 Тойсамий В. – Тодморден

Токарик І. – Олдгам
 Томашук Станіслав – Редінг
 Турчак П. – Олдгам
 Устименко П. – Волтгам Крос
 Фаринюк К. – Скаторп
 Федик Марія – Лондон
 Фірман В. – Бері
 Харух Стефан – Дарбі
 Хімейчук Володимир – Блякбурн
 Ховзун Михайло – Бірмінггам
 Храбатин Михайло – Лій
 Храбатин Роман – Лій
 Худик Іван – Челмсфорд
 Худьо Михайло – Ноттінггам
 Чабанович М. – Колчестер
 Чорній А. – Лідс
 Чупляк Стефан – Лій
 Шарко Данило – Болтон
 Шашка Павло – Едінбург
 Шкорута О. – Тодморден
 Шпитко Іван – Манчестер
 Штангрет Василь – Бедфорд
 Шур Ігор – Болтон
 Шур Стефанія – Кіхлей
 Юрків В. – Рочдейл
 Юшкалюк Теодор – Ноттінггам
 Яечник Михайло – Ноттінггам
 Яроцький М. С. – Лондон
 Яцюк Михайло – Глостер
 Єп. Корниляк Платон – Німеччина 14.80

Жертводавці по £14.00

Бордак І. – Бері
 Гайдук С. – Бері
 Горичун П. – Глостер
 Гуцман Андрій – Іпсвіч
 Квасній М. – Бері
 Ковальчук Ярослав – Болтон
 Копчок Осип – Іпсвіч
 Лисейко Т. – Бері
 Рудковський В. – Манчестер
 Щупляк Р. – Лестер
 Пронів Іван – Глостер 13.50

Жертводавці по £13.00

Андрушко Дмитро – Глязгов
 Басюк Іван – Болтон
 Герман Роман Ю. – Свіндон

Грицай П. – Бері
 Гуль П. – Лестер
 Дмитрик М. – Бірмінггам
 Колісник М. – Глостер
 Косінський Дмитро – Глязгов
 Костюк Павло – Челтенгам
 Лисейко М. – Бері
 Лукашук А. – Іпсвіч
 Луцинець З. – Рочдейл
 Нижник Микола – Глязгов
 Нілік Василь – Чіддінгфолд
 Петрика Д. – Бері
 Сигерич Сильвестер – Челтенгам
 Скасків А. – Бері
 Товарянський Гнат – Лестер
 Федаш І. – Бері
 Фенюк І. – Манчестер
 Фундела А. – Бері
 Шелегей Т. – Бері

Жертводавці по £12.50

Дацьків Павло – Лій
 Осюк М. – Манчестер
 Харамбура В. – Лестер
 Шаблій Ілля – Глоссоп

Жертводавці по £12.00

Безкоровайний Григорій – Іпсвіч
 Бойко А. – Свіндон
 Венців З. – Волтгам Крос
 Войціховський М. – Бері
 Гаргай В. – Бері
 Гладюк Іван – Карлайл
 Дослідне і плянове Бюро – Лондон
 Загаєвич О. – Бері
 Загородний М. – Рочдейл
 Калиняк І. – Бері
 Крилишин Степан – Рочдейл
 Левицький Б. – Бері
 Легкий Микола – Іпсвіч
 Масура Тимко – Бірмінггам
 Палій Т. – Глостер
 Панчак Дмитро – Глоссоп
 Парацій З. –
 Пізюра Іван – Редінг
 Пістун Галина – Лій
 Смерека О. – Бері
 Стещик Я. – Бері

Татарчук В. – Бірмінггам
 Тровк Марія
 Флют Василь – Лій
 Хомів Антон – Свіндон
 Циктор Теодор – Бері
 Шалогін Андрій – Лестер
 Шачко М. – Бері
 С. Я. – Норвіч

11.50

Жертводавці по £11.00

Борсукевич Іван – Рагбі
 Воробець Михайло – Іпсвіч
 Галик О. – Пітерборо
 Кіт Е. – Лестер
 Когут Василь – Челтенгам
 Ратич Ю. – Кіхлей
 Самус Ф. – Рочестер
 Сенишин О. – Кіхлей
 Степан Ілля – Карлайл
 Федуняк П. – Рочдейл
 Циганко Дмитро – Кіхлей
 Юхман М. – Рагбі
 Грималюк І. – Рочдейл
 Делевич Петро – Лідс
 Яремко Д. – Ньюкасл

10.50

10.50

10.06

Жертводавці по £10.00

Аболайтис О. – Лідс
 Аковіскі Михайло – Норвегія
 Алексевич Степан – Галіфакс
 Альтгам Іван – Брандфорд
 Андрусів Кирило – Ноттінггам
 Андрусак І. – Манчестер
 Андрушків, родина – Ковентрі
 Андрушак Марія – Блякбурн
 Антонюк Роман – Чіддінгфолд
 Аштонєць. В. – Аштон
 Бабиляк Стефан – Манчестер
 Бабій Дмитро – Ноттінггам
 Бабіцький М. – Дарбі
 Багорик О. – Аштон
 Бай Михайло – Ковентрі
 Бакун П. – Іпсвіч
 Балабан Д. – Дарбі
 Балагура Михайло – Брандфорд
 Балицький Петро – Лій
 Балуєк П. – Лінколн
 Баран Е. – Лідс

Баран І. Дукінфелд
 Баран Орест – Лондон
 Баран О. – Болтон
 Баран Параскевія – Ноттінггам
 Баранюк Стефан – Галіфакс
 Бараняк І. – Дукінфілд
 Барський родина – Ковентрі
 Барчук М. – Кіддермінстер
 Бачинський З. – Манчестер
 Бачинський В. – Олдгам
 Бачинський Михайло – Ноттінггам
 Безкоровайний С. – Брадфорд
 Безушко Михайло – Галіфакс
 Безушко Осип – Карлайл
 Бенцак Василь – Ноттінггам
 Бережанський І. – Кембрідж
 Березовська Марія – Престон
 Бик М. – Скенторп
 Бих П. Т. О. – Ноттінггам
 Біганський М. – Болтон
 Бідна Настя – Рочдейл
 Білий Б. – Манчестер
 Білик І. – Манчестер
 Білозір Олег – Оксфорд
 Білусяк Іван – Манчестер
 Благий В. – Дарбі
 Блиндей Стефан – Лій
 Блюс К. – Глостер
 Богатирець Сильвестер, о. – Редінг
 Богдан Микола – Аннан
 Богуслав Клим – Манчестер
 Боднарець родина – Манчестер
 Бойко Д. – Единбург
 Бойко Федір – Галіфакс
 Бойчук Василь – Галіфакс
 Бойчук Данило – Лій
 Бондерівський Михайло – Манчестер
 Борецько Михайло – Рочдейл
 Борщ Б. – Болтон
 Борщук Василь – Ноттінггам
 Бохонок М. – Дарбі
 Боянівський Д. – Ковентрі
 Бройко Текля – Галіфакс
 Бугринєць Олекса – Брадфорд
 Букшак Михайло – Ноттінггам
 Бунь Ф. – Пітерборо
 Бурбела В. – Лестер
 Бурлак П. – Брангольм
 Бурляк Стефан – Діннінгтон
 Бутрій Іван – Престон
 Буца М. – Брадфорд
 Бучок В. – Аштон
 Бучок С. – Аштон
 В. А. – Ноттінггам
 Ванат А. – Лідс
 Вантух Іван – Бірмінггам
 Варварук П. – Лестер
 Варлам Іван – Редінг
 Василик А. – Манчестер
 Василик Богдан – Манчестер
 Василик Марія – Манчестер
 Василик Петро – Брадфорд
 Василина М. – Брадфорд
 Василишин Василь – Галіфакс
 Василишин Іван – Манчестер
 Василишин Петро – Брадфорд
 Василів М. – Волтгам Крос
 Василь Л. – Лондон
 Васильків Н. – Лідс
 Василюк В. – Брадфорд
 Васьковець Василь – Дунстабл
 Вацяк Іван – Манчестер
 Величко Михайло – Ковентрі
 Венгер Оксана – Лондон
 Вербовецький Михайло – Блечлей
 Вербовий Л. – Волтгам Крос
 Вербовий М. – Волтгам Крос
 Верб'юк П. – Кент
 Веремієнко М. – Брадфорд
 Верней А. – Гаддерсфілд
 Верстюк Анна – Лестер
 Верховець Михайло – Редінг
 Верхола Іван – Ноттінггам
 Веселівський Михайло – Ковентрі
 Венців М. – Волтгам Крос
 Винничук Василь – Манчестер
 Висоцький К. – Гайд, Чешір
 Вільницький З. – Дукінфелд
 Вільнеченко А. – Дарбі
 Вільшинський М. – Парбі
 Вітицький М.
 Вітчук Г. і В. – Нортгемптон
 Влашин С. – Аштон
 Влох В. М. – Брадфорд
 Вовк Т. – Гаслінгден
 Вовчук А. – Престон
 Вовчук Юлія – Лондон
 Возняк Д. і І. – Гаддерсфілд
 Возняк М. – Дарбі
 Восьний А. – Олдгам

Волинська Й. – Глостер
 Воловець Іван – Манчестер
 Волосянський М. – Гайд, Чешір
 Волошин В. – Гаслінгден
 Волошин Михайло – Едінбург
 Волошин О. – Редінг
 Волошук В. – Лондон
 Волярчук Микола – Дарбі
 Воробель І. – Брандфорд
 Вороновський Петро – Едінбург
 Вояк І. – Скаторп
 Врубель Григорій – Манчестер
 Врублевський П. – Брандфорд
 Вуйк Петро – Брандфорд
 В. В. – Тодморден
 В. П. – Рочдейл
 Гаврила І. – Брандфорд
 Гаврилів Петро – Ковентрі
 Гаврилюк П. – Дарбі
 Гаврилюк Степан – Кіхлей
 Гавчак Д. – Рочдейл
 Гаєвський Михайло – Блякбурн
 Гайгель Іван – Рочдейл
 Гайдук М. – Бері
 Галас М. – Брандфорд
 Галик Стефан – Лондон
 Гамашер І. – Гове
 Гарасим'юк М. – Плімут
 Гарбуз Юліяна – Ноттінгем
 Гаргай А. К. – Брандфорд
 Гаргай Н. – Честерфілд
 Гаркавий Володимир – Кіхлей
 Гармич Іван – Гай-Викомб
 Гашук Іван – Глязгов
 Герман Леся А. – Свіндон
 Герман Ной Б. – Свіндон
 Германчак А. – Гай-Викомб
 Гижий Т. – Глязгов
 Гисяк Василь – Ноттінгем
 Гінда К. – Діннінгтон
 Гладун В. – Дарбі
 Гладун Д. – Лінколн
 Гляд В. – Глостер
 Гнатко П. – Дарбі
 Гнатюк Д. – Лінколн
 Гнатюк П. – Болтон
 Гнилиця Марія Є. – Стокпорт
 Годований Федір – Вістер
 Голинський В. – Брандфорд
 Головатий Ліза – Болтон
 Головецький Ярослав – Лінколн
 Голубчак М. – Болтон
 Горанина В. – Манчестер
 Горбач Марія – Болтон
 Горбач Стефан – Ноттінгем
 Гордійчук Ілля – Колчестер
 Горин Петро – Манчестер
 Городинський М. – Олдгам
 Грабовський Григорій – Сляв
 Грам'як І. – Болтон
 Гривнак Володимир – Стокпорт
 Гриньків Василь – Глостер
 Грицик Іван – Ноттінгем
 Гром'як В. – Гаддерсфілд
 Грона П. – Брандфорд
 Губар Григорій – Ковентрі
 Губич М. – Рашден
 Губіцький Михайло – Гай-Викомб
 Гуда С. – Брандфорд
 Гудима Ярослав – Ноттінгем
 Гузан Степан – Ноттінгем
 Гузар Іван – Лондон
 Гузар О. – Лондон
 Гузар Петро – Лондон
 Гук Юліян – Бері
 Гулевич Сергій – Карлайл
 Гуль Теодор – Ноттінгем
 Гумен М. – Лідс
 Гуменюк А. – Глостер
 Гуменюк Володимир і Анна – Лондон
 Гундер Іван – Лондон
 Гунька Павло – Ковентрі
 Гунька Стефан – Ковентрі
 Гуранич Ю. – Діннінгтон
 Гавадзин В. – Дарбі
 Гавлик М. – Брандфорд
 Гайда В. – Лестер
 Гайда Михайло – Стокпорт
 Гембич Й. – Стокпорт
 Герєга Стефан – Дарбі
 Глов'як Михайло – Манчестер
 Гресько Іван – Ковентрі
 Грис Володимир – Ковентрі
 Гула Д. – Скаторп
 Данилко Михайло – Брандфорд
 Данилович Б. – Болтон
 Даниляк Григорій – Престон
 Даниляк Михайло – Гаддерсфілд
 Данкевич Й. – Тодморден
 Данкович С. – Брандфорд

Данчевський Б. – Рагбі
Дацків Данило – Ноттінггам
Деревенський Теодор – Олдгам
Децик О. – Манчестер
Дещинский С. – Нортгамптон
Джуль Г. – Сляв
Джура М. і Меленів М. – Ковентрі
Джус Розалія
Дзінька І. – Лідс
Дзюбак Ірина – Манчестер
Дідак Іван – Рочдейл
Дідик Дмитро – Манчестер
Дідич Богдан – Галіфакс
Дідора Орест – Ковентрі
Дідух Зенон – Брадфорд
Дідух Михайло – Брадфорд
Діхтяренко Олексій – Ноттінггам
Дмитришин Іван – Манчестер
Дмитришин М. – Бейсінгсток
Дмитрів Степан – Галіфакс
Дністрянский Петро – Лій
Добровський Іван – Ноттінггам
Добрянський Володимир – Лій
Довбуш Ілля – Гай-Викомб
Довгань Дж. і Роман – Едінбург
Доманський Микола – Ноттінггам
Домашовець А. – Брадфорд
Доміняк Іван – Блякбурн
Домчин Дмитро – Ноттінггам
Дорош М. – Рочдейл
Дорошенко Микола – Едінбург
Досяк Олекса – Бедфорд
Драгинич Іван – Ноттінггам
Дражньовський Т. – Ковентрі
Дрозд Я. – Брадфорд
Дуб Василь – Брадфорд
Дубиняк Роман – Лідс
Дублянський М. – Блякбурн
Дудяк І. – Кінгсбрідж
Дузінкевич Я. – Болтон
Дуліба К. – Аштон
Дума Олекса – Ноттінггам
Думич Теодор – Мансфілд
Дупець Ярослав – Ковентрі
Дуркач Микола – Гай-Викомб
Дутковський О. – Лестер
Душко А. – Аштон
Дячишин Анна – Оксфорд
Д. Ш. – Брадфорд
Єрега В. – Аштон

Жадан В. – Пітерборо
Жданович М. – Ковентрі
Женчук Г. – Рочдейл
Жилавий В. – Лестер
Житкевич М. – Данді
Жорняк П. – Гаддерсфілд
Жук М. – Брадфорд
Жупанська Марія – Галіфакс
Жупник Ілля – Болтон
Забава Павло – Ноттінггам
Заброцький М. – Пітерборо
Зазуляк П. – Лінколн
Закорчемна Катерина – Дарбі
Залізний В. – Манчестер
Заліський Павло – Дарбі
Замойський Іван – Манчестер
Замулінський М. – Брадфорд
Замулінський С. – Брадфорд
Заозірний Микола – Галіфакс
Захарків В. – Рагбі
Захарків Леопольд – Кіхлей
Захарків М. – Лютон
Захарко Леся – Лондон
Заяць Марія – Ноттінггам
Зварич В. – Редінг
Здолини І. – Брадфорд
Зеленевич А. – Болтон
Зеленюк Анна – Ноттінггам
Зілінський Й. – Рагбі
Зубко Д. – Лінколн
З. О. – Ковентрі
Іваник Д. – Дарбі
Іванина Йосиф – Бері
Іваницький Д. – Брадфорд
Іваницький Михайло – Донкастер
Іваницький М. – Дукінфелд
Іванків Василь – Манчестер
Іванович Михайло – Манчестер
Іванців Іван – Галіфакс
Іванчишин Микола – Брістол
Іванчук А. – Олдгам
Іванюк А. М. – Лондон
Іваськевич М. – Гайд, Чешір
Івоняк Лука – Брадфорд
Ігнатенко А. – Манчестер
Ільчишин Г. – Манчестер
Ільчишин С. – Лестер
Ільчук Михайло – Ковентрі
І. С. – Ковентрі
Казан Петро – Лій

Казів Євген – Кіхлей
 Калим М. – Раґбі
 Калиник В. – Олдгам
 Калинич В. – Вортінг
 Калита Марія
 Канюка А. – Рочдейл
 Капець Петро – Ноттінггам
 Кармазин Іванна і Григорій – Гаддерсфілд
 Карпинець П. – Брадфорд
 Карпусевич В. – Дарбі
 Карчевський Іван – Іпсвіч
 Кацаба Володимир – Едінбург
 Качмар Андрій – Манчестер
 Кашевка Богдан – Брадфорд
 Квакуша Ілля – Вістер
 Квасицький Микола – Болтон
 Кенц Петро – Лондон
 Керний Теодор – Гаддерсфілд
 Керничний Г. – Брадфорд
 Керничний М. – Брадфорд
 Кидик І. – Лідс
 Кикавець Остап – Кіхлей
 Кикош І. – Болтон
 Кирста М. – Лінколн
 Кисіль А. – Лідс
 Кінашук Василь – Галіфакс
 Кінішин Василь – Галіфакс
 Кіс Н. – Діннінгтон
 Кіт М. – Олдгам
 Кішко Г. – Лідс
 Кіщей І. – Рашден
 Кіщук П. – Лестер
 Клим Дмитро – Ноттінггам
 Клим С. – Дарбі
 Климишин Михайло – Ковентрі
 Климишин П. – Ковентрі
 Климчак С. – Гаддерсфілд
 Климчук Ярослав – Діннінгтон
 Клюк Степан – Кіхлей
 Клюк С. – Бісковен
 Клюфас Ольга – Лондон
 Клюфас П. – Тодморден
 Князевич А. – Лестер
 Кобіта П. – Лестер
 Коваленко В. – Бедфорд
 Ковалик Микола – Ноттінггам
 Коваль Адам – Колчестер
 Коваль В. – Лестер
 Коваль Іван – Брадфорд
 Коваль П. – Раґбі
 Ковальчик В. – Рочдейл
 Ковальчук Д. – Лідс
 Ковальчук Н. – Рочдейл
 Когут М. – Кент
 Когут М. – Лондон
 Когут М. – Ноттінггам
 Козак Анна – Гай-Викомб
 Козак Анна – Ноттінггам
 Козак Михайло – Сляв
 Козак М. – Лестер
 Козловський М. – Пітерборо
 Козун Анна – Скаторп
 Козун Катерина
 Колеба Д. – Бірмінггам
 Коломиєць В. – Ковентрі
 Колосінський І. – Ковентрі
 Комарницька Марія – Манчестер
 Комош родина – Гавант
 Конашук Василь – Карлайл
 Коновалек Зенон – Брадфорд
 Копильців В. – Рашден
 Копко М. – Дарбі
 Копчик О. – Манчестер
 Коритницький П. – Лінколн
 Кормило Петро – Аннан
 Корнас О. – Ньюкасл
 Корнієнко А. – Дарбі
 Коропіш М. – Стокпорт
 Космірак Маріо – Ковентрі
 Космірак М. – Лідс
 Костецький Василь – Дарбі
 Костецький Михайло – Кембрідж
 Костів І. – Кіхлей
 Костів І. – Лестер
 Костовський І. – Дарбі
 Кость В. – Лідс
 Костюк Теодор – Манчестер
 Котлярчук Тереса – Лондон
 Коханюк А. – Брадфорд
 Кравець Анна – Гаддерсфілд
 Кравчук В. – Лідс
 Кравчук Катерина і Михайло – Гаддерсфілд
 Кравчук Катерина – Престон
 Кравчук М. – Дарбі
 Кравчук Омелян – Сляв
 Красій Степан – Манчестер
 Крет Т. – Стокпорт
 Кривий Петро – Ноттінггам
 Кривич І. – Брадфорд
 Крив'юк Михайло – Буртон-он-Трент

Криса Я. – Манчестер
Крисько М. – Дарбі
Крицак Я. – Брадфорд
Кришук Петро – Редінг
Кріль Павло – Манчестер
Крук Василь – Брадфорд
Крупа Б. – Блякбурн
Кубів І. – Бате
Кудла І. – Брадфорд
Кудярьський М. – Гайд, Чешір
Кузишин Микола – Буртон-он-Трент
Кузишин О. – Волтгам Крос
Кузів М. – Рочдейл
Кузів М. – Стокпорт
Кузів Степан – Лестер
Куклінський І. – Гаддерсфілд
Кулик І. – Манчестер
Купранець Б. – Дарбі
Купранець П. – Дарбі
Курилів Д. – Кіхлей
Курляк Марія – Ноттінггам
Курляк Остап – Лондон
Курляк Федір – Ноттінггам
Курпіта М. – Брадфорд
Куртяник Д. – Рочдейл
Куртяник П. – Манчестер
Курчонос В. – Аштон
Куфлінський Іван – Лондон
Куций М. – Лінколн
Куцко Анна – Манчестер
Кучвара Микола – Брадфорд
Лабай М. – Лінколн
Лавриненко І. – Ковентрі
Лаврів Микола – Гаддерсфілд
Лазар Болеслав – Бедфорд
Лапчинський П. – Манчестер
Лебідь М. – Дарбі
Левицький Василь – Манчестер
Левицький Стах – Манчестер
Левкут Роман – Едінбург
Лендяк Іван – Престон
Леньо І. – Брадфорд
Леньо Ю. – Манчестер
Лепкі Володимир і Люба – Манчестер
Леськів П. – Манчестер
Лехкий В. – Аштон
Лецик Василь і Софія – Манчестер
Лецик Іван – Ковентрі
Лешук Михайло
Липкий І. – Лінколн

Лисенків М. – Рагбі
Лисий Остап – Манчестер
Лисиця Василь – Нортгемптон
Литвин Михайло – Стокпорт
Литвиненко Микола – Лій
Лиховид В. – Дарбі
Лихолат Іван – Брадфорд
Лихолат Михайло – Манчестер
Лімонченко Іван – Блякпул
Лішневський Л. – Болтон
Логаза Олекса – Престон
Лозовий Т. – Лестер
Ломага Ю. – Лінколн
Ломачинський – Пітерборо
Лосниця Дмитро – Лондон
Луб М. – Дарбі
Лукавий Василь – Лондон
Лукашук І. – Олдгам
Лупак М. – Лінколн
Луцан Михайло – Престон
Луцик Е. – Дарбі
Луців Михайло – Оксфорд
Лучин Василь – Брадфорд
Лучка Ігор – Болтон
Лучка Мартин – Лестер
Лучка Ярослав – Болтон
Лушак Василь – Ноттінггам
Любінський М. – Лондон
Любінський Осип – Колчестер
Любушка Л. – Рочдейл
Людкевич Іван і Марія – Брадфорд
Люшняк Дмитро – Ліверпуль
Ляниця Михайло – Лондон
Ляшенко І. – Брістол
Ляшенко М. – Брістол
Мадилос С. – Лестер
Мазепа М. – Брадфорд
Мазур Григорій – Галіфакс
Мазурак Д. – Манчестер
Маир Марія – Лондон
Макарчук Іван – Галіфакс
Макогін В. – Брадфорд
Макогін В. – Дукінфілд
Макойда В. – Лінколн
Максимів Теодор – Ноттінггам
Максимович П. – Рочдейл
Максимців Володимир – Колчестер
Малиновський В. – Скаторп
Малиновський Г. – Скаторп
Малиц – Манчестер

Малицький Д. – Бранфорд
 Малко В. – Лондон
 Малко Д. – Лондон
 Мандзій І. – Бранфорд
 Мандзій С. – Бранфорд
 Маринчак Іван – Ноттінгем
 Маркевич П. – Лінколн
 Марків Леся – Бранфорд
 Марків Марія – Бранфорд
 Марко М. – Лідс
 Маркович Іван – Манчестер
 Мартин М. В. – Болтон
 Мартинюк Василь – Глостер
 Марунчак Іван – Лондон
 Марусяк М. – Аштон
 Маслюк Іван – Лій
 Матвійський Адріан – Бранфорд
 Матвійський Володимир – Ковентрі
 Матвійців І. С. – Бранфорд
 Матвійчук С. – Лідс
 Матенчук Марія з родиною – Галіфакс
 Матешко В. – Стокпорт
 Матешко Н. – Стокпорт
 Матешко С. – Стокпорт
 Матійчин М. А. – США
 Матлак А. – Болтон
 Мацьків С. – Лідс
 Машталір Г. – Бранфорд
 Мельник В. – Лондон
 Мельник Григорій – Манчестер
 Мельник Л. – Дарбі
 Мельник М. – Рашден
 Мельник О. – Бранфорд
 Мельників Петро – Ноттінгем
 Ментус Марія – Галіфакс
 Ментух К. – Рочдейл
 Мередіч Д. А. – Лестер
 Микитин Броніслава – Манчестер
 Микитин Михайло – Ноттінгем
 Микитюк М. – Рашден
 Микитюк Ф. – Дарбі
 Миколишин Ю. Н. – Лестер
 Миколіюк М. – Лінколн
 Микосовський В. – Манчестер
 Микуляк Дмитро – Мансфілд
 Мисько М. – Кіхлей
 Михайлишук В. – Рочдейл
 Михайлів Олекса – Волгем Крос
 Михнюк Василь – Сляв
 Мищик А. – Лінколн

Мишко Василь – Ноттінгем
 Мишишин Д. – Манчестер
 Мишишин Зенон – Лондон
 Мікулін Василь – Лондон
 Мірченко В. – Болтон
 Місків О. – Рочдейл
 Міськів Мирон – Лідс
 Мішук Петро – Галіфакс
 Мниш Стефан – Редінг
 Мовчан Омелян – Сток-он-Трент
 Мовчко І. – Дарбі
 Монастирський М. – Доннінгтон
 Моравський Т. – Лідс
 Мороз Володимир – Бедфорд
 Мостецький В. – Рагбі
 Мотовильчук Володимир – Ноттінгем
 Мохун Анна – Ноттінгем
 Мошкун О. – Аштон
 Музика Корнило – Кіхлей
 Муравецький Микола – Редінг
 Мусянович Анна – Гаддерсфілд
 Мушанський І. – Бранфорд
 Мушеник Ірина – Лондон
 Мяртусь С. – Редінг
 М. К. – Кіхлей
 М. С. Я. – Карлайл
 Набрідний М. – Гаддерсфілд
 Нагайло В. – Волвергамптон
 Нагірний В. – Манчестер
 Назар М. – Брайтон
 Наконечний І – Редінг
 Наконечний Іван – Едінбург
 Наливайко І. – Лондон
 Настин Василь – Бранфорд
 Настюк Василь – Едінбург
 Нахим В. – Редінг
 Небеняк Меланія – Манчестер
 Нечипор М. – Рочдейл
 Николин Петро – Манчестер
 Николишин М. – Лестер
 Николишин Роман – Лестер
 Никифорчук І. – Дарбі
 Нищота Володимир – Лестер
 Нізінська Емілія – Кіхлей
 Новицький Роман – Лондон
 Новосад – Брістоль
 Нога Х. – Ковентрі
 Озарук І. – Редінг
 Озьмінський І. – Рагбі
 Озьмінський Микола – Рагбі

Окунь М. – Олдгам
 Олексишин Т. – Рочдейл
 Олищук Д. – Манчестер
 Олійник Д. – Ковентрі
 Олійник Є. – Манчестер
 Олійник Михайло – Ноттінггам
 Оліферчук Олекса – Брандфорд
 Онуфрик В. – Дарбі
 Онуфрів Михайло – Манчестер
 Оришко Данило – Ноттінггам
 Осадців М. – Манчестер
 Остапів М. М. – Дарбі
 Остап'юк Петро – Манчестер
 Осташ М. – Манчестер
 Остопольський О. – Діннінгтон
 Охрін В. – Брандфорд
 О. Я. – Лондон
 Павелко А. – Рочдейл
 Павлат С. – Брандфорд
 Павлишин Дмитро – Бедфорд
 Павлюк Дмитро – Манчестер
 Падух Дмитро – Редінг
 Пазиняк П. – Брандфорд
 Палій Анна – Ноттінггам
 Панас Дарія – Лондон
 Панас М. – Брандфорд
 Панасик С. – Манчестер
 Панасюк Ф. – Бері
 Панкгурт О. С. – Раґбі
 Панчак М. – Аннан
 Панчак родинна – Лестер
 Паньків М. – Лінколн
 Папіш Теодор – Ноттінггам
 Парасин І. – Дарбі
 Парашук Богдан – Болтон
 Парашук В. – Манчестер
 Парфаниук В. – Брандфорд
 Патра А. – Олдгам
 Пахнер В. – Кетерінг
 Пекарук Яків – Манчестер
 Пелех П. – Аштон
 Пентак Е. – Раґбі
 Пенцак М. М. – Гаддерсфілд
 Перегінець І. – Дарбі
 Перегінець Михайло – Дарбі
 Перетятко О. – Болтон
 Періг Р. – Іпсвіч
 Песко Марія – Болтон
 Петренко Михайло – Лондон
 Петрикович Василь – Болтон

Петришин В. – Гайд, Чешір
 Петришин Іван – Оксфорд
 Петришин М. – Діннінгтон
 Петрів М. – Волтгем Крос
 Петрів О. – Іпсвіч
 Петрів Ф. – Ковентрі
 Петрунів Семен – Галіфакс
 Пилипів Микола – Лестер
 Пилипчак Іван – Галіфакс
 Пилипчук Василь – Глостер
 Пилипчук К. – Брандфорд
 Пиляк Микола – Брандфорд
 Пігій В. – Раґбі
 Піддубрівний Богдан – Ноттінггам
 Підлісний І. – Рочдейл
 Підлісний Михайло – Лондон
 Підсянський Теодор – Единбург
 Пірожик О. – Дарбі
 Пісковий М. – Ковентрі
 Пітин І. – Кіхлей
 Піх Василь – Манчестер
 Піхорович Іван – Престон
 Плаксіє М. – Лінколн
 Плєсканка, родинна – Нортгемптон
 Плєскун В. – Рочдейл
 Плетінка Любомир – Сляв
 Плєшкан Дмитро – Ноттінггам
 Подоляк С. К. – Брандфорд
 Польовий Теодор – Дарбі
 Попів Яків – Рочдейл
 Поптанич От. – Ковентрі
 Пороло М. – Лідс
 Порицький Я. – Рочдейл
 Потічко Й. – Болтон
 Потяк Василь – Ноттінггам
 Предко Андрій – Болтон
 Прийдун М. – Лестер
 Пришляк Євген – Сток-он-Трент
 Пришляк І. – Рочдейл
 Пришляк С. – Вортінг
 Прищепа Максим – Донстабл
 Прокопишин А. – Манчестер
 Прокопишин А. – Олдгам
 Прокопович О. – Гаддерсфілд
 Процик К. – Дарбі
 Прочній М. – Лінколн
 Пташник І. – Манчестер
 Птиця М. – Гаддерсфілд
 Пулькас Василь – Рочдейл
 Пунда Іван – Галіфакс

Пуцаловський А. – Діннінгтон
Пшеничняк Анна – Манчестер
Пшеничняк Г. – Бадфорд
Пшешляковська Ксеня – Единбург
П'янтківський О. – Бадфорд
П'яста Петро – Ноттінггем
П'ятка М. – Лідс
Рава М. – Данді
Радишин Василь – Донкастер
Райтер М. – Олдгам
Рак І. – Лестер
Раківський Іван – Лестер
Ребець Григорій – Галіфакс
Ревіляк І. – Бадфорд
Ревіляк-Задарко Т. Л. – Бадфорд
Ревкнів А. – Лідс
Ревко Іван – Единбург
Ревчук П. – Лідс
Рекечук Василь – Ноттінггем
Рій Ігор – Манчестер
Роганич М. – Блякбурн
Рогозинський Максим – Сляв
Родич Олекса – Рочдейл
Родич Теодора – Рочдейл
Розгін Юлія – Аштон
Розмаїтий О. – Дарбі
Романець Йосиф – Галіфакс
Романишин Роман – Ноттінггем
Романів І. – Рочдейл
Романів О. – Сток-он-Трент
Ромахней А. – Блякбурн
Рос Я. – Гайд, – Чешір
Рудзінський Д. – Манчестер
Рудий Михайло – Бадфорд
Рудковський М. – Олдгам
Рутковський Я. – Дарбі
Руцкий М. Е. – Гайд, Чешір
Савицький В. – Пітерборо
Савич П. – Колчестер
Савіцкий Володимир – Манчестер
Савка Михайло – Буртон-он-Трент
Савка М. – Рочдейл
Савків Д. – Аштон
Савків М. – Бадфорд
Савкова Ю. – Стокпорт
Савченко Степан – Рочдейл
Савчук Катерина – Манчестер
Сагайдак Василь – Галіфакс
Саган М. – Лондон
Садівник В. – Бадфорд

Садівський М. – Гаслінгден
Саплива Л. – Олдгам
Світлик Т. – Лестер
Сворень І. – Ковентрі
Свята Марія – Манчестер
Семак Роман – Ноттінггем
Сембулерус В. – Герн-Бай
Семеген В. – Стокпорт
Семеген Я. – Стокпорт
Семенчук Микола – Олдгам
Семенюк В. А. – Скаторп
Семчишин Ярослав – Дарбі
Семчук Василь – Рочдейл
Сем'янчук А. – Манчестер
Сем'янчук М. – Олдгам
Сендвічка Анна – Гаддерсфілд
Сеник Павло – Ноттінггем
Сенів У. – Лінколн
Сенчишин М. – Дарбі
Сенчук І. – Іпсвіч
Сеньків І. – Лінколн
Серафим С. – Аштон
Сервас родинна – Бадфорд
Середа В. – Бадфорд
Середницький Іван – Манчестер
Серчинюк М. – Ковентрі
Сесь П. – Лестер
Сидір п-во – Манчестер
Сидорук Микола – Манчестер
Сидорук М. – Гайд, Чешір
Симчишин Анна – Лондон
Синишин Володимир – Сляв
Синишин Михайло – Бадфорд
Сішук Іван – Манчестер
Скальська Анастасія – Манчестер
Скальський І. – Олдгам
Скіпчак Б. – Бадфорд
Складай М. – Скаторп
Скоропад Теодор – Чіддінгфолд
Скочилис Філомена і І. – Гаддерсфілд
Скрипець Іван – Ноттінггем
Слезь Стефан – Галіфакс
Сліпець С. – Лестер
Слободян В. – Лідс
Слободян В. – Скаторп
Слободян Микола – Бедфорд
Слободян Михайло – Бадфорд
Слободян М. – Манчестер
Смачило Олег – Болтон
Смеркло Д. – Парбі

Сметана Іван – Ноттінггам
Смоликевич Осип – Ноттінггам
Смолій Д. – Данді
Сокілка П. – Волтгам Крос
Солинський Дмитро – Брадфорд
Соловій Т. – Раґбі
Сологуб Василь – Рочдейл
Солодуха С. – Брадфорд
Солотва Павло – Галіфакс
Соснівка Михайло – Глязгов
Спетрук Галина – Блякбурн
Співак А. – Кіхлей
Ставечний Микола – Болтон
Стадник Василь – Брадфорд
Станько М. – Ковентрі
Старків, родина – Манчестер
Стасів Василь – Ноттінггам
Стасюк Зенон – Лідс
Стасюк Михайло – Ковентрі
Стасюк М. – Лідс
Стахів Р. – Брадфорд
Сташко К. – Тодморден
Стебницький С. – Раґбі
Стельмахович Стефан – Лій
Стефан С. – Аштон
Стефанишин Дмитро – Колчестер
Стефанишин Михайло – Ноттінггам
Стець Осип – Едінбург
Стецюк Іван – Брадфорд
Стойко Михайло – Ноттінггам
Сторож С. – Манчестер
Стричко Євген – Бедфорд
Стрілковський В. – Дарбі
Стус Р. – Манчестер
Стус Т. – Манчестер
Сукерка Микола – Ноттінггам
Супрун М. – Аштон
Сухоручка Лазар – Ноттінггам
Щесняк Осип – Едінбург
Сюсько – Брістоль
Сютик Теодор – Гай-Викомб
Табак П. – Ноттінггам
Танасійчук Теодор – Ковентрі
Танчак С. – Ковентрі
Тарнавський Петро – Лій
Татарин Григорій – Дарбі
Татарин З. – Брадфорд
Твердохліб А. – Егам
Тельвак С. – Лінколн
Тепчук Дмитро – Галіфакс

Терещук В. – Стокпорт
Терлецький Богдан і Ірина – Лондон
Тертюк Василь – Волтгам Крос
Тивонюк Т. – Лестер
Тижник Василь – Лій
Тиманський Г. – Лестер
Тимків В. – Вотфорд
Тимочко Ю. (пані) – Ковентрі
Тимчак М. і І. – Гаддерсфілд
Тимчишин М. – Болтон
Тира Марія – Галіфакс
Тихий С. – Аштон
Тишик Іван – Брадфорд
Тишук А. – Гаддерсфілд
Ткач Микола – Ньюарк
Ткач Олекса – Ковентрі
Ткачик Василь – Ноттінггам
Ткачук А. – Мансфілд
Ткачук Василь – Брадфорд
Ткачук Емануїл – Едінбург
Ткачук Михайло – Манчестер
Ткачук М. – Лестер
Ткачук О. – Аштон
Ткачук Яків – Бедфорд
Товстяк А. – Дарбі
Томин М. – Болтон
Тригуба Текля – Манчестер
Триль Микола – Галіфакс
Трохимчук Василь – Честерфілд
Трубач
Тунік В. М. – Ковентрі
Турчак Петро – Манчестер
Турчанівський Т. – Манчестер
Турянський Я. – Манчестер
Туцький В. – Рочдейл
Тхір Д. – Лідс
Т. О. – Манчестер
Угринович С. – Волтгам Крос
Фаль Іван – Гай-Викомб
Фаль І. – Ковентрі
Фалюш А. і Василь – Ноттінггам
Фалюш і. – Гаддерсфілд
Фарима Теодор – Брадфорд
Федак І. Р. – Діннінгтон
Федечко Б. – Аштон
Федик Богдан – Лондон
Федик Я. – Свіндон
Федишин Микола – Брадфорд
Федишин М. – Лінколн
Федів О. – Олдгам

Федоришин Іван – Дарбі
Федюк А. – Аштон
Федюк К. – Лондон
Федюк Параскевія – Гаддерсфілд
Феник В. – Блякбурн
Фербей Петро – Едінбург
Ферелетич М. – Рочдейл
Ференц Михайло – Гайд, Чешір
Ференц М. – Манчестер
Фесенко П. – Брадфорд
Фесун А. – Лестер
Фешак Г. – Сканторп
Фещук Степан – Ковентрі
Фещур Теодозій – Ноттінггам
Філяк Микола – Дакенфілд
Фітель М. – Лінколн
Фітель Стефан – Брадфорд
Фіялкович І. – Ковентрі
Фляк Стефанія – Гай-Викомб
Фляшак В. – Болтон
Фодчук М. О. – Лідс
Францкевич Ліда – Дарбі
Фреїв М. – Волтгем Крос
Фулявка М. Вокінг
Фур, родина – Брадфорд
Фуранко Ю. – Лінколн
Фургала Андрій – Ноттінггам
Фуштей Й. – Честерфілд
Хайнус Мирон – Ньюкасел
Ханчук В. – Портл
Хацевич Марія – Тодморден
Хемій Михайло – Ноттінггам
Хемій Т. – Ноттінггам
Хибінь М. – Брадфорд
Химич Гаврило – Ковентрі
Хома М. – Діннінгтон
Хомик Іван – Лестер
Хомишин Іван – Брадфорд
Хортів О. – Манчестер
Хохляк Олекса – Ноттінггам
Хрептик Іван – Ноттінггам
Худа Михайло Ноттінггам
Худьо Іван – Едінбург
Худик П. – Лінколн
Цайклер Стефан – Мансфілд
Цвігун Махтей – Дарбі
Цебак Петро – Галіфакс
Цибаняк П. О. – Лідс
Цибульський М. – Рагбі
Циктор В. – Олдгам

Цимбалістий В. – Стокпорт
Цимбалюк О. – Дідкот
Ціпко Сергій – Гай-Викомб
Цісарук М. – Рочдейл
Цьомик Іван – Галіфакс
Цюк Іван і Анна – Галіфакс
Цюк І. – Сканторп
Чайківський П. – Каннок
Чакі І. З. – Бедфорд
Чекальський С. – Дарбі
Червінський Ярослав – Сканторп
Черкас Анна – Гаддерсфілд
Чиж В. – Лідс
Чикутка С. – Ковентрі
Чир Максим – Галіфакс
Чорній Катерина – Брадфорд
Чорній М. – Лідс
Чорнуха А. – Глостер
Чумаченко Василь – Ковентрі
Шаблінський Василь – Манчестер
Шалапай Петро – Едінбург
Шанайда – Пітерборо
Шафранський А. – Ковентрі
Швець Е. – Лінколн
Шевчук В. – Гаслінгден
Шевчук В. – Іпсвіч
Шевчук Михайло – Манчестер
Шелега Ярослав – Ноттінггам
Шибістий В. – Галіфакс
Шиманський Іван – Сток-он-Трент
Шиманський Т. – Рочдейл
Шиманські Е. В.
Шимків С. – Лідс
Шиш Р. – Лондон
Шкварчук Іван – Глостер
Шкирпан Михайло – Манчестер
Шкільник В. – Рагбі
Шлапак Я. – Пітерборо
Шмагун Анна – Лій
Шмельський Олег – Лондон
Шпак Л. і І. – Гаддерсфілд
Шпит О. – Брадфорд
Шпот П. – Аштон
Шпур Дмитро – Сляв
Штаба Наталія – Гаддерсфілд
Штогрин І. – Глостер
Штокало В. – Брадфорд
Штокало П. – Лінколн
Шторган М. – Манчестер
Штук С. – Ворчестер

Шульга Г. – Ковентрі
Шуляр М. – Лондон
Шумський Іван і Т. – Дарбі
Шутель Д. – Бірмінггам
Шутка Лідія – Бадфорд
Шутка Микола – Бадфорд
Щавурський В. – Гайд, Чешір
Щудляк М. – Діннінгтон
Щур Елізабет – Кіхлей
Щур Степан – Кіхлей
Юзьв'як С. – Діннінгтон
Юрків Йосиф – Мансфілд
Юрків Микола – Ноттінггам
Юрків Петро – Лій
Юрчишин Е. – Рочдейл
Ю. Л. – Бадфорд
Яворська М. – Рочдейл
Яворський Дмитро – Бадфорд

Якимчук А. Р. – Бадфорд
Яковів Дмитро – Бадфорд
Ямлинець С. – Лестер
Янковський Іван – Ковентрі
Янулік С. – Норвіч
Янчук Аназій – Карлайл
Ярема Іван – Глостер
Яремко В. – Лідс
Яремко П. – Іпсвіч
Яремчук Й. – Каннок
Яримович Нора і Й. – Гаддерсфілд
Яринівський Володимир – Кіддермінстер
Яроцький С. – Бадфорд
Ярошенко М. – Глостер
Ясак Гаврило – Донстабл

Жертводавці, які пожертвували менше
£10.00, склали загально £8343.25

ПОДЯКА

Заходи і невтомна праця Крайового Комітету Тисячоліття у Великій Британії по проведенні гідного і врочистого відзначення в 1988 році історичної пам'ятної події – Хрещення Руси-України 988 року закінчується випуском із друку цієї Пам'ятної книги, що її даємо до рук читачам та українському громадянству. У згадане відзначення, яке пройшло дуже врочисто в українській громаді у Великій Британії була покладена віддана, жертвенна, багато масштабна праця Крайового Комітету Тисячоліття, його Екзекутиви, голів і членів Комісій Комітету, Проводів і членства українських громадських установ, організацій і товариств, а водночас були покладені також і великі кошти на проведення врочистостей і на кошти спорудження величавого пам'ятника св. князю Володимирові Великому в Лондоні.

Врочисті й багато масштабні відзначення Тисячоліття пройшли протягом 1988 року майже в усіх українських громадах у Великій Британії, і ці проведені відзначення в громадах є задокументовані звідомленнями і численними знімками в цій книзі. Окремий розділ книги – це список щедрих жертводавців, які своїми пожертвами вможливили здійснити таке гідне й величаве відзначення Тисячоліття.

Як голова Крайового Комітету Тисячоліття вважаю своїм належним і приємним обов'язком висловити найширшу подяку Ієрархам і Духовенству Українських Церков за їхнє доброзичливе сприяння і підтримку заходів Комітету та їхню участь у всіх урочистостях. Дякую сердечно всім членам Крайового Комітету, його Екзекутиві, головам і членам Комісій Комітету за їхню віддану і жертвенну працю. Дякую сердечно Проводам українських установ, організацій і товариств, Прводам їхніх місцевих клітин, членству та українському громадянству за всебічну моральну, матеріальну і фізичну підтримку та працю по проведенні всіх необхідних заходів для гідного відзначення Тисячоліття.

Сердечно дякую всім щедрим жертводавцям за їхні грошові пожертви, завдяки яким можна було зреалізувати та здійснити всі намічені заходи і пляни Комітету, а головне спорудити величавий пам'ятник св. князю Володимирові Великому в Лондоні та провести там головне відзначення-святкування.

Моя сердечна подяка всім закордонним шановним представникам і гостям за їхню участь у врочистості відкриття і освячення пам'ятника, як також усім шан. англійським гостям. Дякую англійському Духовенству, урядовим установам, відомствам та діячам за їхнє дружнє сприяння, допомогу і письмові привітання.

Найсердечніше дякую редакційній колегії цієї Пам'ятної книги, зокрема головному редакторові за їхню копітку працю – зібрання матеріалів, їхнє впорядкування і приготування книги до друку.

Всім Вам, Вельмишановні Пані й Панове і Дорогі Громадяни у Великій Британії – найсердечніше спасибі!

Інж. Ярослав Гаврих
Голова Крайового Комітету Тисячоліття

ЗМІСТ

<i>інж. Ярослав Гаврих</i> ПЕРЕДМОВА	5
<i>інж. Ярослав Гаврих</i> ГОТУЙМОСЬ ДО ГІДНОГО ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ	6
<i>Ілля Дмитрів, ред</i> ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	11
СПИСОК ОРГАНІЗАЦІЙ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ	23
КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ТИСЯЧОЛІТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	24
<i>д-р Святослав М. Фостун</i> ВЕЛИЧНЕ УКРАЇНСЬКЕ СВЯТО В ЛОНДОНІ В 1000-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ	25
МАТЕРІАЛИ З ВРОЧИСТОСТЕЙ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В ЛОНДОНІ ...	30
<i>Володимир Луців</i> НЕЗАБУТНІЙ КОНЦЕРТ	46
ПРОГРАМА ЮВІЛЕЙНОГО КОНЦЕРТУ	59
ПИСЬМОВІ ПРИВІТАННЯ	60
ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	65
З ДІЯЛЬНОСТІ КРАЙОВОГО ГРОМАДСЬКОГО КОМІТЕТУ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ..	67
СВЯТО ТИСЯЧОЛІТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ	69
ВІДБУТІ СВЯТКУВАННЯ ТИСЯЧОРІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ	70
СВЯТКУВАННЯ В ДІЯСПОРІ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.	71
THE MILLENNIUM OF CHRISTIANITY IN UKRAINE. Historical note	73
UKRAINIAN RELIGIOUS MUSIC	75
ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ	76
ГРОШОВІ ПОЖЕРТВИ НА КОШТИ ВІДЗНАЧЕННЯ 1000-ЛІТТЯ	141
ПОДЯКА	175